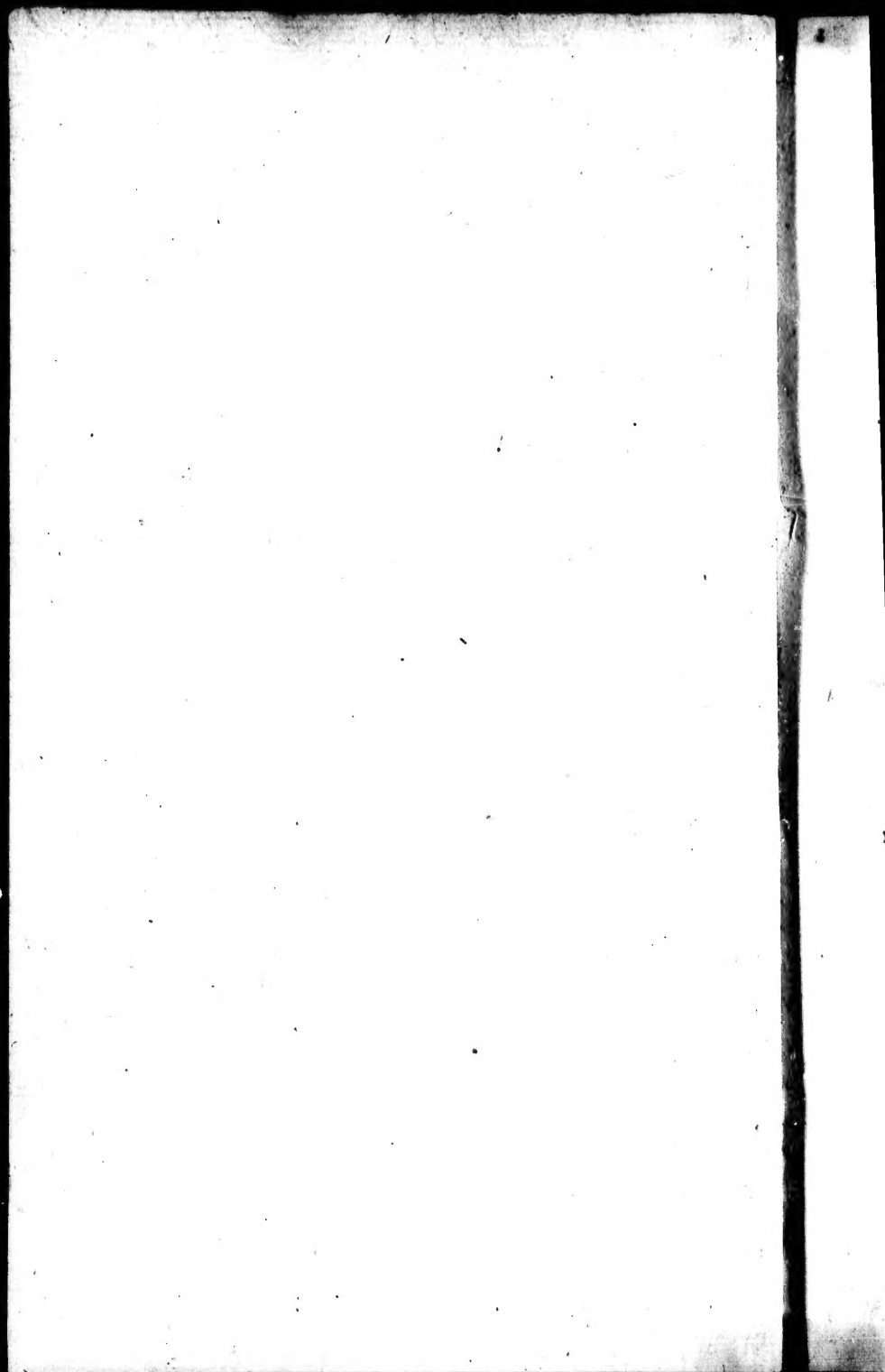

DAGVERHAAL

EENER

R E I Z E

IN DE

VEREENIGDE STATEN

VAN NOORD-AMERICA, EN

N E D E R - C A N A D A ,

GEDAAN IN 1817,

DOOR

J. P A L M E R.

Uit het Engelsch,

MET EENE INLEIDING, BEVATTENDE EEN STATISTISCH OVERZIGT
DER VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERICA, VOLGENS
DE BESTE EN NIEUWSTE BERIGTEN.

MET EENE NIEUWE KAART.

TE HAARLEM, BIJ
DE ERVEN FRANÇOIS BOHN,
MDCCCXX.

V

H

de

An

Ve

nod

tre

Na

uit

bep

ME

des

De

rig

no

he

in

he

ce

lu

z

n

V O O R R E D E

VAN DEN

V E R T A L E R.

*H*et groote belang, 't welk geheel Europa in de kennis der Vereenigde Staten van Noord-America heeft, en inderdaad stelt, noopte den Vertaler van dit werk, om ook zijne landgenooten met de beste Statistische berigten omtrent die ruime gewesten bekend te maken. Na daartoe bouwstoffen te hebben opgezameld uit de nieuwste en beste werken over dat land, bepaalde hij zich echter tot de reize van PALMER, wiens ongekunstelde, eenvoudige taal hem der waarheid het naaste bij scheen te komen. Doch om den lezer ook van de belangrijke narigten, in de vele andere, hier onder opgenoemde bronnen, niet te berooven, trok hij het gewigtigste daaruit (naar zijn oordeel) in een kort bestek als Inleiding bijeen, en biedt hetzelfde nu te-zamen aan ons Publiek aan, als een beknopt Tafereel van die jeugdige en doorluchtige Republiek, welke hare Moeder reeds zoo nabij op zijde streeft, terwijl hij verschooning voor onwillekeurige feilen verzoekt, en

hoopt,

* 2

IV V O O R R E D E.

hoopt, dat dit stuk voor de Aardrijks-, Volken- en Statenkunde niet geheel nutteloos zal worden bevonden.

WERKEN, TOT DE INLEIDING GEBRUIKT.

WARDEN, *Statistical, political and historical Account of the United States.*

J. BRIED, *Counsellor at Law at New-York: America and her resources, or view of the agricultural &c. capacity of the American people, Lond 1818 Colburn.*

PITKIN (*Representative of the state of Connecticut*) *Statistical view of the commerce of the united States of America, its connexion with agriculture and manufactures, Hartford 1816.*

LAMBERT's, *Travels through Canada, and the United States of North-America in 1806, 1807 and 1808, 2 Vol.*

Travels in the Interior of America, in the years 1809, 1810, and 1811, bij J. BRADBURY, Lond. 1817.

Travels in Canada and the United States, in 1816 and 1817. Bij Lieut. FR. HALL, Lond. 1818.

H. BRADSHAW FEARON, *Narrative of a Journey, of 5000 miles thro' the Eastern and Western States of America, in 8 reports to the 3 English families, by whom the Author was deputed in June 1817, 8vo Lond. 1818.*

DRAKE, *Natural and Statistical view of Cincinnati and the Miami Country. Cincinnati 1815.*

EDELING, *Erdbeschreibung und Geschichte von America.*

ZIMMERMAN, *de Aarde en hare Bewoners, IV. Deel.*

MALTE-BRUN, *Précis de la Géographie universelle.*

LAMBRECHTSEN VAN RITTHEM, *over Nieuw-Nederland, in de werken van het Zeeuwsche Genootschap der Wetenschappen.*

IN-

INLEIDING.

BEKNOPT STATISTISCH OVERZICHT DER VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERICA.

Grono. De Vereenigde Staten van Noord-America, die voor 50 jaren nog geene Mogendheid uitmaakten, en thans door steeds wasfende grootheid leders oog tot zich trekken, liggen tufchen den 30° en 49° 37' Noorderbreedte, en 67° en 95° 6' Westerlengte. Zij bevatten 2 Millioen 379,350 vierkante Engelsche mijlen, of 520 Millioenen acres, (Americaanfche morgens) voortreffelijken grond; 51 Millioen acres wateren: 40 Millioen acres zijn bergachtig en houtgewas: 29 Millioenen zijn zandgronden; slechts 40 Millioenen van de 520 worden bebouwd, doch het getal der bebouwde gronden vermeerdert dagelijks. Het land verdeelt zich natuurlijk 1.) in de Zeekust, 2.) in het Alleghany-gebergte, 3.) in het Westen of achterland, hetwelk zich van het gebergte tot aan, en over den Miffiffi-ftroom uitftrekt. 1.) De zeekust onderscheidt zich door eene groote menigte baaijen en havens, die haar uitftekend gefchikt maken voor den handel en de zeevaart; zoo als de Fundy-baai, de Pasfquadoddy- en Penobfcot-baaijen, de haven van Boston, de Buzzards- en Narrangufets-baaijen, de monden van den Hudfon en den Delaware, de Chafapeak-baai, de

Zwarte Baai, de haven van *Charleston*, enz. De grond, echter, behoort niet tot de vruchtbaarste: hij is gedeeltelijk steenachtig in het Noorden, gedeeltelijk zand met pijnbooschen bedekt, gedeeltelijk rijstvelden, (in de *Carolina's*) die ongezond zijn, even als de groote moerasfen *Dismal-Swamp*, *Great Alligator Dismal-Swamp*, enz. van boven somtijds met geboomte en kruiden bedekt, gedeeltelijk slib der vele Rivieren, waarvan er 28 groote onmiddellijk in zee vloeijen, de *Hudson*, (*) *Delaware*, *Schuylkil*, *Susquehanna*, *Potomak*, enz. Dezelve ontspringen op den grooten bergrug, die eigenlijk slechts eene lange booge vlakte is, omgeven van bergen of heuvelen, behalve op de grenzen van *Noord-Carolina* en *Tennessee*. De oostelike keten heet de *blauwe bergen*; de westelijke, het eigenlijk zoogenoemde *Alleghanygebergte*, is hooger; de *Laurierberg*, de *Gauley*, de *Grootvadersberg*, *Tzerberg*, (*Iron-Mount*) en anderen verrijzen 5 of 6000 voet boven de *Atlantische zee*, de oostelijke Piek *Otter* 4000 voet. Ook de bergen in *Nieuwhampshire*, de *witte bergen* genaamd, zijn hooger dan de *blauwe bergen*; volgens *ZIMMERMAN* wel 7800 voet boven de zee, de *Washingtonberg* 6600 voet. Het gebergte, waarvan deze reisbeschrijving eenige treffende partijen schildert, is 270 *geographische* mijlen lang, en 20, 30, ja zelfs op sommige plaatsen 40 breed. Het is meest met dikke boschen van hoogstammen begroeid. Tusschen het strand en het gebergte, en in de dalen

(*) Deze rivier heeft, zegt men, zoo sterk eenen loop, dat zij een ijzeren boom kan verbreken.

len der *Alleghany's* is de grond vruchtbaar genoeg, en rijk aan wateren en gezondheidsbronnen. 3.) Achter hetzelfde vindt men het heerlijke, maar nog weinig bewoonde *westelijke grondgebied*, waar de rivieren niet oostelijk, gelijk in het eerste gedeelte, maar in eene westelijke rigting vloeijen. Dit gebied wordt ten Noorden bepaald door de vier groote meiren, *Ontario* 430, *Erie* 610, *Michigan* 945, *Huron* 1100, en het *Opper-Meir* 1525 *Engelsche* mijlen in den omtrek, die aldus van het Oosten naar het Westen in hoogte en grootte opklommen. Vandaar tot de *Mexicaansche* golf ziet men *Savana's*, groote grasrijke vlakten langs de rivieren, waarin groote kudden bultossen of *bifons* welken, wier hals, schoften en onderbuik met wol bezet zijn, en die een' langen baard, maar korten staart hebben: zij worden verkeerdelijk *buffels* genaamd. Deze vlakten zijn in den regentijd overstromd en met waterplanten begroeid; sommigen echter zijn hoog, en voor de overstroming bevelig. De algemeene naam dezer vlakten is het *Fransche* woord *prairie*, door de oude bezitters van *Louisiana* gegeven, hetwelk zelfs door de *Engelschen* wordt gebruikt. De vlakten aan de rivieren zijn heerlijk met geboomte bezet. De *Ohio* b. v. vloeit tuschen een digt gewelf van *platanen* en tulpenboomen, door *lianen* aaneengestrengeld; oranjeboomen en laurieren zijn er niet zeldzaam. De vijgeboom of *papayer* is 20 voet hoog; de *magnolia*, wier bloem, wit in den omtrek, rood in het midden, heerlijk afsteekt bij het groen, 100, of wel eens 200 voet. De herten zijn er grooter dan in

Europa; de eland of *moose-deer* zoo groot, of nog grooter dan het paard. De bergkat is het verscheurendste dier: de civetkat maakt haar hol in ondiepe beken: stekelvarkens zijn er ook, en zes verscheidenheden van het eekhorentje, waaronder een holgravende. De *Americaansche* haas verschilt van den onzen. In de bosschen fladdert de welluidende *Americaansche* zinglijster of spotvogel, die ook de stemmen der andere vogelen nabootst, de kolibri en andere schoone vogels. Het getal der groote rivieren aan de Westzijde der bergen (de meesten hebben een' zachten loop, en zijn dus bevaarbaar) bedraagt ruim 40, die allen in den *Mississipi* vloeijen. Deze verbazende stroom heeft een bevaarbaar stroomgebied van wel 40,000 mijlen, bestaande dus het geheele grootste, of midden-gedeelte van *Noord-America*, daar niet alleen de *Ohio*, met alle de daarin vallende rivieren, maar ook de *Illinois*, de *Arkansas*, en vooral de *Misfouri* zich daarin storten; nog een weinig ten Noorden van den *Ohio* ook de *Misfouri*, die zelf eenen loop heeft van wel 1000 uren of 3000 *Engelsche* mijlen (veel langer dus dan de *Mississipi* zelf). In den *Misfouri* storten zich weder de groote rivieren *Osage*, *Kansas*, *Platte*, kleine *Misfouri*, *Gele Steen*-rivier enz. Op alle deze rivieren zijn reeds 60 stoombooten, die de gemeenschap zeer bevorderen. De grond is doorgaans bij uitnemendheid vruchtbaar, gedeeltelijk ook door de bemesting, eeuwen herwaarts, van de verrotte bladeren der vele bosschen; en van dáár de verbazende landverhuizing naar deze streken, die de bevolking van het mindervruchtbare Oosten reeds doen stil-

stilstaan, en steden in 't Westen als door den slag eener tooverroede te voorschijn roept.

Luchtgesteldheid. Over 't algemeen is de lucht in *America* kouder dan op dezelfde Poolshoogte in *Europa*. Dit geldt althans in volle kracht van het land ten Oosten der gebergten, mischien door het drijfijs van *Terreneuve* of *Newfoundland*. Al daar beantwoorden 41 en 45 Graden Noorderbreedte, wat het klimaat betreft, in den winter aan 51 en 55 Graden in *Europa*; te *Philadelphia*, op de hoogte van *Napels*, ligt de sneeuw soms eene maand, en de *Thermometer* kan er dalen tot 15° van *REAUMUR*; doch zijn de zomers in evenredigheid warmer, zoo dat jaarplanten beter tieren: maar gewassen, die overblijven, gelijk de wijnstok en de olijf, kunnen den winter niet doorstaan. Er valt meer regen dan in *Europa*, doch men heeft minder natte dagen, daar de regen sterker is. Het land is vol *elektrische* vloeistof; er zijn dus zware onweders, doch dezelve verminderen allengs, even als de hevige koude, door het rooijen der boschen, hetwelk aan den anderen kant door de vele min heilzame *gaz*-stoffen, welke het losgemaakt heeft, voor de gezondheid eenigzins nadeelig schijnt. Ook vooral is de kust ongezond, althans op verscheidene plaatsen, gelijk uit de sletse kleur der inwoners blijkt. In September en October heerschen er koortsen, somtijds de gele koorts, die verschrikkelijke, pestachtige landplaag. Dezelve begint in Augustus of September: als dan sluiten de inwoners hunne huizen en winkels, en vlugten landwaarts in: te *Nieuw-York* meest naar *Greenwich*, een uur van de stad.

Het is merkwaardig, dat deze ziekte (zoo men wil uit *St. Domingo* overgebracht) de Negers niet aantast, die dus in de stad blijven, om de zieken op te pasfen, en de dooden te begraven. Hooger op is de lucht veel beter, en dit schijnt ook in 't Westen het geval te zijn, wanneer men slechts de lage strecken aan den mond van den *Mississipi* in *Louisiana*, en de moerasfen in het Noorden en Noordwesten uitzondert. De Noordwestenwind is koud en droog, de Zuidoostelijke brandend heet.

Nuttige Voortbrengfelen. De groote uitgebreidheid van het Gemeenebest der *Vereenigde Staten* doet aldaar onderscheidene *klimaten* van vruchtbaarheid ontstaan. Het Zuiden, of *Georgië*, de beide *Carolina's*, *Tennesse* en *Louisiana*, brengt edele Zuidvruchten voort; terwijl het Noorden de voortbrengfelen van *Rusland* bezit. Uit het Rijk der delfftoffen bezitten de Staten graniët, marmer, ijzererts; in *Zuid Carolina* heeft men zelfs eenig goud, in *Nieuw-York* zilver, aan den *Missouri* lood gevonden. In de Noordelijke Staten (*Nieuw-Engeland*, *Nieuw-York* en *Pensylvanien*,) is koper en ijzer gevonden; aan het meir *Erie* vindt men bruinsteen en zinkërts; in *Pensylvanië*, *Maryland*, doch vooral aan den *Missouri*, onuitputtelijke steenkoolengroeven, ja geheele steenkoolbergen. Zout is in het Westen, vooral aan den *Ohio* en *Missouri*, overvloedig: de zoutplaatsfen, welke aldus door het vee bezocht en belekt worden, dragen den naam van *licks*. In *Virginië* vindt men salpeter. Uit het plantenrijk zijn granen, (tarwe en *maïs* of *Indiaansch* koren,) tabak in *Virginiën* en *Maryland*; (dezelve wordt

thans

thans minder gebouwd, omdat de tarwe veel voorde-
 liger is); rijst, (in *Carolina*) Indigo en Katoen, (in
 de *Carolina's*, *Georgiën* en *Louisiana*), de stapelwaren.
 Buitendien heeft men suiker uit den ahornboom,
 waarvan deze reisbeschrijving een naauwkeurig ver-
 slag geeft, wijn door de *Zwitsers* in *Indiana*, wijn
 en rietstuiker door de *Americanen* aan de *Rode*
Rivier en de *Arkansas*, en eene menigte houtsoorten.
 Uit het dierenrijk heeft men in het Noorden pels-
 dieren; in de meiren, rivieren, en op de kust ve-
 lerlei visch; op sommige plaatsen wel 30 en meer soor-
 ten, onder anderen op de kusten veel haring; de Wes-
 telijke strecken zijn zeer geschikt voor de jagt en de
 bijenteelt; men vindt er buidelratten, herten, wosfen,
 bevers, beeren, kalkoenen; in het Zuiden wordt zijde
 gekweekt. Overal is de veeteelt meer of min in bloei.

Natuurlijke zeldzaamheden. Onder de vele merk-
 waardigheden der Vereenigde Staten munt uit: de wa-
 terval van den *Niagara*, tusschen de meiren *Erie* en
Ontario, en het *Americaansche* en *Engelsche* grond-
 gebied (waarvan men eene zeer levendige beschrijving
 bij ZIMMERMAN vindt): de zonderlinge rotsbrug in
Virginië, die insgelijks in dat werk is afgebeeld, en
 in de hierna volgende Reis beschreven; de natuurlijke
 muur in *Zuid-Carolina*, 6 of 7 voet boven, 12
 of 18 beneden den grond, en 300 voeten lang.
 Men zou denken, dat dezelve door menschen han-
 den was opgeworpen, en door cement bevestigd.
 Omstreeks de *groene rivier* in *Kentucky* zijn
 groote hollen, waar men twee *Engelsche* mijlen on-
 der den grond met bespannen karren kan heentrek-
 ken, en de Heer WARD heeft tien mijlen daarin af-
 ge-

gelegd. Men wil er een vrouwengeraamte van zes voet hoog, en elders in een' grafkelder geraamten van volwasene menschen van vier voet hebben gevonden. In den staat, en aan de rivier *Ohio* vindt men verscheidene geraamten, en eene verbazende menigte beenderen van dat thans van de aarde verdwenen dierfoort, de *Mastodonte*, ook wel de *Mammoth* van den *Ohio* genoemd, die wel 50 voet lang zou geweest zijn, daar de tanden een zesde gedeelte van de lengte des geheelen diers bedragen, en men tanden van 7, 8, 9, ja 10 voet gevonden heeft. In de zuidelijke Staten heeft men *Alligators* of *Americaansche* krokodillen, die zich somtijds in natuurlijke putten onthouden, en aldaar, wanneer een lichtstraal op de opening valt, eene zeer zonderlinge vertooning maken. Somtijds vallen zij de uit zee komende trekvischen aan, en maken daar onder eene groote slagting.

Inwoners. Geschiedenis. De Vereenigde Staten van *America* zijn door de *Engelschen*, *Hollanders*, *Zweden*, en *Franschen*, alsmede door verscheidene *Duitschers* bevolkt geworden. De oudste volkplanters vonden de inboorlingen, wilden, of verkeerdelijk zogenaamde *Indianen* (het roode menschenras) tot op de kust, die zich echter allengs op de nadering der Blanken verwijderden, en thans tot de achterste deelen van het westelijk grondgebied zijn terug gedrongen. Deze menschen onderscheiden zich door liefde tot de vrijheid en eenen aarts-vaderlijken Regéringsforin, door bedaardheid, stilzwijgendheid, uitwendige koelheid, die echter de vreeselijkste hartstogten, vooral wreedheid tegen

krijgs-

krijgsgevangenen, bedekt. Hun gewaad bestaat in diervellen, die zij op de jagt dooden, gelijk hunne spijsz meest in het vleesch dier dieren, of in plantenvoedsel, dat zij tegen huiden inruilen: want tot nu toe leven zij meest van de jagt, en leiden een zwervend leven: — eerst in de jongste tijden is het den *Americanen* gelukt, sommige stammen aan den landbouw te gewinnen, die echter ook zonder hun toedoen bij de diep landwaarts in wonende, en pas ontdekte *Ricaras* gevonden is. Hun Godsdienst is vrij zuiver: het is de vereering van den *Grooten Geest*, die echter verscheidene mindere geesten onder zich heeft, welke zij door middel hunner priesters, toovenaars of wigchelaars meenen te moeten verzoenen. Hunne talen zijn nog ongevormd en dichterlijk. De Raadsvergaderingen der *Ouden* en *Krijgslieden* beslissen over Oorlog en Vrede; de aanspraken van dezelve zijn somtijds vol natuurlijke welsprekendheid. De Vrede wordt onder de *vredepijp* (*Calumet*) bevestigd. —

De eerste *Engelschen* kwamen in 1585 'onder RALEIGH in *Virginie* (dus noemde hij den middelsten staat der thans vereenigde Gemeenebesten, naar de Koningin ELIZABETH, die zich gaarne de *Maagd* (*Virgin*) liet noemen). Doch in 1607 werd *Virginie* eerst regt bevolkt, en had zelfs in 1670, 63 jaren na den bouw der stad *Jamestown*, niet meer dan 40,000 inwoners. Intusschen waren ook vele *Engelsche Puriteinen*, of Hervormden, die zich aan het gezag der *Engelsche Episcopale* kerk niet wilden onderwerpen, (een deele *Independents* of *Brownisten*, die zich reeds

ter

ter bekoming van Godsdienstvrijheid naar *Holland*, met name naar *Leyden* gewend hadden, (in 1620) naar de Nieuwe Wereld overgegaan. Zij behoefden niet om vervolging uit *Nederland* te wijken: maar de zeden der *Hollanders* waren hun toen te vrij, en te weinig naauwgezet. Honderd menschen waren het beginsel der volkplanting van *Nieuw-Engeland*; de eerste stad die zij aanleiden, heette *Nieuw-Plymouth*. Doch de verdraagzaamheid, die zij zelve verlangden, oefenden zij slecht omtrent anderen, die in kleinigheden van hen verschilden. Een gedeelte der volkplanters, door de overigen vervolgd, zonderde zich van dezen af, en stichtte onder *HOOKER* uit *Salem* in 1633 Zuidwaarts de volkplantingen *Rhode-Island* en *Connecticut*. Doch ook deze menschen toonden spoedig eenebitsche geaardheid, door ondankbaarheid jegens hunne oude weldoeners, de *Nederlanders*, die in de nabuurschap ook volkplantingen hadden aangelegd. Door *H. HUDSON*, een' *Engelschman* in dienst van onzen Staat, was de tegenwoordige Staat van *Nieuw-York* in 1609 ontdekt, en *Nieuw-Nederland* genoemd. De *Hudsons-Rivier* ontving den naam naar dezen zeevaarder, (andere *Nederlanders* noemde haar de *Noord-Rivier*). Doch dit land werd eerst na de oprigting der *Westindische* Maatschappij in 1621 geregeld bezocht en bevolkt, verscheidene landen van de inboorlingen gekocht, de stad *Nieuw-Amsterdam* op het eiland *Manhattan* in de *Hudsons-Rivier* gebouwd, voorts nog *Nieuw-Utrecht*, *Vlissingen* en *Breukelen*, dorpen op 't lange eiland, (eenige hoogten ontvingen den

naam

naam van *Haarlem*) de Forten *Oranje*, (*Albany*) hooger op de *Noord-* en de *goede hoop* aan de *Versche* (*Connecticut*.) Rivier, en *Nasau* aan de Oostzijde der *Zuid-* (*Delaware*) Rivier. De *Zwe-*
den, sedert 1626 in het tegenwoordige *Nieuw-*
Jersey en *Delaware* gevestigd, onderwierpen zich eerst, als de zwaksten, aan de bescherming der *Nederlanders*, doch hadden naderhand geschillen met dezelve, tot dezen in 1654 en 1656 de *Zweed-*
sche bezittingen, namelijk de Forten *Christiania* en *Casimir*, de vlekken *Nieuw-Gothenburg* en *Wasa*, innamen. *Nieuw-Nederland* strekte zich dus uit van de *Delaware* tot kaap *Codd*, doch had vele twisten met de aangrenzende *Engelschen* van *Vir-*
ginien en *Nieuw-Engeland*, wier Hoofdplaatsen *Plymouth* en *Boston*, in *Nieuw-Hampshire* en *Mas-*
sachusetts, zich nu met *Newhaven* en *Hartford* in *Rhode-Island* en *Connecticut* tot een Bondge-
nootschap vereenigd hadden (1643) en tot in 1650 met de *Nederlanders* over het grondgebied twisten, in welk jaar de beide oevers van de *Connec-*
ticut-Rivier bij verdrag aan de *Engelschen* werden afgestaan. Daarna verkocht de Westindische Maatschappij in 1656 het gedeelte van *Nieuw-Neder-*
land tuschen de *Zuid-* en *Noordrivieren* voor 700,000 guldens aan de stad *Amsterdam*, die het met 600 gevlugte *Waldensen* bevolkte, en zich groote voordeelen, vooral voor scheepsbehoeften, daaruit voorspelde. Doch op den 27 Augustus 1664 werd *Nieuw-Nederland*, midden in *Vrede* en *Bondgenootschap*, door den Hertog van *YORK*, broeder des Konings van *Engeland*, veroverd, en

Nieuw-

Nieuw-Amsterdam in *Nieuw-York* herdoopt. In 1667 werd het ook bij den Vrede tegen *Suriname* afgestaan; en in 1672 wel door Kapitein CORNELIS EVERTSEN (in den derden *Engelschen* Oorlog) heröverd, doch de omstandigheden eischten bij den Vrede in 1674 op nieuws den afstand dezer gewigtige Volkplanting. — Reeds in 1632 was intusschen het Zuidelijket gelegene *Maryland* meest door *Engelsche Roomschegezinden* bevolkt, (onder Lord BALTIMORE) en naar de Maagd *Maria* genoemd; het doet hare stichters eere aan, dat juist deze lieden, hoezeer van het meest uitsluitende Kerkgenootschap, het eerst vrijheid van Godsdienst verleenden aan elk, die in JEZUS CHRISTUS geloofde. In 1669 werd *Zuid-Carolina*, aldus naar Koning KAREL II. genoemd, (reeds vroeger door Hervormden *Franschen* ontdekt en bewoond, doch weder verlaten) door vervolgde *Puriteinen* aangelegd, en ontving eene Staatsregeling uit handen van den beroemden Wijsgeer LOCKE. Doch de zegepraal der Christelijke Wijsbegeerte vertoonde in 1682 het gewest van *Pensylvanien*, (*het boschland* van PENN) aldus genoemd naar een' voortreffelijken Kwaker, die zijne aanzienlijke eischen op de Kroon voor dit woefte oord afstond, om vrijheid tot eene schuilplaats voor zijne vervolgte broeders te erlangen. *Vrijheid*, zeg ik, want de schuilplaats zelve kocht hij op eene vriendschappelijke en wettige wijze van de regtmatige eigenaars, de *Indianen*, bouwde de stad *Philadelphia* (Broederliefde) en voerde, op het voorbeeld van BALTIMORE, volkomene vrijheid van Godsdienst in. Dan nog bij zijn leven splitsten
 zich

erdoopt. In
 en *Suriname*
 in CORNELIS
 en Oorlog)
 ten bij den
 dezer gewig-
 s' intusfchen
 t door *En-*
 nder Lord
 genoemd;
 juist deze
 Kerkgenoot-
 st verleen-
 geloofde.
 ar Koning
 Hervorm-
 och weder
 gelegd, en
 n den be-
 epraal der
 1682 het
 an PENN)
 Kwaker,
 voor dit
 ne schuil-
 erlangen.
 ve kocht
 wijze van
 uwdede
 de, op
 vrijheid
 splitsen
 zich

zich de Zuidelijke Graaffchappen, onder den naam van *Delaware*, van Noordelijk *Pensylvanien*. In 1710 werd *Noord-Carolina* door *Paltzische* vlugtelingen om den Godsdienst gesticht, en in 1732 de zuidelijkste staat, *Georgien*, opgericht en genoemd naar den alstoen regérenden Koning (GEORGE II). Aldus bestonden er dertien Staten, onafhankelijk van elkander, doch onderworpen aan het Moederland, evenwel met zulk een' zachten band, dat zij nimmer aan hetzelfde eenige belasting betaalden, maar zich zelve onderhielden, volgens het *Engelschs* beginsel, dat het volk tot geene belastingen kan verplicht worden, niet toegestemd door deszelfs vertegenwoordigers. Nu werd echter geene *Americaansche* volkplanting in het *Engelsche* Parlement vertegenwoordigd. Hierover viel dus lang geen geschil; in 150 jaren klom de bevolking der *Americaansche* kolonien tot bij de drie Millioenen; zij breidden zich 1500 *Engelsche* mijlen langs de kust, en 300 uren verre naar het Westen uit; want het Moederland liet haar wijsfelijk de vrije beschikking over hare belangen. Doch de Oorlog van 1756 met *Frankrijk*, die grootendeels over de grenzen van *Britsch-America* ontstond, en in deszelfs beveiliging ten Noorden en Zuiden, door de verovering van *Canada* en *Florida* eindigde, had zulke geweldige sommen aan het Moederland gekost, dat hetzelfde begreep, die gevoegelijk op *America* te mogen verhalen. Maar de *Americanen* wilden zich, volgens hunne oude Regten, niet laten belasten; alle middelen, hoe fijn ook, door de *Engelsche* Regéring daarop uitgedacht, mislukten; eindelijk begon de op-

**

stand

stand in 1775 te *Boston*; die stad werd door de *Engelsche* troepen bezet; dit wekte den volksgeest nog meer op, alles spande nu tegen de *Engelsche* Regéring en het Parlement zamen, en op den 4 Julij 1776 verklaarden de *dertien Vereenigde Staten van Noord-America* zich onafhankelijk; door den Oorlog met *Frankrijk*, *Spanje* en *Nederland*, kon *Engeland* zijne krachten hier niet genoegzaam ontwikkelen; twee legers uit het Moederland werden (1777 en 1781) gevangen genomen, en de *Britsche* Regéring moest in 1783 de vrijheid der 13 Staten erkennen. Doch deze nieuwe Republiek was nu uitgeput, zonder geld, krediet, en vasten Regeeringsvorm. Maar door de wijsheid van *WASHINGTON*, die haar met het zwaard, en van *FRANKLIN*, die haar met de pen verdedigd had, ontving zij in 1788 een vasten Staatsvorm, eenigzins naar den *Engelschen* gewijzigd, doch de *President*, die het Algemeene Bestuur heeft, wordt slechts voor 4 jaren gekozen, (is echter weder verkiesbaar); de volheid der Wetgevende Magt berust bij het *Congres*, in twee kamers verdeeld, namelijk den *Senaat*, en de *kamer der Representanten*. Alle keuzen geschieden middelijk of onmiddelijk door het volk. Elke staat heeft zijne volkomene onafhankelijkheid omtrent binnenlandsche beschikkingen, maar staat die even volkomen af aan de Algemeene Regéring omtrent de buitenlandsche belangen. Met dezen wijzen Regeeringsform herleefden spoedig het krediet, en de geldmiddelen van den Staat werden op een' hechten grondslag gelegd. *WASHINGTON* werd met het volste Regt tot *eersten President* benoemd; zijn naam

werd aan de stad gegeven; die met den aanvang der nieuwe Eclw tot zetel der Regéring bestemd was, en toen die groote man in 1796 afstand deed van het Presidentschap, volgde zijn vriend ADAMS hem op. Onder dezen, en zijne opvolgers JEFFERSON, MADISON en MONROË (den tegenwoordigen President) is de staat gedurig toegenomen in bevolking en welvaart, die wel eenigzins leed door een' driejarigen Oorlog met Engeland (1812-1814) doch zich sedert hersteld heeft, en telkens vooruit gaat. In 1803 werd door den aankoop van *Louisiana*, dat in 1680 door de *Franschen* was ontdekt, in 1682 in bezit genomen, in 1699 meer bevolkt, in 1717 aan de W. I. C. overgedragen, die in 1718 *Nieuw-Orleans*, de hoofdstad, liet bouwen, in 1765 aan *Spanje*, en in 1802 weder aan *Frankrijk* was afgestaan; gelegenheid gegeven, om den Staat tot de groote Zuidzee uittebreiden. Alle de westelijke Staten zijn eerst sedert de onafhankelijkheid opgericht.

Tegenwoordige Bevolking. Zie op de volgende bladzijde eene lijst der grootte en bevolking volgens de jongste opgave van den Raadsheer BRISTED in 1817 (die van 1791 en 1810 zijn in de Reisbeschrijving zelve geboekt; van welke de opgave der grootte, alhier terneêrgezet, eenigzins verschilt).

Aanmerking. Te *Portsmouth* in *Newhampshire* sterft jaarlijks een mensch van de 62; te *Boston*, *Philadelphia* en *Baltimore* van de 43; te *Nieuw-York* van de 50. De jaarlijksche geboorten zijn $5\frac{3}{4}$ van de 100, de dooden 2 $\frac{1}{4}$ van de 100, dus is de vermeerdering $3\frac{1}{4}$ van de 100. De huwelijken zijn tot de levende personen als 1 tot 30. *Masfachu-*

setts (het sterkst bevolkt) bevat 75 menschen op eene vierkante mijl, het geheele land door de bank slechts 11. In de oude Staten zijn veel minder jonge lieden dan in de nieuwere.

Vierkante Eng. mijlen. Bevolking in 1817.

<i>Vermont</i>	10,000	296,450.
<i>Newhampshire</i>	9,800	302,733.
<i>Maine</i>	31,750	318,642.
<i>Massachusetts</i>	8,500	564,392.
<i>Rhode - Island</i>	1,700	98,721.
<i>Connecticut</i>	4,500	349,568.
<i>Nieuw York</i>	54,000	1,486,739.
<i>Nieuw - Jersey</i>	6,500	345,822.
<i>Pensylvanie</i>	48,700	986,494.
<i>Delaware</i>	1,800	108,334.
<i>Maryland</i>	14,000	502,710.
<i>Virginie</i>	75,000	1,347,796.
<i>Kentucky</i>	52,000	683,753.
<i>Noord - Carolina</i>	49,000	701,214.
<i>Zuid - Carolina</i>	32,700	564,785.
<i>Georgie</i>	64,000	408,567.
<i>Westelijk Grondgebied</i>	—	—
<i>Columbia</i>	100	37,892.
<i>Tenessee</i>	63,000	489,624.
<i>Ohio</i>	45,000	394,752.
<i>Louisiana</i>	49,000	108,923.
<i>Indiana</i>	38,000	86,734.
<i>Mississippi</i>	55,000	104,550.
<i>Illinois</i>	66,000	39,000.
<i>Michigan</i>	47,500	9,743.
<i>Missouri</i>	1,987,000	68,749.
	<u>2,814,550</u>	<u>10,405,397.</u>

Hieronder behooren 106,000 vrije Negers , en
1,185,823 slaven. Ge-

Geaardheid, zeden, slavernij der Negers. De *Americanen*, hoezeer uit onderscheidene Natiën te zamen gesteld, waren echter geheel *Engelschen* geworden, en hadden van daar hunne beschaving ontleend, toen de omwenteling kwam, die de Natie met eenen geest van *zelfstandigheid* en gevoel van eigene waarde bezielde, hetwelk dikwijls overdreven was. Volgens *FEARON*, (die echter *America* altijd aan den zwartsten kant beschouwt) zou de bloei van *America* zeer veel nadeel aan het volkskarakter hebben gedaan. Er bestonden namelijk reeds terstond na de oprigting der staatsregeling in 1788 twee partijen, die der *Federalisten* en *Demokraten*. De eersten wilden meer klem aan 't gezag bijzetten, de laatsten meer onbepaalden invloed des volks. Onder den President *ADAMS*, *WASHINGTON's* opvolger, een' *Federalist*, werd eene wet gemaakt, dat een Vreemdeling eerst binnen 14 jaren zou mogen *genaturaliseerd* worden; men wilde de drukpers aan eenige banden leggen: een staand leger houden, en een' zekeren luister aan het hoofd der Uitvoerende Magt bijzetten. Doch na *ADAMS* kwam (met de meerderheid van ééne stem) de *Demokraat* *JEFFERSON* aan 't bewind. Onder hem en zijn' opvolger *MADISON* veranderde alles. Nu stroomden er (door de onlusten in *Europa*) eene menigte *Ieren* en *Duitschers* binnen, ook wel (doch later) *Engelschen*, *Schotten* en *Franschen*: er werden ook vele *Negers* ingevoerd. De Nationale rijkdom vermeerderde met ongewonen spoed; doch de overgang van het *huis van boomstammen* tot het *paleis* was te snel; met de

rijkdommen groeide (gelijk doorgaans) ook de zucht daar toe aan, en tevens teelde weelde zedebederf. In den oorlog van 1814 was er eene volmaakte scheuring op handen; de *Federalistische*, aan *Engeland* gehechte, Noordoostelijke Staten, hadden reeds eene *Conventie* bijeengeroepen, die echter niet tot stand kwam. Nog heerscht de *Engelsche* Wetgeving onveranderd, zelfs in *Louisiana*: en de opvoedingswijze, de kleeding, ja de taal en de schriften, alles is *Engelsch*. Hoewel dit onmogelijk anders kan, heeft zulks toch het gemis eener *Nationale* Letterkunde ten gevolge; men ontbiedt de meeste boeken uit *Engeland*; ook de tooneelstukken, die op de vele tooneelen gespeeld worden, zijn *Engelsche*. Hierbij komt echter nu de bovenvermelde trek tot zelfstandigheid en fierheid, die, kwalijk gewijzigd, velen der *Engelschen* bitter doet haten; echter willen zij niet weten dat zij van eenige andere Natie afstammen. Hierbij komt praalzucht; zij verheffen zich ongemeen op hunne overwinningen op het meir *Erie* behaald (in den oorlog van 1814). MOREAU zou eens gezegd hebben. „Geen *Americaansch* trommelslager, of hij acht „zich in krijgskunde met mij gelijk!” Elk denkt, zegt FEARON, geboren meester te zijn, en van niemand te moeten leeren. De onbepaalde vrijheid, die hiervan de oorzaak is, draagt waarschijnlijk ook bij tot het geringe vermogen der ouderen op de kinderen: een aanzienlijk man te *Nieuw-York* zou eens gezegd hebben: *In onze stad is er geen vader, die niet beweert dat hij een' zoon heeft!* Volgens denzelfden Schrijver zijn onzindelijkheid, dron-

dronkenschap, eigenbaat, bedrog, wreedheid en meeneed gemeenzaam, met traagheid en onverschilligheid (zekerlijk in de zuidelijke) en dweepzucht (in de noordelijke Gewesten). Het bestuur des Regts zou slecht geteld zijn, en omkoopning overal gelden. Te Newark is of was de President-schepen nog dadelijk tevens een — *slager!* Wij moeten echter opmerken, dat deze harde beschuldigingen, door niemand anders gemaakt, slechts eenen getuige voor zich hebben, namelijk den *Engelschman* FEARON, die echter, wanneer het hem slechts niet aan waarheidsliefde en opregtheid mangelde, wel een bevoegd getuige was. Hij was namelijk door 39 *Engelsche* huisgezinnen afgevaardigd, om eene geschikte woonplaats voor hun in de Vereenigde Staten te zoeken, en doorreisde tot dat einde 5000 mijlen in de Oosten Westelijke Staten. Hoezeer sterk aan de beginselen der Volksregering gehecht, vond hij nogtans in *America* geen heil. Zijn taereel bhijnt nogtans te sterk gekleurd, om in allen deele waar te zijn, hoewel er veel waarheid ten grondslag kan liggen. Doch twee eigenschappen der *Americanen*, waaroemtrent allen overeenkomen, zijn: hunne *baatzucht*, die geene palen kent, (dikwerf is dezelfde man achter elkander advokaat, predikant, koopman, soldaat enz.) die echter wel kan afgeleid worden uit hunne bijzondere omstandigheden, namelijk uit de bijzondere genegenheid voor 't geen zij *zelve* hebben overgewonnen, en *nieuwsgierigheid*, die zich evenwel ook zeer goed laat verklaren bij menschen, voor welken, bij hunne groote verwijdering, (soms van 300 uren,) van de groote tooneelen der

gebeurtenissen, het bekomen van nieuws eene veel dringender behoefte is, dan bij ons, die dezen trek terstond gereedelijk kunnen voldoen. Daartegen zijn zij ook weder, volgens BRADBURY, even gereed om vragen te beantwoorden, als te doen. Ook weegt tegen dit gebrek op de beminnelijke *herbergzaamheid*, die of niets, of eene kleinigheid neemt voor het onthaal van den Reiziger. BRADBURY reisde 2000 *Engelsche* mijlen verre door landen, waar geene herbergen waren, en vond evenwel een goed onthaal, zelfs bij klein behuise lieden. Een andere schoone trek in het karakter, althans der noordelijke *Americanen*, en van hunne vaders overgeërfd, is hunne naauwgezette *Godsdienstigheid*. Iemand, die te *Boston* niet ter kerke komt, waagt zijn' goeden naam. De *Nieuw-Engelanders* waren voorheen zeer onverdraagzaam, thans zijn zij beter in dat opzigt, doch hunne godsdienstigheid en viering van den zondag (die in alle de Vereenigde Staten voorbeeldig is) heeft daarbij niets geleden. Men hoort des zondags bijna geen gerucht op de straten, en ziet niemand, die niet naar of uit de kerk gaat. De zeer gemoedelijke *Methodisten* maken er dan ook een' verbazenden opgang. Het aantal der sekten is voorts onbegrijpelijk groot, nog grooter, dan voorheen in ons Vaderland en in *Engeland*; daarbij heerschte echter de grootste *verdraagzaamheid*, of liever gelijkstelling van alle Godsdiensten voor de Wet. Geen Godsdienst geeft daar eenige uitluitende aanspraak op voorregten, ambten of bedieningen.

Doch drie eigenschappen der *Noord-Americanen*,

VOOR

voor welke men naauwelijks verschooning kan vinden, zijn: hunne woede voor het tweegevecht, de wreedheid hunner vuistgevechten, en hunne behandeling der Zwarten. Wanneer men, om welk eenen stand of om welke gronden dan ook, eene uitdaging weigert, wordt men als lafaard in het algemeene gevoelen gebrandmerkt. Zeer dikwerf blijven beide partijen dood op de plaats: meest altijd één. Hunne vuistgevechten bepalen zich niet tot het boksen der *Engelschen*, maar eindigen menigmaal met elkander de oogen uit de holten te drukken (*to gouge*). ZIMMERMAN spreekt daarvan, en ook onze Reisbeschrijver brengt er voorbeelden van bij. Eindelijk is de behandeling der Negers den mensch, vooral den vrijen mensch, onwaardig. In de zuidelijke Staten, zelfs tot *Virginien* en *Maryland*, is namelijk de slavernij dezer ongelukkige menschenklasse, tot bebouwing der lage gronden, en het winnen der kostbare *Westindische* goederen, ingevoerd. In *Carolina* is zelfs eene wet omtrent de slaven vastgesteld, en in 1783, het jaar waarin de vrijheid bevestigd werd, vastgesteld, dat elke Neger voor slaaf gehouden wordt, tot dat het tegendeel blijkt. Twee Vrederegters en drie vrijmannen mogen hem op allerlei wijze ter dood brengen. Men mag, ook onbeëdigd, getuigenis tegen hem afleggen. Geen slaaf mag voor eigene rekening handel drijven. „Die een' slaaf vermoordt, betaalt 100 P. St. die hem de tong uitrukt, 14 P. St. Elk Blanke, die 7 slaven te zamen op den grooten weg ontmoet, mag aan elk' 20 Zweepslagen geven. Niemand mag een' slaaf

„*laaf leeren schrijven, op 200 P. St. boete.*” Soms tijds koopt een Blanke eenige slaven, boeit ze naar verkiezing, en gaat met dezelve naar eene of andere slavenmarkt. Over 't algemeen gaat de binnenlandsche slavenmarkt in *Noord-America* nog onbelemmerd haren gang. Daarentegen is de *invoer* van slaven uit *Africa* afgeschaft; de thans levende zijn meestal slechts *afslammelingen* van *Africanen*. In het Zuiden worden zij geheel verwaarloosd, en oefenen nog hier en daar heidensche gebruiken. De verachting voor deze ongelukkigen gaat in de Vereenigde Staten zoo verre, dat volgens *FEARON* zelfs een 'Neger-paruikmakersknecht geen' Zwarten (en dus zijn eigen land- en kleurgenoot) het hair wil snijden, omdat anders zijn Meester deszelfs blanke kalanten zou verliezen. *De Negers zijn uit de kerken der Blanken gebannen*, en hebben afzonderlijke vergaderplaatsen. Geen Blanke zou — niet alleen met een' Neger, maar met iemand van kleur, in wiens aderen slechts een droppel *Africaansch* bloed vloeit, al ware hij de rijkste, fatsoenlijkste, geschikste en braafste mensch, gemeenschap houden. Zelfs in de gevangenissen, anders modellen van menscheeljkheid en eene verstandige inrigting, en wezenlijke *fabrieksteden*, *willen de Blanken* (die er niet minder talrijk zijn) *met de Zwarten niet eten*. De Schrijvers van het beroemde *Edinburgh Review* merken teregt aan, dat dit vooroordeel, en deze behandeling der lieden van kleur, een onuitwisbare smet op *America* is, en al deszelfs roem op vrijheid bezwalkt.

De levenswijze der *Americanen* van den middelstand,

stand, althans hunne tafel, is kostbaarder en met meer geregten voorzien dan in *Engeland*; doch landwaarts in behelpt men zich meest met pekervleesch, en leeft in ellendige hutten, 't welk somtijds vele ziekten veroorzaakt.

Landbouw, Fabrieken en Koophandel. Hoewel de landbouw het voornaamste middel van bestaan in de Vereenigde Staten is, zijn echter sedert eenige jaren ook vele Fabrieken aangelegd, die vooral gedurende den oorlog met *Engeland*, van 1812 tot 1814, door de stremming van gemeenschap met *Europa*, veel werk hadden, doch sedert door den vrijen invoer zijn aan 't kwijnen geslagen, waardoor vele bankeroeten ontstonden. Dit benadeelt echter het land niet: de landbouw is nog een veel veiliger middel van bestaan. De voortbrengfelen van landbouw en fabrieken waren in 1810

dollars.

127,694,602, waaronder aan fabriekgoederen

34,497,057, van zijde, wol, vlas, en kousen, en aan gesponnen waren van dezelfde stoffen

2,052,120.

Aan tabak was de uitvoer in 1805 voor 6 *Millioenen*, in 1806 voor 6,572,000 *dollars*. Aan katoen gingen in 1805 voor 9,445,000 *dollars*, in 1807 voor 14,232,000 *dollars* uit het land. In 1815 (het eerste vredejaar) werden 90,000 balen katoen in de fabrieken gebruikt, waaruit 81 *millioenen*

oenen *Engelsche* ellen, ter waarde van 24 millioenen *dollars* bewerkt zijn; meest in het land zelve gebruikt, want de uitvoer bedroeg slechts 2,847,693 *dollars*. In 1816 en 1817 werden (door elkander) elk jaar voor 20 Millioenen tarwe en rijst, 24 Millioenen aan katoen, 9 Millioenen aan tabak, en in 't geheel voor 60 Millioenen aan alle voortbrengfelen van den landbouw uitgevoerd. In 1817 werden 20 Millioenen pond suiker in *Louisiana*, en elders aan den *Mississipi* gewonnen. De scheepvaart was in 1790 478,371; in 1818 1,372,218 tonnen.

Men kan zich van den *activen* handel der *Americanen*, die de geheele wereld omvat, en onder anderen met de *Engelschen* voorspoedig mededingt naar den rijken handel op *China*, een denkbeeld maken uit de bijzonderheid, dat door de oorlogende Mogendheden tusschen 1802 en 1812, dus zonder verklaarden oorlog aan *America*, 1642 schepen opgebracht zijn.

Zie hier eene lijst (volgens PITKIN) van den uitvoer der Vereenigde Staten.

	Inlandsche voortbrengfelen.	Uitceemsche.	Totaal.
	<i>dollars.</i>		
1804 . .	41,467,477	36,231,597	77,699,374
1805 . .	42,387,000	53,179,019	95,566,021
1806 . .	41,253,727	60,283,236	101,536,963
1807 . .	48,699,592	59,643,558	108,343,150
1808 (met het <i>Embargo</i>)	9,433,546	12,997,414	22,430,960
1809 . .	31,405,702	20,797,531	52,203,283
			1810

I N L E I D I N G. 19

24 millioe-
land zelve
2,847,693
r elkander)
rijst, 24
tabak, en
voortbreng-
1817 wer-
ifiana, en
De scheep-
1,372,218

Inlandsche voortbrengfelen. Uitheemsche. Totaal.
dollars.

1810 . . .	42,366,675	29,391,295	66,757,970
1811 . . .	45,294,043	16,022,790	61,316,833
1812 (met den oorlog)	30,032,109	8,405,127	38,527,236
1813 ———	25,008,152	2,847,845	27,855 997
1814 ———	6,927,441	145,169	7,072,510

Volgens een' anderen Schrijver was de geheele
uitvoer

dollars.

in 1790 19 Mill.

— 1791 20 —

— 1792 26 —

— 1793 33 —

— 1795 67 (waaronder 26
Millioen aan
vreemde goede-
ren.)

— 1800 94 —

Na de herstelling van den vrede.

in 1815 52 —

— 1816 81 —

— 1817 87 —

De invoer was

in 1804 68 —

— 1807 138 —

— 1815 133 —

De invoer van *Groot-Britannië* vóór den oor-
log van 1775 was 3 Mill. P. St.

van 1805 tot 1811 9 — — zijnde een vijfde
van

der Ame-
en onder
mededingt
denkbeeld
oorlogen-
dus zon-
642 fche-

den uit-

Totaal.

6,699,374
5,566,021
5,536,963
3,343,150
430,960
203,283
1810

van den geheelen *Engelschen* uitvoer, die op 43 Millioenen P. St. geraamd is.

Inkomsten en geldmiddelen. Op dezen bloeienden landbouw, ontlukenden fabriekstaat, en daarop gegronnen uitvoer en koophandel zijn dan ook de hoofdbronnen van de inkomsten der Vereenigde Staten gevestigd, doch zóó, dat zij den landbouw *onmiddelijk* weinig of niet bezwaren. Uit- en ingaande Regten en verkoop van landerijen zijn de hoofdbronnen der openbare inkomsten, en slechts *in oorlogstijd* neemt men tot leeningen en grondbelastingen de toevlugt. De gewone inkomsten worden op 24, de uitgaven op 22 Millioenen gesteld; in 1815, terstond na den oorlog, bedroegen de inkomsten 50 Millioenen, doch sedert zijn verscheidene regten en binnenlandsche belastingen verminderd. In 1817 werden er 1 Millioen 114,952 *acres* buiten het distrikt van den *Misissipi*; en 617,090 *acres* in dat gebied verkocht. Men rekent, dat de Staat nog 400 Millioenen *acres* te verkoopen heeft; de aanspraken op dezelve gevestigd, en gedeeltelijk te *Amsterdam* berustende, zijn tot omtrent een achtfte afgedaan. 5 à 600,000 *acres* werden aan de soldaten, voor hunne diensten gedurende den laatsten oorlog met *Engeland* geschonken. De jaarlijkse opbrengst der in- en uitgaande Regten tusschen 1801 en 1810 was omtrent 12 Millioenen *dollars*. In 1814, het laatste en noodlottigste oorlogsjaar, was deze opbrengst slechts 4, doch in 1815, terstond na de herstelling des vredes, reeds weder 37 Millioenen *dollars*. Van 1789 af hebben de uit- en ingaande Regten 65 perCent der inkomsten

sten van *America* opgebracht, de leeningen 26, en alle andere takken 8 $\frac{1}{2}$ 9 perCent. De onkosten op het invorderen der uit- en ingaande Regten zijn niet meer, dan omtrent 5 perCent. De posterijen, die in 1789 nog slechts 75 uitmaakten, en 38,000 dollars opbragten, waren in 1817 reeds ten getale van 3459, en gaven 961,000 dollars port. In goud, zilver en koper wordt jaarlijks voor 3 Millioenen dollars gemunt. De waarde der munt is 21 Mill. 325 dollars. *Connecticut* heeft een schoolfonds van 1 Mill. 200,000 dollars. *Nieuw-York* heeft 300,000 dollars in één jaar aan de geleerdheid geofferd; *Virginien* een Millioen tot dat einde, en toch is er nog gebrek aan ééne Hooge School voor het hoogste onderwijs!

De *Nationale* schuld bedroeg

dollars.

in 1791	75,468,470
— 1801	82,000,107
— 1811	47,855,070
— 1812 (1 Jan.) .	45,211,980

en in 1818 nog geene 100 Millioenen; de *Amortissatie*-kas lost jaarlijks 10 Millioenen af. *America* zou thans waarschijnlijk geheel zonder schuld zijn, zoo de oorlog van 1812—1814 hetzelfde niet achteruit had gezet; dezelve heeft toch aan den Staat 135,103,703 dollars gekost, en bragt de schuld op den 1 Januarij 1816 weder op 123,055,026 dollars. *America* heeft in 't geheel tusschen 1791 en 1815 107 Millioenen opgenomen, waarvan alléén tusschen 1812 en 1814 49 Millioenen waren. Doch bij het be-

behoud van den vrede zal de schuld eerlang geheel afgedaan zijn.

Krijgs- en zeemagt. Gedurende den oorlog met *Engeland* van 1812 magtigde het Congres de Regering tot de ligting van 62,000 man, doch in Januarij 1815 bedroeg het getal der manschappen slechts 23,000: en de staat van vrede werd in dat jaar op slechts 10,000 man (*) geraamd. (Elken recruiit, die eerlijk van den dienst wordt ontslagen, worden drie maanden betaling, en 160 *acres* land beloofd, elken Officier 320 *acres*.) Doch de *militie*, uit alle vrije mannen tusſchen de 18 en 45 jaren bestaande, bedraagt 748,000 koppen. In 1785 hadden de *Americanen* nog slechts één oorlogſchip, dat om de zware kosten verkocht werd: de aanvallen der *Barbaryers* wekten hunne lust tot eene zeemagt op, en in 1814, toen *Engeland* de kusten bedreigde, werden vele fregatten, en 4 vierenzeventigers gebouwd: de bouw der laafien, en van 12 fregatten van 44 ſtukken (beide veel grooter dan die der *Engelſchen*) werd zelfs na den vrede, in 1816, ijverig voortgezet. Jaarlijks is 1 Millioen dollars tot aanbouw van nieuwe ſchepen beſtemd.

Befchouwing der onderscheidene Staten. Gaan wij thans over, om nog even de onderscheidene Staten en diſtrikten (die ook, zoodra zij een zeker bepaald getal inwoners hebben, tot den rang van Staten kunnen opklimmen, te beſchouwen.) De noordelijkſte Staat is *Main*, in 1790 met 90,000, in

(*) Namelijk voor de geheele *Unie*, en ook door de algemeene Bondgenootſchappelijke kas te onderhouden.

In 1795 reeds met 220,000 zielen bevolkt. *Patland*, de hoofdstad, telt 3000 inwoners. Tot dit gewest behoren de *Penobscotsche Indi*, die door de *Franchen* tot de *Roomsche* kerk zijn overgebracht. 2. *Newhampshire* heeft goede scheepsbouwers; de handel van *Portsmouth* (de hoofdplaats) heeft echter afgenomen. 3. De staat van *Vermont* (*Vertmont*, *Groenberg*) heeft beurtelings, *Bennington*, *Rutland* en *Windfor* tot hoofdsteden. 4. In *Massachusetts*, (den eerst bevolkten der Noordelijke Staten) is de grond niet zeer vruchtbaar, de tarwe tiert slechts binnenslands; men vindt daarentegen vele dennen, berken, en suiker-ahornboomen. *Boston*, de geboorteplaats van FRANKLIN, aan eene schoone baai, telt 32,000 zielen. De haven kan wel 500 schepen bevatten: en zij is de tweede of derde koopstad der Vereenigde Staten. (Zie verder de volgende reisbeschrijving). *Salem* wordt (door eene misfchien reeds verouderde opgave) op 10,000, *Newberryport* op 4000 zielen geschat. Nog zijn hier de steden of vlekken *Plymouth*, *Cambridge* en *Lynn*, 't welk in één jaar eene Millioen vrouwen-schoenen van inlandsch leder vervaardigde. Eene merkwaardige brug over de rivier *Merrimak* hangt op 10 ijzeren ketenen, doch is onbewegelijk, zelfs bij 't overrijden der zwaarste karren. In dezen Staat zijn vele *Congregationalisten*, die geene Synode kennen, en in *Rhode-Island* vele Doopsgezinden, voorheen uit *Massachusetts* verbannen. *Portsmouth* heeft wel 150 koopvaardijfchepen, *Newport* 1001 huizen. 5. *Rhode-Island* heeft door den vrijheidsoor-

log

log veel geleden, en de volksverhuizing naar het Westen is oorzaak, dat deze Staat het nog niet geheel te boven is, te meer, daar de handel door het wegnemen van schepen in het begin dezer eeuw veel geleden heeft. De *Connecticut* wordt veel door *Congregationalisten* bewoond, die streng aan de leer van CALVYN gehecht zijn. De hoofdplaatsen zijn *Hartfort*, met 6000 inwoners, en *Newhaven*. Deze zes Gewesten maken te zamen *Nieuw-Engeland* uit.

7. De Staat van *Nieuw-Tork*, (voorheen *Nieuw-Nederland*) was in 1731 met 50,000, in 1791 met 340,000, in 1800 met 586,000, en in 1810 met 960,000 zielen bevolkt. In 1794 had het distrikt ten Westen van *Utica* slechts Regt op het zenden van éenen, in 1810 zondt het 40 Represantanten tot de Wetgevende Vergadering van den Staat van *Nieuw-Tork*. Aan de zeekant wonen nog vele *Nederlanders*, binnenslands het overschot der vijf Natien of *Irokezen*; het getal aller *Indianen* in dezen Staat bedraagt niet meer dan 6,300; van de *Mohawks* is nog slechts één huisgezin over. De beschrijving van *Nieuw-Tork* zal in deze Reis uitvoerig voorkomen. In 1810 waren er 96,000 zielen en 21 kerken. Neemt de bevolking in die evenredigheid toe, zoo zullen er in 1855 705,650 zielen zijn. De gezondheid is er niet zoo goed als te *Londen*; er sterven 2 á 3000 menschen in 't jaar: dus $\frac{1}{30}$; te *Londen* slechts $\frac{1}{50}$. Men staat er laat op, gaat tegen 9 of 10 uren aan 't werk; 3 of 4 uren is de tijd voor het middagmaal. In de *Federal-hall* (zaal der Unie) werd door WASHINGTON in

In 1789 de nieuwe staatsregeling bezworen (*). *Albany*, oudtijds *Fort Oranje*, hooger op de *Hudson's Rivier*, is de tweede stad van den Staat. De *schatkist* des Staats van *Nieuw-York*, bevat 4,191,000 *dollars*, er zijn 100 000 man landmilitie. Voorts is hier ijzer, eene zilvermijn, en *mineraale* wateren bij *Saratoga*. Ook 8, *Nieuw-Jersey* heeft ijzererts; de zuidkust is een pijnbosch. Merkwaardig is de waterval van *Pasfaik*, 60 voet hoog. *Trenton* is de hoofdstad; behalven deze is er nog *Newark*, tegen over *Nieuw-York*, en de goede haven van *Rariton*.

9. *Pensylvanie* maakt den overgang tusschen de koude en warme gewesten van *NoordAmeri-ca*, doch behoort nog meer tot de eersten. In de lente is het zeer vochtig, in den zomer zeer droog en heet; in den herfst warm, in den winter somtijds zeer koud. De voortbrengselen zijn tarwe, hennip, ahornsuiker, en steenkolen. De *Pensylvaniers*, grootendeels van de Kwakers afstammende, die thans echter op verre na geen vierde der bevolking meer uitmaken, zijn verlicht en verdraagzaam; ook zijn hier *Presbyteriaansche Schotten*, uit *Ierland*, *Episcopalen*, en 200,000 *Duitschers*. De bevolking was in 1793 434,000, in 1810 810,000. In 1794 *kostten* acht *acres* grond bij *Pittsburg* 756 *dollars* 64 cents, in 1814 wilde de eigenaar ze voor geene 3000 *dollars* *verhuren*. *Philadelphia* of *Broederliefde*, door *PENN* gesticht, had in 1683 nog slechts

(*) De haven blijft zelfs midden in den winter open, door een' sterken stroom.

slechts 600 inwoners in 80 huizen, in 1700 reeds 5000, in 1760 20,000, in 1769 30,000, in 1776 40,000, in 1783 (door den oorlog) slechts 42,000, doch in 1806 reeds 90,000, en in 1810 100,000 inwoners. Zij ligt tusſchen de *Schuilkil* en de *Delaware*, en is de hoofdstad van dezen Staat. (Ook hiervan zal in dit werk de beschrijving voorkomen.) De straten zijn regtlijnig. Hier ontstond door een' stilstand van bedorven water in 1793 de gele koorts, waardoor duizenden in 't graf gelleept werden. Thans ontvlugt men die meest naar de binnenlanden. Te *Philadelphia* woonde de President, en had het Congrès zijne zitting vóór 1801. *Lancaster* heeft 5000 zielen. Te *Carlisle* is eene hoogere school. *Tork* heeft 4000 inwoners; *Bethlehem* is de hoofdplaats der *Moravische* broederen, *Pittsburg* de stapelplaats en doortogt naar het Westen. 10. In *Delaware* (den kleinſten Staat) vindt men *Wilmington* met 5000 inwoners, en *Dover*. — 11. *Maryland* aan weerszijden der *Chesapeak*-Baai gelegen, heeft tabak en ijzer. Een vierde der bevolking bestaat uit Negers (hier begint de slavernij van dit ongelukkige menschenras) en *Mulatten*, waarvan de traagheid der *Marylanders* het gevolg is. De Blanken alhier zijn meest Roomsche. De schatkist is rijk. De hoofdplaats *Annapolis* is welvarend, doch de aanzienlijkſte stad is *Baltimore*, laag gelegen, echter niet ongezonder. De bevolking in 1790 was 13,500, in 1810 reeds 36,000. *Frederikstown* is in eene gezonde ligging.

11. Tusſchen *Virginien* en *Maryland* is de Verbondſtad *Washington*, met haar grondgebied *Columbia*,

een

een gemeenschappelijk eigendom der Vereenigde Staten, en waar sedert 1801 de Regèring gevestigd is. Zij is gezond en schoon, bijkans in het midden (tusschen het Zuiden en Noorden) der Vereenigde Staten gelegen, heeft goede havens, en een in 1814 door de *Engelschen* verbrand, doch sedert herbouwd *Kapitaal* of Raadhuis der Vereenigde Staten.

13. *Virginien* is van alle oude Staten het vroegst ontdekt en het grootst, hebbende, volgens *EBELING*, 2968, doch volgens *MORSE* 3254 vierkante *aardrijkskundige* mijlen, (die in de lengte ruim vier *Engelsche* uitmaken) en is dus zoo groot als *Groot-Britannië*, ja met *Pensylvanië* zoo groot als *Frankrijk*. In 1790 was de bevolking 747,610, in 1800 880,200, in 1813 974,622: dus komen er op iedere vierkante *geographische* mijl slechts 328 menschen, zoodat *Virginie* minder bevolkt is dan *Delaware*, *Maryland* en *Nieuw-Engeland*; het neemt ook lang niet zoo sterk toe als de westelijke Staten. In de 22 steden leefden in 1810 van deze bevolking slechts 48,000 zielen. Het getal der slaven was toen 392,418, en der vrije *Negers* en lieden van kleur 30,570. De inkomsten bedroegen in 1805 532,344, in 1806 451,932, in 1807 463,794, en in 1813 (door de Oorlogslasten) 1,040,579 dollars, — de uitgaven daarentegen in 1806 329,469, in 1807 325,254, in 1809 336,281, en in 1813 829,445 dollars. De eigene schuld is van weinig belang: doch het aandeel aan de algemeene staatschuld 6,553,507 dollars. De meeste inwoners ten O. der *blauwe bergen* zijn van de *Engelsche* kerk, doch

er is gebrek aan Geestelijken. Ten W. der *blauw-bergen*, en ten O. der *Alleghany-bergen* wonen meest *Presbyterianen*; voorts zijn er Kwakers, *Methodisten*, Doopsgezinden (*Baptists*) en Roomschen. Er is eene Hoogeschool te *Williamsburg* (*Williams- en Mary College*) met 6 Hooggeleerden en 53 Studenten. (Alle deze Hoogescholen of *Academiën* staan echter slechts, wat het aantal van kweekelingen en onderwezene kundigheden aangaat, tusschen onze *Latijnsche Scholen* en *Athenæa* in, en zijn met onze *Universteiten* niet te vergelijken). Voorts zijn er twee *Colleges* of middelbare scholen, te *Harri-fonburg* eene geleerde Maatschappij, en 23 nieuwspapieren. Men bouwt slechts de vruchtbaarste gronden: het is voordeelijker, de granen van daar, hoe ver ook, naar de groote steden te brengen, dan middelmatige gronden, schoon dicht bij, te bebouwen. Zoo groot zijn er reeds de middelen van gemeenschap! De waarde van alle Manufacturen bedraagt 15,263,473 dollars. In 1811 werden uitgevoerd voor 4,822,307, in 1813 slechts voor 1,819,722 dollars, waarvan de inlandsche voortbrengselen verreweg de gewigtigsten waren. Tabak is het hoofd-artikel (61,203 oxhoofden in 1792): dan volgt tarwe en tarwemeel, *maïs*-meel, pekervleesch en katoen, (500,000 pond.) *Virginie* heeft 99 Graaffschappen; de hoofdplaatsen zijn: *Richmond* met 8564, *Norfolk* met 9193, *Alexandrie* met 7227, *Williamsburg* met 1400 inwoners, *Jamestown* en *Torktown*. In de binnenlanden zijn de menschen groot en sterk, doch in de zeestreeken ongezond.

der blaauw
rgen wonen
kers, Metho-
Roomschen.
(Williams-
en 53 Stu-
demien staan
ekelingen en
sfchen onze
zijn met on-
Voorts zijn
te Harri-
23 nieuws-
paarste gron-
n daár, hoe
n, dan mid-
bebouwen.
van gemeen-
ren bedraagt
uitgevoerd
1,819,722
ngfelen ver-
het hoofd-
volgt tarwe
en katoen,
chappen; de
4, Norfolk
msburg met
n. In de
sterk, doch

14. *Kentucky*, ten Westen van *Virginiën* achter het gebergte, had in 1770 nog niet éénen blanken inwoner, doch in 1790 reeds 73,677, in 1792 100,000, en in 1810 406,511 inwoners. Drie *acres* land, die in 1798 350 dollars golden, kostten in 1815 reeds 10,000. Waar men voorheen wilde dieren, of nog wreedere menschen, te midden der bosfchen hoorde huilen, gaat thans de ploeg en de weverspoel; de ellendigste hutten hebben plaats gemaakt voor steden en dorpen. Ditzelfde is het geval met de drie Staten ten Noorden van *Kentucky*, en in 't algemeen met het Westen. *Kentucky* is gezond en aangenaam, doch er is te veel vorst in den winter, dan dat de katoenboom er zou kunnen tieren. De bevolking was in 1810 470,000 (*), waarvan $\frac{1}{8}$ flaven. De hoofdplaats is *Frankfort* met 5000 inwoners.

De zuidelijke Staten hebben overvloed van rijst, *maïs* en tarwe: de suiker-ahornboom levert jaarlijks $9\frac{1}{2}$ Millioen pond suiker. Men kweekt ook den wijnstok en het suikerriet; de moerbezieboom groeit in 't wild, en dus kan de zijdeteelt van belang worden. De *merinos*-schapen zijn zoo min in de Zuidelijke Vereenigde Staten als in *Frankrijk* ontaard.

15. *Tennesse* is van deze Staten het westelijkst aan de rivier *Cumberland*, en ten Oosten van den *Mississippi*. Er is goede katoenteelt. Deze Staat had in 1791 slechts 35,691, en in 1810 reeds 261,727 inwoners.

(*) Volgens onzen Reisbeschrijver (zie de laatste bladzijde) slechts 406,511.

woners. De hoofdplaats is *Knoxville*. De *Indiaan-*
sche inwoners, de *Cherokezen*, 12,393 zielen, be-
ginnen reeds in beschaving en landbouw te vorderen.

16. *Noord-Carolina* heeft geene goede haven. De
hoofdplaats is *Raleigh*, doch *Wilmington* drijft
meer handel; voorts heeft men er *Fayetteville*. De
kustbewoners zijn traag en ongodsdienstig (door de
slavernij der Negers, die slaaf en meester beide be-
derft); in het gebergte vindt men naarstigheid en ge-
strenge godsdienstigheid.

17. *Zuid-Carolina* telde in 1700 slechts 5500, in
1808 reeds 400,000 zielen, waarvan 200,000 Zwar-
ten en Mulatten waren. De kusten zijn heet en on-
gezond, doch vruchtbaar; de oranjeboomen groeijen
te *Charleston*; meer binnenlands zouden zij bevie-
zen. *Columbia* is de vergaderplaats der Regèring:
doch de voornaamste plaats in *Charleston*, eene
goede handelplaats aan de rivieren *Ashley* en *Cooper*.
De bevolking is 28,000 zielen, waarvan slechts 7000
Blanken, de overige Zwartten of Mulatten, de mees-
ten slaven zijn. Men kan het land in drie strecken
verdeelen: het *lagerè*, *moerasfige gedeelte* langs de
kust, hetwelk rijst, een weinig koren en aardappelen,
de *middelstreek*, die katoen en *maïs*, en het *hoogere*
land, dat tabak en ook katoen voortbrengt. In dit
laatste zijn geene slaven; de inwoner werkt er zelf,
en heeft dus ook meer van het bezadigde, nijvera
en godsdienstige van den *Nieuw-Engelander*. Ge-
brek aan slaven heeft er de ploeg in plaats van het
houweel doen invoeren, hetwelk in de lagere lan-
den in gebruik is. In het lage land verschilt de
ther-

thermometer somtijds 46 graden op éénen dag, hetwelk de gezondheid zeer benadeelt.

Georgië, de zuidelijkste der Vereenigde Staten (niet *Louisiana*) gelijkt naar *Zuid-Carolina*. De hoofdplaats is *Louisville*, maar de voornaamste koopstad is het ongezonde *Savannah* met 1000 zielen. 19. Ten Westen van dezen Staat ligt die van *Mississippi*, die bij de telling van 1810 40,090 en bij die van 1817 reeds 104,000 zielen bezat. De hoofdplaats is *Natchez*. Hier vindt men de ingeborene Natie van dezen naam, alsmede de *Chactas*, de hoogere *Creeks* of *Muscogulgen*, 18,000 zielen, waaronder thans ook de *Apalachen* behooren, en de *Siminolen*. 20. Ten Westen van *Mississippi* ligt *Louisiana*, het *Neder-Louisiana* der *Franschen*, en door deze Natie meerendeels bewoond. De bevolking was in 1810 76,000, en in 1817 bijna 109,000. Dezelve neemt niet sterker toe, uit hoofde der ongezondheid, die uit de schorren van den *Mississippi* ontstaat, waar echter de keurigste zuidvruchten groeijen. De hoofstad *Nieuw-Orleans*, aan een' der monden van den *Mississippi*, deelt rijkelijk in die ongezondheid, en is nogtans reeds eene der grootste koopsteden van *America*, waar schepen uit Zee aankomen, en anderen van den *Ohio*, van *Pittsburg*, dien stroom en de *Mississippi* afvaren. Nog zijn hier in de nabijheid het nog weinig bekende distrikt van *Alabanda*, 't welk echter reeds meer dan 60,000 menschen telt, en eerlang ook wel een Staat zal worden.

21. *Missouri* is verreweg de grootste Staat, wanneer men de bevolking in aanmerking neemt. Hij is alleen

leen tweemaal zoo groot als de andere Staten te samen, en strekt zich, (in zoo verre de *Amerikanen* Regt op het grondgebied beweren) over het Rotsgebergte uit tot de Zuidzee. De hoofdstroom *Missouri* (de voornaamste arm van den *Mississippi*) die dezen Staat in verscheidene kronkelingen doorsnijdt, is (slechts met ééne afbreking bij de groote water-vallen) 3000 *Engelsche* mijlen, of 1000 uren verre bevaarbaar, de *Gele Steen-* (*Yellowstone*-) rivier 1200, de *Osage* 600, de *Grand* 600, de *Kansas* 1200, de *Platte* met deszelfs armen 2000, *Chayenne* 600, *Illinois* ook 3000 mijlen, *Ohio* met zijne armen 5000 mijlen, de *Arkansas* 2000, de *Roode Rivier* 800 mijlen bevaarbaar (deze laatste is echter 2800 mijlen lang). Daar ziet men wel eens kudden van 40,000 *Bisons* of bultosfen aan den stroom weiden, of dien overzwemmen. Somtijds komt dit reusachtige dier (het grootste dat nog bestaat van het Stierengeslacht) in strijd met den mensch. WARDEN zag eens een gevecht van 2000 *bisons* met 80 *Indianen* van den stam der *Osages*, waarbij 27 buffels gedood, en een *Osage* gekwetst werd. De *Amerikanen* hebben reeds aan de *Gele Steen*-rivier, 1800 mijlen ten Westen van den *Mississippi* (48 gr. N. B.) eenen *militairen* post aangelegd. Dit is een groote stap, om den handel der *Engelschen* in die gewesten tot de *Amerikanen* overtebrengen, en tot de Zuidzee doortedringen. Een der armen van de *Gele Steen*-rivier (de *Bighorn*) ontspringt uit een meir aan de grenzen van *Nieuw-Mexico*, bij de grenzen van *Rio del Norte*, die naar *Mexico* loopt.

22. Steekt men de *Mississippi* aan den mond van den *Ohio* over, zoo komt men in den Staat van *Illinois*, in 1817, even na den togt onzes Reizigers onder de Staten opgenomen. De grond is er uitnemend vruchtbaar. 23. Ten Oosten daarvan grenst *Indiana*. Beiden zijn in het *aanhangsel* tot het Dagverhaal onzes Reizigers genoegzaam naauwkeurig beschreven, alsmede 24. de aangrenzende Staat van *Ohio* (met de beide vorige den Noorderoever van de rivier *Ohio* zoomende) bij welke laatste beschrijving wij nog het een en ander kunnen voegen. De Staat van *Ohio* werd door de *Franschen* van de *Laurens-Rivier* reeds in 1534 ontdekt; toen de naburige *Engelschen* in 1750 600,000 *acres* land aldaar aanboden, zagen de *Franschen* zulks als schending hunner Regten aan, en wierpen (1753) sterkten op aan den zamenloop van den *Ohio* en den *Alleghany*, waardoor de zevenjarige Oorlog ontstond. Hierin veroverden de *Engelschen* het fort *du Quesne*, en noemden het *Pittsburg*. Bij den Vrede behielden zij het gansche land. Allengs werd het bevolkt, doch telde in 1791 nog slechts 3000, in 1800 reeds 42,156, en in 1810 reeds 230,760 zielen, en werd in 1814 op 312,000 geschat, dus is de bevolking in 24 jaren ruim honderdmaal vernienigvuldigd. De landen aan de *Miami-Rivier*, die in 1790 nog geene 2000 inwoners telden, hadden er in 1815 reeds 100,000. Het klimaat en de grond zijn voortreffelijk, beter dan *Tenesse* en *Kentucky*. De slavernij is in dezen Staat verboden; doch men vindt er 2000 vrije *Negers*.

Het

Het distrikt van *Michigan*, een schiereiland tusschen de meiren *Huron* en *Michigan*, is van 1810 tot 1817 met de helft bewoners vermeerderd: dezelve zijn van ruim 4700 op 9700 geklommen. Het land is bergachtig en koud. Tusschen deze meiren, het *Opper-Meir* (*Lake Superior*), den *Mississipi* en de *Engelschen* bezittingen strekt zich het Noordwestelijk grondgebied uit, hetwelk nog schaars bevolkt, en meest door zwervende stammen van *Indianen* bezet is.

G.

iereiland tus-
is van 1810
erderd: dezel-
ommen. Het
deze meiren,
len *Misfissipi*
n het Noord-
g schaars be-
n van *India*.

DAGVERHAAL

EENER

REIZE

IN DE

VEREENIGDE STATEN.

EERSTE HOOFDSTUK.

*Vertrek uit Engeland. De Heer COBBETT.
Nieuw-York. Reis naar Philadelphia. Uitstapjes
naar de watervallen van de Schuilkil, Germantown,
Bustletown en Wilmington.*

Den 7 Maart 1817 vertrok ik uit *Lynn* in *Norfolk* naar *Liverpool*, waar wij den 10 aankwamen, en ons bij eenige vrienden uit *Norfolk* en *Lincolnshire* voegden, die zich in de Vereenigde Staten gingen nederzetten. Wij gingen scheep in den *Importer*, Kapt. OGDEN, naar *Nieuw-York*, voot 14 P. St. per hoofd, waarvoor ons ook het noodige rundvleesch, beschuit, soep, meel (eens in de week) en water geleverd werden. Den 11 kwam ook de bekende Staatkundige Schrijver COBBETT, (*) en

(*) Schrijver van het bekende *Annual Register*, die, volgens de jongste berigten, in *Engeland* is terug gekomen. Hij is een der sterkste *Demagogen*, en voorstander

DAG-

4 DAGVERHAAL EENER REIZE

en zijne twee zonen, JOHN en WILLIAM, als *passagiers* aan boord: het was een zeer stormachtige nacht, doch daar de Heer COBBETT wist, dat wij vroeg in den morgen onder zeil zouden gaan, en vreesde (naar zijn zeggen) door de acte van opschorting der *Habeas Corpus Acte* te worden vervolgd, waagde hij zijn leven om den kerker te mijden.

Den volgende morgen gingen wij onder zeil. Eerst werden wij door tegenwind acht dagen in het *Iersche* kanaal opgehouden, en hadden daarop 16 dagen lang eene frische koelte, die ons naar de oevers van *Newfoundland* bragt. Hier overviel ons slecht weder, en wij geraakten in den *golffroom*, die uit den *Mexicaanschen* zeeboezem noordwestwaarts opgaat, waar ons een vreeselijk onweder met storm overviel; de bliksem sloeg in een paar minuten tweemaal in den grooten mast, trof verscheidene menschen, en doodde er een. De meeste *passagiers* beneden voelden den schok in verscheidene lichaamsdeelen; de bliksem vloog heen en weder, en flikkerde als het vuur van een geweer. Deze vlaag ging echter spoedig over, maar wij kregen nu windstilte tot Meidag. Des avonds van den 4. hadden wij de vuurtoren van *Sandy-Hook* in 't gezigt, en kwamen aldaar des anderen daags voor anker.

Den 5 Mei. Vroeg in den morgen gingen wij onder zeil naar *Nieuw-Tork*, voeren door de zee-
ëngte, die door twee sterkten verdedigd wordt, waar de

baai

der zoogenaamde *grondwettige (radicale) hervorming* der staatsregeling. Hij werd 'er geenszins om die beginselen, of om zijne schriften, maar om *ware schulden*, genood-
sakt te vlugten.

VERT.

als *passa-*
ormachtige
, dat wij
gaan, en
n opschor-
vervolgd,
ijden.
nder zeil.
en in het
aarop 16
ar de oce-
rviel ons
lffroom,
oordwest-
onweder
een paar
trof ver-
e meeste
rfchelde-
en we-
er. De-
j kregen
den 4.
gezigst,
ker.

gen wij
de zee-
waar de
baai
ing der
inselen,
genood-

IN DE VEREENIGDE STATEN. 3

baai omtrent 1000 roeden (*yards*) breed is, en kwamen aan de *quarantaine*-plaats voor anker. Van hier konden wij de laag schepen en de torenspitsen van *Nieuw-York*, omtrent acht mijlen (derdehalf uur) verder, duidelijk zien. Met de *quarantaine* waren wij spoedig gereed; elk reiziger betaalt daarvoor eene kleinigheid, minder dan een *dollar*. Hoe nader wij kwamen, des te meer verruimde zich de baai, wel tot zeven of acht mijlen, en werd fraai afgewisseld met eilanden, (op alle welke kleine *forten* waren) nette gewitte boerenwoningen, en verscheidenie dorpen. De velden waren met het rijkste groen bedekt, de perziken- en appelboomen stonden in vollen bloei, terwijl de witte zeilen, de af- en aanvarende schepen, de opgaande rook der stoombooten, de geweldige mastboschen, en talrijke torens van de grootste koopstad der Nieuwe Wereld, en in den achtergrond de nog ontroerde Oceaan, bij dit tooneel van menschelijke nijverheid afstak, en te zamen een eenig, betooverend schouwspel opleverden. Tegen den avond kwamen wij aan de stad, en maakten ons met blijde verwachting gereed om den volgenden morgen aan land te gaan.

Daar eenige mijner lezers misschien iets meer van den Heer COBBETT wenschen te vernemen, en hoe hij zich aan boord gedroeg, zal ik een woord daarvan zeggen. Ik had mij den Heer COBBETT, dien onvermoeiden schrijver, uit hoofde van zijn zittend leven, als een bleek, mager man voorgesteld; doch neen! hij is zeer lang, van eene forsche gestalte en houding, een bloeiend gelaat, en alle de trekken van kracht, die een' ouderwetschen *Engelschman*

4 DAGVERHAAL EENER REIZE

kenschetfen. Hij had gedurig twist met den Kapitein omtrent den voorraad van levensmiddelen (zekerlijk waren de eenden en kippen wat taai). Omtrent de overige *pasagiers* (een of twee door hen zoo genoemde *Aristokraten* uitgezonderd) was hij openhartig en mededeelzaam. Hij was even dikwijls bij het scheepsvolk als bij zijne medereizigers, rookte veel, en praatte met veel opgeruimdheid en goeden luim omtrent allerlei onderwerpen. Hij spreekt gelijk hij schrijft, duidelijk maar krachtig, doch zijne redenen, vooral wanneer hij in vuur is, worden maar al te dikwijls door de lage gewoonte van vloeken misvormd. Van zijn' zoon JOHN kan ik weinig zeggen, daar ik geenen omgang met hem gehad heb. WILLIAM is spraakzaam en vriendelijk.

Het was laat eer wij aan land kwamen; een *Engelschman*, de Heer HOBKINON, ontving ons met alle vriendelijkheid, en wij, hoezeer geheel vreemd in *America*, sleten bij hem den eersten avond in dat werelddeel zeer genoegelijk.

6 Mei. Velen van ons huurden kamers te *Greenwich*, eene aangename en volkrijke voorstad van *Nieuw-Tork*, alwaar men voor kost en woning slechts vier *dollars*, of achttien schellingen *sterling*, (10 guldens) in de week betaalde. In de beste herbergen in de stad kan men niet beneden de twee *dollars* daags teregt komen.

Hetgeen mij op het eerste gezigt in deze stad het meeste trof, waren de houten huizen, de kleine, maar nette, kerken, de menigte lieden van kleur, (*Mulatten*) de gewoonte van *cigaren* op straat te rooken, die zelfs bij kinderen huisvest, en de me-

nig-

et den Ka-
middelen (ze-
baai). Om-
e door hen
d) was hij
ven dikwijls
gers, rook-
id en goe-
Hij spreekt
, doch zij-
s, worden
e van vlo-
n ik weinig
gehad heb.

n; een En-
g ons met
eel vreemd
vond in dat

te Green-
van Nieuw-
flechts vier
ng, (10
beste her-
n de twee

e stad het
de kleine,
an kleur,
o straat te
n de me-
nig-

nigte varkens, die men, tot groote last der voor-
bijgangers, vrij laat rondloopen (*). Voor het ove-
rige gelijkt *Nieuw-Tork* veel naar eene groote *En-
gelsche* stad. De nadere beschrijving derzelve zal ik
tot mijne terugkomst in dezelve besparen.

13 Mei. Heden nam ik met den Heer CLEMEN-
son, die mij voorfloeg om te zamen naar het Wes-
ten te reizen, den togt naar *Philadelphia* aan, voor
5 dollars. Wij zeilden in eene kleine pakketboot de
baai uit, en kwamen des namiddags ten vier uren
te *Perth-Amboy*, eene stad bij *Nieuw-Jersey* inge-
lijfd, 30 mijlen (10 uren) van *Nieuw-Tork*; de
huizen, daarvan bij elkander staande, bedragen niet
meer dan 100; maar de haven is voortreffelijk, en de
Wetgevende Vergadering van *Nieuw-Jersey* ver-
wachtte dus dat deze stad zeer aanmerkelijk zou
worden, hetwelk echter nimmer het geval kan zijn.
Zij ligt te nabij, en in het midden tusfchen de
twee steden *Nieuw-Tork* en *Philadelphiā*, zonder
een van derzelve voordeelen, behalve de haven.

Bij het aan land komen vonden wij twee post-
koetsen gereed. Wij reisden door een onvruchtbaar
land, dat niets merkwaardigs had, naar een post-
huis, omtrent 20 mijlen verder, waar wij dien nacht
vertoefden; want slapen was onmogelijk. Eenige
pas

(*) In de stad *Nieuw-Tork* loopen, volgens eene mati-
ge berekening, verscheidene duizend varkens over de straat,
zeer weinig tot eer van het bestuur, en zelfs met gevaar
voor de voorbijgangers. Er werd eene wet gemaakt,
dat zij na Januarij 1818 niet meer vrij op straat mogten
loopen, doch reeds voor dat dezelve in werking kwam,
werd zij weder ingetrokken.

6. DAGVERHAAL EENER REIZE

paa aangekomene gemeene lieden, die, naar hun zeggen, *zich eens kwamen vermaken*, hielden ons en den vermoelden herbergier met zijn huisgezin, die *vrienden* (*) waren, den geheelen nacht bezig of wakker.

Vroeg in den volgenden morgen gingen wij verder langs een' zeer middelmatigen, en op sommige plaatsen slechten weg, maar door een veel beter land dan gister, waar wij vele kleine dorpen, meest met houten huizen, goede boerenwoningen en boomgaarden ontmoetten. Ten één uur bereikten wij *Bordentown* in *Nieuw-Jersey*, een fraai dorp van ééne breede straat, aan weerszijden met boomen beplant, liggende op een' hoogen oever van de rivier *Delaware*, 24 mijlen van *Philadelphia*, en hebbende een heerlijk gezigt op de kronkelende rivier, een gedeelte van *Pensylvanië*, het bekoorlijke landgoed van JOSEPH BUONAPARTE, op de oostelijke zijde van den vloed, die onder *Nieuw-Jersey* behoort euz. Na den eten gingen wij aan boord van de stoomboot *Etna*, geheel of gedeeltelijk aan bovengenoemden Exkoning toebehoorende. Daar ik nooit in eene stoomboot gevreesd was, trof mij de grootte, schoonheid, het gemak en de snelheid van dit vaartuig bijzonder, hetwelk zes mijlen (2 uren) in één uur *tegen stroom* ging.

De rivier is eene halve mijl, en elders eene mijl breed. Wij vertoefden een oogenblik om reizigers inenemen te *Bristol*, op de *Pensylvanische*, en in de stad *Burlington*, op de *Nieuw-Jerseysche* zijde, (†) beide kleine, doch nette en welgebouwde plaat-

(*) Kwakers.

(†) *Burlington* is ouder dan *Philadelphia*. Er zijn vele kwa-

ar hun zeg-
ons en den
die *vrien*.
of wakker.
n wij ver-
p sommige
beter land
meest met
boomgaar-
wij *Bor-*
dorp van
et boomen
van de ri-
phia, en
kelende ri-
bekoorlijke
e oostelij-
uw - Jersey
aan boord
telijk aan
Daar ik
of mij de
lheid van
(2 uren)

eene mijl
reizigers
e, en in
sche zij-
gebouwde
plaats-

zijn vele
kwa-

IN DE VEREENIGDE STATEN. 7

plaatsen. Aan den oever der Rivier zijn vele fraaie buitenplaatsen. Ten zes uren in den avond kwamen wij bij de werf te *Philadelphia* aan land. Zoo dra de stoomboot aan de werf kwam, kwamen eene menigte zwarte en zeer onbeschaamde dragers ons omfingelen, die den reiziger, welke geene goede afspraak met hen treft, zekerlijk zullen zien opteligen. Ten huize van den Heer LOUTHER TAYLER, in de *Marktstraat* No. 264. tusschen de zevende en achtste straat, vonden wij zeer goede bediening en kost tegen vijf *dollars* (13 gulden) in de week.

19 Mei. Na deze schoone stad in alle rigtingen te hebben doorkruist, en aanteekeningen gemaakt, die men in een volgend Hoofdstuk zal vinden, maakten verscheidene onzer landgenooten partij om in eene postkoets de watervallen der *Schuilkil* (*) (eenige mijlen boven *Philadelphia*) en de omstreken te gaan zien. Het land is in deze strekking fraai met heuvels en dalen afgewisseld, en het gezigt der watervallen is schilderachtig, doch die watervallen zelve hebben niets bijzonders, behalve misschien voor de inwoners der stad. De grootste merkwaardigheid is eene hangende brug, omtrent anderhalf voet breed,
aan

wakkers. Hier bezocht de bekende BRISSOT in 1788 den Heer TEMPLE FRANKLIN, een' kleinzoon van den beroemden FRANKLIN, die aldaar toen een landhuis had, te midden der bosschen. Zie zijne *Reize in de Vereenigde Staten*. VERT.

(*) De blijkbaar *Hollandsche* naam dezer rivier is gewis nog uit de tijden van *Nieuw - Nederland* (zie de inleiding) afkomstig, waarschijnlijk doordien een of ander vaartuig in dezelve eene *schuilplaats* vond. VERT.

8 DAGVERHAAL EENER REIZE

aan de boomen vastgemaakt, en tweehonderd voet (zoo mijn geheugen mij niet bedriegt) over het rotfige bed der rivier heen geslagen. Men begrijpt, dat, bij 't overgaan, deze zonderlinge brug geweldig moet schommelen.

Daar het schoon weder was, besloten wij aan de overzijde der *Schuilkil* naar huis te wandelen. Wij zagen verscheidene knapen aan 't vischen, die vrij wat schenen te vangen. Een vischer dien wij aanspraken was een *Engelsehman*; hij was met zijnen staat wel te vrede, en zeide dat hij met zijn beroep 15 tot 20 *dollars* in de maand ken winnen. Aan de oevers der rivier zijn vele aangename landhuisjes en buitenplaatsen, vooral *Woodland*, de plaats van den Heer HAMILTON. Wij kwamen weder in de stad over de beste brug met eene boog die ik ooit gezien heb; een klein weinig lager is eene andere staande brug aan het einde der *Marktstraat*. Deze zijn de schoonste houten bruggen in de *Vereenigde Staten*.

25. Mei Zondag. Dezen morgen vertrok de Heer CLEMENSON met mij in eene postkoets naar *Germanatown*, om een uitstapje in het land te doen. De postkoets was vol volk, en het gesprek liep over godsdienstige onderwerpen. De aanmerkingen van eene Dame van middelbaren ouderdom, en van een fatsoenlijk voorkomen, kwamen mij allerzonderlingst voor, en ik zou haar voor zwak in de herfenen gehouden hebben, zoo ik niet door verscheidene medereizigers veel aandacht aan hare gesprekken had zien verleenen. Hare eerste redenen waren wel: zij zeide van de Bijbelgenootschappen onder

onderd voet
ver het rot-
n begrijpt,
ug geweldig

wij aan de
delen. Wij
n, die vrij
en wij aan-
met zijnen
zijn beroep
nnen. Aan
landhuisjes
plaats van
eder in de
ie ik ooit
ene andere
aat. Deze
Vereenigde

ok de Heer
naar Ger-
te doen.
sprek liep
merkingen
, en van
derzonder-
de her-
verfchei-
gesprek-
en waren
en onder
an-

IN DE VEREENIGDE STATEN. 9

anderen, dat het Evangelie nu een' vrijen loop in de geheele wereld had, en allen, voornamelijk Deïsten en Mahomedanen, van deszelfs goddelijken oorsprong behoorde te overtuigen: maar toen, op de zonden der wereld komende te spreken, zeide zij: ware het niet om des biddenden volks wille (meenende waarfchijnlijk hare fekte) de goddelooze ftrad *Philadelphia* zou zonder twijfel door vuur, of eene nog ergere ftraf van den Hemel bezocht worden. Te midden van haar gefprek riep zij eensklaps uit, eene hand aan den weg ziende, die naar een veld geleidde: O! als ik zulk eene hand aan den weg zie, denk ik altijd aan den goeden BUNYAN! (*) Uit *Engeland* komende, waar dergelijke taal in eene postkoets zeldzaam is, en hoorende, dat de Dame bij anderen met hare opmerkingen goedkeuring vond en voortgeholpen werd, haalde ik mijn zakboekje te voorschijn, en begon het gefprek opteteekenen. Toen merkte ik fpoedig, dat men mij verdacht hield, en er volgde eene doodelijke ftilte.

De weg is goed, en fterk bevolkt. Wij zagen eenige zonderlinge uithangborden te *Philadelphia*, en op den weg onder anderen *de Arke Noachs*, eenige Apostelen, BUNYAN's Pelgrim, een haan op een' leeuwenrug kraaijende, met het woord *Liberty* (*Vrijheid*) uit zijn' bek gaande, zeegevechten, waarin de *Britfche* fchepen zich in een' *wanhopigen*

toen

(*) Nog bij het voorgaande geflacht bekend als fchrijver van eene *Christen-Reize naar de Eeuwigheid*, eene zinnebeeldige voorftelling des godsdienstigen levens naar de godgeleerde begrippen van dien tijd. Zie verder omtrent de fekten in *America* de inleiding.

VERT.

10 DAGVERHAAL EENER REIZE

toestand bevinden, enz. De meestgewone zijn aren-
den, hoofden van publieke personen, *Indiaansche*
Koningen enz.

De postkoets waarin wij reisden, was van de in
America gewone soort. Het zijn eene soort van
ligte wagens op veren met lederen gordijnen, die
men oprolt; het verhemelte wordt door acht pilaren
gedragen, zij zijn voor dit land zeer geschikt, en
houden 14 reizigers, allen binnen: de voerman zit
weinig hooger.

Germantown ligt zeven mijlen van *Philadelphia*,
en bestaat uit ééne lange straat van steenen huizen;
de inwoners zijn meest allen *Duitschers*. Het is
eene stad van bijna 5000 inwoners van den Her-
vormden en *Lutherschen* Godsdienst, Kwakers, *Ma-*
thodisten, of Mennoniten (*). MORSE geeft het
volgende verslag van hun. „De voornaamste broeder-
schap der Mennoniten, en de moederkerk van die
sekte in *America*, is te *Germantown*. Zij hebben hie-
ren naam van MENNO SIMONS, een' geleerd' man uit
Wismar in *Duitschland*, en eenen der Hervormers,
geboren in 1505. Eenigen van zijne navolgers kwa-
men

(*) De Schrijver zegt: en eene zonderlinge secte ge-
naamd Mennoniten. Kent hij dan, in zijn aan zonderlin-
ge secten zoo overvloeiend land de *Baptists* (Doopsge-
zinden) niet, die in het wezen der zake met onze Men-
noniten niet verschillen? Wij hebben, *pour la rareté du*
fait, het volgende verslag behouden, hetwelk den *Fries*
MENNO SIMONS tot eenen *Mecklenburger* van *Wis-*
mar maakt; een nieuw bewijs, hoe nauwkeurig
vreemdelingen van onze zaken onderrigt zijn. In het ove-
rige herkent men onze Doopsgezinden van vóór 70 of 80
jaren.

de zijn aren-
Indiaansche

s van de in
e soort van
rdijnen, die
acht pilaren
geschikt, en
voerman zit

Philadelphia,
men huizen;
s. Het is
a den Her-
vakers, Ma-
e geeft het
ste broeder-
rk van
hebben hun-
d' man uit
ervormers,
volgers kwa-
men

e secte ge-
a zonderlin-
(Doopsge-
onze Men-
s rareté du
den Fries
van Wis-
nauwkeurig
In het ove-
r 70 of 80

IN DE VEREENIGDE STATEN. 11

men uit *Nieuw-York* in 1692 in *Pensylvanië*; in welke stad er zich omtrent 4000 bevinden. Zij gelooven niet, gelijk de *dompelaars* (eene andere zonderting gezindheid) aan de algemeene genade, maar gelijk dezen voeren zij geene wapenen, zweeren niet, onthouden zich van burgerlijke overheidsposten, regtsgedingen, of het leenen op interest. Hunne kleeding is zeer eenvoudig, en zij nemen vele plegtigheden der oude Christen-kerk waar."

Germantown is beroemd wegens eenen hardnekkigen aanval der *Americanen* onder WASHINGTON op de *Britten*, den 4 October 1777. Een groot huis door de *Engelschen* bezet, en waar veel bloed gestort ward, is nog in denzelfden toestand gelaten. Onze gastvrouw was in dien tijd eene jonge vrouw, en hielp na den slag de wonden der *Americanen* verbinden, waarover zij met veel zelfgevoel en vaderlandsliefde uitweidde.

Wij verlieten *Germantown* te voet; de avond was schoon, vele kleine insecten, *vuurvliegen* genaamd, speelden rondom ons. Zij zijn een halve duim lang, en geven een schitterend licht van onder de vleugelen. Naar mate de avond viel, scheen het gras en de lucht door de menigte dezer geheel onschadelijke diertjes als in vuur te staan. Voor het eerst zag en hoorde ik nu een' *stier-kikvorsch*; zij zijn iets grooter dan de grootste kikvorsch in ons land, en loeijen met het geluid van een' stier.

Maandag den 26 Mei. Des namiddags gingen wij te voet een bezoek afleggen bij den Heer LONG, een' Heer, die pas uit *Engeland* gekomen was, en te *Bustletown*, tien mijlen ten Noorden van *Philadel-*

11 DAGVERHAAL EENER REIZE

delphia, woont. De wegen rondom *Philadelphia* zijn alle breed, met houten hekken afgebakend, en niet met slooten of groene hagen, die beide in *America* onbekend zijn. Er zijn vele goede huizen en buitenplaatsen op beide zijden van den weg. Wij hielden nachtverblijf te *Frankfort*, een net dorp, vijf mijlen (anderhalf uur) van *Philadelphia*. Ons avondmaal (avondeten en ontbijt zijn in alle streken van *America* even goed) bestond uit *beafbeaks*, gebraden spek, ingelegde perziken, koekjes, brood en boter, met koffij en thee, voor al hetwelk, benevens nachtverblijf en twee glazen brandewijn, wij 75 cents de man betaalden (*). Hier waren wij getuigen van de Republikeinsche eenvoudigheid, zoo algemeen in deze staten. De Oud-Generaal-Major ISAÄK WORRELL, een soldaat der *Americaansche* omwenteling, die in de nabuurschap woonde, kwam in de herberg zijn glaasje drinken, en werd met zijn' voormaligen titel door verscheidene boeren en kooplieden aangesproken, die in de deur der herberg zaten, en met welken hij daarop in een gemeenzaam gesprek trad. Hij draagt een' driekanten hoed, eenen rok volgens de mode van 1776, rijdt zijn' eigen' wagen, en leeft op het land als een CINCINNATUS.

Het is in *America* de algemeene gewoonte, om wanneer iemand eens Generaal, Kapitein of Regter geweest is, hem altijd bij dien titel aantespreken. De Regter wordt somtijds in plaats van *Mijn Heer* (Mr.)

(*) Een *cent* is het honderdste gedeelte van een' *dollar* (f 2:10) dus 75 cents bijna 2 Gulden. VERT.

Philadelphia
bakend, en
de in Ame-
huizen en
weg. Wij
net dorp,
phia. Ons
alle strecken
ffteaks, ge-
, brood en
welk, bene-
tijn, wij 75
wij getui-
id, zoo al-
raal - Major
ericaansche
nde, kwam
werd met
boeren en
der herberg
gemeenzaam
aten hoed,
rijdt zijn
en CINCIN-

oonte, om
of Regter
ntespreken.
Mijn Heer
(Mr.)

een' dollar
VERT.

IN DE VEREENIGDE STATEN. 13

(Mr.) *Esquire* genoemd. Dit, benevens den titel van *Excellentie*, aan den President gedurende zijne ambtsbediening en *Edelachtbare* (*honourable*) enz. Aan zekere ambtenaren van staat gegeven, zijn de hoogste titels, waarop men in dat land aanspraak kan maken (*).

Dingsdag, 27 Mei. Na eene aangename wandeling bereikten wij het huis van den Heer LONG, dien wij in *Engeland* gekend hadden, en die ons met veel vermaak ontving. Hij heeft eene groote korenwatermolen, die hij met zijn talrijk huisgezin, (daar vele zijner zonen volwasfen zijn) zonder vele hulp van vreemden kan aan den gang houden. Des namiddags verzelden ons twee zijner zonen op eene wandeling in den omtrek, en onder anderen in de kleine bijgelegene stad. Hier bezochten wij het huis, waar de Heer COBBETT voorheen woonde, en — toen hij, volgens zijn eigen zeggen, nog niet beter wist, — ten behoeve der *Europische* staatkunde tegen de Vereenigde Staten schreef.

Het land wisselt zachtelijk af met heuvelen en dalen. De grond is klei met zand gemengd: de boerenwoningen zijn meest alle van steen, en zeer hecht gebouwd, met goede schuren en lootsen tot bewaring van het koren. De lootsen hebben een beweegbaar

(*) Men vergelijke hiermede *Duitschland* eens, waar de *sitelrazernij* den hoogsten trap beklommen heeft. De *Duitsche Renegaat*, Schrijver der *Vertraute Briefe*, heeft de onbeschaamdheid, zijne gewezen landslieden, de *Hollanders*, over hunne *onkunde* in die hooge wetenschap te berispen! — VERT.

14 DAGVERHAAL EENER REIZE

baar dak op stijlen, waarin men gaten geboord heeft, om het dak naar verkiezing hooger of lager te maken. In alle de huizen, die wij intraden, vertoonde zich landelijk gemak en overvloed. De stoelen en tafels waren eenvoudig; de vele vensters (*) hebben alle schuiframen (ik heb in de Vereenigde Staten geen ander venster gezien). In de beste kamer van het huis was een tapijt van inlandsche fabriek ten toon gespreid; eenige weinigen hebben gebloemde tapijten. Overal stookte men op de plaat: in het beste vertrek hebben sommigen een haardje, *Franklin* genaamd, (†) dat eene zeer goede vertooning maakt, en de kamer veel spoediger dan een gewoon haardijzer verwarmt.

Wij beschouwden heden eene natuurmerkwaardigheid, omtrent anderhalve mijl (een half uur) van *Bustletown*, namelijk de *rots der Eeuwen* (*Rock of Ages*) die bijkans 200 voet hoog, zeer steil en vol gaten is, hangende over eene kleine kreek, de *Pennapeck* geheeten. Er bestaat er te overlevering, dat een der voornaamste mannen uit de Omwenteling van 1649 zich hier schuil hield voor de vervolging van Koning *KAREL den Tweeden*, om de vijanden van zijn' Vader te ontwijken, en dit moest zeer ligt val-

(*) *Vele vensters*. In *Engeland* namelijk bespaart men de vensters zoo veel mogelijk, om het zware *deuren- en venstergeld* uittehalen. Daar die belasting in de Vereenigde Staten niet oeffnaat, kan men 'er de huizen lichter, en dus ook aangenaamer en gezonder maken.

(†) Ook bij ons wel bekend, maar reeds door de veel betere *Dordsche Kagchels* verdrongen.

boord heeft,
 ager te ma-
 n, vertoon-
 De stoelen
 ers (*) heb-
 eenigde Sta-
 e beste ka-
 landfche fa-
 hebben ge-
 op de plaat:
 en haardje,
 ede vertoo-
 dan een ge-

merkwaardig-
 uur) van
 n (*Rock of*
 steil en vol
 ck, de *Pe-*
 vering, dat
 Omwenteling
 vervolging
 de vijanden
 est zeer ligt
 val-

paart men de
 ren- en ven-
 e Vereenigde
 chter, en dus
 door de veel

vallen, wanneer men de plaats niet kende, en naauw-
 keurig doorzocht. Hier is eene *minerale* bron,
 waarvan wij dronken. Het water smaakt aangenaam
 en is flauw met zwavel, *magnesia* en ijzer be-
 zwangerd.

De Heer LONG gaf ons de volgende berigten van
 den landbouw der streek. De landhoeven zijn zel-
 den grooter dan 200 *acres*, de beste derzelven, met
 een goed steenen huis en alles wat daarbij behoort
 komen op 100 of 120 dollars het *acre* in koop, en
 4 tot 8 dollars in huur. Voorheen waren dezelve
 duurder, maar er zijn zoo vele landlieden naar de
 westelijke staten, (de overzijde van het gebergte)
 verhuisd, dat de prijs gedaald is. Het koren schiet
 snel op, en wordt toch zelden door onkruid belem-
 merd. Gewoonlijk heeft men *na* het andere graan
 nog een' oogst van boekweit. Tot mesting gebruikt
 men of mest, of kalk, of gips. Er worden slechts
 weinig *machines* gebruikt; het meeste wordt met
 handenarbeid gedaan. De dagloon van een' arbeider
 is 12 of 20 dollars in de maand, benevens de kost.
 De omtuining met houten staketsels, 4 voet hoog,
 kost een' dollar voor elke 12 voet in de lengte. De
 ruwfte manier wordt de *Virginische*, of *zio-zag-*
omheining genoemd, en bestaat uit gespletene, op
 elkander gelegde sparren, met kruishouten aanéén
 gehecht, zoodat het werk bijkans den vorm heeft
 der letter W, maar met stompere punten. Hiervan
 kosten de 12 voet niet veel meer dan 35 Cents.
 De paarden zijn van middelbare grootte, maar sterk:
 een span met 4 paarden (al zijn ze niet best) kost

16 DAGVERHAAL EENER REIZE

400 dollars. Sommige landbewoners voederen dezelve met grof gemalen rogge-meel, waar gehakt stroo in gemengd is, en hetwelk, naar hun zeggen, de paarden goed doet. Eens of tweemaal in de week geeft men hun een handvol zout, waarvan zij zeer veel houden, en hetwelk hun ook ongemeen voordeelig moet zijn. In plaats van de wreede, bloeddorstige handelwijze, van een volwasfen paard te kortstaarten, heeft de Heer SHEERER van *Bustletown* de manier uitgevonden, van het veulen te nemen, zoodra het geworpen is, den staart vlak met den rug gelijk te buigen, en alsdan het overtollige gedeelte met een mes aftefnijden; wanneer het dier alsdan volgroeid is, behoeft er niets meer aan gedaan te worden, de staart is zoo kort als hij behoort, en als of het werk met de grootste kunst was gedaan.

Men houdt geene schapen dan in kleine kudden; de groote kudden met geregeld daartoe opgeleide schaapherders, zoo als in *Spanje* of *Engeland*, kent men hier niet. Van varkens is overvloed, en van eene vrij goede soort; het spek kost 10 of 11 dollars de 100 pond. Elke landman fokt hoenders voor de markt in de stad. De belastingen op alle boerderijen in het Distrikt van *Philadelphia* bedragen niet meer dan ééne penny in het P. St. (*)

Zie

(*) Een Pond sterling heeft 20 schellingen, en elke schelling twaalf pence of stuivers, zoodat de grondbelasting op de landerijen aldaar nog minder dan een half per-Cent bedraagt! — VERT.

Zie hier de opbrengst en de prijs der granen.

Een Acre geeft:

Prijs.

Tarwe	16 tot 30 schepels, 2 dollars per schepel.
Rogge	20 — 30 ——— 1, 25 cents
Turksche Tarwe of <i>maïs</i> (hier bij uitsluiting <i>koren</i> genoemd)	30 tot 40 schepels, 1 dollar per schepel.
Haver	30 — 40 ——— 50 cents.

(De gârst, mislukt zijnde, kan niet worden opgegeven.)

Klaverzaad 1½ tot 2 ton 25 tot 30 dollars de ton.

De tarwe wordt bij het schepel verkocht, hetwelk men op 60 pond rekent; houdt het slechts 57, dan wordt het voor onverkoopbaar gehouden, en de koper is aan den koop niet gehouden. De landman heeft geen geregeld korenbeurs; hij moet alles in *masse* op de markt brengen, of het aan eenen naburigen koopman of molenaar afzetten, hetwelk hij altijd gereedelijk tegen marktprijs kan doen.

Woensdag, 28 Mei. Te een uur na den middag gingen wij in de stoomboot *Superior*, in gezelschap met de Heeren LONG en CLEMENSON, scheep naar *Wilmington* in den staat van *Delaware*. De boot was vol reizigers naar *Baltimore*. Ik merkte dat de *Americanen* verbazend vele koffers en valiezen gebruiken, wanneer zij op reis zijn, en zelfs maar om een korten uitstap te doen. Wij hadden wel twee wagenvrachten aan boord, en daaronder niet ééne doos. Mijne medereizigers hadden alle in kleding en manieren een deftig en fatsoenlijk voorkomen, waarvan de reden waarschijnlijk in de *Ameri-*

18 DAGVERHAAL EENER REIZE

caansche gelijkheid te zoeken is, welke ook hier geen onderscheid van standen erkent. Alle reizigers zitten in hetzelfde vertrek, en eten aan dezelfde tafel; de *pasagier*, die meerdere aanspraken maakt, weet de regel, en moet zich daarnaar gedragen.

De vrouwen hebben een afzonderlijk vertrek, waarin zij zich, des verkiezende, kunnen begeven. Beneden deks mag men niet rooken. De maatschappij „voor het uitdeelen van godsdienstige werkjes” te *Philadelphia*, heeft een aantal van die kleine geschriften aan boord doen bezorgen, waarvan alle reizigers gebruik mogen maken. Sommige dier verhandelingen zijn uitstekend, vooral dezulken, die de vernielende uitwerkselen van traagheid, dronkenschap en speelzucht afschilderen.

Aan beide zijden der rivier is het land laag: aan den kant van *Nieuw-Jersey* bijna een onafgebroken bosch: dat van *Pensylvaniën* is een rijk bebouwd land.

Zeven mijlen beneden *Philadelphia* kwamen wij voorbij *Red-Bank* en *Fort-Mifflin*, plaatsen in de Geschiedenis van den vrijheidsoorlog bekend wegens den tegenstand, aan de *Britsche* magt geboden. *Wilmington* vertoonde zich zeer voordeelig van eene aanzienlijke hoogte, lang eer wij hetzelfde bereikten. De *Christiana*-kreek opgaande, trokken de puinhoopen eener kerk, door de eerste *Zweedfche* volkplanters gesticht, onze aandacht. Des avonds ten zes uren kwamen wij ter plaats van onze bestemming aan, en vertoefden in de *Washington*. Bij het

het landen had eene gedenkwaardige gebeurtenis plaats: een man aan boord der stoomboot had eenen geboeiden Neger bij zich, die, naar hij zeide, zijn slaaf was, en eenigen tijd geleden van zijne plantaadje was ontloopen. Niet zoo dra was deze man met den Ongelukkigen aan land, of hij werd door 59 of 60 zwarten omgeven, die van zins schenen, hunnen landsman te bevrijden. De slavenhouder werd ongerust, en verzocht de hulp der omstaande Blanken, in het bewaren van zijn *eigendom*; intusschen kwamen eenige *Vrienden* (Kwakers) leden van het Genootschap ter afschaffing van den slavenhandel, en namen den armen man in hunne bescherming, tot dat zijn geleider bewijzen kon aanbrenge, dat hij wezenlijk ontvlugt was, want het stelen van vrije Zwarten door sommigen van deze monsters, die in menschenvleesch handelen, is geenzins ongewoon. Het gerechtshof van het Distrikt zit hier thans, en heeft vier dezer menschen dieven veroordeeld om „gegeesfeld, met de ooren aan de „kaak gespijkerd, en het vastgespijkerde stuk te „worden afgesneden.” Deze straf is ongewoon en wreed, maar de ellendelingen verdienen dezelve. De kaak en het geesfelen zijn bijna alléén tot die staten bepaald, waar men slaven houdt, en schijnt zelfs dár te slijten.

Wilmington ligt tuschen de *Christiania* en *Brandewijs*-kreeken, op de Z. W. zijde van eenen heuvel. Schepen van twaalf voet water komen tot aan de stad; de huizen zijn goed, van baksteen en hout, en staan regelmatig in rechte straten. Het ge-

no DAGVERHAAL EENER REIZE

getal der inwoners is 5000, waaronder vele Zwartten, het zij slaven of vrijen. Het is hier gezonder dan elders in *Delaware*, maar veel vertier voor kooplieden, winkeliers of handwerkers schijnt er niet te zijn.

Donderdag, 29 Mei, Na het ontbijt gingen wij eenige molens beziën aan de *Brandewijn*-kreek. Onze wandeling langs die kreek was zeer romanesk; de rotsige grond was bedekt met een bosch van pijnboomen, cederen, eiken enz. die trapsgewijs aan beide zijden van het water tot de hoogte van 300 á 500 voet oprezen. Terwijl wij hier en daar eenen snellen kronkelenden stroom langs gingen, vertoonde eene opening in het woud een dorpje met witte boerenwoningen, en eene fabriek of molen, wiens een-toonig geraas de plechtige stilte afbrak, die in dezen omtrek heerschte. Bij een dezer molens stelde de Heer LONG ons den Heer THOMAS OAKE voor, een* zeer bekwamen molenmaker uit *Engeland*, die gereedelijk aannam ons verscheidene molens te laten zien. Eerst bragt hij ons aan eene juist voltooide papiermolen, op eene ruime schaal gebouwd, met vertrekken van 80 voet lang en 40 breed, waar alles met werktuigen gedaan wordt. De vrouwen en kinderen die de lommen klein maakten, zagen er bij uitstek zindelijk uit, geheel anders als lieden van die klasse in *Engeland*. Volgens den Heer OAKES zijn 'er 96 moiens aan deze kreek, allen binnen eenige mijlen van elkander, waaronder verscheidene katoen- en wolmolens van eene verbeterde uitvinding. Ook de beroemde kruidmolens van de Heeren DU-

PONT (*) zijn aan deze kreek. Daarenboven hebben de DUPONT's twee of drie andere fabrieken; de een heeft eene looljerij, welke door eene bijzondere bewerking eene huid even zoo goed bereidt in twee maanden als anders in tien jaren. (†) Over de landverhuizing sprekende, merkte de Heer OAKES aan, dat de *Britsche* regéring zoo naauwgezet niet behoefde te zijn, om zonder onderscheid fabriek- en handwerkers te belletten, van naar *America* te komen. Wevers waren er zoo velen of meer, als slechts werk konden vinden, en in het molenmaken stonden de *Americanen* met de *Engelschen* ten minste gelijk, of waren hun zelfs vooruit.

Na verscheidene andere molens te hebben beschouwd, waaraan men nog bezig was, zakten wij de kreek weder af, en bezochten den Heer POOL, eigenaar van eene der beroemde korenmolens, die omtrent 1 mijl van *Wilmington* liggen. Deze Heer POOL deed mij met veel beleefdheid de grootste zien. Zij werkt met 6 paar steenen, en doet alles met werktuigen: de *gepatenteerde* opligters (*elevators*) zijnde eene *Americaansche* uitvinding, zoo ik meen, helpen 'er veel toe. Zeven menschen doen al het werk dezer molen; zij nemen het koren uit de schepen, leggen het onder de molensteenen, en pasfen op de *machines*, die 800 tot 1000 vaten bloemmeel in de week leveren (een vat meel is 196 pond). Er zijn dertien de-

(*) In Maart 1818 vloegen twee dezer molens door een toeval in de lucht, en dertig menschen werden bij deze uitbarsting gedood of gekwetst: gelukkig bleef een kruidpakhuis met bijna 60 tonnen kruid onbeschadigd. De schade werd op 30,000 *Dollars* begroot.

(†) Misschien schuilt hier eene drukfout.

22 DAGVERHAAL EENER REIZE

dezer korenmolens, allen in den omtrek eener halve mijl (10 minuten) en allen aan leden van de Broederfchap der *Vrienden* (Kwakers) behoorende.

Vrijdag den 30 Mei keerden wij naar *Philadelphia* terug. De nadering tot deze stad, de rivier op, is veel schooner dan van den kant van *Burlington*. Bij het voorbijvaren van *Camden*, een fraai dorp in *Nieuw-Jersey*, hadden wij een schoon gezigt; links van de stad aan de werf lag een vier-en-zeventiger, de *Franklin*, gereed om in zee te steken; *Philadelphia* zelve, dat zich bijna drie mijlen verre, in de gedaante eener halve maan uitstrekt, vertoonde zich met zijne belommerde wandelingen als in eenen tuin. De koopvaardijfchepen op de werven, de talrijke stoom-trek- en roeibooten, welke den breedten boezem der fraaije *Delaware*-Rivier op en af voeren, verlevendigden dit landschap, en vervulden de ziel met de bekoorlijkste beelden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Reis naar Baltimore, Washington en Georgetown. Beschrijving dier plaatsen. Sprinkhanen. Wilde Ganzen gefokt. Landbouw in Virginie.

Maandag 2 Junij. Daar de Heer CLEMENSON en ik brieven van aanbeveling hadden aan eenen *Engelschman*, den Heer WRIGHT, die te *Georgetown*, in het distrikt *Columbia* woont, besloten wij onzen togt dien weg uit voortzetten. Des namiddags gingen wij scheep in de stoomboot *Phila-*

ner halve
de Broe-
nde.

Philadel-
de rivier
van *Bur-*
een fraai
choon ge-
een vier-
in zee te
drie mijlen
rekt, ver-
lingen als
de wer-
n, welke
Rivier op
, en ver-
.

K.

George-
inkhanen.
ginie.

EMENSON
an eenen
e *George-*
sloten wij
n. Des
oot *Phi-*
la-

IN DE VEREENIGDE STATEN. 23

Philadelphia naar *Newcastle* in den staat van *Delaware*, vijf mijlen beneden *Wilmington*. Deze plaats kwam ons treurig en somber voor; verscheidene huizen waren gesloten, en het geheele voorkomen der stad toonde verval.

Dingsdag 3 Junij. Des morgens ten 4 uren was de postkoets gereed, om ons naar *Frenchtown*, aan de punt der *Chesapeak*-Baai, te brengen. De wegen en bruggen zijn beter dan in het gedeelte van *Nieuw-Jersey*, dat wij hadden doorgereisd. De grond wordt bebouwd, doch is grootendeels moerasfig; in de boschen vindt men meest eiken.

Frenchtown, 16 mijlen van *Newcastle*, schijnt wel een gehucht. Wij kwamen ten zeven uren aan, en gingen dadelijk op reis naar *Baltimore*, aan boord van de stoomboot *Chesapeak*. De tooneelen aan beide zijden der baai zijn woest en schilderachtig; men ziet weinig boerenwoningen. Ons middagmaal (waaraan wel 60 menschen deel namen) was voortreffelijk: onder anderen hadden wij reeds doperwt en kersen. Tegen twee uren in den namiddag voeren wij de stoomboot *Patapsco* voorbij, die den President der Vereenigde Staten, MUNROË, aan boord had. Hij scheen een man van middelbare jaren: het regende; hij stond met een regenscherm op het dek, en beschouwde ons in 't voorbij varen. Zijn oogmerk was de bezigtiging der Noordelijke grenzen. Na den eten bragten wij aangenaam den tijd door met naar eenige *Franschen* te luisteren. Een hunner was een Jager-officier onder BUONAPARTE in den slag bij *Waterloo* geweest; hij trachtte ons de mislagen van BUCAPARTE en zijner Officieren

44 DAGVERHAAL EENER REIZE

aantetoonen, en merkte aan, dat het dwaas van hem was, eenen slag te willen doorzetten, die reeds verloren was; dat de linkervleugel der Bondgenooten, bestaande uit *Hollanders*, enz. reeds tot hem overkwam, (*) en dat de *Engelschen* stellig reeds terugtrokken, toen de *Pruisen* opkwamen, waarop de neêrslag moest volgen. BUONAPARTE moest, zeide hij, niet gevlugt, maar reeds vroeger eene verdedigende stelling genomen hebben. Deze *Franschman* had een bezoek afgelegd bij JOSEPH BUONAPARTE, dien hij zeide, dat geenszins voor groote daden geschikt was, maar een huisfelijk man, die veel van *America* en eene Republiek hield.

Bij de invaart der *Patapasco*-Rivier, aan welke *Baltimore* ligt, voeren wij de landingsplaats der *Britten*, in hunnen ongelukkigen aanval tegen die stad, voorbij. Wij begaven ons naar de herberg *het Fontein*, gehouden door den Heer BARNEY, broeder van den Kommandeur ter zee (*Commodore*) van dien naam. Onze namen werden gevraagd aan den invaart der haven: dit is eene gewoonte omtrent vreemdelingen, welke alsdan tot hun vertrek als kostgangers beschouwd worden. Eene andere gewoonte heeft 'er elders plaats. Wanneer men een glas

(*) Men weet, welk een leugengeest op de *Franschen* gevallen is. Hunne ijdelheid acht het onmogelijk, dat andere Natien hen zonder bijzondere toevalligheden geslagen zouden hebben. Wat voorts de beschuldiging onzer krijgslieden aangaat, daarvan moge *Quatre Bras*, en onze 4000 dooden en gekwetsten te *Waterloo* getuigen! De *Nederlanders* stonden niet eens aan den linker, maar meest alleen aan den regter vleugel.

VERT.

glas sterken drank, hetzij jenever of brandewijn, met water vraagt, hetwelk in de vereenigde Staten altijd *sterke drank* heet, zoo wordt hem, die dit vraagt, de flesch in handen gegeven, om zich naar welgevallen te bedienen: gewoonlijk betaalt men alsdan een achtste dollar, of 12½ cents (6½ stuiver).

Baltimore ligt aan de Noordzijde der *Patapsco*-Rivier, op een' kleinen afstand van de *Cheapeake*-Baai. De haven heeft te *Fell-Point* 18 voet water, en groote schepen kunnen dien niet binnen varen. Dezelve wordt beschermd door een sterk fort (*Mac Henry*) op den zoogenaamden *Observatie*-heuvel, van waar men een schoon gezigt op de havenkom, de schepen en huizen heeft, van *Fell-Point* naar de digtst bebouwde linker zijde, omtrent twee mijlen ($\frac{1}{2}$ uurs) verre.

Van alle steden in de Vereenigde Staten heeft *Baltimore* den snelsten wasdom gehad. Nog zijn 'er menschen in leven, die zich herinneren, dat 'er op die plaats geene twintig huizen, en geen schip was, dat in die haven t'huis behoorde. In 1791 bevatte het 2000 huizen, en 13,503 inwoners; in 1810 telde men reeds 46,487 inwoners, en thans (1817) schat men de bevolking op bij de 60,000 zielen. De huizen zijn van duurzame roode baksteen. Onder de fraaije en goede straten munten de *Markt-Calvert* — en eenige andere uit. De straten zijn nog niet met de namen gemerkt, zoo als te *Philadelphia* en te *Nieuw-York*, 't welk voor vreemdelingen een groot ongerijf is. De winkels zijn met alles, ook wat tot weelde behoort, wel voorzien, en de inwoners drijven sterken handel met de Westelijke Staten, de

26 DAGVERHAAL EENER REIZE

Westindiën, en bijna in de geheele wereld. In 1816 liepen 'er 533 vreemde schepen, en 401 kustvaarders binnen. De schepen die in deze haven t' huis behooren, maakten uit

In 1790 . . .	13,564 tonnen.
In 1798 . . .	59,837 ———
In 1805 . . .	72,210 ———
In 1810 . . .	103,444 ———

Men houdt de schooners van *Baltimore* voor de beste in de wereld. De kooplieden aldaar zijn zeer ondernemend, en verscheidene personen hebben 'er aandeel in de kaapvaart, door of op naam van de *Zuid-Americaansche* opstandelingen in der daad tegen alle Mogendheden, in naam alléén tegen *Spanje* gedreven.

De openbare gebouwen zijn de grootte en het gewigt van zulk eene stad waardig. De Heer PEAL heeft 'er een *Museum*, en het tooneel, waar wij eene vertooning bijwoonden, is een net gebouw van baksteen, onder het spelen met *gas* verlicht, even als de voornaamste straten.

De inwoners zijn een gemengd flach van volk, uit *Franschen*, *Ieren*, *Schotten*, *Engelschen* en *Duitschers* bestaande; de nakomelingen dier landverhuizers zien 'er zeer gezond uit, en zijn vermaard om hunne gastvrijheid en streng-republikeinsche begrippen. Er zijn vele Zwarten te *Baltimore*, zoo-wel vrijen als slaven. Men ziet de stad gedurig toenemen: het bouwen van burgerhuizen en openbare gestichten gaat druk voort, onder anderen eene beurs. Volgens den weinigen tijd, dien ik aan de be-

schou-

In 1816
ustvaarders
huis behoo-

n.

e voor de
r zijn zeer
hebben 'er
am van de
er daad te-
gen *Spanje*

en het ge-
Heer PEAL
waar wij
ebouw van
icht, even

van volk,
lfschen en
r landver-
vermaard
insche be-
ore, zoo-
d gedurig
en open-
deren eene
an de be-
fchou-

IN DE VEREENIGDE STATEN. 27

fchouwing dezer plaats kon besteden, kwam mij *Baltimore* als eene der levendigste plaatsen der Vereenigde Staten voor, en verdient wel eene meer omstandige beschrijving.

Donderdag 5 Junij. Heden verlieten wij *Baltimore*, en gingen in het vaartuig *Expedition* naar *Washington*, een' afstand van 44 mijlen. De weg is slecht, men loopt grootendeels door middelmatig en onbebouwd land, doch de nabijheid van *Baltimore* aan de eene, en het Distrikt van *Columbia* aan de andere zijde, moet het met den tijd in waarde doen rijzen. De tegenwoordige prijs voor onbebouwd boschland is 20 dollars de *acre*. Het gereede bouwland (waartoe men doorgaans den besten grond neemt) kost 80 en 100 dollars de *acre*.

In 't voorbereiden ontdekten wij geheele zwermen van Sprinkhanen, (het was een *Sprinkhanen-jaar*, zoo als men zeide). Hunne grootte en gedaante is als van eene tor.

CARVER zegt, in zijne reizen, dat zij zich eens in de *zeven* jaren vertoonen; de lieden alhier verze-kerden, dat zij in groote menigte slechts eens in de *seventien* jaren verschenen. Ook spreekt hij van veel nadeel, 't welk zij doen zouden; doch hierin vergist hij zich ongetwijfeld, daar wij dezelve verscheidene honderd mijlen zagen, en nooit ééne klagt hoorden over nadeel, door dezelve aan gras of koren toegebracht (*). Van sommige boomen hou-

(*) Deze moeten dan een geheel andere soort zijn, dan die welke in *Egypte* en andere Oosterse landen zoo onnoemelijk veel nadeel doen, en alles verwoesten,

VERT.

23 DAGVERHAAL EENER REIZE

den zij bijzonder veel; rondom en op dezen vertoeven zij het meest, en maken een gonzend geluid, dat van verre gehoord wordt. Ik geloof, dat zij hunne eijeren aan het einde der takken nederleggen, en omtrent zes duim van de uiterste punt afknagen, hetwelk alle de schade is, die zij doen. Het schijnt waarlijk, als of zij geheel niet, of toch niets van belang, eten; ik heb boomen en heesters onderzocht, op welke zij in digte zwermen hingen, en nooit zag ik zelfs een van de bladen doorgebeten; terwijl de duizenden, die wij zagen, genoegzaam waren om alle boschen en velden in woestijnen te veranderen. Zij duren omtrent zes weken, en verdwijnen alsdan.

Op eene pleisterplaats zagen wij eenige wilde ganzen fokken; de huisman wist de eijeren te bekomen, en liet die door een tamme gans uitbroeijen. Dezelve zijn ligter, en vliegen meer uit, dan de tamme gans.

Naarmate men *Bladensburg* nadert, wordt het land beter, en meer bebouwd. Dit is een dorpje omtrent 8 mijlen van *Washington*; de *Britsche* troepen onder den Generaal *Ross*, en den Admiraal *Cockburn* gingen hier door op hunnen voorspoedigen togt ter verwoesting der hoofdstad (in 1814): de kleine schermutselingen, die 'er geleverd werden, bepaalden zich tot deze plaats. Na de brug over den oostelijken tak te zijn overgetrokken, zagen wij verscheidene graven der gefneuvelden door het kar-testschvuur van *Commodore Barney*; op de meeste dier graven was een staak, waarschijnlijk om de plaats aantetuiden. Vele lijken, die men aan den

wa-

zen vertoe-
end geluid,
of, dat zij
nederleggen,
punt afkna-
doen. Het
f toch niets
neesters on-
en hingen,
n doorgebe-
genoegzaam
oestijnen te
en, en ver-

e wilde gan-
e bekomen,
jen. Dezel-
an de tam-

wordt het
een dorpje
ritsche troe-
n Admiraal
voorïpoedi-
in 1814):
rd werden,
brug over
, zagen wij
or het kar-
de meeste
ijk om de
n aan den
wa.

waterkant bij de slooten slechts even met aarde be-
dekt had, waren door het water uitgespoeld, en
moësten op nieuws begraven worden.

Omtrent vijf mijlen van *Bladenburg* bevinden wij
ons binnen de grenzen der *Verbond-stad Washing-*
ton (*). Met velden en boschen aan weërszijden
waren wij reeds in de *Noord-Kapitoolstraat*, die
nog slechts afgeperkt, niet bebouwd is. Op eene
hoogte hadden wij het eerste gezigt van het *Kapitool*,
en van huizen, die zich bij tuschenpoozingen, van
de linker naar de regter hand, in eene schijnbaar on-
geregelde wijze verheffen. Wanneer men aan het
Kapitool staat, naar de *Pensylvania-Laan (Avenue)*
gekeerd, vertoont zich de schoonheid van het plan
der stad op eens. Zij is ruim gebouwd, en heeft
eene breede, aan weërszijde met eene dubbelde rei
Lombardysche populieren beplante wandelplaats voor
voetgangers. Het grootste gedeelte der laan tuschen
het kapitool en de woning van den President is eene
(*Eng.*) mijl lang, regelmatig met goede baksteen en hui-
zen van drie verdiepingen bezet. Voorbij de laatstgemel-
de woning zijn de huizen eene mijl lang dunner ge-
zaaid, in verscheidene nette buurten, tot *Rock-*
Creek, welke de stad van *Georgetown* scheidt. Wij
hadden een schoon gezigt van *Georgetown*, nadat
wij de President's woning voorbij waren. Deze plaats
heeft veel van eene stad, en is dicht bebouwd met
goede steenen huizen. De prijs in de herberg
(*Uni-*

(*) Die aan geen der Vereenigde Staten afzonderlijk,
maar aan de geheele *Unie* behoort, en tot zetel der al-
gemeene Regëring dient. Zie de *inleiding*.

(*Union Tavern*) was anderhalve dollar (bijna vier guldens) daags.

Vrijdag 6 Junij. Dezen morgen wandelden wij met den Heer coote, eenen *Engelschman*, die te *Washington* eene brouwerij heeft, en aan wien wij brieven van aanbeveling hadden, om die wereldberoemde Hoofdstad der Vereenigde Staten van *America* te gaan zien, welke wij gister slechts waren doorgevlogen. Wanneer men op eene slechte houten brug (die ik echter denk, dat weldra door eene betere zal vervangen worden,) de *Rock-Creek* (rotskreek) over is, zoo komt men dadelijk in de stad, maar hieromtrent zijn geene goede huizen, behalve dat van den *Britschen* Gezant. Wij wandelden regts naar de rivier *Potomak*, en beklommen eene kleine hoogte, (te voren een kerkhof) van waar wij een uitnemend gezigt op de stad hadden. Zekerlijk is hare ligging zeer schoon, daar de grond van het geheele Distrikt in zachte heuvelen verrijst, omtrent honderd voet van het bedde der *Potomak*-rivier. Van de regter naar de linker hand, d. i. van den Oostelijken tak tot de *Rosskreek* kan de uitgebreidheid bijkans drie mijlen bedragen. De stad, tuschen deze twee punten gebouwd, vertoont zich als vijf afzonderlijke dorpen. De gebouwen staan het dichtst opeen bij de barakken en werven aan den Oostertak der rivier (*Eastern-Branch*); de deftigste gebouwen nabij het kapitoel, en ten Westen der woning van den President: de voornaamste pakhuizen in de *Pensylvanische* Laan.

Toen de openbare gebouwen in 1814 door den (*Engelschen*) Generaal ross en den Admiraal cook-

BURN

(bijna vier
delden wij
n, die te
n wien wij
wereldbe-
van *Ame-*
chts waren
hte houten
door eene
Crack (rots-
n de stad,
n, behalve
delden regts
eene kleine
ar wij een
rlijk is hare
het geheele
ent honderd
r. Van de
Oostelijken
heid bijkans
deze twee
afzonderlij-
t oopen bij
k der rivier
en nabij het
n den Pre-
Pensylvani-
door den
iraal cook-
BURN

BURN vernield werden, waren zij nog geenszins vol-
tooid; men had niet meer dan 1 millioen dollars
daaraan besteed. Doch er werd veel meer andere
s' lands voorraad vernield; tegenwoordig gaat het
herstellen met ijver voort. Het kapitoel en de Pre-
sidentswoning zijn fraaije gebouwen van hardsteen
en marmer; de laatste is bijna voltooid, en het ka-
pitoel verrijst snel uit zijne asch. De twee vleu-
gels, die ten deele vernield werden, zijn thans bijkans
weder in orde, en fraaijer dan voorheen; men staat 'er
nog tachtig andere vertrekken bij te bouwen. Aan
elke zijde der Presidentswoning zijn twee groote
nieuwe gebouwen van rooden baksteen, het eene voor
de schatkamer, de andere voor het Oorlogs- en Ma-
rine-Departement. De andere openbare gebouwen
zijn: Eene werf, waarop de grootste schepen kun-
nen worden gebouwd (thans staat 'er een schip van
96 stukken op stapel) barakken, het algemeene post-
kantoor, het bureau der patenten, een kleine schouw-
burg, eene gevangenis, verscheidene godsdienstige
vergaderingen van onderscheidene gezinten, en eene
nette *Episcopale* kerk. De *Potomak* is tegen over
de stad genoegzaam eene mijl breed, en heeft eene
houten ophaalbrug. Ook werkt men aan een ka-
naal, dat uit den *Potomak*, bijkans twee mijlen voor-
bij de *Pensylvanische* laan, westelijk naar het mid-
den van het nog niet aanwezige Park van den Presi-
dent loopt. Hetzelve zal van ongemeen veel nut
zijn, indien de stad ooit volkrijk wordt. Men wil
twee reijen huizen langs dit kanaal zetten. Nog
heeft de President, in zijne jongste boodschap aan
het Congres, de oprigting eener Universiteit, op
eene

32 DAGVERHAAL EENER REIZE

eene behoorlijk groote schaal, voor alle gedeelten der *Unie* voorgelagen. Zoo deze tot stand komt, zal zulks eene voortreffelijke inrigting zijn, die grootelijks tot bevestiging der Algemeene Regèring van het Bondgenootschap zal dienen.

Georgetown en *Alexandria* (*) liggen beide in het distrikt van *Columbia*, hetwelk tien mijlen in 't vierkant heeft, en de verbonds-stad *Washington* insluit. Thans zijn deze twee plaatfen magtige en gelukkige mededingsters van den koophandel en den aanwas van *Washington*. Evenwel is de grond tot bouwen van huizen in het beste dier stad zeer duur, en men denkt niet, dat de prijs zal dalen. Slechts weinige huizen worden thans gebouwd, en eenige, die reeds gebouwd zijn, staan leeg; maar men denkt dat dit wel verbeteren zal, daar de Commislarissen dit jaar verscheidene ongebouwde erven verkocht hebben, onder uitdrukkelijke voorwaarde van binnen zekeren tijd (ik meen drie jaren) op dezelve te bouwen. Alle huizen in de stad *Washington* moeten drie verdiepingen hoog zijn, van bak- of anderen steen, in eene regte linie met de straat, en volgens het gemaakte plan. Het distrikt heeft verscheidene kleine beken en watervallen, en gemeene weiden, waarop de armen 2 of 300 koeijen drijven. Het dagloon is duur in de stad en haren omtrek; men is verlegen geweest om metselaars, timmerlieden en leidekkers.

Zie

(*) In 1816 werden aan het tolhuis te *Alexandria* ingeklaard 112 vreemde schepen en 321 kustvaarders.

Zie hier den prijs der levensmiddelen te *Washington*, in Junij 1817.

Vleesch het pond	12½ cents	(6½ stuiv.)	
Boter — —	37½ —	18 —	
Bloemmeel —	75 —	39 —	
Bier en Porter	12½ —	de flesch.	
Appeldrank	6½ de pint	3½ —	
Melk	10 —	— 5 —	
Aardbeziën	8 —	— 4	

Riviervisch, tam en wild gevogelte zijn duur, maar vooral groente.

De bevolking van het distrikt was in 1810 als volgt:

De stad <i>Washington</i>	8,208.
<i>Georgetown</i>	4,948.
<i>Alexandria</i>	7,227.
Het overige van het distrikt	3,640.

Dus het geheele distrikt van 100 mijlen . 24,023.

Waarschijnlijk is deze bevolking thans niet beneden de 30,000.

Zaterdag 7 Junij. Wij hadden eenen brief van aanbeveling aan den Heer WRIGHT, te *Georgetown*, die ons beleefdelyk ontving. De Heer WRIGHT geeft een voorbeeld van welgellaagde nijverheid; hij kwam met weinig vermogen te *Georgetown*, en is aldaar thans een der eerste kooplieden, en een zeer welgesteld man. Ook in zijne huisfelijke betrekkingen is hij gelukkig, als echtgenoot eener beminnelijke Gade, en vader van verscheidene kinderen. Hij verzelde ons na den eten in eene wandeling rondom *Georgetown*: wij zagen eene groote kanonnengieterij

aan den *Potomak*, een weinig boven *Georgetown*, en beschouwden de werkzaamheden. Het land is beuvelachtig: in een der dalen zagen wij eenige jonge lieden met platte ronde steenen aan het balspel bezig, dit is de gewone manier van dat spel, hoewel men in sommige gevallen ook met ijzeren ballen speelt. Op den terugweg bezochten wij een *Roomsch* opvoedingsgesticht, waarin de Heer WRIGHT, hoewel niet van die gezinse, een' zoon heeft: het is in een' bloeienden staat.

Georgetown is op verscheidene heuvelen gebouwd, en neemt zeer toe in welvaart: de wegen worden verbeterd, en nieuwe huizen gebouwd; de stad heeft ook uitmuntende gebouwen, en groote pakhuizen. Verscheidene sloepen en schooners behooren hier t'huis. Te *Georgetown* en in den omtrek wonen ook verscheidene *Engelsche* huisgezinnen, en over 't geheel moet deze plaats voor een' welgesteld' man een zeer aangenaam verblijf opleveren. De landerijen kosten, tien mijlen van daar, met boerenwoningen en belendende gebouwen, van 20 tot 40 *dollars* de *acre*.

Een *Engelschman*, de Heer JAMES DUNN, Predikant bij de Bischooppelijke kerk te *Leesburg*, in het Graaffschap *Londen* in *Virginie*, gaf mij het volgende berigt van die plaats.

Leesburg ligt aangenaam aan de *Potomak*, omtrent 40 mijlen boven *Washington*. Men heeft 'er doorgaans boerderijen van 100 tot 600 *acres*, en de gemiddelde prijs is 30 tot 50 *dollars* het *acre*. Worden zij bij gedeelten verhuurd (gelijk somtijds het geval is) zoo betaalt de huurder hem den hal-

ven

ven oogst in *natura*. Deze landhoeven worden meestal door slaven bewerkt, die men tegen 70 *dollars* in 't jaar kan huren: het spreekt van zelve, dat men hun daarenboven de kost geeft.

De tarwe geeft door elkander 18, de *mais* 20, de rogge 10 schepels het *acre* op, somtijds wordt het koren met den ploeg, maar meestal met het houweel in den grond gewerkt. Wanneer het opkomt, bedient men zich van de egge. Het koren wordt meest met de hand of door paarden gedorscht; men gebruikt weinig *machines*.

De weilanden worden van den naberst tot de lente gesloten; alsdan koopt men mager vee uit de westelijke staten tegen 17 *dollars* het stuk, om het ver te weiden; en wanneer de beesten vet zijn, gelden zij den dubbelden prijs.

DERDE HOOFDSTUK.

Reis naar Pittsburg. Hagerstown. Wegen door de bergen, en natuurtooneelen. Beschrijving van Pittsburg.

Zondag, 8 Junij. Op den postwagen naar *Pittsburg* die 's nachts doorreist, betaalden wij 23 *dollars* voor 230 mijlen (80 uren). Vroeg in den morgen gingen wij op reis. De weg is vrij slecht tot *Frederik*, eene fraaije stad in *Maryland* van bijna 5000 inwoners, 44 mijlen van *Washington*. Naarmate men *Frederik* nadert, vertoont zich het

36 DAGVERHAAL EENER REIZE

land veel schooner, en men ziet gedurig landhoeven, met rijke velden van jong *Indiaansch* koreis (*mais*) tarwe, rogge, haver en klaver.

De boomgaarden daarentegen kwijnen door de menigte rupsen. Wij zagen vele kleine houtduiven, omtrent half zoo groot als de gewone tamme duif, en zwermen van sprinkhanen. Van daar bereikten wij den eersten rug van dat uitgestrekte gebergte, hetwelk, in den staat van *Nieuw-York* beginnende, in talloze groote en kleine ruggen, 900 mijlen verre in eene Zuidwestelijke rigting voortloopt, zich naar het Zuiden al meer en meer uitbreidt, en of afgebroken eindigt, of langzaam glooiend in de vlakke nederdaalt. Op den weg dien wij nu volgden, beslaan de achtereenvolgende bergruggen eene breedte van veel meer dan 100 mijlen.

Met groote moeite voor de paarden, en niet minder voor ons zelve, bereikten wij den top van het *blauwe gebergte*, toen onze as brak, acht mijlen van *Hagerstown*, ons nachtverblijf. Het was duister, en wij moesten zoo goed wij konden te voet onzen weg zoeken. De voerman ging niet mede, daar hij zijn' wagen moest in orde brengen; maar gaf ons aanwijzing, om den weg te vinden. Elk, die iets van den staat der wegen in *America* weet, zal gereedelijk beseffen, dat wij meer dan eens aan't dwalen geraakten, maar daar het land vrij wel bewoond was, vonden wij eindelijk, na het bosch in allerlei rigtingen te hebben doorkruist, de stad, zeer vermoeid, en lieten ons den avondmaaltijd wel smaken.

Daar

Daar de postkoets den volgenden morgen zeer vroeg vertrok, verlangden wij tot woensdag te blijven, om onze krachten te herstellen: waarin onze waard, de Heer EDWARDS, die tevens paarden houdt, gereedelijk bewilligde, met te zeggen: dat het geen verschil zou maken.

Hagerstown ligt in *Maryland*, in de vruchtbare vallei van *Conegochique*, 70 mijlen van *Washington*. Het is in regte hoeken aangelegd: de huizen, 3 of 400 in geral, zijn van bak- of hardsteen. De openbare gebouwen zijn: een regthuis, eene steenen gevangenis, eene marktplaats, en eene bank. De *Episcopalen*, *Presbyterianen*, *Methodisten*, en *Lutherfchen*, hebben 'er elk een kerkgebouw. Er zijn hier vele goede pakhuizen, en moiens aan de *Antietam*-kreek. Met de westelijke strecken wordt aanzienlijke handel gedreven. In onze herberg werd door de jonge landlieden en planters sterk op het *billard* gespeeld met twee roode balletjes: ook zag ik nog al velen zekere sterke dranken gebruiken, *slings* en *mint-juleps* (muntjalappe) genoemd, maar toch niemand zich te buiten gaan. Het vleesch kost hier 8, de boter 16, de kaas 13 cents het pond, korenbrandewijn (*whiskey*) 50 cents per gallon, (vier pinten) meel 50 dito de 8 pond; melk 8 cents de pint; bier 12½, en appeldrank (*cider*) 6½ dito.

De boerderijen bij *Hagerstown* zijn 200 acres groot, doch dikwijls uit half ontgonnen land. De grond is voortreffelijk; en de *acre* kost ook bijkans 100 dollars; (met hetgeen daaraan is te koste gelegd:) de boerenpaarden 100, de koeijen van 10 tot 30 dollars het stuk. De arbeidsloon van een' Blanken is 12 of 14

38 DAGVERHAAL EENER REIZE

dollars in de maand, en de kost; of anders een *dollar* daags (*).

De belastingen, allen hoegenaamd gerekend, bedragen niet meer dan 3 *dollars* van de 1000 erkend eigendom.

Zie hier hetgeen ieder *acre* van allerlei graanfoorten opbrengt. Prijs van ieder schepel.

		Dollars.	Cents.
Tarwe	25 tot 30 maal	1	40
Haver	20 — 25 —	—	40
Rogge	0 — 25 —	—	90
Boekweit	0 — 15 —	—	35
<i>Mais</i>	0 — 35 —	—	60
Klaver	2 ton — —	12	—

Woensdag, 11 Junij. Dezen morgen ten 3 uren verlieten wij *Hagerstown*. De weg was zeer ruw, de heuvelen waren van boven met eiken, pijnboomen, enz. bedekt, doch de voet en de helling waren bebouwd. Wij traden nu den staat van *Pensylvanië* binnen, en ontbeten in het kleine dorpje *Mercersberg*, van louter ruwe houten huizen. Op een' kleinen afstand van daar beklommen wij den noordelijken rug der bergen, eene verbazende hoogte, langs een' fraaijen nieuw aangelegden straatweg met tollën, die al kronkelend naar boven gaat. Op de hoogte vertoont zich een onvergelykelyk gezigt. Aan de linkerzijde, en vlak vooraan was het uitzigt onbepaald, en de beschouwer werd bijna verplet door de majesteit der Natuur. Daar verrijzen heuvelen en ber-

(*) Dus ruim 15 Gulden Hollandsch in de week. Een goed loon voor een' werkmán!

bergen achter elkander als een *Amphitheater*; wou-
den stapelen zich op lagere wouden, en worden door
duizelingwekkende afgronden afgewisseld. Diep be-
neden onzen voet lag een bekoorlijk dorpje *Mac Con-
nel*, met deszelfs omringenden bouwgrond als een
stip op de landkaart.

Bij het afdalen gaat de weg dikwijls vlak langs
de kant van den berg, zonder eenige beschutting.
Schrikverwekkend is het gezigt op den afgrond beneden;
de kleinste misstap zou onvermijdelijken dood
ten gevolge hebben. Achter *Mac Connel* is de weg
afgrijselijk: een *Engelschman* kan er zich volstrekt
geen denkbeeld van maken. Stukken rots, groote
steen en boomstammen, blokken, en geheele boomen,
behalve nog het gedurig op en nedergaan van den
weg, maakten onze reis verder niet alleen lastig,
maar zelfs zeer gevaarlijk. Wij zagen verscheidene
geladene wagens omver liggen, en vernamen, dat, in
spijt aller voorzorgen, 'er dagelijks ruituigen tusschen
Philadelphia en *Pittsburg* omvallen. Waar de weg,
(die somtijds niet eens een spoor had) zeer slecht
was, verzocht ons de voerman, de postkoets in
evenwigt te houden, waartoe hij de volgende korte
vermaning bezigde: Regte, Heeren! Heeren, links!
Ongehoorzaamheid aan dit *commando* zou ons ze-
kerlijk hebben doen omvallen: in der daad stap-
ten wij verscheidene malen uit, en hielden het rij-
tuig tegen, wanneer het eenige heuvelachtige plaatsen
voorbij moest. Met genoegen heb ik vernomen, dat de
wetgevende vergaderingen van *Pensylvanië* en *Mary-
land* naderhand straatwegen met toll en hebben begin-
nen aanteleggen, waartoe de steen hier in overvloed

40 DAGVERHAAL EENER REIZE

is, en die van *Philadelph...* en *Baltimore* dwars over het gebergte naar *Pittsburg* moeten geleiden. Dezelve gaan met spoed voort; de helft van den weg tusschen *Philadelphia* en *Pittsburg* is reeds voltooid. De bruggen rusten in dit gedeelte van *Pensylvaniën* op steenen, die zonder cement op elkander gestapeld worden, en een aantal jaren duren. Doch bouwt men met boogen, zoo wordt het cement gebezigd.

Wij sliepen dien nacht aan het veer der *Juniata*, 40 mijlen van *Hagerstown*.

Donderdag, 12 Junij. Vóór het aanbreken van den dag gingen wij weder op reis. Ook heden hadden wij dezelfde prachtige natuurtooneelen, en flechte wegen. Men ziet met verbazing, hoe uitstekend de postpaarden zijn in dit hobbelige land. Bijna nooit ziet men 'er een met wezenlijke gebreken. Onze voerman zeide dat zij zeer sterk waren, en wanneer men ze langzaam voortdrijft, nimmer moede worden. Een span met vier paarden, die van zesfen klaar zijn, kost 600 dollars, en men kan 'er 700 van maken te *Philadelphia* of te *Baltimore*. De paarden worden hier niet, gelijk in *Engeland*, door kleine vliegen geteisterd; maar 'er is eene kleine bruine paardenvlieg, die zich in moerassen ophoudt, en twee foorten van horzelen of hommels, (zwart en geel) die vrij talrijk en lastig zijn.

Over eene kreek, de *bloedige vloed* genaamd, (daar 'er in de nabuurschap een gevecht tusschen de vroegere volkplanters en de *Indianen* geleverd werd) kwamen wij te *Bedford*, eene nette, en steeds toenemende binnenstad, van bijna louter goede baksteen

nen

nen huizen. Wij gingen heden over de zoogenoemde *cindeloze* en *Alleghany*-gebergten, en kwamen na eene moeilijke dagreis van 40 mijlen, aan het dorpje *Stoyston*. Voor onze ligte postkoets hadden wij zes paarden, en hadden zeventien uren noodig, om dezen weg afteleggen. Vele rijtuigen uit de weststreeken kwamen ons te gemoet, die van *Pittsburg* naar *Philadelphia* en *Baltimore* gingen. Dezelve worden ligt, maar sterk gemaakt, wel met ijzer beflagen, en voortgedreven door vijf paarden, twee aan twee met een' rijknecht. De voerman berijdt altijd het vijfde paard, en bestuurt het gespan met den toom, de zweep, en zijne stem. De *regterhand* moeten alle rijtuigen houden, volgens de wet.

In deze bergachtige streken reizen alle vrouwen te paard; het zou ook zoo goed als onmogelijk zijn, anders te reizen, tot dat de straatwegen voltooid zijn. Onze laatste voerman zeide ons, dat hij achtien *dollars* in de maand had; hij rijdt dagelijks ééne postrust, of vier uren. Eenigen hebben slechts zestien, en anderen twintig *dollars*, naar mate van hun werk.

Vrijdag, 13 Junij. Heden trokken wij over de *Laurel*- en *Chesnut*. (Laurier- en Kastanje-) bergen, aldus genoemd naar de daarop groeiende boomen. De gezigten op deze bergen zijn romanesk, en 'er is overvloed van wild. Somszids zagen wij, dat de boomen langs de geheele helling eens bergs, verscheidene honderd *acres* te gelijk, door de jagers afgebrand waren, om het wild beter optefporen. De naakte en onvruchtbare stammen en takken gaven aan het landschap aldaar een ruw en treurig aanzien.

42 DAGVERHAAL EENER REIZE

In weêrwil dezer onzèffenheid wordt het land toch hoelangs zoo beter bebouwd, en jaarlijks worden 'er landhoeven aangelegd. Sommigen, die wij zagen, lagen regt schilderachtig, eenige honderd voet boven de dalen, aan de zijden der heuvelen, en zelfs op toppen van bergen, rondom door bosfchen, zoo oud als de fchepping, omgeven. Wij hielden nachtverblijf te *Greensburg*, eene welgebouwde en steeds toenemende stad, 30 mijlen van *Pittsburg*.

Zaterdag, 14 Junij. Heden was het land nog heuvelachtig, hoewel niet meer zoo ruw: het is bijna geheel aangebouwd. Wij zagen vele fraaije landerijen, boomgaarden, en goede fteenen boerenwoningen. Men gebruikt hier veel osfen tot trekbeesten.

De inwoners van dit gedeelte van *Pensylvanie* zijn meestal Duitfchers van afkomst, doch hebben hunne moedertaal vergeten en de *Engelfche* aangenomen. Het is een forsch, welgemaakt, en nijver volk. De gezigten zoowel van mannen als vrouwen zijn door de zon verbrand; doch zij fchijnen gezond. De vrouwen en dochters der landlieden gaan dikwijls zonder fchoenen en kousen aan 't werk; dit is geen bewijs van armoede, maar verkiezing. Sommige van deze barrevoets loopende *fchoonen* hebben veertig of vijftig paar eigen gebreide kousen bij zich.

Op dezen weg betaalden wij 50 cents voor den maaltijd en 12½ cents voor *logis*. Ten twee ure in den namiddag kwamen wij te *Pittsburg*. Wanneer men dezen weg met de postkoets reist, moet men veel zorg dragen, de bagaadje dicht te houden. Wij vonden onze kleederen zeer bedorven; en een *Schof*, die

die in ons verblijf was, en met een dergelijk zijtuig gereisd had, beklagde zich, dat eenige geldstukken, bij zijne kleederen gepakt, door het gedurige schommelen losgeraakt waren, en zijn linnen en kleederen letterlijk hadden doorsneden. De zware bagaadje wordt achter opgebonden.

De stad *Pittsburg*, de hoofd- en stapelplaats van het westelijk grondgebied, ligt aanvallig in eene kleine vlakte, omgeven van hooge heuvelen, waar de rivieren *Alleghany* en *Monongahela* (*), die te zamen het begin van den *Ohio* uitmaken, zich vereenigen 1180 mijlen van waar deze rivier zich met den *Mississipi* vereenigt, en 2188 miilen van den mond diens strooms in zee bij *Nieuw-Orleans*. Zij is in regte straten aangelegd, van 40 of 50 voet wijd, en met verhoogde voetpaden aan weërszijden. Van afstand tot afstand staan schilderhuisjes voor nachtwakers, en de openbare orde in de stad (behalve wat het licht betreft) is welgeregeld. Door de menigte der fabrieken, en dewijl de inwoners kolen branden, hebben de huizen dat nette voorkomen niet, als de meeste *Americaansche* steden. De huizen zijn van hout en baksteen, in de hoofdstraat drie verdiepingen hoog.

Buiten de stad blijven nog enkele ruwe houten (*log*) huizen. Het getal der inwoners was in 1810 4768, en wordt thans op 8000 geschat. De fabrieken, in de nabijheid gevestigd, houden honderde menschen

aan

(*) Elk dezer rivieren slingert zich bijna 200 mijlen voor de vereeniging door een bekoorlijk landschap, hetwelk met ongemeenen spoed toeneemt. Zij zijn te *Pittsburg* bijna een achttiende eener *Engelsche* mijl breed. De *Monongahela* is de breedste.

44 DAGVERHAAL EENER REIZE

aan 't werk. De inwoners zijn *Americanen*, *Ieren*, en *Engelschen*, doch ook de *Americanen* zijn meest van *Duitsche* en *Iersche* afkomst. De openbare gebouwen zijn: eene kerk, de barakken van het Fort *Fayette*, eene bank, een regthuis, eene bedekte marktplaats, en verscheidene kerken. Ook zijn er goede pakhuizen, en er wordt sterke handel gedreven met *Philadelphia*, *Baltimore*, en de staten van *Pensylvaniën*, *Ohio*, *Kentucky* enz. behalve nog de doorvoer te land en te water (op den *Ohio*) met eene menigte uitheemsche goederen, naar de gewesten *Ohio*, *Kentucky*, *Tennesse*, *Indiana* enz. bestemd. De inwoners verzenden op den *Alleghany*, *Monongahela*, en derzelver zijtakken, korenbrandewijn (*whisky*) appeldrank, appelen, spek, ijzer, glas, en buitenlandsche goederen, tegen vele duizend schepels zout van *Onondago*, en geweldige houtvloten van de *Alleghany* en *Fransche* kreeken. Men rekent, dat er jaarlijks 4 Millioenen voeten hout ingevoerd worden; door de bank tegen 9 dollars de 4000 voet gerekend. Den *Ohio* en *Mississippi* af zendt men bloemmel, korenbrandewijn, appeldrank, appelen, perziken, brandewijn, ijzer gewerkt en in staven, tin en koper, glas, kabinetwerkers-werk, molensteenen, slijpteenen, spijkers, enz. waarvoor zij bij de terugkomst der stoomboot, katoen, lood, pelterijen, hennip, tabak in bladen, zout enz., bekomen.

In *Pittsburg* en de nabijheid zijn zeer vele en allerlei fabrieken. Het land is heerlijk geschikt tot dat einde, heeft overvloed van watervallen, geheele steenkoolbergen, den starigen *Ohio* en deszelfs
schat-

schatting-brengende vlooden, die hunne goederen naar alle strecken van het westelijk grondgebied verzenden.

De fabrieken te *Pittsburg* opgevoerd waren in 1811: Eene stoom-korenmolen, vier verdiepingen hoog, twee paar steenen: doch de kracht van den stoom is op drie paar berekend; twee katoenfabrieken, drie glasblazerijen, eene glasnijderij en kandelaar fabriek, die uitmuntend werk levert, en het huis van den President MUNROE voorziet; voorts drie brouwerijen, drie branderijen, twee luchtovens, twee fabrieken van stoommachines, vier spijkerfabrieken, (waarvan 'er eene 100 tonnen spijkers in 't jaar levert,) zeven koperflagers, tien zilversmeden en verlakkers, een ijzerdraadtrekker en zeefstemaker, eene metaalsmelterij, zes zadelmakers, twee geweermakers, drie tabakswinkels, vier kaarsemakers, één klok- één borstel- één koffer- één pompmaker, vijf kuipers, drie wielemakers, zes hoedemakers; twee fabrieken van gemeen, en ééne van *Delftsch*-aardewerk, zeven kabinetwerkers, een spinnewielmaker, dertien geringe wevers, tien blaauwverwers, een kousenwever, twee touwslagers, een sitspapiermaker, vier boekdrukkerijen, eene spiegeltjesfabriek, eene inkt- eene pijpen- eene loodwitfabriek, enz. zonder nu nog eene menigte van geringere handwerken en beroepen voor het dagelijksche leven op te noemen. Sedert dat wij het bovenstaande schreven, is er reeds weder eene katoenfabriek, twee branderijen, zaag- en papiermolens, timmerwerven voor schuiten, stoombooten enz. opgerigt. Alles is op geene breede schaal aangelegd, maar schijnt toch te bloeijen, wanneer men het met *Europa* vergelijkt. Er zijn omtrent zeventig winkels en pak-

46 DAGVERHAAL EENER REIZE

pakhuizen. Behalve de opgenoemde fabrieken is een klein dorp aan de overzijde der *Monongahela*, vol fabrieken, en *Manchester* genoemd. De oevers der rivieren, de *Alleghany*, *Monongahela* enz. zijn met molens, smederijen, en allerlei kleine fabrieken als bedekt, vooral bij *Frederiktown*, *Redstone* en *Maekesport*, aan de *Monongahela*. Men bouwt er allerlei vaartnigen en ook stoombooten; voorheen weder er zelfs zeeschep gebouwd, maar de stad ligt te ver van de zee, en de *asfurantie* is te gevaarlijk op zulk eenen afstand (*).

De inwoners van *Pittsburg* houden veel van muziek: op onze avondwandelingen hoorden wij altijd de viool, de klarinet, de fluit, en nu en dan de piano. Concerten zijn niet ongewoon. De huizen in

(*) Ik heb eene aardige *Anecdote* van een dezer schepen gelezen, die men vindt in het *Tafereel van Cincinnati*, in die stad zelve uitgegeven. Het gemelde schip was eene haven in de *Middellandsche* zee binnengeloopen, en toen de kapitein zijne papieren te voorschijn bragt, zelde de officier, met het onderzoek der binnenvallende schepen belast: „*Pittsburg!* in den staat van *Pensylvania!* zulk eene haven is 'er niet:” meenende aan de *Atlantische* zee, en niet begrijpende dat men uit het binnenland 2100 mijlen den *Ohio* en *Mississipi* af naar de *Mexicaansche* golf zeilde: „uwe papieren moeten nagemaakt zijn: hier heeft bedrog of zeerooverij plaats: wij zullen uwe papieren en uw schip tot nader onderzoek in beslag nemen.” De *Americaansche* kapitein deed een tijd lang vergeeffsche pogingen, om hem te overreden: tot dat hij zich eindelijk met behulp van den *Americaanschen Consul* en eene kaart, evenwel met moeite, liet overtuigen, dat 'er eene plaats op de wereld was, van waar een zeeschip 2000 mijlen ver naar den *Oceaan* kon zeilen.

en is een
ela, vol
evers der
zijn met
ieken als
en Mac-
wt er al-
heen wer-
stad ligt
e gevaar-

van mu-
wij altijd
n dan de
De huizen
in

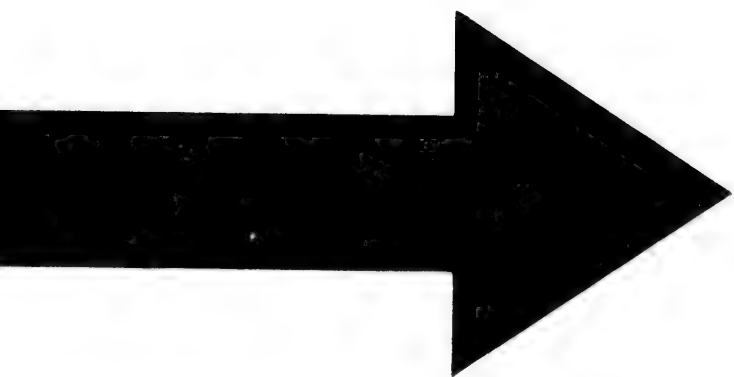
dezer sche-
an Cincin-
helde schip
ngetoopen,
hij bragt,
nenvallende
Pensylva-
n de Atlan-
et binnen-
de Mexi-
nagemaakt
wij zullen
in beslag
n' tijd tang
tot dat hij
hen Consul
nigen, dat
en zeefchip

in de voornaamste straten hebben banken van voren, waarop het huisgezin met de bureu al koutende de aangename zomeravonden doorbrengt. BRISSOT gewaagt hiervan, als van iets dat ook te *Philadelphia* gewoon zou zijn; mischien was dit zoo in zijnen tijd, voor ruim 20 jaren, maar thans bestaat 'er zulk eene gewoonte niet meer, en mischien zal die te *Pittsburg* over 20 jaren ook wel afgeschaffte wezen. Wij zagen hier eene zonderlinge wijze van paardenverkoop (die in alle westelijke staten in gebruik is) — iemand 'er een te koop heeft, rijdt in de straten op en neer, laat het paard alle zyne passen doen, terwijl hij al rijdende, zoo hem een bod gedaan wordt, uitroept: „Twintig dollars! twintig dollars! en een beste passer,“ loopster:” zoodra hem een nieuw bod gedaan wordt, roept hij het mede uit: de laatste bieder heeft het paard. Wanneer de eigenaar niet voor zich zelve dus wil uitroepen, doet een der stadsbedienden hetzelfde voor hem tegen eene kleine belooning.

Er zijn hier vele vrije Negers. Gedurende ons verblijf zagen wij eene begrafenis, alléén door deze lieden bijgewoond; 'er waren 70 paren achter het lijk, twee aan twee gaande, op de manier van *Philadelphia*.

De arbeidsman is hier zeer gesteld op het rooken van cigaren, en het drinken van koren- en kersenbrandewijn. De Vereenigde Staten hebben hier ook eene werving bij de trom, op de *Engelsche* wijze. Deze werving neemt goed op door de vele vreemdelingen en uitgewekenen uit andere landen, die veelal om eene bedwelmende teug die vrijheid ver-
koo-

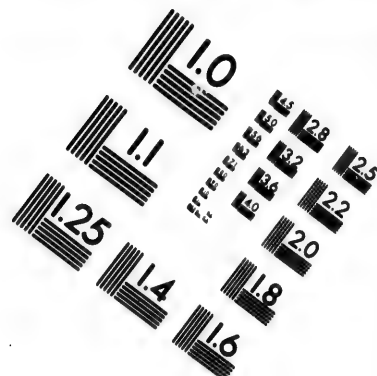
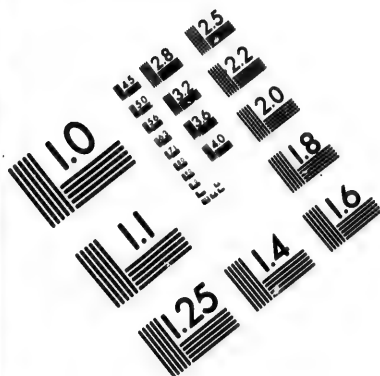
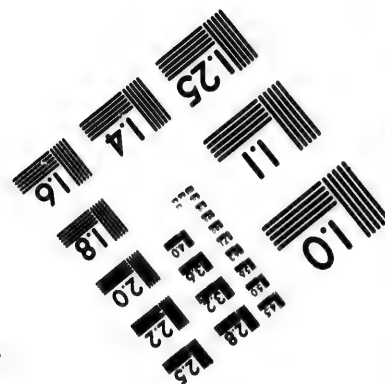
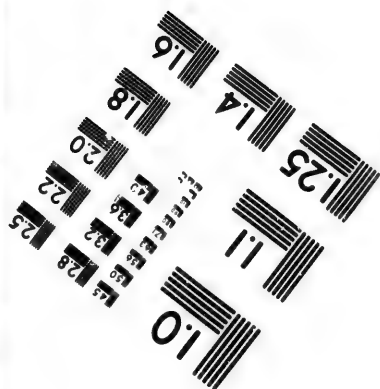
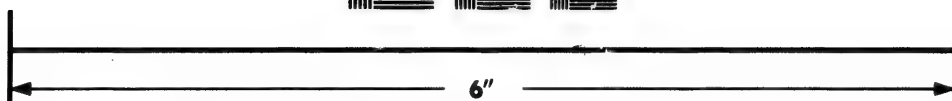
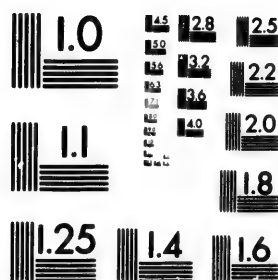

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

0
E 28
E 32
E 36
E 22
E 20
E 18
6

11
10
11
10
11
10
11
10

48 DAGVERHAAL EENER REIZE

koopen, ter bekoming waarvan velen hunner zoo vele bezwaren hadden geleden.

Toen de *Franschen* meester van *Canada* waren, hadden zij hier het *Fort DU QUESNE*: hetzelfde werd hun in den zevenjarigen oorlog (van 1755) ontnomen, geslecht, en het *Fort PITT* (naar den beroemden ouderen staatsman van dien naam, destijds eersten Minister, genoemd) in de plaats aangelegd, naar 't welk de stad den naam heeft. Ook hiervan zijn weinig overblijffelen meer voorhanden: men kan nog een gedeelte van de gracht, de uitspringende hoeken en bolwerken, enz. ontdekken: op dien grond zijn verscheidene huizen, pakhuizen, en eene brouwerij gebouwd.

Binnen deze stad is een heuvel, *Grant's Hill*, merkwaardig om den moord van 800 *Schotten* onder Kolonel GRANT, door de *Franschen* en *Indianen*, in den zoo evengemelden oorlog. Kol. GRANT kwam van de zee af, en bereikte dezen heuvel onopgemerkt; denkende dat hij zeker was van de bezetting, deed hij in de trotschheid van zijn hart de *reveille* slaan: dit waarschuwde de verraste *Franschen* bij tijds, welke daarvan onmiddellijk gebruik maakten door alle de 800 man te overvallen en in stukken te houwen. Nog is deze heuvel opmerkelijk wegens eene *Indiaansche* grafstede in den tuin der Heeren ROSS, die hij de goedheid had ons te laten zien. Zij heeft de gedaante van een' geknotten kegel, 30 voet middellijns op tien voeten hoogte.

Eenige mijlen van *Pittsburg*, de *Monongahela* opgaande, werd in dien zelfden oorlog de Generaal BRADDOCK door de *Franschen* geslagen, toen de
door-

doorluchtige WASHINGTON met de *Virginische* land-
militie onder hem diende.

Hoewel *Pittsburg* eenige jaren geleden nog geheel omringd was van *Indianen*, is het nu eene zeldzaamheid die te zien. Soms komen eenige weinige kooplieden den *Alleghany*-vloed af met *seneca*-olie, (*) enz. Daarentegen groeit de *Europische* bevolking en welvaart der stad met rasse schreden aan; men bouwt eene steenen brug over de *Monongahela*, en 'er is geen twijfel aan, of de plaats zal door hare uitmuntende ligging weldra eene groote koopstad zijn.

De volgende tafel behelst den doorgaanden prijs van levensmiddelen in de laatste zeven jaren; de eerste kolom is letterlijk afgeschreven van eene lijst, uitgegeven in het tijdschrift *Navigator*, de tweede is de vrucht van eigen onderzoek.

	1816:		1817:	
	Dollars.	Cents.	Dollars.	Cents.
Rundvleesch	—	4	het pond. —	5
Tarwemeel	2	12	de 100 pond. 3	—
Mais	—	33	het schepel. —	40
Aardappelen	—	40	dito . . —	40
Rapen	—	12	dito . . —	—
Kool	—	4	het stuk . . —	5
Boter	—	15	het pond. —	20
Eenden	—	50	het paar . . —	—

San-

(*) Deze olie drijft boven in eene bronwel, en geijkt naar teer van *Barbados*; één mensch kan 'er verscheidene kannen daags van inzamelen. Zij wordt beschouwd als een goed geneesmiddel tegen jichtpijnen, wanneer men haar over het lijdende deel wrijft: van binnen gebruikt, werkt zij als een zuiveringsmiddel.

50 DAGVERHAAL EENER REIZE

	1810.		1817.	
	Dollars.	Cents.	Dollars.	Cents.
Ganzen	—	68½ het pond.	—	—
Kalkoenen	1	— dito . .	—	—
Kuikens	—	20 dito . .	—	25
Wildbraad	—	3 het pond .	—	3
Varkensvleesch	—	4 dito . .	—	—
Vet spek	—	8 dito . .	—	—
Schapenvleesch	—	4 dito . .	—	5
Kalfsvleesch	—	3 dito . .	—	—
Kaas	—	10 dito (niet te best.)	—	12
Eijeren	—	10 het dozijn.	—	10
Uijen	—	8½ het schepel	—	—
Mals - meel	—	40 dito . .	—	50
Boonen	—	8 dito . .	—	—
Korenbrandewijn (Whiskey)	—	40 de vier pinten.	—	50
Appeldrank	3	— het vat . .	3	—
Perzikenbrandewijn (Perfico)	—	80 de vier pinten.	1	—
Tafelbier	5	— het vat . .	5	—
Gedroogde appelen	1	— het schepel.	1	25
— perziken	1	— dito . .	1	25
Versche dito	—	30 dito . .	—	—
Zout	1	50 dito . .	1	—
Rivierfisch	—	2 het pond .	—	6½
Ahornfuiker	—	11 dito . .	—	12½

Hierbij kan men nog voegen:

Ham	—	het pond.	—	10
Wildbraad - hammen (wanneer ze bijzonder goed zijn.)	—	—	—	50
1 Vadem hout, 8 voet lang, 4 breed en 4 hoog.	—	—	2.	50
Kolen het schepel	—	—	—	8

Westindische suiker, thee, koffij, katoen en wol-
len goederen zijn hier duurder dan in *Engeland*.
Ook groenten zijn duur, doch de belastingen daar-
entegen zeer ligt; boerderijen tot op eenige mijlen
van *Pittsburg*, wanneer het land goed ontgonnen
is,

is, tien tot dertig dollars de *acre*. De arbeids-
loon verschilt van de 20 dollars ter maand tot ééne
dollar daags. De boomgaanden tieren hier wel,
met uitzondering der perzikeboomen, die onlangs
van de harde winters zeer geleden hebben.

VIERDE HOOFDSTUK.

*Reis naar Cincinnati. Beaver. Steubenville.
Wheeling. Marietta. Galiopolis. Portsmouth.
Alexandria. Overblijffel der Chewangzen. Man-
chester. Kalksteen. Augusta. Cincinnati.*

Dingsdag, den 19 Junij. Heden gingen wij in
gezelschap met den Heer FORDHAM (een' *Engelsch*
Heer, die zich bij den Heer BIRKBECK in deszelfs
nieuwe aanplanting gingen voegen) scheep naar *Cin-
cinnati* in den staat van *Ohio*, 522 mijlen beneden
Pittsburg, volgens den loop der rivier, in een der
lange *Kentucky*-schuiven, die hier algemeen gebruik
zijn, om goederen den *Ohio* af te voeren; zij zien 'er
uit als eene doos, zijn 40 of 50 voet lang, met een' plat-
ten bodem, terwijl de zijden en het einde regt op staan.
Drie vierde der boot nabij den achtersteven zijn be-
dekt; aan de voorsteven zijn twee riemen, waarme-
de nu en dan geroeid wordt, en een groote bezem
op eene spil dient voor roer. Wij betaalden elk vijf
dollars vracht. Nadat wij in de rivier waren, liet
de Kapitein (zoo als men hier den schipper noemt)
de boot met den stroom afdrijven, tegen drie mijlen
in het uur. De oevers zijn bedekt met eiken-, no-

34 DAGVERHAAL EENER REIZE

ten-, moerbezie-, eschen-, populier-kornelboomen, enz. De linker oever is verre weg de hoogste. Hier en daar opende zich het digte lommer, en toonde een verschiet van bouwland en boerenwoningen. Wij leiden stil bij *Legionsville*, waar de Generaal WAYNE, in den veldtogt van 1792 tegen de *Indianen* is gelegerd geweest, zijnde omtrent 20 mijlen van *Pittsburg*. Deze booten worden bij de rustplaats door twee riemen en geweldig trekken met een touw door een' man, die daartoe gereed staat, over den stroom naar land getrokken, en aan den naasten boom gebonden.

Vrijdag, 20 Junij. Vroeg in dezen morgen voeren wij de stad *Beaver* voorbij, eene zoo 't schijnt armoedige plaats van omtrent 50 huizen, naar *Georgetown*, in hetzelfde graaffchap (*Beaver*) (*) 12 mijlen verder nederwaarts, en kwamen toen te *Steubenville*, in den staat van *Ohio*, 38 mijlen van *Pittsburg* over land, en 73 langs de rivier: hier vertoefden wij dezen nacht. De oevers der rivier vertoonden zich omtrent zoo als gister, met digte bekoorlijke bosfchen, afgewisseld door eenige armoedige, lompopgeslagene hutten.

Steubenville bevat 400 huizen, en omtrent 2000 inwoners; hetzelfde werd in 1798 aangelegd, en is se-

(*) In het Graaffchap *Beaver* kost ongebouwd land 4, en gebouwd van 6 tot 12 dollars de *acre*, de tarwe 1 dollar 12½ cent, de rogge 87½ cent, garst 1 dollar, maiskoren 75 cents, de haver 37½ cents het schepel: rundvleesch 5 dollars en varkensvleesch 6 dollars 50 cents de 100 pond, het zout 7 dollars tegen het vat van 5 schepels, of 250 pond *netto* gewigt. *Western Gazette* 1817.

sedert magtig toegenomen; het bevat een regthuis, eene steenen gevangenis, eene bank, posthuis, gemeenelandshuis, en eene *Presbyteriaansche* kerk. De fabrieken, alhier in 1817 opgerigt, zijn: eene wolfabriek, eene papier- en graanmolen, (dit alles door stoom) eene katoenfabriek, eene zeepziederij en kaarsenmakerij, brouwerij en branderij; voorts zijn hier 40 pakhuizen, 6 herbergen, en eene drukkerij, waarin het dagblad „*Western Herald*” uitkomt (*).

Zaterdag, 21 Junij. Dezen morgen zakten wij verder de rivier af, *Wheeling* voorbij. Mijn reisgenoot en ik roeiden zelf naar strand. Wij vinden dat de stad verscheidene goede straten, eene menigte steenen huizen en pakhuizen bezat. *Wheeling* staat op de Zuidoostelijke of *Virginische* zijde der rivier, en hier gaan zeer vele menschen scheep naar de westelijke strecken, zoodat 'er de bouw van kleine vaartuigen nog al levendig is. Van hier voeren wij *Grave Creek* (de grafkreek) voorbij, merkwaardig wegens *Indiaansche* verschanfingen: eene van welke de verbazende hoogte van 75 voet heeft. De heuvelen aan weërszijden van den *Ohio*, van *Pittsburg* tot *Grave-Creek*, hebben overvloed van kolen; beneden die kreek zijn dezelve schaarscher, en van eene mindere hoedanigheid. De landhoeven bekwamen nu een beter aanzien, met overvloed van voorraad rondom dezelve. Wij zagen plantingen van hop, vlas en hennip. Dezen avond hadden wij eene buitengewoon zware donderbui.

Zon-

(*) Zie *Emigrant's Directory*.

54. DAGVERHAAL EENER REIZE

Zondag den 22. Wij kwamen heden van eene schoone streek der rivier, omtrent eene mijl breed en lijnrecht als een gegraven kanaal, zoo ver als het oog kan bereiken; hier en daar met bevallige eilanden bezaaid. Het geheele tooneel was uitstekend bekoorlijk.

Maandag, den 23. Dezen morgen ten 6 uren kwamen wij te *Marietta* in den staat van *Ohio* aan, en vertoefden 'er eenige dagen tot het lossen van goederen.

Deze plaats bestond vóór 27 jaren nog niet. Zij ligt in eene vruchtbare vlakte, aan den mond der rivier *Muskingum* in den *Ohio*, ligt 172 mijlen van *Pittsburg*, en 460 van *Philadelphia*: is regthoekig aangelegd, en bevat 2000 inwoners, allen uit *Nieuw-Engeland*. Er is een regthuis, gevangenis, hal, Academie, twee godsdienstige vergaderhuizen, eene bank, postkantoor, touwslagerijen, stoom-gortmolens, en verscheidene pakhuizen. De stad gaat niet veel vooruit, en het bouwen van een kerkgebouw is eenigen tijd uit geldgebrek uitgesteld. Er was hier eenige scheepsbouw, zelfs werden sommige der kanonneerbooten van den Heer *MADISON* hier getimmerd. Wij namen de gelegenheid waar, om eenige *Indiansche* verschanfingen te bezien, die men binnen de stad vindt, en welke daar eene aanmerkelijke ruimte beslaan, bestaande uit banken, graven en hollen, die blijk gaven van ongemeene schranderheid en behendigheid.

Tegen over *Marietta* staat een schoon welgebouwd dorp van omtrent 40 huizen; tuschen hetzelfde en de stad is 'er een goed veer over de rivier *Muskingum*,

gum, naar het volgende zonderlinge plan ingerigt. De schuit is vastgelegd door een klein touw, aan elke zijde, en gehecht aan een sterker touw, van oever tot oever gespannen; aan het einde van ieder klein touw loopt een houten blok over het groote. Bij het overzeiten wordt aan het bovineinde een schut tegen den wind gezet, en het achterste kleine touw omtrent twee voet bot gevierd: door deze eenvoudige bewerking wordt de boot met de kracht van den stroom over gestuwd; bij de terugkomst nemen zij het slappe touw weder in, en vieren het andere aan de andere zijde bot; de stroom werkt dan als te voren, en zet de schuit van zelve naar de overkant. Een jonge is genoeg om eene groote schuit van dezen aard te besturen; anders zouden tien man daartoe niet in staat zijn.

Zanesville, voor eenige jaren de hoofdstad van den staat van *Ohio*, ligt aan de *Muskingum*, is eene fraaije welgebouwde landstreek, omtrent 50 mijlen boven *Marietta*.

Terwijl wij hier ten gevolge der laatste regens lagen, begon de rivier zeer snel te wassen, en bragt eene verbazende, en voor eenen *Europeaan* (of zelfs eene *Americaan* uit de oostelijke staten) onbegrijpelijke menigte van drijfhout aan, waaronder geweldige boomen; de boezem der rivier was daarmede zoo boven als beneden bedekt. Bij het afvaren moesten wij wel voor ons zien, om alle onheilen voortekomen.

Heden vertoonden zich weder vele schoone plantadjen. De boomgaarden schijnen wel te tieren. Verscheidene eilanden in den *Ohio* worden bebouwd:

56 DAGVERHAAL EENER REIZE

een derzelve, hetgeen wij voorbijvoeren heet *Blannerhasset*, naar een' Heer van dien naam, welke daarop woonde, en het zeer goed in orde hield, tot dat hij deel nam in de beruchte onderneming van AARON BURR. Wij voeren de watervallen van *Letart* voorbij, de eenige hinderpaal tegen de vaart van den *Ohio*, uitgezonderd de strooming te *Louisville*. Deze zwaarigheid is echter gering, en bewaarde in 't minste niet het ijsingwekkende verslag, door ASHE van dezelve gegeven; hij voer die in dezelfde maand over als wij, en spreekt van rotsen, brandingen, schrikverwekkende geluiden, water hetwelk zich in damp oplost enz. Even als een groot gedeelte van zijn boek is dit alles een Roman.

Dingsdag 21 Junij. Dezen morgen ten 7 uren voeren wij *Point-Pleasant*, eene kleine neerlating in *Virginie*, bij den mond der groote *Kenhawa* (*), aan onze linker, en de *Franche Colonie Galiopas* aan onze rechter hand voorbij. De laatste is klein, en bevat slechts 70 huizen. Het beste huis in de stad behoorde, naar wij vernamen, aan eenen *Franckman*, die met marskramen begonnen was. De inwoners hebben schoone tuinen en wijngaarden: een van 6 *acres* zal naar hunne rekening 1000 *gallons* wijn

(*) Omtrent 70 mijlen hoog deze Rivier op zijn groote zoutwerken, van schijnbaar onuitputtelijke zoutwellen, die uit de rots opborrelen. Bij het koken geven 90 of 130 *gallons* (4 4 pinten elk) niet minder dan een schepel zout: andere zoutwerken in dit land verelschen 250, 500, ja zelfs sommigen 800 *gallons* water voor één schepel zout. Aan de zoutwerken der *Kenhawa* worden bijna 600 schepels zout dagelijks gezoden.

wijn voortbrengen: in de stad vindt men eenige overblijfsels van oude *Indiaanſche* werken.

Hier en daar in de rivier zagen wij booten of liever zwemmende vertrekken met een vlaggetje, ten blijkke dat het een drijvende winkel of magazijn was. Deze vaartuigen zijn in het rond met planken voorzien, en bevatten tinnegoed, wollewaren, kruidenierswaren, enz. Soms tijds ziet men ook vlottende grutmolens; de eigenaars varen dus rond van de eene plaats naar de andere, om hun werk te verrigten.

Onze schippers is een ruw ſlach van volk, die in het voorbijvaren van andere schuiten altijd de manschap daarin uitjouwen: waaromtrent deze hun niets schuldig blijft, en soms tijds de beleediging met woeker terug geeft. Hij die den ander' met lage boert tot zwijgen kan brengen, wordt als overwinnaar beschouwd. Het was een geliefkoosd gebruik van eenen onzer lieden, die onder de *Indianen* geweest was, de voorbijvarende booten met een' *Indiaanſchen* oorlogskreet, of het gehuil van een' wolf te begroeten. Des nachts spreiden de schippers hunne dekens uit op het dek, en slapen daár bij voorkeur. In weerwil van deze woeste en onbeschaafde gewoonten waren zij omtrent ons beleefd.

Heden kwamen twee kano's bij ons aan boord, met aanbod van wilden honig tegen een' dollar het gallon (de vier pinten.) Wij hadden die voor 75 cents (39 stuivers) kunnen bekomen. Ook tamme blyen ziet men langs den oever, welke de ingezetenen volgens de oude *Engelsche* manier met braadpannen enz. naar de korven lokken. Minder aan-

58 DAGVERHAAL EENER REIZE

genaam dan dit gezigt was het akelige wolvengehuil, hetwelk aan weerszijden der rivier rondom ons weergalmde.

Woensdag den 25 Junij. Dezen morgen hielden wij ons verscheidene uren te *Portsmouth* aan den *Ohio* op, liggende aan de rivier *Big-Sciota* (Grootte *Sciota*) op een schiereiland aan deszelfs mond in den *Ohio*, 390 mijlen beneden *Pittsburg*. Het is eene spoedig toenemende stad, die onlangs nog is uitgelegd: men bouwt 'er op dit oogenblik een regthuis, en 20 of 30 goede huizen voor particulieren; ook is er eene spin- en kaardmachine in werking. Men gebruikt hier veel osfen voor de boerenkarren.

Wij bezochten eene herberg, en vonden daar eene menigte landverhuizers, die hunnen tijd en hun geld dwaaselijk in den drank verspilden. De boomen omstreeks *Portsmouth* zijn zeer groot en hoog, voornamelijk de wilde vijgenboom: (*sycomore*) om velen derzelven slingeren zich tot den top verbazend groote wilde wijngaarden heen, sommigen wel 70 en 80 voeten hoog, doch de vrucht, waaraan de mensch niets gedaan heeft, heeft genoegzaam geene waarde.

Tegen over *Portsmouth* aan de *Sciota*, ligt het dorpje *Alexandria*, van omtrent 20 oude huizen van boomstammen. Deze plaats was eerst bestemd tot Hoofdstad van het Graaffschap, doch de eigenaars waren onvoorzigtig genoeg, een' zoo lagen grond tot den aanleg te kiezen, dat alle huizen door een' spoedigen was der rivier overstroomd werden. Dit is het geval met meer andere pas aangelegde plaatsen aan den *Ohio*. De rivier zwelt in de lage
stree-

IN DE VEREENIGDE STATEN. 39

streeken verbazend: somtijds in weinige dagen tot 50 of 60 voet boven het gewone peil. Van het begin onzer vaart tot onze aankomst te *Portsmouth* was dezelve 20 voeten gerezen.

Aan de reeds gemelde rivier *Scioto* ligt ook *Columbus*, de tegenwoordige hoofdstad van *Ohio* en *Chillicothe*, eene bloeiende stad. Deze rivier is bijna 200 mijlen verre voor tamelijke vaartuigen, en bijna tot haren oorsprong voor kleine platbodemde schuiten bevaarbaar; slechts vier mijlen behoeft men van daar over land te gaan, om aan de *Sandusky* te komen, die in het meer *Erie* uitwatert, en dus in de gemeenschap tusschen de *St. Laurent*- en *Mississippi*-Rivieren, die geheel *Noordamerica* in tegengestelde rigtingen doorstroomen, slechts ruim één uur gaans afgebroken.

In den namiddag roeiden wij in de boot de *Ohio* over naar den zuidelijken oever, of die van *Kentucky*, waar wij in gesprek geraakten met eenen steenbakker, (die tevens Kapitein van de schutterij of *militie* was.) Volgens hem was pas ontgonnen doch vruchtbaar land tusschen *Portsmouth* en *Chillicothe*, tien dollars het *acre* (met een huis van boomstammen) waardig; het arbeidsloon was 15 dollars in de maand met de kost; zijne knechts winnen 20 of 25 dollars in de maand, doch daar werd als dan de kost, tegen twee dollars in de week, afgerekend (*).

De-

(*) De arbeidslooenen zijn dus in deze streeken veel duurder dan de levensmiddelen (de eerste 20 tot 25, de laatste slechts 8 dollars in de maand;) een zeker blijk van welvaart.

VERT.

60 DAGVERHAAL EENER REIZE

Deze Heer woont nabij de overblijffelen van een voormalig aanzienlijk dorp (*) der *Chewanezen*. Deze *Indianen* berokkenden vele moeite aan de vroegste volkplanters in *Kentucky*; doch ten laatsien, de Blanken als te magtig beschouwende, zakten zij in 1755 den *Ohio* af. Wij gingen deze overblijffelen zien, vlak tegen over den mond der *Sciota*. Zij bestaan uit eene gracht en dijken, aarde wallen enz. De ploeg doorklieft een gedeelte dier blijken eener vroegere bevolking, en men graaft dikwerf pieken, zwaarden, enz. uit den grond (†).

Het hoopopgaande hout aan deze zijde bestaat uit siken, wilde noteboomen, beuken, ahornboomen, enz. waarvan sommigen zeer groot zijn.

Donderdag den 26 Junij. Heden voeren wij de
twee

(*) Het oorspronkelijke heeft *de stad*. Doch men weet genoegzaam dat de *Indianen*, als jagervolken, geene steden, maar op zijn hoogst dorpen hadden, die zij dikwerf verlieten.

(†) Letterlijk wordt dus hier vervuld, hetgeen weleer VIRGILIUS van *Italië* zong: Georg. Vs. 493.

*Scilicet et tempus veniet cum, finibus illis
Agricola incurvo terram molitus aratro
Erasa inveniet scabra rubigine pila,
Aut gravibus rastris galeas pulsabit inanes.*

En ook het volgende komt hier in den volsten nadruk te pas, wanneer men slechts niet op het laatste woord drukt.

Grandiaque effosus mirabitur ossa sepulchris.

Men denke aan de versteende gebeenten van den *Man-mouth* of *Mastodonte*, dien reus onder de reusachtige ge- dierten eener vóórmenschelijke wereld, welke zoo talrijk aan den *Ohio* gevonden worden.

VERT.

twee plaatsen *Adamsville* en *Manchester* voorbij. Hoewel het land hieromtrent goed schijnt, is toch *Manchester* een armhartig plaatsje. Wij zochten in alle de 40 huizen, die het heeft, vergeefs naar brood. De jongens vischten hier in schuitjes van populier-boomen de grootste der boomstammen op, die ons nog gedurig verzelden, en spreidden groote behendigheid ten toon, in het brengen hunner buit naar den oever.

Van *Manchester* kwamen wij des namiddags te 5 uren te *Maysville* of *Limestone*, in *Kentucky*. Hier moesten wij bijna de helft onzer lading losfen, en bragten dus onze boot in de kreek.

Omtrent een uur nadat wij aan land waren, kwam eene groote tweemast-schuit, (omtrent gelijk een rivier-beurtschip) van 100 tonnen, met 14 of 16 koppen bemand, van *Nieuw-Orleans*, 1730 mijlen benedenwaarts gelegen, met *Westindische* voortbrengfelen geladen. Bijna drie maanden had dit vaartuig doorgebracht met het opwerken tegen den stroom, meestal door te boomen. In twintig of vijftwintig dagen doet men dezelfde reis stroomaf. Daar de behouden aankomst van een dier schepen door de inwoners als een bijzonder geluk werd beschouwd, deden zij vreugdeschoten uit stukjes geschut, aan weerszijden der rivier geplant.

De mannen die deze schuiten bevaren, zagen 'er door de gedurige werking der zon en lucht, waaraan zij (ook in het heete klimaat van *Nieuw-Orleans*) blootgesteld waren, zoo donker uit als *Indianen*. Op dezen feestelijken dag werden zij rijkelijk,
en

61 DAGVERHAAL EENER REIZE

en tot laat in den nacht, op hunnen lievelingsdrank, korenbrandewijn, onthaald.

Limestone ligt op eenen hoogen oever, van welken het den naam ontleent, (*) achter welken nog hoogere kalksteenheuvels verrijzen, 460 mijlen beneden *Pittsburg*, (de kromten der rivier medegerekend). Het heeft verscheidene regte straten, en het voorkomen van toenemende welvaart en drukte. De huizen (misschien 100 in getal) zijn meest van baksteen: er zijn goede pakhuizen en herbergen. De inwoners zijn afstammelingen der *Virginische* planters, vrije Negers en slaven.

Het gezig van de heuvelen achter deze plaats is bekoorlijk; het omvat zoowel het vlak en de kronkelingen van den statigen stroom, als een gedeelte der staten van *Kentucky* en *Ohio*, verrijkt met boschen zoo oud als de wereld, schoone landhoeven, groene weiden met vee, en wij verzamelden onderscheidene merkwaardige brokken kalksteen, zamengesteld uit bladen, infekten, schelpen en aarde, geheel door elkander gemengd, maar toch nog duidelijk te onderscheiden; de schelpen gelijken naar die in de zee. Doch indien dit zeeschelpen zijn, hoe komen zij dan hier? heeft de zee ooit zoo verre den *Mississippi* en *Ohio* op gestroomd? (†)

Het

(*) *Limestone* heet in 't *Engelsch* kalksteen.

(†) Deze vraag is 'er geene meer voor hem, die een weinig op de hoogte der tegenwoordige *Geologie* is. Men weet, dat zeeschelpen ook op de hoogste gebergten van den tweeden rang, over de geheele Aarde gevonden worden, en dat dezelve zekerlijk eenmaal geheel de bodem der zee is geweest.

VERT.

gro
ge
A
too
me
hor
(T
gez
tege
Too
maa
inte
de l
len
rook
G
ten
de g
achte
Z
gusta
en b
drie
den
bakst
waar
5 cen
Za
Cinci
hetwe
ringt

Het land nabij *Limestone* is een rijke zwarte tuin-
grond, die een' bodem van kalksteen bedekt, en on-
gemeen vruchtbaar is.

Vrijdag, 27 Junij. Daar een troep reizende
tooneelspelers uit *Engeland* briefjes had uitgegeven,
met berigt dat het blijspel *de Wistebroodsweken* (*the
honey-moon*) en het naftuk *Alles is eene klucht*
(*Tis all a Farce*) dien avond in een daartoe af-
gezonderd houten gebouw zouden vertoond worden,
tegen éénen dollar de persoon, gingen wij daarheen.
Tooneel en uitvoering waren beide ~~en~~ ellendig;
maar de toehoorders namen het zoo naauw niet:
integendeel vermaakte hen de grove geestigheid van
de klucht, en het schitterend orkest van twee - vio-
len en twee triangels ongemeen; de meeste mannen
rookten onder het spelen cigaren.

Gedurende ons verblijf alhier zagen wij vele schui-
ten met landverhuizers voorbijvaren. Zoo sterk is
de gedurige toevloed der bevolking naar het land
achter de bergen!

Zaterdag, 28 Junij. Wij bereikten heden *Au-
gusta* in *Kentucky*, 21 mijlen beneden *Limestone*,
en bleven 'er dezen dag. Het is een fraai stadje van
drie of vier straten, waarvan de voornaamste op
den *Ohio* uitziet, en uit zeer schoone huizen van
baksteen bestaat. Er is hier ook een kleine markt,
waar wij zoo veel osfenvleesch als wij wilden tegen
5 cents (2½ ft.) het pond konden hebben gekocht.

Zaterdag den 29 Junij. Wij kwamen heden te
Cincinnati aan, 45 mijlen beneden *Augusta*, van
hetwelk wij, alsmede van de steden *Newport*, *Co-
rington*, en den oever van *Kentucky* en het omlig-
gen-

64 DAGVERHAAL EENER REIZE

gende schoone land, van de rivier af een heerlijk gezien hadden. Het gewone logement vol zijnde, begaven wij ons ten huize van den Heer RICE, die kostgangers hield.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Cincinnati.

Daar *Cincinnati* thans, wat den handel betreft, de hoofdstad is van *Ohio*, eenen Staat die vóór 25 jaren nog slechts eenige duizend bewoners telde, en thans reeds door *eene halve Millioen* Blanken bevolkt is, zal ik in het verslag van deszelfs inwoners, fabrieken en handel, in eenige bijzonderheden treden.

De stad *Cincinnati* (aldus genaamd naar den *Romein CINCINNATUS*) liet op twee zachtelijk afhellende hoogten, de hoofdstraat onmiddelijk op de Noorderoever van den *Ohio*, tegen over den uitloop der *Licking-Rivier*, en der steden *Newport*, *Covington*, en *Kentucky*. De Noorderbreedte is 39 gr. 6 min. 30 sec. de westelijke lengte van *Washington* 7 gr. 24 min. 45 sec. Het ligt bijkans in het midden van het westelijk gebied, 300 mijlen zuidwest van *Pittsburg* over land, en 520 langs de Rivier.

Het algemeene voorkomen der stad is net en fraai; ja waarlijk bekoorlijk en bewonderenswaardig, wanneer wij in het oog houden, dat zij voor 40 jaren nog het verblijf der *Indianen*, en het geheele

omliggende land eene wildernis was, vol van woest-
te menschen en dieren.

De eerste der opgenoemde hooge vlakten; *Bets-
sum* (de grond) genaamd, is 70 voet boven laag
waterpeil, en strekt zich 800 voet in de breedte
landwaarts in, en drie mijlen langs de rivier uit,
tusschen de *Herten* en *Molen-* (*Deer and Mills-*)
kreeken; de tweede *Hill* (de heuvel) geheeten,
is nog 50 voeten hooger, en strekt zich om-
trent eene mijl ver uit: ten Noorden wordt zij
door heuvelen bepaald. De straten zijn in regte
lijnen; gelijk in *Philadelphia*; negen straten loopen
N. W. van den *Ohio* af, die weder door dwars-
straten worden doorsneden. De doorgaande breedte
is 66 voet; en de voornaamste zijn netjes geplav-
eid, met opgehoogde kleine steenen, (van baksteen)
ook staan er hier en daar pompen tot algemeen gerief.

Het getal der openbare gebouwen en woonhui-
zen was in 1815 reeds 1100; en de bevolking
werd toen op 6000 zielen geschat; sedert dien tijd
is er een geregelde toevloed van aankomelingen uit
Nieuw-Engeland, Kentucky, Virginien, Engeland;
Frankryk en Duittschland; bij gekomen, zoo dat
men thans (Julij 1817) de gebouwen op 13 à 1400;
en het getal der inwoners op 8000, allen Blanken;
kan schatten, daar de wetten van den Staat van
Ohio zelfs vrije Negers, (enkele gevallen uitgezon-
derd) daarin niet met der woon toelaten. Van die
huizen zijn er bijkans 400 van hard- of van bak-
steen: velen zijn drie verdiepingen hoog, en in een'
zeer netten nieuwerwetschen smaak. — De overigen
zijn van hout, meestal net geverwd.

66 DAGVERHAAL EENER REIZE

De pakhuizen hebben altijd een' overvloed van *Oost-Westindische* en *Europische* goederen, alsmede van voortbrengfelen uit de nabuurschap; er wordt eene aanzienlijke ruil- en geldhandel met de binnenlanden gedreven door wagens, en met *Philadelphia*, *Baltimore*, de staten van *Pensylvanië*, *Kentucky*, *Virginië*, *Indiana*, *Illinois*, *Tennessee*, *Misfissipi*, en het landfchap *Misfour*, langs de stroomen *Ohio*, *Misfissipi*, en de daarin vallende rivieren. Er gaan geregeld marktschuiten naar *Nieuw-Orleans*, *St. Louis*, *Pittsburg* en vele andere plaatsen. Stoombooten van *Nieuw-Orleans* en *Pittsburg* ontvangen en bezorgen goederen en reizigers; een aantal vaartuigen met landverhuizers en hunne huisgezinnen, naar onderscheidene strecken van het Westen bestemd, liggen doorgaans bij de landingsplaats. Zie hier eene lijst der in de rivier liggende vaartuigen, terwijl wij er lagen:

Zeven booten uit *Kentucky*, (gelijk de onze) met kolen, ijzer, en stukgoederen van *Pittsburg*. Vier tweemast pakschuiten, waarvan de eere ten minsten 150 ton hield. Dezelve varen met goederen de rivieren op en af, tot *Orleans* en *Pittsburg* toe. Vier groote platte schuiten of schouwen met steenen, tot bouwen van huizen, zout uit de werken van *Kenhawa* enz. Zes vaartuigen met landverhuizers, en derzelver goederen. Deze lieden leggen meest al te *Cincinnati* aan, om voorraad op te doen, en berigten intewinnen. De gedaante dier vaartuigen gelijkt naar die der *Kentucky*-schuiten, doch ze zijn kleiner, en kunnen de rivier slechts afzakken. De gene dus, die hier blijven,

wor-

worden of aan volkplanters verkocht, die verder naar beneden willen, of gesloopt (*).

De volgende fabrieken en trafieken zijn hier en in de nabijheid reeds aangelegd: eene stoom-koren-molen, aan den oever der rivier, van onder 87 voet lang, 62 breed, 110 hoog, en de muren 10 voet dik, met 9 verdiepingen; op de hoogte van 40 voet namen de muren af in dikte, en zijn boven regtstandig. Volgens de *schildering van Cincinnati* bevat deze molen niet minder dan 6620 vierkante roeden (†) hardsteen, 90,000 baksteen, 14,000 schepels kalk, en 81,200 kubiek voeten timmerhout. Het gebouw kost 120,000 dollars, en het werktuig wordt door de kracht van 70 paarden gedreven. Er zijn zes paar steenen, en wanneer de molen in volle werking is, maalt zij wekelijks 1000 vaten best meel. — Eene stoom-zaagmolen, met de kracht van 50 paarden. Zij heeft vier zagen, en ik zag met verwondering den spoed des werks: vier groote boomen, boven de 25 voet lang, worden omtrent in een uur tot planken van een duim dik gezaagd. Eene katoen- en wolfabriek, met 3,300 spinnen voor katoen, en 400 voor wol. Vier katoenspinnerijen, te zamen met 1500 spinnen. Eene

la-

(*) De Heer MORRIS BIRKBECK, schrijver der „Aanteekeningen op eene reis naar *America*,” verliet *Cincinnati*, terwijl wij hier waren, om land aan de rivier *Wabash* te gaan koopen, en op *Princeton* in *Indiana* eene volkplanting aan te leggen. Er is bijkans geen twijfel aan, of dit zal spoedig eene belangrijke vestiging worden.

(†) De *Engelsche* roede is groter dan de *Hollandsche*.

68 DAGVERHAAL EENER REIZE

lakenfabriek, die 60 yards (*Engelsche* ellen van, drie voet) breed laken daags levert; verscheidene wolkaarders, lakenbereiders; twee lijnbanen; eene loodwitfabriek, twee glasblazerijen, eene zaagmolen, door het treden van twee paar ossen op een hellend wiel van 40 voet middellijn bewerkt. Een smitswink, waar de blaasbalk door éénen os, of een hellend wiel bewerkt wordt. Eene ijzermelterij, op eene groote schaal aangelegd; (aan eene andere wordt thans gebouwd), een luchtoven (*air-furnace*) thans volgens eene nieuwe manier gebouwd, waarvan men veel uitwerking verwacht. Twee of meer branderijen, en eene, die thans aangelegd wordt. Twee steenbakkerijen. Voorts nog vele andere kleinere trafieken in granen, huiden, hout, klei enz. En terwijl ik dit schrijf, ben ik verzekerd dat deze inrigtingen nog dagelijks in getal en gewigt toenemen: de ligging van *Cincinnati*, bijkans in het midden der nieuwe staten, en de zeer spoedige aanwas der bevolking in de naburige staten bewijzen, dat hetzelfde eene gunstige ligging heeft voor fabrieken en genootschappen, die zich tot het aanleggen van fabrieken mogten vereenigen.

De uitvoer van *Cincinnati* bestaat in meel, granen, varkensvleesch, spek, varkensreuzel, boter, korenbrandewijn, persiko, bier, porter, potasch, asch, kaas, zeep, kaarsen, hoeden, hennip, gesponnen garen, zadels, jagtgeweren, planken van kersenboom- en zwart esschenhout, duigen en wagenschot, allerlei huisraad en stoelen. De *Oostindische* en *Europische* goederen worden van *Baltimore* en *Philadelphia* ingevoerd over *Pittsburg*. Van *St.*

Louis

Louis bekomt men lood; van *Nieuw-Orleans* rum, suiker, stroop (melassen) en eenige andere goederen; van verscheidene naburige werken zout, van *Pittsburg* kolen, van *Wheeling* sparren, en van *Hamilton* aan de *Alleghany*-rivier latten.

De Vereenigde Staten hebben hier eene hulpbank in een fraai gebouw in de *Mainstraat*; voorts zijn er nog drie banken, waarvan twee geotrooieerde zijn, en die alle een goed vertrouwen genieten.

De hier uitkomende nieuwspapieren, de *Western Spy* (bespieder in 't westen) en *Cincinnati Gazette*, hebben elk een wekelijksch vertier van 1500 stuks. Men heeft hier ook eenige geächte werken gedrukt, Er is hier eene goede openbare boekerij, eene groote *loge* van vrijmetelaars, eene school voor letteren en kunsten, eene hoogeschool (in naam) een regthuis en een postkantoor, waar wekelijks 9 posten aankomen.

De openbare gebouwen zijn van baksteen, en zouden aan eene *Europische* stad tot sieraad verstrekken. Het nieuwe huis voor het Gerechtshof is een statig gebouw, 66 voet lang, 55 breed, en 100 hoog, de vertrekken zijn bestand tegen vuur. Verscheidene godsdienstige gezinten, zoo als *Presbyterianen*, Doopsgezinden, (*Baptists*) Kwakers (*vrienden*) en Methodisten, hebben elk een kerkgebouw. De *Presbyteriaansche* en Doopsgezinde zijn met smaak aangelegd: Dat der Kwakers is slechts eene houten loots tot behulp. De school (op de wijze van *Lancaster*) is een ruim gebouw, geschikt voor 1100 leerlingen, jongens en meisjes. Er zijn drie overdekte markten of hallen, van baksteen: de groot-

ste is 300 voet lang. De markt, die viermaal in de week gehouden wordt, is wel voorzien van rund-, kalfs-, varkens-, schapen- en beerenvleesch, wild, gevogelte, vooral tamme en wilde kalkoenen, ganzen, eenden, — met boter, kaas, honig, groentzen, fruit enz. Op éénen marktdag heb ik bij de 60 beladene wagens uit de omstreken geteld, vooral met de voortbrengfelen derzelve geladen, die de boer van den wagen verkoopt. De markt wordt s' morgens vroeg, en andermaal in den namiddag gehouden.

De politie alhier is zeer goed: evenwel heeft men geene lantaarnen noch nachtwachten, en schijnt die ook niet te misfen. Wij huisvestten in het midden der stad, en onze deur was dag en nacht bijna altijd open. Diefstal is zeer zeldzaam; de gemeenste lieden schijnen daarboven verheven te zijn.

Er is slechts één brandspuit: in geval van brand schieten *alle* burgers ter hulp toe, volgens eene staatswet, die hen daartoe verplicht, doch waarvan ik de wijsheid in twijfel trek.

De Methodisten van *Cincinnati* zijn zeer ijverig: en volgens hunne uitdrukking is 'er *opgewektheid* in het land. Uit nieuwsgierigheid woonden wij hunnen eeredienst te meermalen bij. Dezelve begon meestal 's avonds ten 8, en duurde somtijds tot 12 uren. Het gedrag der predikers zoowel als der Gemeente was zeer buitensporig; de eersten maakten in hunne vermaningen allerlei geweldige gebaren en geluiden, klaptten en wreven in de handen, en schreeuwden, tot het zweet van hun ligchaam afgudsde; de toehoorders, en zelfs kleine jongens en meis-

jes,

jes, stelden zich niet minder wonderlijk aan; en riepen, naar mate het met den zin van elke zinsnede des predikers overeenkwam. *God zegene ons! eer zij God! Amen! Dat geve God!* enz. Tegen den nacht viel doorgaans een of ander van een zwak gestel in onmagt, — en dit noemen zij den aanvang hunner bekeering of wedergeboorte. In weêrwil dezer buitensporigheden houd ik echter de gezinte der *Methodisten* voor nuttig, doordien zij vele slechte gewoonten van zuipen, spelen, enz. uit den weg ruimt, en opleidt tot een naarstig en matig levensgedrag.

De doop bij indompeling is hier vrij gemeen; den tweeden Zondag dat wij hier waren werden zeven leden in den *Ohio* gedoopt (het was ook het best van den zomer).

Voor de opvoeding wordt wel gezorgd; ten deele door den Staat, ten deele door inschrijvingen van Particulieren; de inwoners hebben voor de boven genoemde kweekschool op die wijze 12,000 dollars bijeengebragt.

Het klimaat is gezond, zoo wij naar het voorkomen der ingezetenen mogen rekenen. Omtrent dezen tijd (Juli), zijn de morgen- en avondstonden verrukkelijk, de middag heet, maar niet om iets buiten de deur te verrigten. De *Americanen* zeggen dat zij nog meer bewolkt weder hebben dan in *Nieuw-Engeland*; dit is mogelijk het gevolg der rivieren, meiren, heuvelen en digte boschen in den omtrek, die eensdeels veel vochtigheid opgeven, anderdeels die niet laten

78 DAGVERHAAL EENER REIZE

uitdampen. De winter is kort en aangenaam (*).

De zeden der meeste inwoners zijn beschaafd en gezellig, zonder ijverzucht op vreemdelingen, hetwelk in de oostelijke en middelstaten dikwerf het geval is bij onkundigen of baatzuchtigen. Gaarne zien zij, dat een fatsoenlijk *Europeër* zich in hun midden komt nederzetten. Velen beoefenen zelfs de fraaije kunsten, de schilder-graveerkunst, en muziek. Over 't algemeen vonden wij, dat de *Engelsche* taal zuiver gesproken werd, gelijk doorgaans in de Vereenigde Staten, want 'er zijn geene, of naauwelijks bijzondere tongvallen naar de onderscheidene staten en graaffschappen.

De kleeding is doorgaans de *Engelsche*; des zomers dragen vele personen van beide sekten inlandsche pantalons, en stroohoeden. Fatsoenlijke lieden, en zelfs vele werkbazen zijn zeer op ongemeen fijn laken (meest blaauw of zwart) gekleed. De Dames dragen korte kleedjes van neteldoek, halskragen en stroohoeden, naar de tegenwoordige *Europische* mode; doch wanneer zij in hare huiselijke bezigheden zijn, dragen zij eenen grooten puntigen hoed, om hare gelaatstrekken tegen de zon en de lucht te beschermen.

Er was hier ook een tooneel, een weinig beter dan te *Limestone*, voor denzelfden prijs van een

dol-

(*) Men weet, dat aan de over- of westzijde van het *Alleghantische* gebergte de winters veel zachter en gematiger zijn, dan op die zelfde poolshoogten aan de *Atlantische* zee. Zie ZIMMERMANN *de Aarde en haar Bewoners*. IV Deel.

VERT.

dollar. Men speelde *Barbarossa*, en als naftuk *de zigtbare duisternis (darkness visible)*. Hoewel ik niet gaarne onschuldige vermaken zoek te berispen, geloof ik echter, dat zoo als het tooneel hier is, (en misfchien zijn moet, om aan de spelers brood te verschaffen) de zedelijkheid daaronder zeer lijdt, en dat men zulke vertooningen niet behoorde te dulden, vooral bij een nieuw opkomend volk gelijk dit. Aan de zucht tot lagchen wordt dikw. f voedsel gegeven ten koste van ouderdom en lichaamsgebreken; de toehoorders worden bij elke gelegenheid, die 'er zich maar even toe aanbiedt, op de lompste wijze geveid; dubbelzinnigheden van geheel geen' onschuldigen aard kwetsen het oor en beleedigen de kuischheid: de tooneelen van liefde zijn wild, onverftandig en onnatuurlijk aangelegd; men ziet 'er gedurig kinderen in, die hunne *wreede ouders* ontloopen; 'er wordt gevloekt, enz. alles zoo vele blijkbare aanmoedigingen tot onzedelijkheid.

Eenige daglooners en handwerkers zouden, volgens de aanmerking van MICHAUD nopens de *Kentuckers*, groote liefhebbers van korenbrandewijn zijn. Ik heb gedurende mijn verblijf slechts één' man dronken gezien, en dit nog op den vierden Julij, hetwelk voor een' *Americaan* eenigermate tot verontschuldiging dient.

De vierde Julij namelijk is de verjaardag der *Americaanfche* onafhankelijkheid. Dezelve viel juist in gedurende ons verblijf alhier, en werd met veel plegtigheid gevierd. Des morgens gingen troepen muzikanten door de straten, en het kanon werd bij tusfchenpoozen gelost. Ten elf uren ver-

74 DAGVERHAAL EENER REIZE

eenigden zich drie *Compagnien* vrijwilligers, (een *Corps* jagers, en twee *Compagnieën* voetvolk, waarvan de eene pas opgericht was, genaamd de *Cincinnati-Gardes*) nabij de landingsplaats, en trokken, verzeld door eene menigte burgers, twee en twee in statigen optogt naar de *Presbyteriaansche* kerk, terwijl de muzikanten de Volksliederen *Hail Columbia! Tankee doodle* enz. speelden. De kerk was gepropt vol; eene menigte welgekleede vrouwen hadden de voornaamste plaatsen. Eerst werd een toepasfelijk gebed gedaan, en een Psalm gezongen, daarna de verklaring der onafhankelijkheid (door de Colonisten in 1776 gedaan) voorgelezen, en toen een indrukwekkend Nationaal gezang door de geheele schare gezongen: aan het slot van elk *couplet* herhaalde het Choor de woorden:

Gij, Vaders! edle heldenstoet,
Die voor de vrijheid waagde uw leven,
Wij zweeren, van uw dierbaar bloed,
Dien prijs te redden — of te sneven! (*)

Toen de geestdrift door dit lied veroorzaakt een weinig bekoeld was, kwam een Redenaar te voorschijn, met de *Nationale* vlag aan eene, en eene versierde vrijheidsmuts aan de andere zijde: zijne houding en taal was hoogdravend. Hij sprak van de zachte wetten, de vrijheid, overvloed, en gemak

(*) Fathers, fires, heroes brave,
Who fought and bled for liberty,
The heavenly boon, we swear to save
Whilst freedom has a votary!

makken, die de inwoners van *Cincinnati* benevens hunne medeburgers ondervonden; hij merkte op, welk een bekoorlijk gezigt het was (en dit kwam mij ook zoo voor) menschen van allerlei Natiën als broeders vereenigd te zien, om zich te verheugen en den Almagtigen te danken voor de vrije Regèring en de tatrijke zegeningen, die zij het geluk hadden te smaken. Vóór dat men scheidde, werd nog een lied gezongen, waarin echter te veel wind en *bombast* voorkwam: het begin is als volgt:

Toen eerst het Moederlicht den Oceaan bestraalde,
De maagdelijke borst der Aarde werd ontbloot,
Toen was het, dat Gods stem dus uit den Hemel daalde,
En hij in donders aan het jeugdig land gebod:

Verrijs, *Columbia!* (*) braaf en vrij,

De Zee erkenn' uw Heerschappij.

Gij, schenk een evenwigt aan de Aarde!

In ijzren boei, in duistren nacht,

Tast menig diepverneêrd geslacht

Veel rollende eeuwen rond, onkundig van zijn waarde,

En 's menschen hand, die druipt van bloed,

Smeedt ketenen voor 't vrij gemoed, (†)

Na het uitgaan der kerk, gingen alle burgers en vreemdelingen, die slechts verlangden, aanzitten aan een goed middagmaal, in de voornaamste stadsherberg

(*) *America.*

(†) When first the sun o'er Ocean glow'd,
And earth unveil'd her virgin breast,
Supreme' mid nature's vast abode,
Was heard th' Almighty's, dread behest.
Rise, Columbia, brave and free,

Pol.

76 DAGVERHAAL EENER REIZE

berg aangelegd, waar de dag in gulle vrolijkheid werd doorgebracht, en vele *nationale* en algemeen welwillende gezondheden (*toasts*) werden ingesteld.

Eene dergelijke plegtigheid als de hier beschrevene heeft op den vierden Julij in elke stad, vlek en dorp der Vereenigde Staten plaats. De grootste kerk, zonder onderscheid van gezinte, wordt daartoe door de Gemeenten bewilligd.

De overblijffelen van oude *Indiaansche* volken zijn hier in grooten getale, bestaande uit lage ronde hoogten, of hooge oevers, bolwerken, grafheuvels enz. Een huis op de hoek eener straat, (*Third and Main-street*) staat vlak op zulk eenen grafheuvel, waaruit bij 't sloopen vele menschenbeenderen, en eene menigte zonderlinge *Indiaansche* gereedschappen enz. werden uitgehaald. Dus loopen verscheidene straten over deze graven en werken, waarvan binnen weinige jaren schaars een enkel overblijffel meer zal te vinden zijn, behalve mischien in de tuinen der liefhebbers.

De stad zal, naar alle waarschijnlijkheid, eerlang de grootste in het westen zijn; zij neemt althans zeer spoedig toe. Sedert den laatsten herfst zijn zestig nieuwe steenen en houten huizen gebouwd en reeds betrokken; en men is nu nog bezig met ten min-

Poise the earth, and rule the sea!
In darkness wrapp'd, with fetters chain'd,
Will ages grope, debased and blind,
With blood the human hand be stain'd,
With tyrant power the human mind.

Eene blijkbare navolging van, of liever wederslag op het bekende *Rule Britannia* der *Engelschen*. VERT.

minste even zoo vele optrekken, behalve nog verscheidene fabriekgebouwen. In het kweeken en aanleggen van velden en tuinen vertoont zich hier meer smaak, dan ik tot nog toe ten westen der *Alleghany*-gebergten ontdekt had.

De prijs der eryl en om te bouwen is hoog; ja in de voornaamste straten (*Main-first and second-street*) 200 dollars de voet lengte van voren: op mindere standen van 50 tot 10 dollars; ook kan men moeilijk in de hoofdstraten huizen te huur bekomen. De belastingen zijn zeer matig. Sommige fabrieken en andere bedrijven zouden wel slagen, indien men ze daar *thans* oprigtte. Ik geloof dat 'er weinig handwerken zijn, waarmede een vlijtig man aldaar de kost niet zou kunnen winnen. Doch daar 'er gedurig nieuwe kolonisten instroomen, zullen ongetwijfeld verscheidene gelegenheden, die zich *thans* aanbieden, eerstdaags voorbij zijn. Het arbeidsloon is een dollar daags; doch voor handwerkers twee dollars (*). Men betaalt 2, 3, ook wel eens 5 dollars in de week voor de kost, maar voor laatstgemelden prijs kan men in het beste logement in de stad terecht komen. Wij betaalden slechts drie dollars in de week, hadden eene eigene kamer, en uitmuntend eten: zoo als, tot ontbijt, overvloed van *beafsteak*, spek, eijeren, tarwenbrood, boter, koekjes van mais (*Turksch* koren) koffij en thee; voor het middagmaal: twee of drie soorten gevogelte, gebrad, boonen, erwten, nieuwe aardappelen,

con-

(*) Dus voor een daglooner f 15:- en voor een handwerker zelfs f 30:- *Hollandsch* in de week!

VERT.

78 DAGVERHAAL EENER REIZE

confituren, kerfentaart enz. Voor het avondmaal omtrent dezelfde spijzen als voor het ontbijt. De levensmiddelen zijn hier dus zeer goedkoop, en dit is gereedelijk te begrijpen uit hoofde der vruchtbaarheid en van den geringen prijs der landerijen om de stad, van het kleine aantal der gaarders van belastingen, en de afgelegenheid van eenen markt voor hetgeen men niet kwijt kan raken. Voor zeer goede inwoning, kost en bewasfchen behoeft men niet meer dan 150 dollars (nog geene 400 guldens) in het jaar te betalen.

Zie hier den prijs der levensmiddelen te *Cincinnati*, in Julij 1817.

	Dollars.	Cents. (*)	
Rundvleesch	—	6½	het pond.
Varkensvleesch	—	6½	— —
Schapenvleesch	—	5	— —
Kalfsvleesch	—	6½	— —
Ham	—	9	— —
Versch wild	—	2	— —
Boter	—	18½	— —
Kaas	—	12½	— —
Tarwenmeel	3	—	de 100 pond.
Koren (van <i>mais</i>)	—	50	het fchepel.
Zout	1	—	dito.
Aardappelen	—	31½	dito.
Kolen	—	12½	dito.
Hammen van wild	—	37½	het stuk.
Kalkoenen en ganzen	—	80	het paar.
Hoenders	1	—	het dozijn.
Patrijzen	—	25	dito.

Eijde-

(*) Een Cent is volgens het bovengezegde omtrent een halve stuiver Hollandsch.

IN DE VEREENIGDE STATEN. 79

	Dollars. Cents.		
Eijeren	—	9	het dozijn.
Melk	—	25	de twee pin-
			ten.
Honig	1	—	
Korenbrandewijn (<i>Whiskey</i>) .	—	50	
Perfiko of Perzikkenbrandewijn.	1	—	
Porter, Meede, en Sparrebier (*).	—	12½	het halve
			pint.
Een vadem hout	2	50	
Ingelagde of drooge vruchten, ap-			
pelen, perziken, enz.	1	—	het schepel.

De groente daarentegen is duur: *Franfche* en port-
wijnen, fuiker, thee en koffij nog duurder dan in
Engeland (+). Wollen, katoenen, en *Europifche*
ftoffen zijn zeer duur; doch kerfen, kruis- en aard-
beziën, perzikken en appelen goedkoop. Rivier-
vifch van allerlei foort is overvloedig en goedkoop.
Sommigen wegen wel 100 ponden, men vindt 'er
fnoeken van 4 tot 15, fleur van 4 tot 40, baarzen
wel van 12 pond, paling, enz. De prijs van een
vat bloemmeel (196 pond) is 3 dollars 15 cents
of vier dollars, en deze prijs was de hoogfte dien
men kende.

Het land rondom *Cincinnati* was goed. De prijs
is

(*) Bier, waarin men takken van sparreboomen legt,
om 'er zekerlijk eenen hartsachtigen fmaak aan te geven.

(+) Men denkt, dat de Vereenigde Staten binnen eeni-
ge weinige jaren genoegzaam wijn en fuiker zullen op-
brengen voor inlandsch gebruik, en zelfs voor uitvoer.
Verfcheidene voorfpoedige proeven heeft men (sommigen
zelfs op eene groote fchaal) op de oevers van den *Mis-
fifipi* genomen.

80 DAGVERHAAL EENER REIZE

is eene of twee (*Eng.*) mijlen van de stad 50, 80, of 100 dollars het *acre*, al naar de hoedanigheid of voordeelige ligging. Dit zelfde land deed voor eenige jaren niet meer dan 2 of 5 dollars het *acre*; daarvoor koopt men thans land op 50, 60, of 100 mijlen van de stad, hetgeen niet ontgonnen is. Boerenwoningen, die tien mijlen van de stad liggen, kosten 30 of 40 dollars het *acre*. De landman en zijn huisgezin bewerken het meeste land zelve, want het arbeidsloon is ook daar niet beneden de 14 of 16 dollars in de maand, en daarenboven de kost. Men heeft slechts weinig *machines*. De belastingen zijn zoo goed als niets: Landlieden die 100 *acres* welgebouwd land in eigendom hebben, betalen niet boven de 5 of 10 dollars in 't jaar (*).

Covington, eene stad aan den overkant of de *Kentucky'sche* zijde van den *Ohio*, is zoo aangelegd, dat wanneer men wat hoog in de *Mainstraat* der stad *Cincinnati* staat, de hoofdstraat en huizen van *Covington* zich als eene onafgebrokene voortzetting van de gemelde straat vertoonen, uit hoofde men den *Ohio* alsdan niet zien kan. Onmiddelijk naast *Covington*, doch hooger op de *Licking*-rivier, is de stad *Newport*, ouder en grooter dan gene, en die ook nog gedurig toeneemt. Hier zijn vele steenen huizen, een nieuw gebouwd (nog niet voltooid)

(*) Thans (1818) zijn alle binnenlandsche belastingen in de Vereenigde Staten afgeschaft: het Algemeene Bestuur voorziet in alle behoeften door den verkoop van land, en uit- en ingaande Regten, zoo dat het volk thans niets meer betaalt dan deze staatsbelastingen, benevens landschaps- en stadslasten.

tooid) regthuis, eene gevangenis, beflotene markt-
plaats, en eene Academie, die 6000 acres land in
eigendom heeft, voorts is men bezig aan het op-
rigten van eene *Lancaster*-school. Er zijn gemeen-
ten van *Methodisten* en Doopsgezinden (*Baptist*)
maar thans geene vaste kerkgebouwen. De Veree-
nigde Staten hebben eene bezetting en een tuighuis.
De Heer CLEMENSON en ik gingen het op onze
wandelingen reeds voorbij, toen de bevelvoerende of-
ficier, die zag dat wij vreemdelingen waren, beleeft-
delijk aanbod ons door de gebouwen te leiden.
Het tuighuis bestaat uit eene steenen bewaarplaats
van wapenen, twee verdiepingen hoog, en een kruid-
magazijn, tegen 't vuur bestand. De barakken zijn
van hout, en geschikt voor twee Regimenten: het
geheel heeft eene houten omheining, en wordt wel in
orde gehouden. Er zijn hier thans zeer weinig sol-
daten, de meeste zijn rekruten, bestemd voor de
schanzen op de grenzen. De oude Heer die hier be-
vel voert, heet MARTEN; hij is een der *Veteranen*
van de omwenteling, en heeft langen tijd bij de *En-
gelschen* te *Nieuw-York* gevangen gezeten. Hij ver-
haalde ons eenige belangrijke Anecdoten van Lord
RAWDON, CARLETON, en den Majoor ANDRÉ;
met laatstgemelden had hij nog daags vóór zijne te-
regtstelling gegeten. Na een' tweeënveertigjarigen
dienst, meest op de grenzen, eindigde hij thans zij-
ne dagen nog in werkzaamheid, omringd door een
talrijk huisgezin, voor 't welk hij een vermogen van
40 of 50,000 dollars, meestal in landerijen, heeft
bijëengebracht.

Terwijl wij de oevers van den *Ohio* langs wan-
del-

82 DAGVERHAAL EENER REIZE

delden, zagen wij eene kleine zeilende boot met goeden wind tegen den stroom opvaren; met welgekleede en beschaafde *Indianen* van de Rivier *Mohawk* (*Nieuw-York*). In dertig dagen kwamen zij hier, langs de meiren *Ontario* en *Erie*, en, zoo ik geloof, de *Miami*-Rivier, daags niet meer dan 19 mijlen afleggende. Zij bekleeden posten in het leger der Vereenigde Staten. Aan de overzijde der rivier vuurden zij een *salut*-schot af, en riepen: „Heil de brave *Kentuckers*!” Aan den kant van den *Ohio* riepen zij met dezelfde plegtigheid. „De staat „van *Ohio*! en moge nooit een slaaf deszelfs grenzen betreden!” Deze gevoelens, dus uitgedrukt, geven een gunstig denkbeeld van de beschaafde denkwijze dezer *Indianen*.

ZESDE HOOFDSTUK.

Uitstapje naar Libanon en Union in den staat van Ohio.

Zaterdag, 18 *Julij*. Na vroeg gegeten te hebben, reden wij uit tusschen de twee rivieren *Miami*, om door dit land, waarvan het gerucht ons zoo veel goeds had gezegd, naar een vermaard *etablissement* van *schudders* (*Shakers*) te reizen. Het land was sterk, doch slechts sedert korten tijd bewoond, bezet met goede zoowel als van boomstammen slecht opeengestapelde houten huizen, en fraaije landerijen, met *mais*, tarwe, rogge en haver, aan beide zijden van den weg. Vele dier landen waren
pas

met goe-
t welge-
ier Mo-
men zij
en, zoo
meer dan
in het
tijde der
riepen:
van den
De staat
s gren-
edrukt,
de denk-

s staat

e heb-
Mia-
nt ons
d eta-
Het
ijd be-
nstam-
fraaije
, aan
waren
pas

pas even ontgonnen; de rook der vuren van de afgebrande boomen en struiken verrees aan alle kanten rondom ons, en groote velden waren enkel bedekt met naakte stammen en takken der afgehouwene boomen.

De beste soort van houten huizen zijn volkomen waterdicht, met schuiframes, en dikwijls zeer netjes geleverd. Een huis van boomstammen daarentegen is slechts ruw van dezen zamengesteld, die aan de einden uitgehold, en zoo op elkander gelegd zijn: het dak bestaat uit kleinere stammen of sparren, en de schoorsteen is dikwijls van bak- of anderen steen. Eene hut is de ruwste soort van allen: veel kleiner dan het zoo even gemelde, doorgaans vrij grootere huis, maar anders van dezelfde bouwstoffen. Zij heeft dikwerf niet eens glazen vensters, en de schoorsteen is zo en iets anders dan een samenstel van kleine blokken, kruisfelings tegen elkander geplaatst, en de tuschenruimten met klei gevuld.

Op dezen togt kwamen wij in gesprek met eenen boer, die den zelfden weg op ging. Hij was een der eerste planters aan den *Ohio*, toen 'er in dezen staat, en in dit geheele land nog geene 1000 Blanken gevestigd waren. De bevolking, zeide hij, was zoo snel toegenomen, dat vele goede steden en dorpen aan onderscheidene stroomen, slechts op eenige mijlen afstand van elkander, waren aangelegd, tuschen welken thans naauwelijks eenige gemeenschap bestaat. Sedert den oorlog (van 1812—1814) heeft de Wetgeving van dezen staat bijzonder werk gemaakt van behoorlijke wegen.

Des avonds vertoefden wij ten huize van den

Regter LOWE, alwaar de reiziger zijnen intrek kan nemen, (hoewel het den naam van herberg niet draagt) twee en twintig mijlen (7 uren) van *Cincinnati*. De vrouw van den huize schonk thee, en nam met vele beleefdheid de *honneurs* waar. De Regter-hospes was niet minder oplettend; hij zag naar de paarden, haalde zelfs de pantoffels voor de gasten, enz. Kortom, hij verloor den Regter geheel uit het oog, tot den volgenden morgen. Zijne landhoeve is voortreffelijk: gedeeltelijk een vruchtbare zwarte grond, en een hooger gedeelte is vette klei. Ook wordt het landgoed besteed tot fraaie koren- en klavervelden, weilanden, en een' jongen boomgaard van omtrent twee *acres*. De Heer LOWE meldde ons, dat het land tusfchen de twee *Miamis*, tot *Dayton* en *Urbanna*, en zelfs tot het meir *Erie*, grootendeels zoo goed was als zijne hoeve, en spoedig in bebouwing toenam. Het zal eenen *Engelfchen* lezer gewis bevreemden, van Regters en Kapiteinen te hooren, die *logement* houden; maar dit is in dit Republikeinfche land zeer algemeen. Onze landgenoot SUTCLIFF zegt in zijne te *Philadelphia* uitgegevene Reizen. „Toen ik hoorde, dat de molenaar fchepen was, gaf ik mijne verwondering te kennen, dat handwerkslieden zulk een' hoogen post bekleedden. Het antwoord was zeer juist. Wij weten niet, hoe gijlieden in *Engeland* doet, maar hier zien wij in de keuze van eenen openbaren ambtenaar op bekwaaenheden, niet op rijkdom.” Maar desniettemin moet ik in 't voorbij gaan aanmerken, dat rijkdom hier geen' minderen invloed heeft dan elders,

ders, en den bezitter hier doorgaans *achting* verschaft.

Zondag den 13 Julij. Wij kwamen, door eene niet minder schoone landstreek dan gister, te *Libanon*, een fraai dorp van omtrent 70 gedeeltelijk goede steenen huizen. Hetzelve is 30 mijlen van *Cincinnati*, en vier van *Union*. Bij de nadering tot laatstgemelde dorp zagen wij met bevreemding, dat de zonderlinge menschen, welke ons bezoek voornamelijk gold, de beste landhoeven bezaten, die wij nog in *America* hadden gezien, met eenen tuin, boomgaard en boomkweekerij, alles in de uiterste orde, en met zeer schoon rundvee en paarden voorzien. De plaats bestaat uit verscheidene ruwe en effene houten huizen en een of twee hutten, allen netjes geverwd en opgemaakt. Voor het kerkgebouw zagen wij eene reeks van ligte rijtuigen en paarden, die, gelijk wij, uit den omtrek derwaarts gelokt waren. Toen wij aankwamen begon reeds de Godsdienstoefening; wij volgden dus verscheidene ouderlingen in het huis. Ik moet bekennen, dat schoon ik iets vreemds verwacht had, deze verwachting nog overtroffen werd, en in verbaasdheid overging. Men verbeelde zich aan de linkerhand 60 of 70 mannen, die op de hurken op den grond zaten, blootshoofds, en de handen om de knieën gellagen. Daar tegen over zaten juist zoo vele vrouwen in dezelfde houding; beide sekten waren doodeenvoudig gekleed, gelijk de stijfste Kwakers. De vrouwen zagen er uit als lijken, en nooit zag ik iets zoo akeligs als hare zwarte kleeding bij haar doodsbleek gelaat. Zij waren allen in eenerlei gewaad, grof laken, gekleed, met witte halsdoeken,

en eene muts, die digt boven de ooren aan 't hoofd sloot, en onder de kin was vastgemaakt. Elk had een' geruiten zakdoek in de hand. Na een tijdlang dus gezeten te hebben, stonden zij alle te gelijk op, en zongen eenen welluidenden doch treurigen lofzang, die hunne verachting der wereld en van den dood uitdrukte; en waarvan de vrouwen de maat aangaven, door zich op eene wonderlijke wijze op de teenen te verheffen. Daarna kwam een der bestuurders te voorschijn, en leide hunne grondstellingen bloot. Hij zeide, voor vele jaren, toen hij nog in *Kentucky* woonde, door God geroepen te zijn: dat hij diensvolgens zijne slaven de vrijheid geschonken had, en met nog eenige andere lieden hier zijn verblijf had gevestigd, en eene kerk opgericht. Dat hunne voornaamste stellingen waren, dat zij zich als volmaakt beschouwden, waartoe belijdenis van zonden aan elkander een noodzakelijk vereischte was (*); dat eene ware Christenkerk alle dingen gemeen behoort te hebben; dat niemand in deze kerk mag huwen, of, reeds gehuwd zijnde, na zijne intrede in dezelve verder eenige gemeenschap met zijne vrouw hebben, maar in eenen maagdelijken staat moet leven. Dansen en vrolijk zijn is een hoofdpunt van hunne geloofs- en zedeleer, volgens het 31ste Hoofdstuk van JEREMIA. Na deze Redevoering (aan wier slot hij sommige der aan-

schou-

(*) Hoe strookt dit met *volmaaktheid*? doch waarschijnlijk heeft de spreker willen zeggen, *dat zij de volmaaktheid zochten, en hoopten te bereiken, waarmede ook het volgende wel overeenkomt.*

schouwers, die gelagchen en gepraat hadden, (sren- gelijk berispte) merkte ik eene buitengewoone drukte onder de mannen, die hunne rokken en vesten begonnen uittrekken. Toen alles gereed was, stapte een der broederen vooruit tot midden in de kamer, en gaf met eene geweldige stem, en onder het trappen der maat met de voet, eene wijs aan, waarop hij niets anders zong dan de klanken: *lal lal la, lal lal lal la* enz. Hierin volgde hem nu de geheele vergadering: mannen zoowel als vrouwen sprongen zoo hoog als zij konden, klaptten in de handen, en draaiden op zekere afgemetene tijden dapper in 't rond. Zij hielden deze hevige beweging omtrent een kwartier lang uit, terwijl de spreker orkestmeester steeds voortging met zijn *lal lal lal la*. Ik twijfel niet of deze vermoelijke werkzaamheid maakte hen, voornamelijk de vrouwen, tot zulke bleeke schimmen. Het is ongerijmd hen, volgens de gewone manier, *schuddende kwakers* te noemen, daar zij met de kwakers volstrekt niets gemeens hebben, dan de eenvoudige kleeding: de naam van *springers* zou hun beter voegen. Er is eene of zelfs meer Gemeenten dezer sekte in bijna elken der Vereenigde Staten: de grootste, bestaande uit bijna 700 leden, is in *Kentucky*, in het Graafschap *Mason*. Hoezeer verstandige lieden zulk eenen eeredienst moeten afkeuren, wordt dezelve echter, even als alle anderen die de burgerlijke orde niet storen, door de wet beschermd. Ik zou nogtans denken, dat het gezonde verstand der *Amerikanen* eene groote uitbreiding van dit godsdienstig genootschap wel zal beletten,

Daar het zondag was, konden wij den aanleg dezer plaats niet in bijzonderheden beschouwen. Wij beklommen dus weder onze paarden, en keerden langs een' anderen weg terug, naar *Reading*, tien mijlen van *Cincinnati*, waar wij nachtverblijf hielden. *Reading* is een dorpje van boomstammen gebouwd, waar boerderijen, die voor 20 jaren nog voor ééne dollar het *acre* verkocht waren, thans reeds 40 het *acre* golden.

Op onze terugreis in den namiddag reden wij een kerkgebouw voorbij, in een bosch gelegen, en 't welk juist uitging. Twaalf jonge lieden, en omtrent even zoo vele welgekleede jonge vrouwen, alle te paard, reden met ons denzelfden weg: de mannen slaptten af bij eene nieuw aangelegde woning, waar een goed vuur brandde, staken eene sigaar aan (die zij netjes in cigardozen bewaarden) en gingen weder opzitten, terwijl zij al rookende met de meisjes klevten praten.

Maandag den 14 Julij. Heden kwamen wij langs den weg van *Hamilton* (waarop stevige steenen boerenwoningen zijn) te *Cincinnati* terug. De wegen zijn dikwijls slecht, maar de bruggen beter dan men in eene zoo onlangs eerst bebouwde landstreek verwachten zou. Onze reiskosten bedroegen niet meer dan éenen dollar 25 cents daags, man en paard. Het land gaat zacht glooiend omhoog, en is vruchtbaar, doch nog niet meer dan half bebouwd. Wij zagen verscheidene velden met reeds gemaaide tarwe en rogge; onze gastheer te *Reading* zeide, dat de tarwe door elkander 25 schepels het *acre* opbrengt. Gemeene paarden kosten 50, en beste rijpaar-

paarden 200, koeijen slechts 20 dollars; schapen en varkens zijn zeer gemeen. Een man uit *Nieuw-Engeland*, die de ontginning der bosschen verstaat, zal met 200 dollars al ver komen: hij huurt eene vierkante plek van 160 acres, en betaalt de huur van de opbrengst. Er zijn daarentegen vele blijkbaare redenen, die eenen *Engelschman* beletten, om met zulk een klein kapitaal te beginnen. In de bosschen zijn vele groote boomen: de suiker-eschdoorn (of ahorn) is algemeen, en wijngaarden slingeren zich tot den top der grootste hoogstammen. De jagt en vischerij leveren in den tijd zeer veel voordeel. Op zijde van den weg, vooral nabij de boerenwoningen, zagen wij somtijds 50 of 60 eekhoorntjes te gelijk, van allerlei foorten; ééne onder anderen was zwart; bij onze nadering vlogen alle uit de korenvelden, de boomen op. Er is eene verbazende menigte spechten in allerlei foorten; wij zagen ook vele kleine korhanen, die men hier patrijzen noemt; boschduiven zijn zoo talrijk als kraaijen en moschen in *Engeland*. De hooger op gelegene beplantingen worden veel door herten, beeren, vosen en wolven bezocht. Wij zagen vele groote gieren (hier kalkoenvalk genoemd) die over een dood ligchaam zworven, en nu en dan neêrstreeken om zich aan dit hun geliefde en eenige voedsel te vergasten: het volk schiet deze dieren nooit, om derzelver nuttigheid. Volgens het algemeene voorkomen des lands, en de ingewonnen berigten, schijnt het mij toe, dat de reeds zoo volkrijke landstreek tusschen de twee *Miamis*, achter *Cincinnati* tot aan het meir *Erie*,

90 DAGVERHAAL EENER REIZE

eerstdaags het meest bevolkte, best bebouwde, en bloeiendste gedeelte van den Staat van *Ohio* zal uitmaken.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Reis naar Lexington. Big-Bone-Lick. Ziekte onder het vee en de menschen. Woestheid van een' bewoner der boschen. Vrolijkheid op 's lands wijze. Donderbui. Verkiezingen. Partijen enz.

Donderdag den 17 *Julij*. Wij hadden eerst het plan, om den *Ohio* en *Misissipi* af naar *Nieuw-Orleans* te varen; doch uit hoofde van de daar toen heerschende gele koorts werd dit opgegeven; wij namen dus paarden, en verlieten dezen morgen *Cincinnati*, om door de Staten van *Kentucky* en *Virginie* te reizen, en bij gelegenheid van onzen weg aftewijken, ter bezigtiging van het opmerkenswaardige. De overvaart over den *Ohio* naar *Covington* bedroeg voor man en paard 25 cents (12 stuivers). Het land aan de overzijde had een' goeden grond, maar was dicht met hoog opgaand geboomte bezet, en slechts weinig bebouwd. Twintig mijlen van *Cincinnati* bereikten wij *Bigbone-Lick* (*), twee mijlen van den *Ohio* afgelegen. Hier zijn slechts twee huizen: het grootste is eene herberg, voor de-
ge-

(*) Letterlijk vertaald: *Groote Been-Zoutwater*, of eene *minerale* bron in de nabijheid der groote beenderen, waarvan straks nader.

VERT.

genen, die uit nieuwsgierigheid, of om de wateren te drinken, aan die bron komen. Na den eien wandelden wij naar de bronnen, die omtrent 200 roeden (*yards*) van het huis af zijn. Bij de nadering tot de hoofdbron, waar eenige werklieden aan 't graven waren, kwam ons een sterke reuk, gelijk buskruid, te gemoet. Het water is zeer walgelijk van smaak, en sterk verzadigd met zwavel en zout. Verscheidene menschen waren in het bronhuis, en dronken van het water, beker op beker, *voor hunne gezondheid*. Eene Dame verzekerde ons, dat zij wel 15 pinten daags dronk, om, zoo 't helpen wilde, *hare zenuwen te versterken*. Er lagen verscheidene nummers van *BELL's Weekly Messenger* (*), 't welk ons verwonderde, tot wij hoorden, dat het een *Engelsch* huisgezin van *Ohio*, thans de wateren gebruikende, toebehoorde. De Generaal WINGROVE, die thans deze plaats verhuurt, maakt aldaar aanzienlijke verbeteringen, vergroot het huis, brengt de beste bronnen onder dak, en legt eene wandeling van de herberg derwaarts aan. Deze vallei is wel bezienswaardig. Voorheen was zij eene verzamelaarsplaats van beeren, elanden, herten, buffels, en dat verbazend groote, thans verdwenen diergeslacht, *den mammoth* (†). Zij kwamen in scharen, om het zoute water te drinken, en volgens de natuur van den nog moerasfigen grond moeten zij wel in den mod-

(*) Een bekend *Engelsch* Nieuwsblad, wekelijks te *Londen* uitkomende. VERT.

(†) Liever *mastodonte*. De *mammoth* is van dezen soortelijk onderscheiden, en behoort alleen aan de Oude Wereld, VERT.

92 DAGVERHAAL EENER REIZE

modder gezonken en gesmoord zijn. Er liggen eene menigte beenderen door het geheele dal verspreid, zelfs op de oppervlakte, en bij het graven ontdekte men eene menigte geraamten. Onze waard deed ons verscheidene *mammouths*-beenen en tanden zien, door hem verzameld: het eene was eene buitengewone zeldzaamheid, namelijk een kleine dubbelde tand van 14 duim in den omtrek, en 14 pond wegende: de aarde binnen het hol van denzelfven was verkalkt. MORSE zegt: „men heeft hier horens of „slagtanden gevonden, zestien voet lang, elk 150 „pond wegende, en een dijbeen, 49 duimen „lang (*).”

Gedurende ons verblijf alhier kwam een man van *Nieuw-Orleans* op zijnen weg naar het gewest *Ohio*. Hij had dien geheelen grooten weg in 22 dagen afgelegd, en was alleen door de wildernis gereisd, waar hij een fraai *Chickasawsch* paardje van de *Indianen* voor eenige dollars gekocht had. Volgens zijn zeggen had hij tien dagen lang, tegen 50 mijlen (16 uren) daags op hetzelfde gereden: het zag daar ook wel naar uit, was geheel afgereden, en de rug door den zadel gewond. Deze man was in eene

(*) Dr. GOFORTH en de Heer REEDER, van *Cincinnati*, hebben verscheidene wagenvrachten van *mammouths*-beenen bij deze bronnen opgedaan. Zij werden gekocht door den Heer ASHE, Schrijver der *Reizen in de Vereenigde Staten enz.* en te scheep naar *Engeland* gebragt. Toen hij te *Liverpool* kwam, ontbraken hem de penningen voor de inkomende Regten, zonder welke de beenderen niet aan land mogten komen. Hij moest ze dus voor 200 P. St. aan den Heer BULLOCK verkoopen. Hierover klaagt hij bitter in zijn *Leven en Bekentenisfen*.

eene schuit naar *Nieuw-Orleans* afgezakt, en had verkozen te land weder t'huis te komen. Verscheidene schippers, die niet gehoord zijn om de rivier weder op te varen, wandelen of rijden door de woestijn terug, een' afstand van wel duizend mijlen. Soms tijds keeren zij ook over *Pittsburg* weder naar *Philadelphia*.

Vrijdag 18 Julij. Wij reisden verder naar *Lexington*, door eene schoone landstreek, die ook hoe langs zoo meer bebouwd wordt. De Weduwe CLARKE, waar wij nachtverblijf hielden, zeide ons, dat vele lieden in dien omtrek ziek waren van het drinken van melk. De koeijen aten, op hun zwerven door de groote weilanden, een of ander vergiftig kruid, waarvan niet alleen hare melk gevaarlijk wordt, maar zij zelve ook trillingen en stuipen bekomen; zuigende kalveren worden ook ziek, en sterven er menigmaal van. Verscheidene landlieden bevestigden zulks. De oude Juffrouw was zeer verschrikt, toen zij hoorde dat wij te *Limestone* geweest waren; zij had gehoord dat de kinderpokken te *Louisville* regeerden: wij stelden haar gerust door de verzekering, dat wij die in onze jeugd gehad hadden. De koepokinenting begint hier echter in gebruik te komen: zij had om een' Geneesheer gezonden, die haar huisgezin moest inenten.

Er vertoefde dezen nacht nog een ander reiziger uit het land der *Indianen*; hij was spraakzaam, maar verraadde eenen verfoelijken afkeer van de inboorlingen. Hij droeg een' dolk verborgen in zijn' boezem, en zeide, dat hij er niets tegen zou hebben, dien den eersten den besten *Indiaan* in 't hart

94 DAGVERHAAL EENER REIZE

te steken: naar zijn gevoelen waren dezelve niet meer dan honden. De afkeer van verscheidene bewoners der achterlandsbosfchen tegen de *Indianen*, (waarvan hierna meer zal gezegd worden) komt onder meer andere oorzaken ook voort uit de verschrikkelijke verhalen, die zij hunne Vaders van de wreedheden en moorden der *Indianen* omtrent de eerste, veeltijds weerlooze Volkplanters hebben hooren doen.

Zaterdag 19 Julij. Dezen morgen vonden wij den weg zeer moeilijk: het was weinig meer dan een spoor van verscheidene paarden: het wagenspoor was in het gras verborgen. Weldra kwam er eene nieuwe zwarigheid bij: over het naauwe pad heen lagen omgevallene boomen, en alles toonde aan, dat wij verdwaald waren. Evenwel hielden wij het eenige pad dat wij zien konden, tot wij in een fraai dal een houten huis van de minste soort in eene vallei omtrent eene halve mijl aan onze regter hand te midden van het omliggende bosch zagen. Ik klom af, en ging onzen weg vragen; de boer wees mij dien, maar vrezende dat wij nog afdwalen zouden, ging hij zeer vriendelijk met ons mede, hield onze paarden bij, en wees ons bij 't heengaan, dat wij eerst omtrent $\frac{1}{2}$ mijl het steenige bed eener ondiepe kreek moesten volgen, alsdan regts gaan, naar de zon toe, tot wij aan den weg zouden komen, die omtrent eene mijl van ons af was. Deze aanwijzing volgende, vonden wij den weg spoedig.

In den namiddag zagen wij eene partij van omtrent honderd jonge lieden, zoo jongens als meisjes, die eene vrolijke bijeenkomst hielden, welke zij *barbacue* noemen. Men houdt eerst een maal, waarin

in
di
ge
Ik
daa
naa

het
op
staa
war
ven
heel
gend
nach

Z
het
town
regte
huizen
verlo
verba
ken
den,
afdoe
door

Bij

(*)
meern
peld,
rust f
(en t

in een geheel gebraden zwijn, op de wijze der *Indianen*, de hoofdschotel is; daarna wordt gedanst, geworsteld, gesprongen, eekhorentje geschoten enz. Ik kan niet begrijpen, waar alle deze menschen vandaan kwamen: wij hadden de laatste tien mijlen naauwelijks één huis gezien.

Wij vernamen, dat veel van het land hieromstreeks het eigendom is van *speculateurs* in landerijen, doch op naam der Staten aan de overzijde van den *Ohio* staat. In de bosschen die wij heden doorkwamen, waren in de boomen onderscheidene merken gekorven, en op zekere plaatsen stonden struiken en geheele boomen als landscheidingen van particulier eigendom. Wij reisden heden 27 mijlen, en hielden nachtverblijf ten huize van den Heer THORNBURY.

Zondag 20 Julij. Dezen morgen vonden wij het land beter bevolkt. Wij ontbeten te *Georgetown*, een net plaatsje van toenemende welvaart, in rechte hoeken gebouwd, en omtrent honderd steenen huizen bevattende. Daar mijn paard een hoefijzer verloren had, zond ik om een' smit: hij maakte verbazend vele zwarigheid, om op *Sabbath* te werken (*). Evenwel liet hij zich voor goede woorden, en bovenal voor geld, overhalen, en na het afdoen van het werk stelde hij zijn geweten gerust, door ons een vierde *dollar* (13 ft.) *extra* te rekenen.

Bij ons vertrek van *Georgetown* werden wij eenige

(*) In *Engeland* wordt de Christelijke Rustdag nog te meermaalen met den *Joodschen* naam van *Sabbath* bestempeld, waaraan zij dan ook het *Joodsche* denkbeeld van rust in den volstrektsten zin hechten. Geheel *Engeland* (en ten deele *America*) is daaromtrent *Voetiaansch*. VERT.

ge mijlen van *Lexington* door eene donderbui met wind en een' plasregen overvallen: gelukkig vonden wij eene schuilplaats in een nabijstaand huis van houten blokken, waar wij een naar het scheen fatsoenlijk meisje eene cigar zagen rooken. Zij hield wel een oogenblik op, doch toen de Moeder ons had welkom geheeten, begon zij weder te rooken, en mengde zich tusfchen beiden zeer verftandig in ons gesprek.

Daar het weêr opklaarde, gingen wij voort, en kwamen des namiddags ten vier ure te *Lexington* aan. Het eerste nieuws dat wij hoorden, was dat het onweder in de *Presbyteriaansche* kerk was geflagen, door de kroon die in het midden hing heengegaan, en twee Vrouwen getroffen had. Hetgeen dit geval nog ongelukkiger maakte, was dat de Ouderlingen kort te voren reeds alles gereed hadden gemaakt om een' afleider te zetten, hetwelk echter uitgesteld was.

De onweders zijn in *Amerika* zeer fterk. Dikwijls wordt de gezigteinder door dezelve heerlijk verlicht, en de blikfemflitsen fchieten onder zware en onophoudelijke donderslagen naar benedeer. De afleiders zijn een veilig behoedmiddel en algemeen in gebruik. Men kent geen gebouw, waaraan zij behoorlijk geplaatst zijn, 't welk eenige fchade van belang door het onweêr gehad heeft.

Lexington ligt zeer fchoon in het hart van eene welbebouwde, fterk bevolkte en vruchtbare landftreek. In 1775 was het flechts eene aanlegplaats voor jagers; doch toen het berigt van den slag bij *Lexington* in *Massachusetts* kwam, deed deze omftan-

IN DE VEREENIGDE STATEN. 97

standigheid in *America* algemeen het denkbeeld geboren worden, om de nieuwe stichting hier in *Kentucky* ook *Lexington* te noemen (*). Van dien tijd af is de stad trapsgewijze tot haren tegenwoordigen bloei gekomen. Zij is tegenwoordig de eerste *binnenlandsche* stad, ten westen de *Alleghany*-gebergten; en de tweede in de Vereenigde Staten, die aan geene rivier ligt.

De stad is naar het plan, waarop *PENN Philadelphia* heeft doen aanleggen, gebouwd, en heeft vele goede huizen, waaronder sommigen van drie verdiepingen. De inwoners zijn meestal uit *Virginia*. Het getal der Negers is groot, en eenige Vrijnegers zijn winkeliers. De prijs van eenen jongen Neger slaaf is 500 tot 700 *dollars*.

De bevolking was in 1790	.	1,500 zielen.
— — — — — 1796	.	2,000 —
— — — — — 1806	.	3,900 —
— — — — — 1810	.	4,326 —
— — — — — 1817 (omtrent)	.	6000 —

De winkels en magazijnen te *Lexington* zijn zeer talrijk, en wel voorzien van buiten- en binnenland-
sche

(*) Te *Lexington* bij *Boston* vloeide het eerste bloed in den *Americaanschen* vrijheidsoorlog. De *Engelsche* Generaal GAGE zond eenige manschap uit *Boston*, om van de bijeengeschoolde opstandelingen (landmilitie) de krigs- behoeften en levensmiddelen te vernielen. Den 18 April des jaars 1775 viel hij deze ongeoefende benden bij *Concord* aan, en bereikte wel zijn oogmerk, (het eerste schot deden de *Engelschen*) doch keerde zeer verzwakt,

98 DAGVERHAAL EENER REIZE

sche goederen; ook is de handel der stad zeer aanzienlijk.

Verscheidene fabrieken zijn hier op eene grootere schaal aangelegd, dan ergens in het Westen. Er zijn drie of vier katoen- en neteldoekfabrieken, eene waar ook katoene garens, bed-lakens, hemdelinnen, tafellinnen, beddetijken, dekens, fatinetten enz. geweven worden: eene lakenfabriek aan de kreek, omtrent eene mijl van de stad, waarvan elke 150 handen (*) aan 't werk houdt, waar ook *casimirs*, linnens en flanellen bereid worden. Deze zijn eerst in Julij 1806 begonnen. Voorts eene fabriek van geolied doek en geoliede tapijten, eene stoom-touwslagerij, eene brouwerij, en eene andere die juist opgerigt werd. Vier spijkerfabrieken, die zeventig tonnen spijkers in het jaar vervaardigen. Twee koperlagerijen, drie stoom-korenmolens, drie stoompapiermolens, verscheidene lijnbanen en fabrieken van zakkelingen, die jaarlijks 14,000 tonnen hennip gebruiken, behalve de zadelmakers, stoelemakers, kabinetwerkers, kleermakers, smits, geweer makers, zilversmits, juweliers, verwers, schilders, *parapluie*-makers, hoeden- en schoenmakers, kousenwevers, looijers, branders, kuipers, steenbakkerijen, en haard-*machines*; voorts twee drukkerijen, die wekelijks nieuwspapieren uitgeven, zoo als de *Hes-*

term-

en na veel meer dan de opstandelingen geleden te hebben naar *Boston* terug. Zie RAMSAY *Gefch. der Noord-Americ. Staatsonwenteling*, II. D. bl. 9 en verv. *Vert.*

(*) Deze vertaling is letterlijk; wij denken echter, dat de Schrijver 150 *menschen* bedoeld heeft. *Vert.*

tern-Gazeteer en *Navigator*, waaruit deze opgave ontleend is.

De openbare gebouwen zijn, een Regthuis, eene Gevangenis, drie goede bedekte marktplaatsen of hallen, over een loopend watertje in het midden der stad aangelegd, en elke 390 voet lang, beide wel voorzien van allerlei voortbrengfelen uit het bijgelegene vruchtbare land. De prijzen der levensmiddelen zijn veelal dezelfde als te *Pittsburg* en *Cincinnati*.

Er zijn verscheidene banken, waarvan eene een tak is van de Algemeene bank der Vereenigde Staten, drie steene *Presbyteriaansche* Kerken, eene *Episcopaaalsche* dito, netjes gebouwd, eene *Methodisten*-vergaderplaats, en eene *Roomsche* Kerk. Voorts is er een lagere school, (150 voet lang en 50 breed) eene *Lancaster*-school, nog eenige andere welingerigte scholen, ééne leerschool van hooger onderwijs, eene *ditto* voor Vrouwen, (zeer goed) en eene openbare boekerij, een schouwburg, en eenige net gebouwde warme en koude baden. Thans begint men ook aan het eerste hospitaal, ten westen der bergen, te bouwen; het is 100 voet lang, en 50 breed. Hier is ook de groote *Loge* der vrijmetselaars van *Kentucky*, die 40 *Loges* van dezen en andere Staten onder zich heeft. Buitendien zijn hier nog drie mindere *Loges*. Wanneer een Staat vijf *Loges* heeft, kan hij eene groote Staats-*Loge* oprigten.

De politie der straten is niet best, want de straten zijn slecht geplaveid, en sedert eenigen tijd niet verlicht. De Godsdienst wordt door vele inwoners

verwaarloosd; ook zijn verscheidene lieden van de lagere klasfe zedeloos, vooral de vrije Negers, die men dikwerf ziet ledig loopen en stelen; onder de Vrouwen van kleur zijn vele ligtekooljen. Dit kwaad is hier veel algemeener dan elders in de Westelijke Staten, waar het, over 't algemeen, slechts weinig bekend is. Uit hoofde dier ongeregeldheden zijn sedert eenigen tijd twee nachtwakers aangesteld.

De zeden van de betere klassen der inwoners zijn openhartig en gastvrij. Eenige van de welgestelde klassen zijn praalziek in huizen, meubilen, en rijtuigen, en er zijn meer rijtuigen te *Lexington*, dan in andere tweemaal zoo groote steden der Vereenigde Staten.

De vrijwillige burgerij der stad bestaat meestal uit jagers. Zij dragen de patroontasch van voren, en den kruidhoorn van achter op den rug (*). Het klimaat schijnt goed, en de inwoners gehard. De stad neemt zichtbaar toe in welvaart en grootte;

ver-

(*) Wanneer de *Kentuckers* naar de grenzen uittrekken hebben zij de *Ind'iansche* strijdbijl, en het mes om de huid der herfenpan in ééne trek aftehalen, (*scalping knife*) bij zich. In den laatste Oorlog gedroegen zich sommigen zeer barbaarsch, vooral in een gevecht aan de *Druiven-* (*Raifin-*) rivier, waar zij de gefneuvelde *Indianen* op die wijze, (van hun afgeleerd) behandelden; en, hiermede nog niet te vreden, strooken uit het vel van den rug der verslagenen sneden, om er hun scheermes aan te slijpen; benevens andere verfoeilijkheden. Doch hierover werden kort daartoe vele hunner landlieden in koelen bloede door de *Indianen* vermoord.

Schrijv.

verscheidene goede steenen huizen worden gebouwd, en nieuwe Magazijnen geöpend. Daglooners winnen eenen dollar daags, en handwerkers twee dollars. Voor de kost moet men twee dollars, 50 cents tot zeven dollars in de week betalen.

Wij bezochten, bij ons verblijf alhier, met onzen hospes te paard de omstreken. Onbeschrijfelijk schoon is het omliggende land, en de zwarte vette grond, die bijkans gelijk staat met welbemeste tuinaarde, is onbedenkelyk vruchtbaar. Ook ziet men in 't rond zeer vele buitenplaatsen, onder anderen het fraaije landgoed van den Heer CLAY; en de bouwlanden, met tarwe, rogge, garst, en *maïs* bedekt, vertoonden zich zeer ten voordeele. De laatstgemelde soort (*Indiaansch* of *Turksch* koren) stond met hare breede wapperende bladen en groote airen (bijna een voet lang, en naar evenredigheid dik) tien of twaalf voet hoog.

De nabuurschap dezer stad is misfschien te verkiezen voor eenen *Europischen* of *Americaanschen* landverhuizer naar het Westen, die in de slavernij der Negers, en het bezitten dier ongelukkigen geene zwarigheid vindt. In den omtrek van vijf mijlen om de stad kan men uitstekende landhoeven van de eerste en tweede hoedanigheid, behoorlyk toebereid, en met een goed huis en verder toebehooren voorzien, voor 40 of 50 dollars het acre koopen. Om mest schijnt men niet bijzonder verlegen; eene kar vol kostte onzen hospes 18 en $\frac{1}{2}$ Cents. De luchtstreek is bijzonder geschikt voor de teelt van hennip, vlas, allerlei graan en tabak; gedeeltelyk ook van katoen. Tarwe geeft

25 tot 30 schepels het *acre*; *mais*-koren 50 schepels. De landbouwer vindt eene markt voor zijnen overvloed bij de molenaars en kooplieden der omstreken, of bij de kooplieden te *Limestone* en *Louisville*, aan den *Ohio*; velen zenden het zelfs naar *Nieuw-Orleans*, waar altijd een goede en zekere markt is, die ruim voor de kosten van vervoer schadeloos stelt.

De *Kentuckers* zijn alle groote staatkundigen (of staatkundige tinnegieters). Daar er eene verkiezing van den *Gouverneur* der Provincie moest plaats hebben, waren de nieuwspapieren vol schampschoten der partijen op elkander, die zij voor *welsprekend* zochten te doen doorgaan; de uitgevers kiezen alle, het zij de partij der *Federalisten*, het zij die der *Demokraten*. De *Federalisten* zijn gematigde Republikeinen: men beschuldigt hen van te veel naar de *Europische* Mogendheden, vooral naar *Engeland*, overtehellèn. De *Demokraten* zijn geweldige en onbuigzame drijvers. De volstrekt onbepaalde vrijheid van drukpers (behalve in geval van persoonlijke aanranding) geeft aanleiding tot veel twist, hatelijkheden en scheldwoorden, die de partijen elkander toevoegen; dit is zekerlijk een kwaad, maar de beperking van dien magtigen waarborg der vrijheid des volks zou onberekenbaar veel grooter zijn; en ook is, naar men mij verzekerde, terstond na dat de verkiezing beslist is, dadelijk de storm van den partijgeest bedaard.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Nicholasville. Schoone gezigten aan de Rivier Kentucky. Indiaansche Geneesheeren. Wildernis. Bergen van Cumberland en Clinch. Een planter. Verheverer natuurtooneel. Verkiezingen. Maïsbladen. Chickasaw-slieren.

Vrijdag den 25 Julij. Na den eten verlieten wij *Lexington*, om te *Rogersville* in Oostelijk *Tenessee* op den grooten postweg tuschen *Washington* en *Nieuw-Orleans* te komen. Het land dat wij doorkwamen bleef vruchtbaar. Ons middagmaal hielden wij te *Nicholasville*, een net landstadje van omtrent 60 huizen, 14 mijlen van *Lexington*. Het Geregts-hof zat juist, en verscheidene beschuldigten stonden voor de lijfstraffelijke Regtbank (*court martial*). De kleeding van sommigen der Regters (*), was een donkerblauwe pantalon met rood geboord, een donkerblauw linnen of katoene jagers hemd rondom het lijf vastgebonden, met een' gordel, waarin ook de strijdbijl en het noodlottige mes staken! De herberg was vol van deze lieden, en wij zetteden ons volgens de gewoonte der vreemdelingen, met omtrent 50, gedeeltelijk landlieden, aan tafel; wij vonden dezelve beleefd, verplichtend, en geheel niet bemoeiziek.

Met ons vertrek van *Nicholasville* ontmoetten wij al-

(*) In het oorspronkelijke is het onzeker of hier van *Regters* of *Beschuldigten* gesproken wordt. De aard der zake schijnt echter het eerste te eischen.

allengs geheel andere natuurtooneelen; de bekoorlijke velden en landhoeven veranderden in verhevene rotsen en eenwige wouden. Door deze nog onbebouwde gewesten stroomt de *Kentucky* - rivier, 22 mijlen van *Lexington*.

Zaterdag 26 Julij. Wij staken dien stroom dezen morgen over: de oevers zijn hoog, steil, en op sommige plaatsen verheft zich de lijnrechte rots tot 2 of 300 voet. Tusschen deze klippen loopt de rivier zeer snel, en is gevaarlijk; veeltijds lijden de met 's lands voortbrengselen geladene schuiten, bij het afzakken naar den *Ohio*, schipbreuk. Het eerste gedeelte van onzen togt was uitstekend *romanesk*: er ontbrak niets aan dan een *maagdelijn* en haar *Redder*, eene *aloude burgt* en eenige *Roovers*, om eene schoone *romance*, of ook, zoo men wil, een' belangrijken Ridder- of Roover-Roman optemaken; aan stoffaadje voor beschrijvend dichterlijk Proza ontbrak het hier niet.

Nog gingen wij door *Lancaster* en *Crab-orchard*, twee kleine doch toenemende dorpen, in het best van het omliggende land; wij namen ons nachtverblijf 30 mijlen van den *Kentucky*, in eene herberg door eene Weduwe opgehouden.

Men herkent in het groeten van eenen *Kentucker* terstond den afstammeling der *Engelsche* planters; hij zal altijd de onderwetsche uitdrukking gebruiken, *Uw dienaar*, *Mijn Heer!* of: „*Uw dienaar on-derdanig*.”

Wij praatten onder weg met een' boer, die ons zeide, dat zijn zoon ziek was, en dat hij naar den *Indiaanschen* Doktor ging, dien hij gehoord had dat

dat zeer bekwaam was. Uit zijn verhaal bleek ons, dat de landlieden veel vertrouwen stellen in deze doorgaans onkundige knapen, die geneesmiddelen uit kruiden bereiden, en op de ligtgeloovigheid en de beurs der inwoners azen, terwijl zij er „ten minsten zoo veel als zij bedienen” naar de andere Wereld zenden. — Hoewel men deze menschen *Indiaansche* doktors noemt, zijn zij Blanken; die naam wordt hun gegeven, omdat zij de lijders op de *Indiaansche* wijze behandelen.

De Weduwe bij welke wij huisvestten, was juist door een' rondtrekkenden *Methodist*, zoo als zij zeide, bekeerd; zij hield ons gedurende het avondeten bezig met deszelfs groote werkzaamheden, en de magtige opgewektheid, die daar te lande heerschte.

Zondag den 27 Julij. Heden kwamen wij door bosschen, en over heuvelen van kalksteen, ruw marcasiet, en beddingen keisteen naar *Mount Vernon*, eene kleine plaats, waar wij ontbeten. Onder weg zagen wij eene kudde wilde kalkoenen, die, zonder op ons acht te geven, hun voedsel van den grond oplazen, en eens, toen wij vlak bij hen waren, in het bosch liepen. — Onze waard te *Mount Vernon* had ook eene schoone hinde, die hij, toen zij jong was, had tam gemaakt; na eenigen tijd weg geweest te zijn, kwam zij met een harteboekje op zijde terug.

Dezen namiddag reden wij door bosschen, en ontdekten er menig spoor van herten; een fraaije herteboek ging ons op een' kleinen draf op den afstand van een geweerfchot voorbij. Vele legerplaatsen van jagers en reizigers vielen ons in 't oog. Men kiest

dezelve op eene verhevenen grond, slaat eenige staken en palen op, vlecht er takken door, alles slechts ruw, en om voor een' tijd tot schuilplaats te dienen. Dien nacht bleven wij aan BRODER's alleenstaande herberg, waar wij eenen landman met zijne vrouw aantroffen, die te paard van *Louisville* aan den *Ohio* tot *Albemarle* in *Virginië* reisden, een' weg heen en weder van bijna 1600 mijlen (500 uren) alléén om hunne vrienden te bezoeken, daar zij eenige jaren geleden uit *Virginië* waren verhuisd. De huisman gaf eene voordeelige beschrijving van *Louisville*, zeggende, dat het bijna zoo groot was als *Lexington*, en de nabijheid een zeer schoon en vlak land, schier zoo voordeelig als er eenig land in *Kentucky* was. Goede en toebereide bouwlanden kostten er van 20 tot 30 dollars de *acre*.

Maandag, den 28 Julij. Wij zijn thans in dat gedeelte van *Kentucky*, 't welk nog de *wildernis* genoemd wordt. Voor 20 jaren werd hetzelfde door vijandelijke benden van diefstichtige en moorddadige *Indianen* afgeloopen, en reizigers, die er door wilden, moesten zich in daartoe opgerigte bergplaatsen bijëentrekken, en wachten tot zij 100 of 200 gewapende manschappen sterk waren. Thans is er geen gevaar; op den geheelen weg wonen meer of minder menschen, en geen *Indiaan* zal den Reiziger meer durven verontrusten. Het land is echter nog zeer woest, en vol wilde en verscheurende dieren: elk landman houdt 5 of 6 bulhonden, en de schapen, varkens en het gevogelte worden elken nacht bijeengedreven en afgefloten.

De Heer FREEMAN, bij wien wij ontbeten, zeide dat hij

hij altijd het ligchaam van een dood hert, zelfs al woog het 100 pond, voor een' dollar kan koopen, en het vel is nog eens zoo veel waard. Een bedreven jager, zegt hij, kan er 70 of 80 in een seizoen schieten, behalve de beeren, wolven, vosfen, kalkoenen, en ander wild. Voorheen waren buffels, elanden en *moes-dieren* (*) hier algemeen, maar thans zijn zij over den *Mississippi* en *Ohio* verhuisd. Ook de bevers zijn verdwenen.

Onze dagreis was slechts 20 mijlen. Het wä-ter loopt hier over beddingen van hardsteen, en is zeer slecht, ook zien er de menschen ziekelijk uit. Daarentegen hebben wij opgemerkt, dat wa-ter, 't welk over kalksteen loopt, gelijk doorgaans in *Kentucky* plaats heeft, voortreffelijk is. Wij zagen hier geplukte ganzen loopen, gelijk bij ons in *Lincolnshire*.

Dingsdag 29 Julij. Deze dag bragt ons door een woest heuvelachtig land vol kreeken; tegen den avond staken wij de *Cumberland* over, een' aan-

(*) BLUMENBACH EN ZIMMERMANN (*Geogr. Hist. van den mensch en de voornaamste viervoetige dieren*, II. D. bl. 139), brengen deze laatste dieren, bij de *Franschen* *originat* genaamd, nog tot de soort der elanden, doch de Reiziger CARVER onderscheidt dezelve duidelijk. Ook onze schrijver schijnt dit te doen. (Het is opmerkelijk, dat het onderscheid door menschen, die in *America* geweest zijn, en de eenzelvigheid door kamergeleerden beweerd wordt). De buffel echter, hoe algemeen ook in *America* zoo genoemd, is eigenlijk de *bison* of *bultös*, het grootste landdier der Nieuwe Wereld, en verschilt aanmerkelijk in gedaante en levenswijs van den eigenlijken buffel, die in de oude wereld te huis is. *Vert.*

108 DAGVERHAAL EENER REIZE

aanzienlijken vloed, en namen ons verblijf bij den Heer SIMS, aan den voet der *Cumberland*-bergen. De oevers van den *Cumberland* bestaan uit harde rotssteen, en zijn zeer steil, op sommige plaatsen 600 voet hoog.

Woensdag den 30 Julij. Dezen morgen trokken wij het gebergte en verscheidene heuvelen over, en kwamen te *Tazeville*, de hoofdplaats van het Graaffschap v. *Clairborne*, in den staat van *Tennesse*. Het ligt in een vruchtbaar dal, omgeven door glooiende heuvelen; de 20 of 30 huizen zijn alle van ruwe balken. In den namiddag trokken wij de rivier *Clinch* over, op eene goede brug, 't welk voor ons eene zeldzaamheid was, daar wij langen tijd te voren alle rivieren hadden moeten doorwaden. Nu moesten wij weder den *Clinch*-berg op, waar ons eene donderbui verraste, en noodzaakte in eene ellendige ruwe hut te vernachten, waarvan de eigenaar, een *Americaansche* planter, verzekerde dat hij zeer onlaugs 100 *acres* land, zoo berg als dal (maar alles bosch) voor twee dollars het *acre* gekocht had, om het in eigen voortbrengfelen bij termijn, en op zijn gemak te betalen. Zijn huis was zeer morfig, de hoenderen liepen door de kamer, en de kinderen waren zoo vuil, dat wij de kleur van hun vel niet onderscheiden konden. Nooit heb ik een verblijf zoo onaangenaam gevonden; blijkbaar was de man doodarm en de vrouw traag. Zoodra de storm over was, vertrokken wij van onzen gastheer; de hoogte van den berg trof ons, een gezigt, waarvan men zelden de weêrgade ontmoet. De zon ging luisterrijk achter

ons onder, en verguldde nog flauw de toppen van
 talrijke bergen beneden onzen voet. In het ver-
 schiet volgden rijen van bergen en heuvelen, als gol-
 ven des oceaans elkander op, tot zij in de uiter-
 ste verte verdwenen; tusschen de met bosch be kroonde
 hoogten rees de witte nevel des avonds omhoog: hier
 en daar stak eene schilderachtige landhoeve boven
 den rug der heuvelen, met eeuwig groen bedekt,
 uit; en dit alles, de mengeling van het gouden
 zonlicht, den zilverkleurden nevel, het groen der
 velden, en het blaauw der bergen, vertoonde een
 beeld zoo berooverend, als ik nooit te voren ge-
 zien had. De blaauwe top der versta fgelegene
 bergreeks, 40 of 50 mijlen verre in *Noord-Caro-*
lina, was duidelijk te zien. Terwijl wij ons ver-
 loren in de beschouwing van dit eenige, verhevene
 schouwspel — nog, dunkt mij, zie ik het, en zal
 het nooit vergeten — overviel ons de schaduw des
 avonds, en verscheidene mijlen ver was er geen
 huis te be kennen. Wij haastten ons dus naar be-
 neden, en daar, in de vallei, was alles reeds nacht;
 het gehuil der wolven, en de klaagstem van den
 nachtvogel, *whip-poor-will*, maakten het duister
 nog akeliger. Onze weg was niet te onderscheiden,
 en liep door het woud. Na nogtans twee of drie
 uren rondgedwaald te hebben langs eene kleine kreek,
 zagen wij lichten, en kwamen aan de herberg van
 den Heer LIPSCOME, waar nog twee of drie hui-
 zen stonden. Dit gehucht heette *Bean-Station*. Wij hadden heden 28 mijlen afgelegd. De
 hette was voor ons voorbeeldeloos, en niet min-
 der

der dan 102 graden van FAHRENHEIT in de schaduw (*).

Donderdag den 31 Julij. Vroeg in den morgen reden wij door een schoon welbebouwd dal. Naderhand kwamen wij meer aan heuvelen; de bodem was zwarte tuingrond, zand en helderroode klei, de dalen waren alle bebouwd. Ons middagmaal hielden wij te *Rogersville* in *Tenesse*, een stadje van 40 of 50 meest ruwe houten huizen. De weg van *Washington* naar het Westen en naar *Nieuw-Orleans* loopt door deze stad. Ons nachtverblijf was aan eene plantaadje 9 mijlen achter *Rogersville*, nadat wij omtrent 30 mijlen gereden hadden.

De verkiezingen in *Tennesse*, en in de westelijke staten in 't algemeen, gaan zeer eenvoudig in 't werk. Aan eene herberg waar wij over dag stil hielden reed een, zoo 't scheen zeer eenvoudig landman naar de deur, steeg af, stak zijne pijp aan, en vroeg naar den waard: toen deze verscheen, zeide de boer tot hem. „Mijn Heer . . . gij hebt mischien gehoord dat ik er voor bedankt heb, om mede op de lijst te staan bij de verkiezing van Reprezentanten?

Waard. Ja.

Landman. Er is geen woord waar aan. Daar ik hoor, dat mijne staatkundige tegenstanders dit gerucht

(*) Gelijk de hette, kan ook de koude in *America* voorbeeldeloos zijn; men leest in de reis van LEWIS en CLARKE, dat aan den *Missouri*, op de hoogte van 47 graden, Noorder breedte, de thermometer 40 graden onder nul gestaan heeft.

Vert.

rucht uitstrooijen, zoo rijd ik rond om de bureu te melden, dat ik wel degelijk voor de verkiezing zoek meêtedingen.

Waard. Wel, waarom ook niet, Mijn Heer? Ik *bereken* dat gij uw best voor ons zult doen, zoo zeer gij kunt.

Landman. Ik heb 25 jaar in dezen staat ge-woond, en ik geloof dat er niets op mij te zeggen is. Als ik verkozen ben, zal ik doen wat regt en billijk is, in zooverre als mijne stem invloed heeft.

Na nog eenig gesprek over en weder, reed de *Candidaat* weg, om diezelfde boodschap elders te doen. Hier was geen kuipen, hier vonden geene strecken plaats; alles ging eerlijk en rond in het werk. Op den verkiezingsdag hangt alles alleên af van het gevoelen der kiezers, nopens meerdere of mindere verdienste.

Vrijdag, den 1 Augustus. Wij reden door een land, hetwelk in vergelijking van het vorige sterk bewoond was. Waar wij ontbeten, had de hospes, MAC WILLIAMS, geene versche haver gedorscht, en gaf dus aan de paarden eenige groote drooge bla-den van *mais-* of *Indiaansch* koren; waarop de paarden zeer gezet zijn (*). Een stalknecht van

II-

(*) PARKINSON, die uit *Engeland* herwaarts verhuisde, doch in zijne berekeningen op voordeelen in den land-bouw teleurgesteld werd, heeft daardoor eenen haat aan *America* bekomen, die hem onder anderen van *Mary-land* doet zeggen, dat er geen gras is, gelijk in *En-geland*, en dat men de koeijen gedroogde bladen van *mais* moet geven. — Doch ik heb in *Maryland* overvloed van gras en klaver gezien: de *mais*-bladen worden gegeven omdat zij voedzaam zijn, en het vee daarop zeer gesteld is.

112 DAGVERHAAL EENER REIZE

Illinois ging denzelfden weg, als wij, met muilezels naar den markt van *Richmond*; zij volgden hem door de bosfchen en strecken als zoo vele honden, en bleven soms een vierde mijl achter om te grazen; wanneer hij ze dan bij zich wilde hebben, gaf hij zeker *Indiaansch* krijgsgeluid, waarop zij allen kwamen toefchieten.

Het land was hier slechts mager, maar wel bewoond. In den namiddag staken wij den noorderarm van de rivier *Holstein* over, zonder brug noch boot, zijnde eene zeer steenachtige, diepe, en gevaarlijke waadplaats. Wij verdwaalden andermaal, door achteloosheid, met onze twee vrienden uit *Louisville*, en werden aan een boerenhuis wel ontvangen, bij den huisman *JAMES*, omtrent 24 mijlen van *Abington* in *Virginie*.

Zaterdag den 24 Augustus. Wij kwamen hier eene drift van omtrent 200 osfen tegen, behoorende aan de *Indiaansche* Natie der *Chickasaws*. Dit vee was omtrent zoo klein als in *Schotland*; wanneer men den afstand nagaat, dien zij hadden moeten afleggen, en het heete weder, zagen zij er zeer wel uit. Een der drijvers zeide dat zij naar eene markt in *Oud-Virginie* gingen, en wel 14 of 16 dollars het stuk zouden opbrengen.

Wij kwamen op dezen dag ook door *Abington*, een oud vlek, van 50 of 60 houten hutten en huizen, als mede steenen huizen, sommige zeer goed. Wij hielden nachtverblijf in eene zeer goede herberg aan gene zijde van *Abington*. De landhoeven in deze plaats hebben een' ligten zandgrond, die ten deele reeds uitgeput is.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Verdere aanmerkingen over Kentucky, en het bezochte gedeelte van Tennessee, van Cincinnati tot Abington in Virginia. Zeden en gewoonten des Volks. Voorkomen der landstreek. Voedsel. Huisen van boomstammen. Kleeding. Ooguitdrukken. Landbouw enz.

Dit geheele land was, even als al wat ten Westen van het *Alleghany*-gebergte ligt, behalve twee of drie *Fransche* volkplantingen aan den *Mississippi*, onbekend en onbewoond vóór het jaar 1766, toen een reiziger naar de *Indianen*, JOHN FINDLAY, door hetzelfde heen trok. Hij bezocht het nog eens in 1769 met den Kolonel BOON en eenige anderen, doch allen behalve BOON werden zij door de *Indianen* vermoord; de laatste ontsnapte, en kwam gelukkig bij de zijnen in *Noord-Carolina*. Hij ging, verlost door de vruchtbaarheid van den grond, nog eens in 1775, met zijn eigen, en vijf andere huisgezinnen, benevens 40 bedrevene jagers, er op uit, en bouwde eene sterkte aan de oevers van de *Kentucky*-rivier. Nadat zich vele andere gelukzoekers bij hen gevoegd hadden, en na vele bloedige gevechten met de inboorlingen, gelukte het hun eindelijk, zich te vestigen. De bevolking is sedert dien tijd zoo snel toegenomen, dat tegenwoordig (in 1817), het getal Blanken in *Kentucky* en *Tennessee* alleen op 750,000, en dat der Negerflaven

114 DAGVERHAAL EENER REIZE

op 160 000 gerekend wordt, behalve het overschot der weleer magtige *Indianen*, die thans ten deele beschaafd, en omtrent 10 000 in getal zijn; hun land ligt geheel in den staat van *Tennessee*.

Het land heeft over 't geheel een bergachtig en woest voorkomen: een groot gedeelte van den grond nogtans is eene rijke leemaarde, of zwart, of gemengd met roodachtige aarde, bijna geheel op een' kalkgrond, die nogtans dikwijls zes voet beneden de oppervlakte ligt.

Het geheele land is wel bevochtigd, vol zwaar geboomte en zeer aangenaam. Ten tijde, dat wij het bereisden, was het woud vol bloemen, en had het schoonste, treffendste, veelvoortigste loof, dat men zich verbeelden kan, het levert een ruim veld voor een' kruidkenner op. De hoogste heuvels en bergen zijn tot de toppen toe met boomen begroeid (*).

Wit-

(*) De witte ahorn-boom, die in de meeste streken van *Noordamerica* groeit, is hier algemeen. Hij geeft een sap, waaruit men met weinig moeite goede ruwe suiker maakt. Een boer en zijn huisgezin kunnen in één jaargetijde 14 of 1600 pond maken, waarvan het pond 12½ Cents, (6 stuivers Holl.) waardig is. Hij wordt aan de theetafel veel gebruikt, meestal ruw: doch men kan hem door het raffineren met den besten broodsuiker gelijk maken. De manier, om zich het sap te verschaffen, en de suiker te maken, is als volgt: men maakt eene opening in den boom in eene opgaande richting, en steekt daarin eene sap van vlierboom of ander daartoe geschikt hout: onder de opening zet men eene ruwe trog van omtrent 18 duim lang, om het sap optevangen, uit deze troggen gaat het naar de ketels, (zoo groot als gewone ketels, die men in de keuken gebruikt); bij 15 gallons of 60 platen sap doet men een'

le-

Witte klaver groeit van zelve, en in overvloed. Bij de rivieren *Cumberland* en *Clinch* is het tooneel allerbekoorlijkst, en zeer aangenaam afgewisseld. Thans zijn de stroombeddingen, die in de lente dikwerf ondoorwaadbaar zijn door 't hooge water, geheel droog: het is aangenaam dezelve vol heesters en hoog geboomte te zien. Er is hier overvloed van gevogelte, waarvan sommige zeer schoone en levendige kleuren hebben, vooral de parkietjes, sommige soorten van spechten, de kolibri, en andere kleine vogels, welke de lieden alhier naar de kleur hunner vederen, roode, blaauwe, en gele vogelen noemen. Het gezang nogtans van weinigen is aangenaam, met uitzondering van den *Virgijnischen* nachtegaal en den spotvogel (*).

De

lepel gebluschte kalk, het wit van een ei, en een pintmelk, of melk alléén, naar mate de landman zulks verkiest. Bij vriezend weér loopt het sap het sterkst, en een boom zal in een goed seizoen van 15 tot 25 *gallons* sap leveren. Van 500 boomen kan men 2000 pond goede ahornsuiker bekomen: en het werk kan geheel door een man en drie of vier jongens gedaan worden. Het seizoen van den suiker duurt omtrent zes weken, juist wanneer er buitendien niets te doen is, en de voordeelen der bewerking van een suikerbogaard zijn zoo aanzienlijk, dat weinige landlieden die gelegenheid verwaarloozen. Op onze verschillende reizen vonden wij bijna altijd daartoe behoorende gereedschappen nabij de landhoeven, of somtijds ook te midden der boschen; wezenlijk zou men uit het verzuim van eene zoo gemakkelijke manier om zijn inkomen te verbeteren, tot traagheid of onbekwaamheid van den landbouwer mogen besluiten.

(*) Een vogel, die het geluid van andere soorten treffend nabootst, en zelf een heldere lieflijke stem heeft.

116 DAGVERHAAL EENER REIZE

De reizigers in de achterbosfchen van *America* dienen met een kompas voorzien te zijn, en wanneer zij geen' lust hebben in de bosfchen te slapen, moeten zij zeer naauwkeurig naar den weg vragen, en de afstanden opteekenen. Wanneer hen, gelijk fomtijds het geval is, hevige onweëren, met storm of windvlagen verzeld, overvallen, dient de reiziger zoo immer mogelijk eene opene plek optezoeken, want de oude takken of stammen, en fomtijds geheele boomen, die altijd bij zulk eene gelegenheid onder hevig gekraak ter neêrgeveld worden, zijn zeer gevaarlijk, en hebben den onvoorzigtigen, die zich onder hunne schaduw bevond, te meermalen zwaar gekwetst, of zelfs gedood.

De wegen, gelijk men denken kan, zijn niet te best, dikwijls weinig meer dan het rijfpoor voor één paard, hobbelig door brokken van boomen, met andere boomen en heesters daarover heen, zoo dat men in het rijden plat op zijn paard moet gaan liggen, ja fomtijds fluit een groote boom volmaakt het pad voor den reiziger, zoodat hij geene keuze heeft, dan er over heen te zetten. Waar men aan eene moerasfige plek komt, liggen stammen van kleine boomen dicht naast elkander over den weg, zoodat zij eene foort van houten vloer uitmaken, die men hier eene *Hollandsche weg* (*Dutch turnpike*) noemt, naar de vroegere *Nederlandsche* volkplanters, welke die eerst aanleiden. Deze moerassen zijn vol van allerlei foorten van kikvorschen, die een geweldig rumoer maken; behalve den stier-kikvorsch is hier ook de boom-vorsch, de groene, de waterland-

land- bol-kikvorsch, en eenige andere verscheidenheden. Het riet, hetwelk hier voorheen zoo welig groeide, is bijna geheel door de varkens en het vee vernield: verscheidene soorten van gras, wijngaarden met kleine druiven (*) enz., zijn daarvoor in de plaats gekomen.

De kost, die men ons voorzette, was meest altijd heete hard gebakken koekjes, (hier beschuit genoemd) *mais*-brood, komkommers, honig, eieren, spek, en kuikens. De Reiziger bekomt somtijds ter afwisseling de gekookte groene airen van *Indiaansch* koren, het zij versch, of wel van het jaar te voren, *homony* genaamd: gefruite konijnen, kuikens, wild enz., maar toch zijn en blijven kuikens, eieren, en spek, altijd de hoofdschotels; en wij moesten dikwijls lagchen om de manier van de hoenders te vangen en gereed te maken.

Zoodra men aan eene herberg of gaarkeuken komt, en ontbijt, middag- of avondeten verlangt, komt er een zwerm Negerkinderen voor den dag, die altijd rondom de deur draaijen. Zij krijgen een' wenk van den heer of vrouw van den huize; gewoon aan dit teeken loopen zij terstond heen, somtijds wel met hun tien of twaalve gelijk, kiezen een kuiken uit, en jagen het rondom de alleen staande gebouwen, en door de heggen, al schreeuwende, en dikwerf over elkander heen tuimelende; tot dat zij het beest moede gejaagd hebben, of het den pas affnijden: is het eenmaal gevangen, dan is

het

(*) *Pea-vine*, letterlijk *erwt-wijngaarden*, waarschijs-
lijk omdat de druiven zoo groot als erwten zijn.

118 DAGVERHAAL EENER REIZE

het ook in eene minuut in een' pot vol heet water, met veëren en al; wordt er dan dadelijk uitgenomen, geplukt, opengesneden, gekruid, op den rooster gebraden, of met spek gebruikt, en dit alles is in minder dan een half uur afgeloopen. Midden op de tafel staat een groote pot met melk voor ieder, die er gebruik van wil maken. Onze dagelijksche vertering voor man en paard beliepen omrent 1 dollar 25 cents.

Behalve op een' heuvel kan men zelfs in de bewoonde streken zelden meer dan een achtfte of een vierde mijl van den weg zien: al het andere is een onoverzienbaar woud. De reeds boven beschrevene huizen van boomstammen zijn hier dikwijls ellendige spelonken vol luchtgaten, waar de wind doorspeelt. Zoo er al vensters zijn, wordt door de gebrokene ruiten een hoed of een vrouwenrok heen gestoken. Zelden ziet men er eenige verw. Het vuur wordt altijd op den haard aangelegd; haardjes, gelijk bij ons in *Engeland*, zijn bijna onbekend. Dit alles is echter geen blijk van armoede, maar wel een bijna zeker bewijs, dat men u herbergzaam onthalen zal. Ik heb zelfs in steenen huizen, die er goed uitzagen, gebrokene vensters met hoeden en rokken gestopt gezien, en men verzekerde mij toch dat de bewoners het zeer wel hadden; het is slechts eene gewoonte, ontstaan uit de moeilijkheid om glas te bekomen, en de neiging tot uitstel, waaraan de menschen doorgaans zoo onderhevig zijn. Het huis is dikwijls omringd door eenen perziken- of appelboomgaard, een tuintje, een stukje land met tabak, katoen of indigo beplant, en

bij-

bjēnkorven (gemaakt van holle stukken hout, of vierkante doozen). Zelden is een boerenhuis zonder zwaluwnesten, of hokjes aan een' stok vastgemaakt, in de manier van duiventillen, waarop de zwaluwen dan altijd hare nesten maken. Aan het eind van ieder huis ligt gewoonlijk een herten- of beerenvel te droogen.

In verscheidene dier huizen zag ik liefhebberij voor het lezen. Ik herinner mij, behalve bijbels en couranten, in sommigen de *Salmagunda*, den *Olijftak* (*Olive Branch*) (*), en de Geschiedenis van den jongsten Oorlog, gevonden te hebben; dit waren de drie kapitale werken, doch ook reisbeschrijvingen en staatkundige geschriftjes waren niet ongewoon. In de harten van deze ruwe, maar hooghartige *Americanen* heerschte liefde voor het Vaderland en de Vrijheid; vaderlandsche prentverbeeldingen, liederen en gezangen, die aan den muur hangen, herinneren hen steeds de Geschiedenis der omwenteling, die van den jongsten oorlog, en, 't geen meer afdoet, de noodzakelijkheid en het belang, om steeds voor hunne Regten en het behoud hunner wetten te waken.

Alle de bewoners dezer streken zijn jong of van middelbaren ouderdom; wij zagen op de gheele reis slechts één' of twee wezenlijk *oude* lieden. Dit komt geenszins door eenige ongezondheid der uentstreek, maar omdat de menschen zich alle slechts binnen kort hier neêrgezet hebben. Bijna voor ieder huis

(*) Twee werken, waarvan het eerste mij niet bekend is. Van het tweede, een zeer getrokken staatkundig geschrift, zal beneden worden gesproken.

spelen zes of acht kinderen, met weinig meer dan een hemd aan 't lijf, zoo dat het land ook de vruchtbaarheid der menschen schijnt te bevorderen. Bijna ieder huisvader heeft een of twee slaven, en hoe meer hij er heeft, te hooger wordt hij geacht, vooral wanneer een huwelijk op til is. De slaven worden, met zeer weinig uitzonderingen, goed behandeld.

De kleeding der inboorlingen is eenvoudig; de mannen dragen of een' katoenen rok, van eigene fabriek, of een jagershemd en eene wijde broek: zelden hebben zij een' doek om den hals. De vrouwen kleeden zich in eenvoudig rokkenstreep van eigen maakfel; zij breijen ook hare eigene kousen, spinnen en weven hare verdere kleederen en beddegoed, maken dikwijls hare eigene kousen en schoenen; kortom doen alles zelve. De mannen zwerven gaarve in de bosschen rond met hond en geweer; zij schieten voortreffelijk, en doen zonder ooit te misfen een eekhorentje of vogel van den hoogften boom afzuimelen; men vindt er, die in het opzamelen van de plant *gensing* en wilden honig, (*) aanzienlijke winst behalen. Er zijn echter te vele, die hunne landhoeve verzuimen, welke hun ten slotte toch meer zouden opleveren, en bijna niets doen dan jagen of op het veld rondzwerven. Allen zijn goede ruiters. Ik heb gezien, hoe vier of vijf *Kentuckers*, voor een nietige weddenschap, hetzij met zadel en toom, of ook met niets dan een oude zadel zonder riem, opzaten, en in een oogenblik buiten 't gezigt waren. Men geeft hun nieuws-

gie-

(*) De volkplanters hebben bijen ingevoerd, die verba-
zend

gierigheid omtrent de reizigers na: het is waar, dat zij somtijds vele vragen doen, die men in *Engeland* voor onbeschoft zou houden, doch zij zullen u, wanneer gij op uwe beurt aan 't vragen gaat, even onbewimpeld antwoorden. De afgelegenheid der landstreek buiten allen beschaafden omgang, het geringe getal der bewoners over een onmetelijk grondgebied verspreid, en hunne verwijdering, zelfs van het oude *America*, hebben deze gewoonte ingevoerd, en verontschuldigen die eenigermate. Wij hadden omtrent het volgende gesprek met eenen man uit *Nieuw-Engeland*, die zich in *Kentucky* had neêrgezet, hetwelk ik zal mededeelen als een staaltje van de taal, die men in *America* hoort. Bij ons afstappen aan de herberg kwam de hospes te voorschijn.

Hospes. Uw dienaar, Heeren! het is mooi weêr.
Antwoord. Zeer mooi.

H. Gij hebt daar twee nette *scheepsels* (*) bij u: het is een regt keurig paar.

A. Ja: wij hebben ze ook gekocht voor een paar.

H. Zij kosten wel een' hoope geld. (Na eenig stilzwijgen, met een' veelbeduidenden blik). Tweehonderd dollars, denk ik?

A. Ja, zij kosten geld genoeg.

H.

zend sterk zijn toegenomen, en zich over het geheele grondgebied, der Westelijke Staten, ja zelfs een geheel eind wegs ten Westen van den *Mississippi* hebben uitgestrekt, in hunne verhuizingen steeds de volkplanters volgende.

(*) De paarden.

H 5

H. Is 't mogelijk! (eene paus). De Heeren gaan westwaarts naar den *Ohio*?

A. Wij gaan naar *Philadelphia*.

H. *Philadelphia*! ô! dat is eene *ijselijk* groote plaats, wel drie of viermaal zoo zwaar (*) als *Lexington*.

A. Tienmaal zoo groot.

H. Wel bij *St. Felten*! wat een geweldige hoop huizen! maar ik reken dat de Heeren te *Philadelphia* niet groot gebragt zijn.

A. *Philadelphia* is onze geboorteplaats niet.

H. De Heeren zijn misfchien landwaarts in, uit *Canada*?

A. Neen, wij zijn uit *Engeland*.

H. Is het mogelijk? wel, ik rekende dat gij van buiten waart. Hoe lang zijt gij uit het oude land geweest?

A. Wij verlieten *Engeland* in *Maart*.

H. En in *Augustus* zijt gij hier in *Kentuck*? Wel! ik dacht dat gij eenige jaren hier in de Staten geweest waart: gij spreekt bijna zoo goed *Engelsch* als wij.

Deze zamenpraak is geene letterlijke kopij van het in der daad zoo gehoudene, maar zóó spreken toch de meeste lieden in het achterland, gevoegd bij eenige z-gswijzen uit *Nieuw Engeland*. Het is de gewone stijl van den hutbewoner en herbergier (†).

Door

(*) (Eng.) *Big*.

(†) De Schrijver geeft hier eene lijst van *Engelsche* uitdrukkingen, bij de *Americanen* in gebruik, die voor den *Nederduitschen* lezer van geen belang, en dus wegge-
laren zijn.

Door het schandelijk en twistziek gedrag van eenige weinige heeft het geheele volk dezer streek een' zeer slechten naam in de andere Staten bekomen, vooral van onzindelijkheid, en hunne manier van te vechten wanneer zij dronken zijn, doch dit bepaalt zich zekerlijk tot de laagste klasse, en hangt af van de keuze der vechters. Naar ik vernomen heb, wordt er doorgaans gevraagd: *wilt gij heusch vechten, of zoo als het valt?* Ik kan u op beiderlei manier goed toetakelen. In het laatste geval maken de strijders van alle slechts mogelijke manieren van aanval gebruik; zij stooten, schoppen, bijten, en trachten zelfs met duivelsche woede elkander met den duim de oogen uitedrukken. Ik heb echter nooit *zulk* eene vechtpartij gezien, (men noemt dezelve *a gouging match*, en het oog uitedrukken met een afzonderlijk werkwoord *to gouge*) en hoewel ik mij menigmaal uit noodzakelijkheid in het slechtste gezelschap bevond, is mij nooit die *gunst* aangeboden. Ook geloof ik geenszins, dat deze verfoeijelijke gewoonte zoo algemeen is, als men zegt. Mij zijn slechts twee menschen voorgekomen, die door deze manier van vechten geleden hadden; de een had bijkans een oog verloren, en de ander, een vrije Neger, was genoegzaam blind. Zij hadden beide aan de oevers van den *Ohio* gewoond, waar het oognitedrukken dan nog het meest plaats heeft, en uit de Zuidelijke Staten is ingevoerd. Zekerlijk is het eene vlek op de Wetgeving, dat tegen zulk een beestachtig gebruik geene sterke wet bestaat. Daarentegen is het *boxen* voor weddingenschappen in de Vereenigde Staten onbekend.

Lan-

Landerijen kan men in de Vereenigde Staten bekomen, voor twee, of ook voor 30 en 40 *dollars* het *acre*, naar mate der ligging of hoedanigheid van den grond; en daaraan toegebragte verbeteringen. De landman kweekt slechts weinig kunstgras, aard-appelen, wortelen, rapen, enz. *Mais* of *Indiaansch* koren, en houtgewas vervullen de overige plaats. Ieder boer heeft eene kudde zwijnen, die met de koeijen hun voedsel in de bosschen zoeken, hetwelk ten allen tijde ruim te vinden is. De koeijen hebben een schelletje aan den hals, zoo dat zij niet verdwalen, zonder dat men ze terug vindt; meestal zijn zij des avonds weder thuis. De varkens komen des zomers niet zoo gemakkelijk terug; doch doorgaans luisteren zij naar de stem van den hoeder. Men verhaalde mij, dat zij des winters zeer vet werden door de eikels en beukels, met welke de wouden der Westelijke Staten zoo overvloedig voorzien zijn.

TIENDE HOOFDSTUK.

Weg tusfchen de bergen in westelijk Virginië. Wolven. Ratelflangen. Faizanten. Vrolijkheid op Regtdagen. Hazen. Natuurlijke brug. Hessische Soldaat. Eene drift slaven. Duitscher. Winchester. Harpers veer.

Zondags den 3 Augustus. Dezen morgen verlieten wij de herberg van den Heer GREENWAY, en maakten ons gereed tot den togt over den weg tusfchen de *Blaauwe* en *Noordelijke*, of *Alleghany*-ge-

gebergten. Het land is minder hobbelig dan in *Tenessee*; de grond verschillend, en voor een groot gedeelte niet zoo goed als die, welken wij te voren waren doorgekomen. Wij hielden ons nachtverblijf bij den Heer ATKINS, na eene dagreis van 31 mijlen.

Maandag den 4 Augustus. Wij ontmoetten hier een fraai landschap met heuvelen en dalen afgewisseld; ook eenige velden met klaver. De huizen hadden een beter voorkomen, en waren ook van betere bouwstoffen dan wij in lang gezien hadden, hetzij goede houten huizen (*log-houses*) met schoorsteenen van kalksteen, of geheel van blaauwen en zwarten kalksteen, met witte mortel of cement opgetrokken. Wij vertoefden dezen nacht ten huize van eenen *Ier*, die ons meldde, dat de landbouwers op dezen weg, 200 mijlen verre, geene andere markt voor hunne produkten hadden, dan den zwerm van landverhuizers, die op den duur van de zee kust herwaarts optrekken: en dat of akkerbouw of herberg houden hier te land de beste kostwinning was; daar de boer in dat geval eene zekere en goede markt vindt van alles wat hij maar teelt. Het schijnt, dat dit volkomen naar waarheid is, wanneer wij naar de landverhuizers mogen oordeelen, die wij onlangs zijn voorbij gekomen, en nu is het nog het slapst van het geheele jaar: de meesten verhuizen eerst omtrent het afvallen der bladeren.

De wolven zijn hier zóó schadelijk, dat de Wetgeving twaalf dollars voor een volgroeid schedelvlies, en zes voor dat van een' jarigen wolf geeft, wan-

126 DAG VERHAAL EENER REIZE

wanneer men ze op het stadhuis brengt. Iemand had het geluk verscheidene wolvennesten in een hol, en daarin wel achttien jongen te vinden, waarvan hij ook de daarop gestelde *premie* ontving. In de nabuurschap, zeide hij, was ook eene rotzkloof, vol ratelslangen, die *doodelijk* sissen wanneer men hunne krocht genaakt. Dit zijn de eerste ratelslangen waarvan wij op onze geheele reis gehoord hebben, uitgezonderd eene, die wij op het lauriergebergte (*Laurel Ridge*) met den afgehneden' ratel daarnaast dood zagen liggen.

Hier zijn ook in de nabijheid loodmijnen, zout- en gips-groeven. De gips dient op de ligte hooge landen zeer goed ter bemesting. Wij werden dezen nacht door weegluizen gekweld, het eenige voorbeeld, hetwelk ik daar van in de Vereenigde Staten ontmoet heb.

Dingsdag 5 Augustus. Wij staken heden een arm der rivier *Kenhaway* over naar *Newbern*, een plaatsje van tien huizen, en ontbeten te *Wades*. In den namiddag zagen wij verscheidene faizanten, die men ons zeide dat zeer talrijk waren; de vogel, diemen dus noemt, is eene soort van knorhanen, iets grooter dan de *Engelsche* patrijs, en zij worden ook in *Nieuw-Engeland* patrijzen geheeten. — Na de *Nieuwe Rivier* of den voornaamsten arm der *Kenhaway-Rivier* overgetrokken te zijn, kwamen wij te *Christiaansburg*, eene landstad, waar wij dien nacht vertoefden. Het was een regtdag, en bij die gelegenheid was de herberg vol beschonkene lieden; op zulke dagen een al te gemeen gebruik in *Virginia*. Evenwel wij moeten de inwoners geenszins

zins beoordeelen naar de menigte, die bij zulk eene gelegenheid van alle kanten toekomt om te harddraven en zich in de kroegen te vermaken. Een oude dronkene jager wist verscheidene geluiden van dieren en vogelen treffend na te bootsen.

Woensdag den 6 Augustus. Dezen morgen staken wij over den hoofdtak van het *Alleghany*-gebergte, dien men den ruggegraat der Vereenigde Staten kan noemen, en dadelijk bespeurden wij, dat de beken en riviertjes naar het Oosten liepen. Ons ontbijt namen wij bij den *Veteraan* MILLER, een' oud officier uit den oorlog der omwenteling, waarvan hij (natuurlijk) *con amore* sprak. Hij heeft eene schoone landhoeve met vruchtbaar land, en eene allerliefste gelegenheid tusschen den noordelijken en zuidelijken berg, waar, van den top der bergen, zich de heerlijkste gezigten in 't rond aan het oog des verrukten beschouwers vertoonen.

Verder kwamen wij door het reute stadje *Salem* van 30 of 40 steenen, of de beste soort van houten huizen; doch door zeer middelmatig land naar de herberg van DILLARD. De laatste dagen had ik aan buikloop geleden, eene kwaal die in den zomer hier veel onder aankomelingen en kinderen regeert. Ik geloof dat zulks aan drinken van koud water, terwijl ik warm was, moet worden toegeschreven.

Donderdag den 7 Augustus. *Fincastle*, waar wij tegen het ontbijt aankwamen, is een fraai en toenemend plaatsje van 50 steenen en de beste soort van houten huizen, met een goed Regthuis, gevangenis en bedehuis, en omtrent 500 blanke inwoners. Wij werden in de herberg geducht medege-

genomen, en hebben over 't geheel alles in *Virgi-
nië* duurder gevonden dan in het westen. In den
namiddag reden wij weder door eene *romaneske*
landstreek, gedeeltelijk met sparrenhout begroeid,
en met heuvel en dal afgewisseld, doch onvrucht-
baar, de heuvelkanten daarentegen waren bebouwd.
Wij zeeden over de bron der *James* - Rivier,
die bij den mond der *Chesapeak* - baai in zee valt,
en kwamen door het dorpje *Pattonsburg*, in een
roofig oord gelegen, dat rijk is aan ijzeroer. De
heer NEWALL, waar wij dien nacht onzen intrek
namen, was zeer druk met zijnen oogst bezig, zoo
dat wij het huis bijna geheel tot onze beschikking
hadden; het staat op eene hoogte naast den weg.
Op een' afstand van verscheidene mijlen vertoonen
zich de met wolken bezette bergkruinen van den
Otter; men wil, dat zij 4000 voet hoog, en het
toppunt zijn van het blaauwe gebergte.

Vrijdag den 8 Augustus. Het landschap is
hier bijna gelijk een *Engelsche* tuin. De lieden
hebben het voorkomen van *Engelsche* boeren, en
vooral de vrouwen hebben in hare kleeding veel
van ons landvolk: ook dezen morgen vooral waan-
den wij ons, op het zien van eene jonge vrouw,
die daarheen trippelde in een kleedje van gedrukt
katoen, met een' *shawl* en *Engelschen* stroehoed,
volmaakt in ons vaderland verplaatst. Doch deze
begoocheling werd ras verdreven door eene leger-
plaats van landverhuizers aan den grooten weg,
bestaande uit twee ligte bedekte karren, met ver-
scheidene mannen, vrouwen en kinderen, die zaten
te ontbijten, terwijl hunne paarden naast hen graas-
den.

den. Dit is de gewone manier, waarop deze arme (vrijwillige) *Emigranten* reizen: zij koopen hunne levensmiddelen en graan van de boeren of herbergiers op den weg, doch altijd met de meest mogelijke zuinigheid, om hun geld nog ter plaatse hunner bestemming te brengen. Dezen morgen zagen wij twee jonge hazen: volgroeid zijnde hebben zij de groote van een konijn, en worden ook zóó genoemd. Dit dier is hier alles behalve gemeen; wij hadden er nog geene gezien. Na een aangename morgenrit kwamen wij aan de Natuurlijke Brug, eene herberg van dien naam, doch twee mijlen van welke zich het natuurwonder, naar 't welke zij genoemd is, inderdaad bevindt.

Na den eten gingen wij, schoon het bijna middag, en zeer heet was, op aanwijzing van onzen waard, langs een pad door de boschen, hetwelk telkens verwarder en hobbeliger werd naar mate wij voortgingen, nograans waren de boomen afgeschild (*blazed* (*)) om de nieuwsgierigen te geleiden. Wij vonden de plaats dus met weinig moeite. Bij het naderen tot de brug komt men aan den rand der klip, waar de grond geheel vlak is, en wordt getroffen door een verbazend gezigt naar beneden. De vallei, over welke de rotsbrug geleidt, is steenachtig, naauw, ontzettend steil, en vol boomen, die, van deze hoogte gezien, zich niet meer dan strui-

(*) Een *Americaansch*, geen *Engelsch* woord. De zaak bestaat in het afnemen van omtrent een voet breed der schors van elken derden of vierden boom aan weërszijden van het pad.

struiken vertoonen. Wij daalden langs een slingerpad naar beneden, want de weg regt af zou te steil zijn. Beneden konden wij dit natuurwonder van *Virginien* op ons gemak beschouwen. De brug is zeer dik, doch van de natuur volmaakt in de gelijkheid van eene kunstmatige boog gevormd; zij strekt zich ter hoogte van niet minder dan 200 of 250 voet over de vallei uit, de spanning is 40 of 50 voet, de rotsmuren bijna loodregt. Beneden vloeit eene kleine kreek, die allengs tot eene aanzienlijke rivier aangroeit. In het dal, en op de uitstekende hoogten en loodlijnige klippen aan weerszijden groeijen allerlei boomen, zoo wel die hun blad verliezen, als die het altijd behouden. Van beneden door den boog heen gezien, is dit gezigt een der meest *romaneske*, die men zich voorstellen kon. Er geleidt een goede en stevige weg over de brug. Gedurende den laatsten oorlog werd op den top eene schiethagelfabriek opgerigt, die echter thans gestaakt is. Beneden zagen wij eenen schelpvisch omtrent drie duim lang, in allen opzichte volkomen naar eene zeekreeft gelijkende, met even zoo vele pooten, sprieten, enz. In de herberg teruggekomen schreven wij onze namen in een boek, waarop zich personen uit alle gedeelten van *Noord-America*, ja bijkans uit de geheele wereld, als bezoekers der rotsbrug in het vorige jaar hadden onderteekend.

In de herberg bevond zich een zeer oud en blind *Hesfisch* foldaat, die tot nu toe als leidsman naar de brug had gediend. „Hij werd, volgens een „*Americaansch* werk, *Brieven uit het Zuiden* ge-
„naamd,

„naamd, door den wettigen Vorst van *Hessen-Kassel* aan den Koning van *Engeland* verhuurd, „om aan menschen, die hem nooit eenig kwaad ge- „daan hadden, en hem op een' afstand van tusschen „de 3 of 4000 mijlen zekerlijk nooit in den weg „geweest waren, den hals aftefnijden. Voor dit „aangenaam en christelijk dagwerk ontving hij vier „stuivers en zes duiten daags, daar Z. H. de Land- „graaf van *Hessen* ten zijnen eigenen Allerhoogsten „behoefte één' stuiver en twee duiten daags af- „trok van de zes stuivers, die hem door Z. M. „Koning GEORGE hoofd voor hoofd werden be- „taald voor zijne soldaten, die hij overzond tot „bestrijding der Rebellen. De oude man deed „gelijk weleer sommige helden uit den Riddertijd, „wanneer jonge meisjes zich verkleed in de steek- „spelen mengden. Eerst bezocht hij dit jonge, „schoone, bloeiende land, en geraakte toen daarop „verliefd; en toen de oorlog gedaan was, bleef „hij stil achter, en liet Koning GEORGE de reke- „ning (van het bloedgeld) met zijn' Heer en Mees- „ter vereffenen, zoo goed hij kon.”

Zaterdag den 9 Augustus. Heden ontbeten wij in het aangename vlek *Lexington*, van 70 of 80 steenen en goede houten huizen. Nabij de stad is eene Academie, eertijds *Liberty Hall*, thans *Washington* genoemd, van steen gebouwd, en goed begiftigd door den grooten man wiens naam het draagt. Het land is heuvel en dal, door bergen omgeven. De boerderijen zijn van de tweede of derde hoedanigheid, (dat is te zeggen middelmatig en slecht: de *Americanen* verstaan door *derde hoe-*

danigheid anders iets beters). Dit gedeelte van *Virginien* is vol geneeskrachtige bronnen, waarheen zich zieken zoo wel als gezonden en rijken begeven. De warme baden, bij een dorp *Bath* genaamd, zijn beroemd. Hier zijn ook verscheidene natuurlijke zeldzaamheden: het merkwaardigste is *wior's hol*, een bijzonder eigendom. Bij toortslicht geeft het eene allerschitterendste vertooning. Er was een briefje aangeplakt aan de herberg waar wij ons bevonden, met berigt, dat dit hol in de volgende week zou verlicht, en vuurwerken daarin afgestoken worden. — Wij kwamen dien dag verder door het dorpje *Fairfield*, waarbij wij een' troep van 50 of 60 gieren over een' hoogen heuvel zagen zweven.

Zondag 10 Augustus. Wij ontbeten heden te *Staunton*, een stadje van honderd zestig goede steenen en houten huizen; met een Regthuis, een Gevangenis, en Hoogere School. Deze plaats is 126 mijlen W. N. W. van *Richmond*. Achter *Staunton* ontdekten wij verscheidene Negers op eene uitgestrekte plantaadje aan den landbouw bezig, verder op was het Huis van *den grooten man*, en op eenigen afstand vertoonden zich de Negerhutten met rieten daken, als eene kleine stad voor ons oog. Deze Negers schenen gelukkig, indien wij zulks ten minsten uit het luide gelach en gefluit mogen oordeelen, waarin zij zich dikwerf toegaven. Wij bleven dien nacht onder het gastvrije dak van een' *Duitscher*.

Terwijl wij aan 'smans deur zaten, eene cigar rookten, en ons in aangename overdenkingen toe-

gaven, werden deze geheel verjaagd door het zien eener *drift* Negers, paar aan paar geboeid, door vrouwen en kinderen gevolgd, de zwaksten van dezen in eene overdekte kar; het geheele getal bedroeg 25 of 30 menschen, gevolgd door een' enkelen zielverkooper, wiens eenige zichtbare middel tot verdediging in een' ponjaard van omtrent een' voet lang bestond, die met een' gordel aan zijne zijde bevestigd was. Hij hield bij onze deur stil, verzocht en verkreeg een nachtverblijf. De Negers werden naar de schuur gezonden, waarheen zij zich begaven, terwijl de meisjes zongen en zeer vrolijk schenen. Eenige weinige bleven achter, om voor alle de anderen levensmiddelen gereed te maken. Hoe wel de vrouwen met haren vernederenden toestand te vrede schijnen, is dit geenszins het geval der mannen, die elke gelegenheid tot ontsnappen waarnemen, en zich alsdan van boerderij tot boerderij in de buitenhuizingen der boeren verbergen, en door de slaven, die aan 't werk zijn, met levensmiddelen verzorgd, en voortgeholpen worden. — Toen de Koopman zijne *familie* ter ruste gebragt had, begon onze hospes, die zelf wel zin had, om naar het Westen te gaan, en hoorende dat hij van *Louisiana* was, een gesprek met hem aanteknoopen. De man was spraakzaam en niet onkundig; hij gaf een belangrijk verlag van dat land, naar het welke hij zijne tegenwoordige troep slaven bragt. De grond, zeide hij, was zeer vruchtbaar, vooral aan de *Roode Rivier*, alwaar hij door geene streek der Vereenigde Staten overtroffen wordt, en, zonder bemesting, zestig schepels *mats*, 30 tarwe en 2000

pond tabak op het *acre* opbrengt; aan de *Rood* en *Arkansa* - Rivieren vermeerderen de volkplanters spoedig, die zich met het *Indiaansche* bloed vermengen, en op de *Indiaansche* wijze leven. Alle foorten van wild, buffels, (*) herten, elanden, beeren, wolven, antelopen, panter, (†) bevers en wilde paarden, katten en honden, zijn er in den den grootsten overvloed. *Opp*er-*Louisiana*, en het land aan den *Misfour*i zijn gezond; maar *Neder-Louisiana*, aan den mond van den *Misfissipi* gelegen, is koortsig en vernielend voor de eerste aankomelingen: de uitgebreide vlakten zijn moerasfig, en staan wel een half jaar meer of min onder water.

Maandag den 11 Augustus. Wij hadden heden eene dergelijke landstreek als gister. Eene tweede drift flaven kwam ons voorbij, de mannen gekneveld als in de eersten, beide partijen kwamen van *Baltimore*. — *Newcastle* was ons nachtverblijf, een vlek met eene straat van omtrent 60 steenen en goede houten huizen.

Dingsdag 12 Augustus. Dezen morgen reden wij door schoone bouwlanden, tot de beste behorenden die wij nog in *Virginie* hadden gezien. Wij ontbeten te *Woodstock*, een zeer net plaatsje van 60 goede huizen. In den namiddag was het land
steen-

(*) Wij hebben reeds boven aangemerkt, dat dit niet de eigenlijke buffel, maar de grootere *bison* of bultos is. *Vers.*

(†) Ook den panter vindt men eigenlijk niet in de Nieuwe Wereld, gelijk reeds *buffon* bewezen heeft. De panter is een *Afrikaansch* dier; het hier bedoelde moet de *jaguar* zijn.

steenachtig, maar toch goed, geheel bebouwd, en de eigendommen waren door steenen muren afgeperkt. Een *Americaan* zou zulk land niet te geef willen hebben, maar deze lieden zijn alle *Duitschers*, en de zucht voor hunne landgenooten is hier zoo sterk, dat veel land bebouwd wordt, hetwelk anders in allen gevalle zou blijven liggen, tot het in de Westelijke Staten begint schaarscher te worden. De uitgewekene *Duitschers* voegen zich namelijk bij hunne hier gevestigde landgenooten, en deze verwijderen zich niet naar elders, om geene vreemden te huwen. Zelden trouwt een *Duitscher* met eene *Amerikane*, of omgekeerd, ten zij hij of zij van *Duitsche* ouders zijn. Men heeft voorbeelden gezien, dat zij naar *Duitschland* om vrouwen geschreven hebben, die ook menigmaal overkomen, en wanneer zij vlijtig en huishoudelijk zijn, doorwaans een' goed' man vinden.

Wij zagen hier eene groote menigte schapen, geheel verschillend van de *Engelsche* soort (in zoo ver ik die ken), zijnde groot, breed over 't kruis, en voort van wol. Dien nacht vertoefden wij te *Strausburg*, eene plaats van 60 huizen, en slechts 100 tijlen (33 uren) van de stad *Washington* afgeleg.

Woensdag den 13 Augustus. Wij staken heden de *Cheedoa* over, en kwamen door *Middleton*, 't welk omtrent 30 huizen zal tellen. Vijf mijlen verder lag *Stephensburg*, een levendig plaatsje van 60 huizen. (Hier waren 5 of 6 wagenmakers). Wij ontbeten te *Kans-town*, een gehucht van tien huizen. Des namiddags kwamen wij door de stad

Winchester, de grootste plaats in *Virginië* ten Westen der *blauwe bergen*; de hoofdstraat is regt, welgebouwd en bestraat, met baksteenen huizen en vele goede Magazijnen, wordt door vele andere in regte hoeken doorsneden, en wij zagen hier en daar ook pompen staan. De openbare gebouwen zijn net, en de plaats heeft een levendig voorkomen. De inwoners zullen 2000 Blanken, en omtrent 300 Negers bedragen. Ons nachtverblijf was in eene herberg, door een' *Duitscher* bediend. De grond, dien wij heden doortrokken, was doorgaans klei, met zand.

Donderdag 14 Augustus. Wij reden ook heden door een fraai, meest effen en zeer vruchtbaar land, en kwamen door het plaatsje *Georgetown*, met 100 nette baksteenen huizen, te *Harper's veer*, waar wij een' dag besloten te blijven, om den beroemden doortogt der rivieren *Chenodoe* en *Potomac* door de hooge *blauwe bergen* te zien, langs welke wij nu zoo vele dagen gereisd hadden.

Harper's veer is een welvarend dorp van 60 steenen en houten huizen; het heeft eene fabriek van jagtgeweeren en bajonetten, en een tuzhuis aan de Vereenigde Staten behorende, alles in 6 of 7 steenen gebouwen. De ligging van het dorp is zeer *romanesk*; de straat die den heuvel opgaat is steil, en wel 200 voet hoog: het punt van vereeniging der twee rivieren is zeer smal, en de oevers zoo hooftrecht, dat aldaar nauwelijks iers, dat naar eene straat gelijkt, aan de boorden der rivier kan worden gevonden. Dit punt wordt ook aan alle kanten door heuvelen en bergen omringd. De

Che-

Chenedoa is eene zeer driftige rivier, die over klippen stroomt, en vele molens drijft. Door eene particuliere onderneming werd hare bedding verdiept, op dat zij ten behoeve der binnenlandsche voortbrengfelen platboomde vaartuigen zou kunnen dragen. Aan den *Potomac* is thans een klein kanaal voltooid, hetwelk eenige watervallen en rotsen afsnijdt. „Het „gezig van den doorgang der vereenigde rivieren „door de bergen,” zegt een beroemd wijsgeer en staatsman, (*) „is alléén eene reis over de *Atlantische* zee waardig. Zekerlijk heeft het aien „schijn, dat zij oorspronkelijk aan den voet „van den bergrug, nabij de plaats waar de sleuf „thans is, ineenliepen, en een groot meir „vormden, waarvan het water door zijne zwaar- „te zich op eene zwakke plaats een' naauwen door- „togt door het gebergte baande, en dus een' „stroom vond, die alle hinderpalen in zijne driftige vaart verbrijzelde.” De steile hoogte der omliggende heuvelen, de onafgebrokene loop der *blaaue bergen* vele mijlen verre aan weêrszijde der sleuf, en de geweldige rotsen en steenen ter midden der bedding, alles spreekt voor de waarheid van JEFFERSONS gevoelen. (†)

De herberg, waarin wij ons begaven, is de eenige goede in de plaats, en hier ontmoetten wij op onze reis het voorbeeld eener onbetamelijk hoo-ge rekening. De waard eischte 50 cents (25 ft.) voor elken maaltijd, en voor de bedden in even-
re-

(*) JEFFERSON.

(†) In deszelfs aantekeningen over *Virginie*.

redigheid, voorts 25 cents voor vier pinten gerst, daar hij toch zoo vele schepels nieuwe als hij maar wilde voor 35 of 40 cents de schepel kon bekomen. Wij beklagden ons over dezen prijs: maar de man bleef op zijn stuk staan, schoon de wet hem niet meer dan 12½ Cent de vier pinten toerekende. Hoewel dit vernomen hebbende, hadden wij echter tijd noch lust om met hem in 't strijperk te treden.

ELFDE HOOFDSTUK.

Verdere aanmerkingen omtrent Westelijk Virginiën en deszelfs bewoners. Kost van een' reiziger. Gewoonten in eene Americaansche herberg. Duitschers. Slaven. Methodisten. Landmilitie. Klimaat. Landbouw.

Deze geheele streek is, met eenige uitzonderingen, vergachtig, en zeer afwisselend. Boomen en bloeiende heesters zijn talrijk, maar niet zoo veelvoortig als in *Kentucky* of *Tenessee*; de wegen zijn dikwijls slecht voor wagens of karren, hoewel uitstekend om te rijden. Over de talrijke rivieren en kreekken liggen doorgaans houten bruggen. Vele der herbergen en boerenwoningen zijn goede steenen huizen met alle gemakken. In elk huis der nieuw aangelegde strecken is men bereid om fatsoenlijke reizigers voor éenen nacht te herbergen. Dit is eene uitstekende goed gewoonte, maar het onthaal is niet overal even goed, daar de bewoners wel eens

eens niet van het noodige voorzien zijn (*). Zóó moeten de reizigers, die den weg niet weten, en dus ter zijde af een nachtverblijf moeten zoeken, niet verwonderd zijn, indien er twee of zelfs drie van hun in één bed moeten liggen; of zelfs op den grond. (Dit laatste nogtans is zeldzaam). Soms tijds moesten wij naar onze eigene paarden zien, die ontzadelen, roskammen, en voederen. Er is geen trein van bedienden ter oppassing, uitgezonderd in het geval, dat de eigenaar slaven heeft, die zijne trotsche bevelen kunnen voltrekken. Aan den anderen kant heeft de reiziger bij zijn vertrek niet den last der fooijen voor dienstmeiden, oppassers, of stalknechts; hetgeen men ter bediening doet, (en men doet dit met lust, wanneer er slechts iemand bij de hand is) wordt in den geheelen omtrek der Staten onder dat onthaal begrepen. Wij verteerden door elkander hoofd voor hoofd met één paard twee *dollars* daags: met zuinigheid konden wij met anderhalve *dollar* zijn toegekomen.

Zie hier de gebruiken in eene *Americaansche* herberg. Wanneer men 'smiddags of 'savonds na etenstijd in eene stad komt, is het moeilijk iets te bekomen: men vindt wel Reizigers die zeggen dat het onmogelijk is: maar met goede woorden ging het bij ons toch altijd. In de beste herbergen

en

(*) DAVIS merkt in zijne *Reize door de Vereenigde Staten* met reden aan, dat zelfs de klagten van een' misnoegden uitgever over de weinige gemakken eener *Amerikaansche* herberg eene lofspraak der gastvrijheid van het volk zijn, daar de meeste landlieden der Vereenigde Staten den reiziger om niet zullen herbergen.

en kookhuizen, in de steden, wordt tweemaal vóór den maaltijd geschild: ééns om zich gereed te maken, en eens wanneer alles klaar is. Als dan gaat de waard, en somtijds ook zijn huisgezin, met alle zijne gasten zonder onderscheid, (want er is nooit meer dan ééne tafel) aanzitten, en vallen zonder verdere plegtigheid op de spijsen aan. Doch de Dames worden uit beleefdheid aan het hooger eind geplaatst. Men eet in *America* spoedig na den maaltijd gaan de mannen naar de gezelschapskamer, of onder de galerij (*piazza*), en men rookt, hetzij na het ontbijt, of middag- of avondmaal, meestal eene cigar. Zelden of nooit wordt er na den eten gedronken. Wanneer iemand, die hunne gewoonten niet kent, hun iets te drinken aanbiedt, is het antwoord: Ik dank u, Mijn Heer! ik heb zoo even gegeten. Het gebruik brengt mede, omtrent een uur na den eten een glaasje sterken drank te gebruiken. Bij het eten is men nooit alleen: bij het ontbijt- en avondeten is een vrouwelijke, bij het middagmaal een mannelijke dienstbode ter oppassing in de kamer. Vreemdelingen worden door den waard aan zijn gezelschap voorgefeld, vooral indien zich lieden van naam en aanzien onder hetzelfde bevinden; eene zeer nuttige gewoonte in een land, welks bevolking uit zoo velerlei Natien bestaat.

Er zijn genoegzaam koren- en andere molens voor den landbouwer en ingezeten; in onderscheidene strecken van het gebergte bewerkt men ijzer-, zout-, kolen- en gipsmijnen. Maar in de geheele uitgestrektheid van 400 mijlen tusschen de twee berg-

bergruggen
daarnaar
worden,
van bev
talrijke b

Het h
de geber
leefde,
waren b
geene ci
terstond
afkomst
Staat va
de *Amer*
ters alle
afstamme
wijls (e
zelfs wa
fijne, h
hiertoe
zooewel
gestalte,
eerste j
taankleur
vervallen
tanden;
bij elken

De zee
overal v
de onze

bergruggen zijn geene groote steden, of iets, dat daarnaar gelijkt. Ook zullen er nooit gebouwd worden, om dat het land te bergachtig, te ver van bevaarbare wateren en de zee is, om eene talrijke bevolking te kweeken.

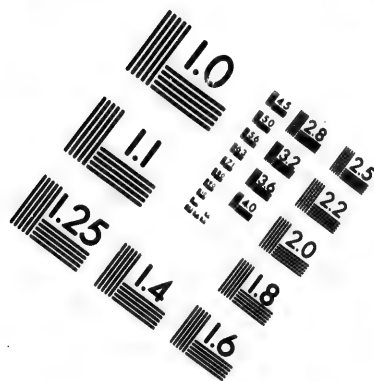
Het hoogere gedeelte van dit lange dal tuschen de gebergten wordt meest door welgestelde, beleeftde, en hulpvaardige *Duitschers* bewoond. Wij waren bij hun aanstonds als t'huis. Zij rooken geene cigaren, maar pijpen, en hier kan men terstond een' *Duitscher*, of een' *Duitsche* afkomst, herkennen. Ook de *Duitsche* in den Staat van *Nieuw-York* (*) rooken pijpen, maar de *Americaansche*, *Fransche*, en *Engelsche* planters allen cigaren. Het is merkwaardig, dat de afstammelingen der hier gevestigde *Duitschers* dikwijls (en bijna altijd) rijzig en wel gemaakt zijn, zelfs wanneer de ouders kort en dik waren: de fijne, heldere lucht, en de warme zomers, dragen hiertoe zekerlijk veel bij. De vrouwen hebben, zoowel hier als verder op in het Westen, eene goede gestalte, maar zelden eene frische kleur, dan in de eerste jeugd: de meesten zien doodelijk bleek, of taankleurig. Wanneer zij in de jeugd ook schoon zijn, vervallen zij toch spoedig, en hebben zelden goede tanden; het laatste komt doordien zij te heet, en bij elken maaltijd suikergebak eten.

De zeden der landlieden, niet alleen hier, maar ook overal waar wij geweest zijn, verschillen zeer van de onze. Men vindt dáár zulke lompe kinkels

niet:

(*) *Nieuw-Nederland*. Zie de *inleiding*.

6"

Photographic Sciences Corporation

**23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503**

niet: allen hebben eenige kennis der wereld en van het beschouwelijke van hunnen stand; zij bezitten veel vuur en werkzaamheid, en zijn, met onze boeren vergeleken, hetgeen een *Americaan* bij uitstek *vlugge knapen* (*smart men*) zou noemen.

Hoewel de gevloekte, en nooit genoeg afgekeurde slavernij der zwarten hier bestaat, heeft zij echter aan de Westzijde der *blauwe bergen* veel van hare lijfselijken verloren. De slaven worden tot huis- en landelijken arbeid gebruikt, en in 't algemeen minzaam behandeld. Men drijft hen met geene zweepslagen tot den arbeid, of geeft hun eene zware taak, of bekrimpt hen in hun voedsel, zoo als zulks, naar ik hoor, maar al te dikwerf in de zuidoostvlakte der Vereenigde Staten plaats heeft.

Volgens de wetten van *Virginie* mag geen slaaf de plantaadje van zijnen Heer verlaten zonder paspoort, op eene boete door den Heer te betalen. Hier, en overal in de Vereenigde Staten, hebben zelfs vrije Negers de wetten zeer in hun nadeel. Slaven trouwen niet, maar hun meester koopt gewoonlijk een' jongman en een jonge vrouw: zijn dezen het eens, zoo leven zij met elkander, en vervullen in eenige weinige jaren het huis met een talrijk slavenkroost, dat in de keuken of voor het huis neêrlicht of rondkruipt, somtijds te midden van tien of twaalf kinderen des eigenaars zelve. De kleeding der inwoners is even als in het westen, met uitzondering van het jagershemd; hetwelk sedert eenigen tijd is ter zijde gelegd.

De godsdienstige gezinten zijn talrijk; *Lutherschen*, *Presbyterianen*, *Episcopalen*, Kwakers, Doopsgezinen.

zinden
te led
zinte
bekend
den,
dan ho
in, o
bekosti
sten in
kend g
wel ee
kookge
slaan p
pers v
wel le
ten op
spannin
als dan
dweeper
een' oc
planter
gebaard
te bov
groot
dienstoe
karava
dikers
en der
meerder
perij, e
De o
kaak ste

zinden, (*Baptists*) en *Methodisten*, tellen de meeste leden. Reizende predikers van laatstgemelde gezinte vertoeven dikwerf in eene stad, en maken bekend, dat er eene vergadering zal gehouden worden, die doorgaans des avonds plaats heeft. Alsdan houden zij eene leerrede, en zamelen penningen in, om hunne reis naar de naastbijzijnde stad te bekostigen. De *Methodisten* houden ook bijeenkomsten in de boschen, die vooraf heinde en verre bekend gemaakt worden. Hier verzamelen zich dan wel eenige duizende menschen, die beddegoed en kookgereedschap mede brengen. In de nabijheid slaan paardehouders, (voor harddraverijen) verkoopters van appeldrank en korenbrandewijn, of ook wel ledigloopers en nieuwsgierigen, hunne tenten op, gelokt door de hoop op gewin of uitspanning, tot groote ergernis der broederen, die als dan hunnen ijver waarlijk tot het toppunt van dweeperij en ongerijmdheid drijven. Ik heb van een' ooggetuigen, een' geloofwaardigen *Engelschen* planter in *Maryland* gehoord, dat hunne razende gebaarden en geschreeuw eenmaal bijkans alle geloof te boven gingen, terwijl, volgens gewoonte, een groot aantal oningewijde nieuwsgierigen de Godsdienst oefening bijwoonde, en onder anderen eene *karavaan* van wilde beesten bijna de stem des predikers overschreeuwde. In weêrwil dezer tooneelen en der zoo verschillende sekten, is toch de groote meerderheid des *Americaanschen* volks vrij van dweeperij, en bijgeloof is er naauwelijks bij naam bekend.

De oude *Engelsche* straf van geesselen en aan de kaak stellen is in de meeste Staten afgeschaft, maar
in

in *Virginie* nog gemeen. Ik elke voornamen stad is daartoe bij het Stadhuis een geesfelpaal, voornamelijk tot het straffen der Negers bestemd. — Wij zagen verscheidene monstelingen der landmilitie, en hoewel men die niet met onze geregelde en geoffende landmilitie, of zelfs met staande troepen moet vergelijken, waren zij toch niet die onhandige schepfels, waarvoor men hen somtijds uitgeeft. Elk, die de vereischte jaren heeft, is volgens de wet een lid der militie, en moet zich vier *dagen* in het jaar in den wapenhandel oefenen; hij moet ook een geweer, en 't geen daartoe behoort, in huis hebben. Deze onkostbare, gemakkelijke inrigting tot 'slands verdediging, die de plaats van eene staande krijgsmagt vervangt, benevens het tuighuis aan *Harper's veer*, hetwelk door niet een' enkelden soldaat bewaakt wordt, pleit sterker dan geheele boekdeelen ten behoeve der wetten, en van den staat der Maatschappij in *America*. Hier zijn geene onlusten, geene oproeren, noch vrees voor dezelve.

Het klimaat is gezond, de inwoners aan weinig ziekten onderhevig, en deze weinige zijn meest de vrucht van ongeregelde heden, of van de ongewoontheit der luchtstreek en levenswijze. De markten voor landlieden aan de rivieren *Chene*, *Potomac*, en *James*, zijn *Richmond*, *Alexandria*, en *Georgetown*. Uit het gezegde blijkt, dat er hier weinig ruimte voor *Europische* aankomelingen overblijft, behalve naar den kant van *Tennesse*, waar men voor acht of tien dollars de *acre* half ontgonnen land kan bekomen.

Vele der landlieden houden paauwen; de Heer

GREEN-

GREENWAY, bij *Abington*, waar wij vertoefden, had er twaalf: derzelver staartvederen worden des zomers gebruikt, om de vliegen te verdrijven, en de lucht te verkoelen. Het hooi en het graan, (die tezamen ingeogst worden) waren meestal ingebracht; ten westen der *Alleghany*-gebergten was veel door den regen bedorven, terwijl men ten Oosten derzelve gebrek aan regen had. De *mais* of het *Indiaansche* koren was juist in de airen gescho- ten, en de weelderige groene velden van deze rij- zige en schoone plant maakten een treffend con- trast met het gele en verbrande voorkomen der an- dere landerijen. Men gebruikt gips of pleister tot bemesting. Wij zagen dikwerf ossen voor den ploeg of de kar. Bijna ieder dorpeling heeft ten minste één veld met *Indiaansch* koren, een of twee met ander koren, een klein hoekje bosch, een boomgaard, eenige weinige perzikkeboomen, koei- jen, varkens, gevogelte, wagen en paard. Wij zagen bijna altijd eenige vrouwen aan het spinnewiel of weefgetouw.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

*Maryland. Gevlugte slaaf. Maatschappijen tot
 afschaffing van den slavenhandel. Pensylvanie. Ha-
 nover. Klein-Tork. Lancaster. Tuin van Ame-
 rica. Duitsche landverhuizers. Aanmerkingen om-
 trent aangehoudene vreemdelingen. (Redemptioners).
 De nieuwe Fransche volkplanting Demopolis.*

Zaterdag, den 16 Augustus. Wij staken heden
 den *Potomak* in eene groote, aan het einde vier-
 kante veerschuit over, naar het daartegen over
 in *Maryland* gelegene veerhuis. Dit huis en eeni-
 ge andere staan onder afgescheurde klippen van het
blauwe gebergte, onder geweldige 400 voet hooge
 en naar beneden hangende rotsstukken, die dreigen
 hen en de inwoners in één oogenblik te verplette-
 ren. Het eerste gedeelte van onzen weg liep tus-
 schen den berg en de rivier, op eenen afgeperkten
 weg; na twee of drie mijlen is het land meer effen,
 en mischien zoo goed als het beste in de *Chene-
 doa*-vallei. Het koren zag er zeer goed uit. Na
 het ontbijt reisden wij door *Fredrik*, eene plaats
 boven in de reis naar *Pittsburg* vermeld, door
 eene welgebouwde, schoone groene landstreek naar
Woodsborough, waar wij vertoefden. Dit is een
 net vlek van 80 meestal steenen huizen, en eene
 goede steenen kerk, of, zoo als men zegt, verga-
 derplaats (*meeting*).

Wij zagen hier een' slaaf met een' ijzeren hals-
 band,

band, tusschen eene vork van twee tanden, die omtrent een' voet lang voor en achter uitstaken. Zijne misdaad was, dat hij getracht had, 's menschen oudste en heiligste geboorterecht, den roem en de aanbidding der *Americanen*, — de *vrijheid*, — te herkrijgen. Daarom werd hij met dubbele boeijen gestraft. Maar zóó is de mensch, zoo weinig blijft hij zich zelve gelijk, waar belang of gewoonte het gemoed beheerschen en verduisteren!

Wat baat het, zoo in 't vruchtbaar land,
Der Vrijheid edle tempel rijst,
Als d'armen slaaf beknelt de band,
Een duizendtal hun striemen wijst?

De vrienden van de afschaffing des slavenhandels geven de hoop nog niet op, hun edel doel te bereiken. Het Congres heeft wetten gemaakt tot verbod van den invoer van Negers, en zullen die wetten nog scherpen. Verscheidene staten, waarin de slavernij heerscht, zijn bezig met de verbetering van het lot hunner zwarte bevolking, en men doet groote pogingen om eene volkplanting derzelve in *Africa*, onder de bescherming der Vereenigde Staten, te vestigen, ja, om alle de Negers in jaarlijksche bezendingen uit het land te voeren. De tijd zal leeren, in hoe verre zulks uitvoerlijk is; om intusschen niet onbillijk te zijn omtrent de *Amerikanen*, moeten wij bedenken, dat de slavernij van de vroegste tijden der Volkplantingen af, toen dezelve nog onder *Engeland* stonden, in zwang was; en dat, sedert de Natie zich heeft vrij gemaakt, de pogingen tot vrijstelling der slaven, en

de Genootschappen tot afschaffing van den handel in dezelve jaarlijks zijn toegenomen.

Zondag den 17 Augustus. Het dezen morgen geziene land was aan weërszijden, van ons fraai bebouwd. Wij trokken door het stadje *Thorney*, en ontbeten in eene herberg door een' *Duitscher* gehouden. Deze man verkocht (gelijk in herbergen maar al te gemeen is) den sterken drank bij het half pint, en wij zagen met leedwezen verscheidene jonge *Duitschers* bedwelmd door den gemeenen, en wanneer dezelve overdadig gebruikt wordt, alerschadelijksten en vernielenden korenbrandewijn.

Dit was bijna het eenige voorbeeld van een ongeschikt gedrag, hetwelk wij bij dat voortreffelijke en ernstfeste volk hadden gezien.

Des namiddags kwamen wij in den bloeienden staat van *Pensylvanië*. Het land was hier van de eerste of tweede hoedanigheid, en goed bebouwd, gedeeltelijk met klaver en kunstgras; de weiden waren wel voorzien van beesten: de boerenwoningen van goede baksteen: de bouwlanden welomheind, en overvloed van mest. Het *Contrast* met de staten, waarin men slaven houdt, was zeer in het oog loopend, en scheen een bewijs opteleveren, dat 's Heruels hand dit volk gezegend heeft, hetwelk de slavernij door zijne wetgeving heeft verbannen. Wij bleven dien nacht te *Hanover*, eene welvarende en toenemende stad, met bijna 200 goede huizen, eene overdekte marktplaats, en twee kerken. De meeste inwoners zijn *Duitschers*, of afstammelingen derzelve.

Maandag 18 Augustus. Wij reden dezen morgen

IN
gen
min
zijn
groot
reed
weit
ploeg
men
van
lang
gods
inwo
eene
verf
men
volle
had
Het
eene
ons
ville
H
guch
bree
eilar
ten,
jend
derij
zeer
D
over
en

gen weder door een zeer goed bebouwd, meer of min heuvelachtig landschap. De boerenwoningen zijn groot, en de schuren boven de stallen de grootste die ik nog gezien had. Al het graan was reeds ingeooogst, behalve hier en daar eenige boekweit en *mais*; eenige boeren begonnen reeds weder te ploegen voor den tarwenooogst. Ons ontbijt namen wij in het nette bloeiende stadje *Klein-Tork*, van ééne welgebouwde straat omtrent eene mijl lang: er is een Regthuis, eene bank, verscheidene godsdienstige vergaderplaatsen, en omtrent 3000 inwoners. Eenige dagen voor onze aankomst had eene overstroming der kreek, waaraan de stad ligt, verscheidene huizen vernield, en tien of twaalf menschen weggespoeld. Eene molenkade was op vollen middag bij zwaren regen bezweken, en dit had deze treurige gebeurtenis ten gevolge gehad. Het tooneel der verwoesting gaf het gezigt als van eene door belegering geteisterde stad. Wij hielden ons nachtverblijf in het welgebouwde stadje *Brownsville*, aan de rivier *Susquehanna*.

Het gezigt te *Brownsville* is uitstekend. De *Susquehanna*, die met een' geweldigen stroom over de breede doch ondiepe bedding, vol kleine rotfige eilanden, heen rolt; de vischers- en handelschuiten, de brug, de stad *Columbia*, fraai op een' glooienden heuvel gelegen, met de boschlanden, boerderijen, en groene velden, maakt te zamen eene zeer schilderachtige partij uit.

Dingsdag, 19 Augustus. Wij staken de rivier over op eene uitstekende houten brug, met een dak en steenen pijlaren voorzien, niet minder dan eene

150 DAGVERHAAL EENER REIZE

mijl lang; voor dien overtocht moesten wij, man en paard, 25 Cents (13 st.) betalen. De reizigers mogen, volgens een aangeplakt berigt, met de paarden niet op het gangpad komen, noch cigaren rooken, op boete van 50 dollars. *Columbia* is eene aanzienlijke plaats met verscheidene straten, eene bank, en drijft een' aanzienlijken handel op de *Susquehanna*, en het naburige *Lancaster*. Wij ontbeten bij een' *Duitschen* boer, die een goed ras honden hield, om op vosfen jagt te maken. Te *Lancaster*, waar wij spoedig aankwamen, namen wij ons verblijf ten huize van een' *Ier*.

Lancaster is aangenaam gelegen, 58 mijlen van *Philadelphia*, aan een' zachtgloojenden heuvel, anderhalve mijl ten westen van eene kreek, die na een' loop van negen mijlen in de *Susquehanna* valt; het is eene fraaije binnenstad, mischien iets grooter dan *Lexington* in *Kentucky*, naar *Pitt's* ontwerp aangelegd, en bevat 6000 inwoners. De openbare gebouwen zijn: een Regthuis, gevangenhuis, overdekte markt of hal, eene *Duitsche* school, enz. met zeven of acht nette bedehuizen.

De winkels zijn goed en wel voorzien: men vindt er vele kleine fabrieken, en het is lang beroemd geweest om zijne fabriek van pistolen. Er zijn drie branderijen en twee of drie looijerijen. De zetel der Staats-Regéring is van hier naar *Harrisburg* aan de *Susquehanna* verplaatst. De stad neemt toe zoowel in grootte als inwoners, maar niet spoedig. De boerderijen in den omtrek zijn duur, en gelden ten minsten 100 dollars het *acre*.

Woensdag 20 Augustus. Dit land is welbesproeid

sproeid met vele beekjes, en mag met regt de *tuin van America* heeten. Nergens in de Vereenigde Staten hebben wij een stuk land gezien, zoo wel bebouwd, zoo rijk in landerijen, derzelver voortbrengselen, en alle de welige rijke tooneelen des beschaafden landlevens. Ook heden zagen wij niets dan lagchende voorwerpen. Kort na *Lancaster* te hebben verlaten, ontmoetten wij een' *Fransch* heer met zijn' zoon uit *St. Louis* aan den *Misfour*, gaande om handelszaken naar *Philadelphia*, eene reis heen en weder van niet minder dan 2000 mijlen over land!

Onder weg ontmoetten wij vele *Zwitserfche* en *Duitsche* landverhuizers, meestal te voet. Dit zijn de regte volkplantera voor het achterland ten westen der bergen: hunne bruine gezigten en gespierde leden duiden menschen aan, waarvoor de bosschen der woestijn moeten zwichten, en in bouwland verkeeren. De kleeding dezer lieden was zonderling. Vrouwen en meisjes hadden het hair van voren in eene kuif opgestreken; zij hadden lange stijve keurslijven aan met verscheidene kleuren verlierd, en rokken met zeer levendige kleuren. Eenige Vrouwen en kindere verzochten om eene kleinigheid, tot reisgeld naar hunne *Duitsche* vrienden. *Dit is het eenige voorbeeld van bedelarij, dat ons nog in de Vereenigde Staten was voorgekomen.*

Wij hielden nachtverblijf te *Downington*, een plaatsje, ten halven wege tusschen *Philadelphia* en *Lancaster*.

Donderdag den 21 Augustus. De postwagens

153 DAGVERHAAL EENER REIZE

en koetsen die wij heden ontmoetten, toonden ons de nabijheid van *Philadelphia*. Het land is nabij die stad niet zoo goed als het even beschrevene; maar bestaat uit klei en derrie: nogtans brengt het tamelijke oogsten voort, en wordt vlijtig bebouwd. Bij de nadering van het nette dorp *Hamilton* aan de *Schuylkill*, herinnerden mij de straten en huizen, vooral aan de oever der rivier beneden *Philadelphia*, een gedeelte der voorsteden van *Londen*, waarmede zij, hoewel veel kleiner, eene treffende overeenkomst hebben. Bij mijne aankomst betrok ik weder mijn oude kwartier op de *Mark*-straat bij den heer TAYLOR. Er zijn tusschen *Philadelphia* zestien tollén, die te zamen een' man te paard bijna 75 Cents kosten.

De straten van *Philadelphia* waren opgepropt met landverhuizers; verscheidene schepen met dezelve lieden waren onlangs aangekomen. De hebzucht van sommige kapiteinen in dezen handel heeft hun de menschelijkheid geheel doen vergeten; (*) er zijn in dit en eenige vorige jaren voorbeelden geweest, dat de opeengepakte menigte der menschen, en het slechte voedsel, een groot aantal der ongelukkigen, even als in een slavenschip onder weg heeft doen sterven. De landverhuizers, die hunne vracht niet kunnen betalen, verbinden zich om een zeker getal jaren te dienen, en worden bij hunne aankomst omtrent op de volgende-

(*) Mogt dit, in dat zelfde jaar 1817, in ons vaderland niet ook het geval geweest zijn! *Vert.*

gende wijze aangekondigd. „Zijn gearriveerd in
„het schip *Fredonia*, een aantal gezonde *Duit-*
„sche landverhuizers, boeren, boerenknechts,
„kleermakers, timmerlieden, wagenmakers, enz.
„over welken, voor de vracht, zal worden ge-
„disponeerd. Te bevragen bij den kapitein aan
„boord, liggende op de . . . werf.” Dit gelijkt
veel naar een’ blanken slavenhandel, maar negen
tienden dezer lieden worden door hunne landlieden
gekocht, en gedurende hunne dienstbaarheid zeer
minzaam bejegend: vele trouwen, na verloop van
hunnen diensttijd (welke meestal van drie jaren is) voor-
deelig, en bekomen een eigendom: ook kan men de
eigenaars van een schip, hetwelk somtijds alleen met
deze lieden bevracht is, niet vergen, dat zij
dezelve voor niet zullen overbrengen en de kost
geven. De meeste landverhuizers zelve, die hunne
eigene meesters niet zijn, zouden even goed onze
Nationale schuld kunnen afbetalen, als 20 P. St.
voor de vracht. Daar zij hunnen toestand in
’t Vaderland moede zijn, hopen zij dien door
berooving van hunne vrijheid voor een’ tijd te
zullen verbeteren, en zich door zuren arbeid
een’ genoegelijken ouderdom, en aan hunne kinde-
ren een onafhankelijk bestaan te verschaffen. Aldus
is deze handeltak opgekomen. De barbaarschheid
van zekere kapiteins, die somtijds 8 of 900 men-
schen in een schip te zamen pakken, is eene bij-
komende omstandigheid, die door de Regeringen
behoorde geweerd te worden, en waarvan intusschen
deze Ongelukkigen door hunne vrienden voor-

af algemeen behoorden te worden verwittigd (*).

Men verhaalde hier het volgende geval, hetwelk al-

(*) Sedert het bovenstaande geschreven werd, is in *Louifiana* eene *Bill* of *Acte* gemaakt, die in de *Courant* van *Nieuw-Orleans* verschenen, en alléén op dat gewest toepasselijk is, doch vermoedelijk met den tijd eene algemeene wet zal worden. Derzelver inhoud komt hierop neder: dat bij de aankomst van een schip met landverhuizers, de *Gouverneur* of zijn plaatsbekleeder twee of meer personen, met de taal der aankomelingen bekend, tot hunne voogden of opzieners zal benoemen, die naar alle door hen gemaakte *Contracten* moeten onderzoek doen, alsmede naar de wijze, waarop zij aan boord zijn behandeld geworden, om voorts, in geval van moord, onmenschelijke of onregtvaardige behandeling, daarvan aan den *Procureur-Generaal* of aan dien van het *District* kennis te geven, ten einde die zaak ten behoeve der aankomelingen in *Regten* te vervolgen. Geen aankomeling zal tot iets verbonden zijn, dan overeenkomstig met deze *Acte*. De *Kapitein* mag de medegebragte personen aan boord houden, tot de prijs voor hunne vracht betaald is; echter zullen de zulken, welke dien prijs niet kunnen opbrengen, onder toezigt der bovengenoemde opzieners, mogen verhuurd worden aan wel ter naam en faam staande blanke personen, welke die betaling daarvoor zouden willen op zich nemen, doch voor niet langer dan drie jaren, en die beneden de achttien jaren zijn, voor niet langer dan tot hun eenentwintigste jaar. Niemand zal gehouden zijn, voor een' ander' te betalen. Man en Vrouw mogen niet worden gescheiden, dan met wederzijdsche bewilliging, en de Ouders niet van de kinderen, dan met toestemming der Ouders. Deze dienstdoende personen zullen dus niet verder gehouden zijn dan volgens de keur van 21 Mei 1806, omtrent meesters en hunne knechts en leerlingen; de kosten van dit *engagement* mogen niet meer dan éénen *dollar* bedragen. Bij weigering der vracht-

algemeen
scher,
toefd,
boord
van tw
te koo
voor t
de arti
de *D*
gekoek
te vrag
de vo
herken
schrev
gedach

vracht
noemde
en in
geldig
meer
perfon
niet m
zijn v
ziene
met g
genaar
bij de
zijnde
ter va
zaak
twee
de P
zijn
(*)
het

algemeen geloofd werd. Een uitgewekene *Duitscher*, die hier te lande nu reeds eenige jaren ver- toefde, en goede zaken gedaan had, ging aan boord van een dezer schepen, om den diensttijd van twee personen als knechts op zijne landhoeve te koopen. Hij kwam met den Kapitein overeen voor twee dier lieden, mans en vrouw. Men zou de artikelen van het *Contract* gaan teekenen, toen de *Duitscher* tot zijne verwondering ziet, dat de gekochte personen zijnen naam voeren. Hij begint te vragen; men stelle zich zijne verbazing en vreugde voor, toen hij zijn' eigen' Vader en Moeder herkent (*). Hij had hun verscheidene brieven geschreven, maar, geen antwoord bekomende, had hij gedacht dat zij dood waren.

Den

vrachtschuldigen, om dienst te nemen, mogen de genoemde opzieners of voogden het *Contract* voor hen, en in hunnen naam, sluiten, hetwelk als dan volkomen geldig zal zijn. Ingeval er eenig schip aankomt, hetwelk meer manschap heeft aan boord gehad, dan tegen twee personen op de drie ton, of zoo de lieden op hunnen overtocht niet met goed voedsel en drinken, vooral versch water, zijn voorzien geweest, (waar bij men echter op onvoorziene noodlottigheden billijk acht zal slaan) als mede met geneeskundige hulp, zoo verbeurt de meester en eigenaar van zulk een schip dadelijk alle voorregten, hem bij deze Acte op de personen der bij hem aan boord zijnde menschen verleend. De gemelde eigenaar of meester van het schip kan voor den Regter geroepen, en de zaak *finaal* door eene *Jury* afgedaan worden: wanneer twee derde der stemmen voor den eischer zijn, wint hij de Regtszaak: zoo niet, dan behoudt de Gedaagde zijn Regt.

(*) Zou hij die dan niet eer, of zij hunnen Zoon, aan het gelaat, de stem enz. herkend hebben? *Vert.*

Den eigen' dag onzer aankomst te *Philadelphia* verliet een aantal *Fransche* Officiëren (*Bonapartisten*) de stad in eenen schooner, om in het gebied van *Alabama* eene stad te gaan bouwen. Men zegt dat zij zeer rijk zijn, en men gist dat hunne volkplanting vrij aanzienlijk zal wezen: zij zal den naam van *Demopolis* (*) voeren.

DE TIENDE HOOFDSTUK.

Reis door Nieuw-York. Trenton. Brunswick. Elizabethtown. Newhaven. New-London. Providence. Boston.

Vrijdag den 29 Augustus. Na eene aangename week in *Philadelphia* en den omtrek doorgebracht; en afscheid genomen te hebben, van mijn' vriend CLEMENSON, die daar ter stede bleef, ging ik weder op reis naar het Noorden, naar *Boston* en *Quebec*. Te drie uren in den namiddag ging ik in de stoomboot *Bristol* naar de stad van dienzelfden naam scheep. Daar het getij gunstig was, bereikten wij de plaats onzer bestemming al spoedig. Van daar ging ik in eene postkoets naar *Trenton*, dertig mijlen van *Philadelphia*, scheep. Onder weg gingen wij eene tamelijke boerderij voorbij, de geboorteplaats, zoo als wij vernamen, van den Generaal Ma-

(*) *Volkstad*. Waarschijnlijk het later zoo bekende, doch spoedig vernietigde *Champ d'Asile*. Vert.

Majoor
Leger
der w
gen str
voed v
streng
in den
(1812
Krijgs
York,
doch
weldra
woord

Bij
Nieuw
brug
breed
heeft
kante
terval
gint b
eene
bevat
openb
gere
schap
gaat n
byter
is ee
roem
huur
WAS

Majoor JACOB BROWN, Opperbevelhebber van het Leger der Vereenigde Staten. Zijn Vader en Moeder waren kwakers; doch hij zelf besloot, na langen strijd tuschen de beginfelen, waarin hij opgevoed was, en hetgeen hij voor plicht hield, de gestrengere regelen dier Gezinte vaarwel te zeggen, en in den onlangs gevoerden strijd met het Moederland (1812 — 1814) deel te nemen. Zijne loopbaan als Krijgsman begon hij op de grenzen van *Nieuw-York*, in hoedanigheid van Officier der landmilitie, doch zijne uitstekende bekwaamheden verhieven hem weldra tot den aanzienlijken rang dien hij tegenwoordig bekleedt.

Bij de intrêde van *Trenton*, de hoofdstad van *Nieuw-Jersey*, gingen wij over eene voortreffelijke brug over den *Delaware*, 1100 voet lang, en 36 breed, die bedekt is tegen wind en weder. Zij heeft slechts vijf bogen, en bevat 169,223 vierkante voet gehouwen steen. Tegen over den waterval ligt *Trenton*, alwaar de rivier voor boöten begint bevaarbaar te worden. Zij staat aangenaam op eene glooiende hoogte, is wegebouwd, bestraat, en bevat meer dan 2000 inwoners. Behalve de Kerken en openbare gestichten heeft het vlek eene bloeiende hogere school, een markthuis, en brandwaarborgmaatschappijen. Kortom, het is eene stad in 't klein; maar gaat niet veel vooruit. Men vindt er *Episcopalen*, *Presbyterianen*, *Methodisten*, en Kwakers. Bij de brug is eene aanzienlijke Katoenfabriek. *Trenton* is beroemd om de meesterlijke verrasfing der *Duitsche* huurtroepen in *Engelschen* dienst door den Generaal WASHINGTON, in eenen tijd toen de hoop voor het

het behoud van den jongen staat bijkans verdwenen was.

Zaterdag den 30 Augustus. Met den middag verlieten wij *Trenton* in een postkoets. Onder weg voegden zich twee studenten van het *Collegie* van *Princeton* bij ons. Zij hadden (doch slechts in het klein, en niet ten volle) de onbeschaamdheid van sommige studenten onzer Hoogescholen. *Princeton*, waar wij vervolgens aankwamen, bestaat uit eene ruime ongeplaveide straat, met zeer goede op zich zelve staande huizen. Het schoolgebouw, *Nassau's Hall* genaamd, is 180 voet lang en 54 breed, van hardsteen gebouwd, en vier verdiepingen hoog. Het heeft sommige uitstekende mannen voortgebracht, en bezit tegenwoordig omtrent 80 studenten. Men was bezig aan het bouwen van een zeer ruim kweekschool voor jonge lieden, die zich aan de Godgeleerdheid willen toewijden. Door het nette dorp *Kingston* gingen wij naar *Brunswijk*, aan de *Rariton*, 60 mijlen van *Philadelphia*, en 35 van *Nieuw-Tork*. Het is eene fraai gelegene stad aan een' heuvel, met de rivier van voren, net geplaveide en gemakkelijke straten, en 3000 inwoners, die op kleine vaartuigen een' aanzienlijken handel naar het binnenland, en met *Nieuw-Tork* drijven. Omtrent eene mijl van de stad is een pas voltooid Akademiegebouw, *Queen's College* genoemd; het oude waarvoor dit in de plaats komt, was nog onder de *Engelsche* Regering gebouwd.

Zaterdag den 31 Augustus. Het land in deze streek is de tuin van *Nieuw-Jersey*; het is wel bebouwd, en met boerderijen en boomgaarden bedekt.

IN

dekt.
de ad
in een
over,
nette
van 20
len van
pakets

Het
vallig:
velen,
die he
schuiter
Newar
dezen
fey in
de na
genoeg
gen vo
weldig

De
naar
Een
scheid

Ontbij
Midd
Logis
Rood
Portw
Tencer

dekt. Het goed bereide bouwland kost 40 dollars de *acre*. Op den middag verliet ik *Brunswijk* in eene postkoets, vervolgens staken wij de *Rariton* over, op eene uitstekend goede brug, en door het nette dorp *Bridgetown*, en *Elizabethtown* een vlek van 200 huizen, naar *Elizabethtown - Point*, 20 mijlen van *Brunswijk*, waar ik te laat aankwam voor de pakettoot, en noodzakelijk dien nacht moest blijven.

Het gezigt uit de herberg op deze plaats is bevallig: vlak voor zich ziet men de boerderijen, heuvelen, en uitgestrekte weilanden van *Staten-eiland*, die het tooneel verlevendigen, rechts en links varen schuiten in menigte op en neder in de baai van *Newark*, of langs de kronkelende oevers van dezen inham, die, met de kusten van *Nieuw-Jersey* in 't verschiert, het vergezigt voltoojen. Dan de nabijheid van ziltige moerasen brengt hier de genoeg bekende landplaag de *Moskiten* of steekvliegen voort, die mij in weêrwil aller voorzorgen geweldig teisterden.

De volgende prijslijst hing volgens de wet, en naar regeling der Overheid, in de herberg ten toon. Een herbergier die zulks verzuimt, moet in verscheidene staten eene boete betalen.

	Dollars.	Cents.
Ontbijt	-	37
Middagmaal	-	50
Logis	-	25
Rooode wijn	1	50 de flesch.
Portwijn	1	— — —
Teneriffe (eene soort van Madera)	1	— — —

	Dollars.	Cents.
Appeldrank	-	6½ de pint.
Zwaar Bier	-	12½ — —
Haver	-	16 de vier pinten.
Mats of Indiaansch Koren	-	24 — — —
Hooi en stallen voor éénen nacht	-	31 — — —
Dito voor 24 uren	-	37 — — —
Weiden voor paarden . . .	-	25 — — —

Maandag 1 September. Wij kwamen in de stoomboot *Atalante* te *Nieuw-Tork* aan, van zins om dadelijk scheep te gaan naar *Nieuw-Engeland*.

Nieuw-Tork was opgepropt met landverhuizers uit *Engeland* en *Frankryk*. Twee schepen kwamen juist heden uit *Engeland* aan met eene menigte *passagiers*, en tien schepen uit *Europa* bragten er in de verledene maand bijkans duizend aan. Des avonds ging ik in den Schouwburg, het was den eerste avond van het seizoen: de *loges* waren versch geschilderd en versierd, en het geheel veel netter dan toen ik het voorleden voorjaar zag.

Woensdag 3 September. Heden vertrok ik naar *Newhaven*, in de stoomboot *Connecticut*, Kapt. BUNKER. De vracht was 5 dollars voor 95 mijlen (33 uren), een zeer goed ontbijt en middagmaal daaronder begrepen. Ten zeven uren in den morgen verlieten wij de werf, en na door het zeer gevaarlijke *Hellengat* of *Horlegat* (gelijk het thans genaamd wordt, eene zeer gevaarlijke doortogt bij slecht weêr) gekomen te zijn, staken wij het zeil op; hoewel het tij ons tegen was, vorderden wij schoon.

schoon
aan w
en he
zijden
fraai
plaatse
zich t
gingen
avond
in de
kleine
heuvel
in de
en sc
verval
aan d
kunne
ners,
kastee
eene i
de ze
Na
ton
naar
frisso
meld
had
werd
wikk
ligge
begi
stem

schoon. Het was uitmuntend weder, en het gezigt aan weerszijde der zeeëngte tuschen *Lang Eiland* en het vaste land zeer schilderachtig. Aan beide zijden ziet men zachtglooiende heuvelen en dalen, fraai bebouwd en beplant met boerderijen, buiten-plaatsen, landhuisjes en dorpen, wier nette torens zich tuschen beiden, naar mate wij zachtelijk voortgingen, in de lucht verhieven. Ten zes uren in den avond kwamen wij te *New-Haven*. De inkomst in de stad is fraai. Zij ligt aan het einde eener kleine baai, op eene vlakte, van drie kanten met heuvelen omgeven. Een steenen dam steekt ver uit in de baai, in welke een aantal schepen, brikken, en schooners ligt; *New-Haven* wordt door eene vervallene brug gehecht aan *East- (Oost-) Haven*, aan de linker hand, alwaar ook schepen liggen kunnen. De geheele stad bevat bijna 7000 inwoners, en de invaart der baai wordt door een klein kasteel beschermd. Deze stad is zoo gezond als eene in de wereld; er sterft maar één persoon van de zeventig 's jaars.

Na onze bagaadje aan boord der stoomboot *Fulton* te hebben overgebracht, gingen wij aan boord naar *New-London*, 60 mijlen verre. Het woei eene frische koelte uit het Zuiden, en de boot schommelde zoo, dat ik, die den *Atlantischen* Oceaan had overgestoken zonder zeeziek te zijn, het nu werd. Dit duurde tot in den nacht, doch ik wikkeld mij in mijn' jas, en ging op het dek liggen; toen geraakte ik in slaap. Met het begin van den morgen bereikten wij onze bestemming.

162 DAGVERHAAL EENER REIZE

Beide deze stoombooten zijn zeer ruim en goed, in den *Connecticut* hadden wij bijna 100 personen, die alle zeer goed in eene kajuit konden. De *Fulton* moest de ruime zee kiezen, daar de wind naar strand woei, en men bij den nacht voor klippen vreesde.

De stad *New-London* ligt aan den wester oever der Rivier *Theems*, omtrent drie mijlen van dezelve mond. Zij wordt door twee kasteelen verdedigd, en is de aanzienlijkste zeehaven van *Connecticut* met 13 of 14,000 tonnen scheeps, die voornamelijk op *West-Indien* en de kust handelen. De straten zijn omtrent 40 voet breed, gedeeltelijk onregelmatig, en alle ongeplaveid. De huizen zijn meest alle van hout, en netjes beschilderd. De bevolking is van omtrent 5000 zielen, in een gezond klimaat. Het is een zeer ordelijk, geregeld, bedaard en godsdienstig slach van menschen, bijna onvermengd met vreemdelingen, en zeer beleefd omtrent dezelve. De kleeding heeft dit eigenaardige, dat vele mannen van zekere jaren nog korte broeken dragen, in plaats der anders algemeene *Amerikaansche* mode van *pantalons* of lange broeken. De Godsdienst is of *Bischoppelijk*, of *Presbyteriaansch*; de bevolking en de handel der stad gaan, noch voor- noch achteruit. Daar *New-London* reeds eene (voor dit werelddeel) oude stad is, hebben vele huizen een ouderwetsch voorkomen, en de omstreken zijn zoo zeer van bosschen gezuiverd, dat er niet eens genoeg zijn voor wandelingen, twee zeer zeldzame omstandigheden in de Vereenigde Staten.

Men verhaalde mij, dat de *Nieuw-Engelanders* door

door hunne onophoudelijke vragen de vreemdelingen lastig vallen. Dit kan zijn, het was ten minsten in vroegere jaren zoo, gelijk FRANKLIN ergens zoo geestig verhaalt: maar hunne zeden moeten dan toch zeer veranderd zijn. *Mij* deed men niet ééne nieuwsgierige vraag omtrent mijne bijzondere belangen, aan boord van geen der beide stoombooten, hoewel de meeste *pasfagiers* uit *Connecticut* waren. Hetzelfde kan ik zeggen van hun gedrag alhier, waar wij twee dagen bleven.

Zaterdag 6 September. Dezen morgen ten zeven uren verliet ik *New-London* in de postkoets naar *Boston*. De straatweg (met tollén) is de besten die ik nog in deze staten gezien heb. Onze eerste pleisterplaats was *Norwich*, 14 mijlen van *New-London*, een handeldrijvend fabriekstadje, waar de *Theems* begint bevaarbaar te worden, met omtrent 4000 inwoners. Van *Norwich* gingen wij door *Jewets City*, *Plainfield*, en *Sterling*, alle kleine plaatjes, en kwamen ten zes uren in den namiddag te *Providence* aan.

Zestig mijlen verre in het land door heuvelen en rotfen (eene soort van graniet) afgewisfeld; veel van den grond is goed, en wel bevolkt. Ik merkte op, dat het ploegen en trekken door een juk ossen en een paard vóór dezelve geschiedde. Het *Indiaansche* koren is eene kleinere soort, omtrent 3 voet hoog, en veel beter voor dit koude klimaat geschikt dan het *Virginische*. Gelijk elders hier te lande, zag ik slechts weinige schapen in eene kudde bij elkander, maar zij zagen er beter uit dan

in de Westelijke staten, misschien om dat men er meer zorg voor draagt. Bijkans geene boerderij was er zonder eenige schapen. Hoewel zij steenen vlak voor de deur hebben, zijn toch de bouwman-woningen alle van hout, met een' schoorsteen van baksteen in het midden; zoo sterk in de kracht der gewoonte. Nogtans beweren sommige, dat hout gezonder is. De landhoeven worden tegen omtrent 30 *dollars* het *acre* verkocht. Bij den ingang van den staat van *Rhode-Island* ontmoetten wij een *Corps* vrijwillige ruitery, in eene montering, die vrij veel naar onze burgerlijke ruitermontering geleek, namelijk roode buizen, die ik nooit te voren in eenigen staat zag: de algemeene kleur was donkerblauw.

Providence is de grootste stad in den kleinen staat van *Rhode-Island*. Zij ligt aan weerszijden der rivier van denzelfden naam, waarvan de beide oevers glooiend omhoog rijzen, hetwelk de schoonheid der ligging aanmerkelijk vergroot. De huizen zijn zeer goed, en de kerken groot en bevallig.

In 1790 werden de schepen in deze stad op 11,942 tonnen berekend; in 1805 waren zij tot 14,856 tonnen vermeerderd. Men drijft handel met *Oost- en Westindië*, met *Europa*, *China*, en langs de kust. Men heeft hier verscheidene banken, en twee *Spermaceti*-kookerijen, een aantal branderijen, raffinaderijen, garen- katoen- en andere fabrieken. De openbare gebouwen, behalve de Kerken, bestaan in een Regthuis, een Werkhuis,

eene

eene beurs, de Hoogeschool van BROWN, vier openbare scholen, een hospitaal, en openbare boekerij (*).

In 1794 bevatte *Providence* 6,380 inwoners, en in 1810 reeds 10,071. Na dien tijd is het getal weinig vermeerderd.

Ten zeven uren verlieten wij in de postkoets *New-Providence*; het was te duister om veel van het land te zien; wij bespeurden echter, dat het minder heuvelachtig was, dan 't welk wij door getrokken waren. Wij kwamen nu te *Boston*, en namen onzen intrek in de *Staten*-straat, eene der beste herbergen in de stad, tegen 9 *dollars* in de week. Onze waard, de Heer DOWES, is een geboren *Ier.*, zijne tafel was wel voorzien, en zijne kostgangers genoten alle beleefdheden. Zie hier eenige geregten van zijne tafel, waaruit de lezer zich een denkbeeld van de levensmiddelen alhier zal kunnen maken. Gebradene ganzen, versche zalm, osfenrib, kalfschenkel, gekookte schapenbout, kool, aardappelen, wortelen, rapen, allerlei zultgoed; wij dronken er appeldrank, rum en brandewijn. Op het nageregt waren ooftpastijen, vruchten, zoete en watermeloenen.

(*) MORSE *America*, laatste druk.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

*Boston. Charlestown. Breda's Hill. Cambridge. Hooge school van Howard. Lynn. Salem. Zee-
slang. Dweeperij der eerste Volkplanters.*

Boston is de grootste stad in Nieuw-Engeland, en in uitgebreidheid en Koophandel de vierde der Vereenigde Staten; zij ligt op $42^{\circ} 23' 15''$ N. Breedte, en $70^{\circ} 52' 42''$ Wester lengte, 252 mijlen van Nieuw-York, en 500 van de verbondstad Washington, in het diepste der baai van Massachusetts, op een onregelmatig schierelland; aan het zuidereinde der stad is de landengte, die dezelve met het vaste land verbindt; dit schierelland bevat 700 acres land. Met Charlestown is het zamengehecht door eene brug 1503 voet lang, en 42 breed. De West-Boston-brug is nog langer, en men heeft er nog verscheidene andere, die de gemeenschap met het omliggende land onderhouden; zij zijn des nachts verlicht.

Het algemeene voorkomen der stad is *Europeisch*. De zoo even beschrevene bekrompene ligging heeft de huizen op verscheidene plaatsen te dicht op één doen pakken, zoo dat de straten naauw en onregelmatig zijn. Hiervan zijn echter zes of zeven straten en pleinen, benevens de buurt van het park en de lange werf uitgezonderd. De lange werf springt 1700 voet in eene regte lijn in de haven in, en heeft hare weergade niet in America. In het midden der werf is een dubbel-

de

de rei zeer goede baksteenpakhuizen van vier of vijf verdiepingen hoog, allen met leijendakken. Aan weerszijde liggen de kustvaarders dicht aan de werf, en laden en lossen met het grootste gemak. Zoowel ten Noorden als ten Zuiden der lange werf zijn nog andere werven, en schoone rijen van pakhuizen.

Behalve eenige oude houten huizen en een nog kleiner getal nieuwe is de stad van bak- of hardsteen gebouwd; de huizen zijn drie, vier, of vijf verdiepingen hoog; vele woonhuizen zijn wit geleverd, en hebben balkons. De houten huizen zijn met meer uiteenloopende kleuren geleverd, naar den smaak der bewoners.

Zie hier de vermeerdering der bevolking:

in 1700 was dezelve	.	.	7,000 zielen.
— 1790 — — —	.	.	18,038 — —
— 1810 — — —	.	.	33,250 — —

Behalve omtrent 1000 inwoners in *Chelsea*, en op de eilanden in de baai. De aanwas van *Boston* gaat zeer langzaam, en zal ook niet veel toenemen; weinige *Europeërs* zetten zich hier neder, en in tegendeel verhuizen de inwoners in aanzienlijken getale naar de zuidelijke en westelijke staten. Negeren zijn hier slechts weinigen, en deze zijn vrij.

De haven van *Boston* is een der besten in de wereld, en de buiten en binnenlandsche handel is groot. In 1816 liepen hier 656 schepen van buiten, en 1684 kustvaarders binnen. Men rekent de vaartuigen, die in *Boston* t'huis behooren, op 149,000 tonnen.

Men bereidt hier rum, (*Nieuw-Engeland* - rum geheeten en de *Westindische* nagebootst) suiker, bier, zeildoek, kabel- en ander touw, glas, chocolade, en andere artikelen. Er waren hier in 1810 dertig branderijen, twee brouwerijen, acht suikerraffinaderijen, en elf touwslagerijen. De kooplieden en andere neringdoenden komen dagelijks van twaalf tot twee uren, op den hoek der *Staten*-straat bijeen, om op de wijze van onze beurs handel te drijven. Er zijn zes particuliere banken, en een tak van de bank der Vereenigde Staten. Een groot kanaal vereenigt de rivier *Merrimac* in *New-Hampshire* met *Boston*, en draagt veel tot het gemak van den handel met de binnenlanden bij. Men heeft nog een of twee andere kanalen in 't oog.

De kerken zijn omtrent ten getale van dertig, gedeeltelijk fraai en met klokkentorens voorzien. De openbare gebouwen zijn talrijk, en de hoofdstad van *Nieuw-Engeland* waardig, vooral het nieuwe gemeene-lands huis (*State-House*) tegen over het park, een der deestigste gebouwen in de Vereenigde Staten. De genootschappen zijn zeer achtingswaardig, en bevatten allerlei onderwerpen, als Godsdienst, weldadigheid, kunsten en wetenschappen, landbouw, geschiedenis, letterkunde enz. Men neemt hier alles van *Engeland* over, zonder op den zeer onderscheidenen toestand der Maatschappij aan deze, of gene zijde van de *Atlantischen* Oceaan te zetten. Alle nieuwe ontwerpen onzer menschlievende landgenooten vonden hier gereeden opgang, zoo als bijbel- en zendelingsgenootschappen,

pen, Maatschappijen ter verspreiding van kleine Godsdienstige geschriften, spaarbanken, soepcommissien, schoorsteenvegersgenootschappen enz. Hunne razende zucht tot nabootsing is zoo groot, dat het mij niet verwonderen zou, indien zij nog eens eenen *vlottende kapel* in de Baai aanleiden, zoo als die onlangs op de *Theems* is aangelegd.

De Godsdienst der meeste inwoners is *Presbyteriaansch*, of leden der *Congregatie*; bovendien zijn er vele *Episcopalen*, Doopsgezinden, (*Baptists*) en Methodisten, die elk eene kerk hebben, voorts Roomschen, Kwakers, *Sandemannianen* en *Univerfalistien*. De opvoeding is hier zeer goed. Behalve verscheidene particuliere, worden er voor 'slands Rekening zeven vrije scholen voor allerlei klasfen van burgers onderhouden. Op eene jaarlijkfche vergadering in Maart, kiezen de inwoners negen *uitgelezene mannen* (*Gekorenen*) tot het stadsbestuur, tevens met eenen stadsfchrijver, Penningmeester, 12 armvoogden, 24 brandmeesters, 12 markmeesters, 12 onderschouten (*constables*), 12 opzieners over de straten. De stadsbelastingen bedragen 100,000 *dollars*, waarvan slechts 20,000 voor de armen besteed worden; het overige gaat aan scholen, bewaking en verlichting bij nacht, het verbeteren van straten, en de bevordering der algemeene gezondheid. *Boston* is zoo gezond als eenige plaats van die grootte, waar ook gelegen. De menschen hebben een deftig voorkomen, en menigmaal ontmoet men in hunne gestalte even doorslaande bewijzen van overvloedig voedsel, als in *Engeland*. De Vrouwen hebben dezelfde blanke kleur, met den

blos der gezondheid versierd, waarvoor onze schoone vrouwelijke landgenooten vermaard zijn. Zeden, gewoonten en kleeding zijn geheel *Engelsch*. Herbergzaamheid is een kenschetsende trek. Er zijn meer in hun voorkomen ernstige, ik zou bijna zeggen, plegtige lieden dan ik nog in *Amerikaansche* steden gezien had; dit komt, dunkt mij, van de eerste volkplanters, die allen zeer godsdienstig en zedig waren, althans voorgaven te zijn. Dit slijt wel allengskens af, doch men ziet er nog duidelijke sporen ver in hunne openbare aanspraken, nieuwspapieren, het streng houden van den Zondag, en vooral in de doopnamen uit het oude Testament. De namen ADAM, ENOCH, NOACH, NATHAN en JONATHAN zijn hier zoo algemeen als bij ons WILLEM, HENDRIK, RICHARD of GEORGE. Zij hebben slechts weinig vermaaken; deze bestaan in het tooneel, bals, concerten, tentoonstellingen, togtjes naar de Blaauwe Bergen, omstreeks 12 mijlen (3 uren) van de stad, en naar de eilanden in de Baai. De schutterij der stad bestaat onder anderen nog uit de „oude en aanzienlijke compagnie Artillerie” van het jaar 1638.

Hoewel *Boston* de eerste stad was, die den standaard der vrijheid opstak, was zij nogtans ook de eerste, die zich in den jongsten twist der partijen tegen de *Demokratische* beginselen, en de oorlogszuchtige maatregelen tegen *Engeland* van den President MADISON verzette; doch het gezond verstand van de meerderheid der burgerij belette haar, tot verderfelijke uitersten tegen het Hoogste Gezag te

ko-

komen, en de jongste gebeurtenissen van den oorlog, benevens de reis van den President MUNROE, hebben in de staatkunde des Volks van dit gewest eene groote verandering te weeg gebragt. Tegenwoordig is nogtans *Masachusetts* de eenige staat, waarin de *Federalisten* de meerderheid hebben.

Boston gaat, zoo 't schijnt, vooruit. Men is bezig, verscheidene goede huizen, en eene of twee kerken te bouwen. Het Park, of de plantadje, 45 acres gronds beslaande, met eene nette heining omringd, is eene fraaije openbare en belommerde wandeling: aan drie kanten is het met huizen omgeven, en heeft aan de vierde een ruim water, over 't welk men een schoon en uitgestrekt landgezig heeft, dat zich tot verre heuvelen uitstrekt. De rijtuigen verschillen hier eenigzins van die op andere plaatsen; de kabriolets hangen op twee sterke lederen riemen, die er onder heen loopen, deze riemen zijn aan het vooreinde van het rijtuig, en aan een kruishout vast, hetwelk twee lange houten springvéren zamenhoudt. Hunne plaazier- of zoogenaamde *Tankie*-wagens zijn zeer klein, (hoevel op vier wielen) netjes geleverd, en worden door één paard getrokken. De trekpaarden zijn de grootsten, die ik hier te lande gezien heb. Naar alle gedeelten der Staten van *Nieuw-Engeland* en naar *Nieuw-York* gaan postkoetsen, volgens het gewone *Americaansche* maakfel. Men heeft, zoover ik weet, slechts ééne stoomboot, en deze gaat van *Boston* naar *Portsmouth* in *New-Hampshire*. Er is overvloed van levensmiddelen; maar deze zijn niet zoo goedkoop als te *Nieuw-York* en *Phila-*
del-

delphia: ja ik mag wel zeggen 15 pCt. duurder: visch van alle foorten uitgezonderd, die overvloedig en dikwijs goedkoop is. De markten van levensmiddelen te *Boston* zijn, (wanneer men de vleeschhal uitzonderd) morsig en gepropt vol volk; de visch- en groenmarkt steken in dit opzigt on-aangenaam bij *Nieuw - York* en *Philadelphia* af. De *nieuw-* of *zuidermarkt* is veel beter. War-moeziers, tuinlieden, en slaggers, bieden hunne waar huis aan huis langs de deuren te koop, eene gewoonte, die ik nergens elders in de Vereenigde Staten algemeen ontmoet heb.

Voor de kost betaalt men 4 tot 12 *dollars* in de week, dit laatste is de prijs aan het Beurzenlogement (*Exchange Hôtel*) bij de *Statenstraat*: het grootste en bestingerigte Logement in *America*; alwaar dik-wijls honderde menschen eten, meestal bij 't jaar. Bij het inkomen ontmoet men eene groote zaal, waar de gasten heen- en weder wandelen. Elk der ver-diepingen heeft eenen netten gang, die rondom de zaal loopt, en in goed gemeubileerde slaapkamers verdeeld is. De leeskamer bevat wel 60 foorten van nieuwspapieren. Er is hier gelegenheid, om met de geheele wereld brieven te wisselen, en men bezorgt de brieven *franco* naar elke haven, die men opgeeft. Boven het dak is een *observatorium*, waartoe elk den vrijen toegang heeft.

Charlestown is voor den handel zeer goed ge-legen op een schiereiland, door de bovengenoemde groote brug met *Boston* vereenigd. Binnen die stad is de heuvel *Bredes Hill*, gewoonlijk *Bunkers Hill* genaamd: hier werd het eerste gevecht van belang

tus-

tus-schen
tingen g
Britten
werd ve
Het beva
pakhuize
wordt d
ve, waa
heind,
Een ged
midden

Ter g
WARREN
gedenkw

Niem
regt we
Vergeefs
Vergeefs
Geen day

Cha

(C) D
redighel
Britten
Grenadi
minder
kwetste
gelschen
eilands
meestal
brand
Ameri
(†)

tusschen *Groot - Britannien* en deszelfs Volkplantingen geleverd, waarbij *Charlestown*, eer nog de *Britten* de verschanfingen bestormden, door de vlam werd verteerd, doch kort daarna herbouwd (*). Het bevat thans verscheidene goede huizen, fabrieken, pakhuizen, en meer dan 5000 inwoners. *Bredes - Hill* wordt door gebouwen omringd, maar de grond zelve, waarop het hevigste gevecht geleverd werd, is omheind, en wordt zorgvuldiglijk onbebouwd gelaten. Een gedeelte der verschanfingen is nog zichtbaar; in het midden is een gedenkstuk met het volgende opschrift:

Ter gedachtenis van den Generaal-Major JOSEPH WARREN, (†) en zijne brave spitsbroeders, die op deze gedenkwaardige plek het leven lieten, den 17 Junij 1775.

Van onderen staat:

Niemand dan hij, die de zegeningen der vrijheid regt weet te waarden, verdient, haar te genieten. Vergeefs was onze arbeid, vergeefs onze strijd, Vergeefs vloede ons bloed, zoo gij, ons kroost, Geen dapperheid bezit, om de aanraders der vrijheid te keeren.

Charlestown, gebouwd in 1628.

———— afgebrand in 1775.

———— herbouwd in 1776.

Dit

(*) Dit gevecht, een der moorddadigste, (naar evenredigheid der kleine magt, die er vocht) kostte aan de *Britten*, die slechts uit 4 Bataillons, 10 Compagnien Grenadiers, en tien van ligt voetvolk bestonden, niet minder dan 1054 man, waaronder 19 doode, en 70 gekwetste Officiëren; den *Americanen* slechts 480. De *Engelsen* wonnen daarbij niets, dan het bezit des schier-eilands van *Charlestown*, want de stad (toen uit 500 meestal houten huizen bestaande) hadden zij zelve in brand doen steken. Zie RAMSAY, *Geschiedenis der Noord-Americaansche Staatsomwenteling*, bl. 35-41. VERT.

(†) „WARREN voegde bij de zuiverste vaderlandsliefde

„en

Dit gedenkstuk is nogtans te klein en bekrompen, om een zoo gedenkwaardig tijdstip der *Americaansche* geschiedenis te vereeuwigen. Het bestaat uit een klein voetstuk van baksteen, met een houten deksel over hetzelfde. — Nog heeft men in deze stad het verbeterhuis (of de lands gevangenis) van den staat van *Massachusetts*, benevens een Hospitaal voor de Marine, en eene werf voor den scheepsbouw.

De Hoogeschool van HARVARD, gevestigd in het vlek *Cambridge*, 3 mijlen ten Westen van *Boston*, is eene der besten in de Vereenigde Staten. Zij werd in 1638 opgericht, en sedert dien tijd hebben er meer dan 4000 Studenten den hoogsten graad bekomen. Het geheel bestaat uit vijf goede baksteen gebouwen, vier verdiepingen hoog; zij staan op eene aangename vlakte, en zijn met eene opkomende boomkweekerij versierd, aan gene zijde van welke de klokkentoren van het dorp, door het geboomte heengezien, eene aardige uitwerking doet. Tegenwoordig zal het getal der Studenten omtrent 200 bedragen. Men geeft hier, gelijk in alle andere *Americaansche* hogere en lagere schoolinrigtingen, onderwijs in de kennis der *Americaansche* staatsregeling, en van de ware beginselen van bestuur, en Regten der burgers van *America*.

Woens-

„en de onverschrokkenste dapperheid de deugden van het
„huisfelijk leven, de welsprekendheid van eenen geëde-
„fenden redenaar, en de wijsheid van een' bekwamen
„staatsman. Geene inzigten, dan de vrijheid zijns lands,
„hadden hem bewogen, om de maatregelen der Regering
„te wederstreven.” RAMSAY t. 2. pl. *Vert.*

IN

Woens-

uitstapj
Noordo
gestoke
voorsta
zeer g
zilde
alle op
mingen
vlek L
schoen
lijks g
en ber
is de
vele d
tot ve
bevat
in de
Lynn
Sah
schier
rijkste
1790
toen
getal
alle
de st
gepla
hoog
weër
1816
bezit

bekrom-
er Ame-
Het be-
met een
men in
(angenis)
een Hos-
voor den

d in het
Boston,
Zij werd
er meer
gekomen.
n gebou-
op eene
komende
n welke
geboomte

Tegen-
rent 200
e andere
gtingen,
staatsre-
bestuur,

Woens-
n van het
en geë-
ekwamen
us lands,
Regéring

Woensdag den 11 September. Ik deed heden een uitstapje naar *Salem*, 19 mijlen verre in eene Noordoostelijke rigting. Na eene brug te zijn overgestoken, die *Charlestown* met eene andere kleine voorstad, *Chelsea*, verbindt, vonden wij den weg zeer goed, hoewel eenige mijlen verre door louter zilte moerassen heenvoerende. De hooibergen staan alle op houten stellaadjes, om door de overstromingen geene schade te lijden. Wij reden door het vlek *Lynn*, bekend om zijne groote fabriek van zijden schoenen en sokken. *Morse* geeft het getal die jaarlijks gemaakt worden, in 1795, op als 300,000 paar, en berekent die in 1802 op 400,000 paar. Thans is de handel, naar ik gehoord heb, aan 't afnemen: vele der werklieden en leerlingen zijn door de zucht tot verhuizing naar 't Westen medegesleept. *Lynn* bevat 4 of 5000 inwoners, maar (gelijk doorgaans in de Vereenigde Staten) wijd uiteen verspreid. Van *Lynn* af gaat de weg over een' rotsigen grond.

Salem is eene vrij groote handelstad op een schiereiland, de hoofdstad van *Essex*, een der volkrichste graaffschappen in de Vereenigde Staten. In 1790 waren er 7,921, en in 1810, volgens de toen gedane telling, 12,613 inwoners: sedert is het getal nog een weinig vermeerderd. De huizen zijn alle van goeden baksteen, en gedeeltelijk bevallig; de straten zijn aan weerszijde met kleine steenen geplaveid. De reede is ondiep, en heeft bij hooge tijen niet meer dan tien voet water. In weêrwil hiervan drijft *Salem* sterken handel. In 1816 kwamen er 115 schepen aan. De inwoners bezitten meer dan 40,000 tonnen scheeps in eigendom,

dom, waarvan 54 schepen en brikken in den *Oost-indischen* handel gebruikt worden. De kabeljaanw-
vangst is ook druk aan den gang.

De inwoners spraken, terwijl ik hier was, van niets dan van een paar gedrochtelijke zeeflangen, die gedurig aan de voorgebergten *Marblehead* en kaap *Anna* te zien waren. Ieder een geloofde die vertelling, en verscheidene schippers en visch-
schers wilden eene derzelven, of zelfs wel beide, gezien hebben. Het kan waar zijn: wij lezen in de *Geschiedenis van Noorwegen*, dat zulke mon-
sters te meermalen aldaar op de kusten verschij-
nen. Tot vermaak der nieuwsgierigen zal ik het volgende berigt uit een *Bostonsch* nieuwspapier overnemen.

Salem 1 September 1817. Gister ontving men hier berigt van *Glocester*, van de verschijning van eenen zonderlingen visch of zee slang in die haven. Volgens dien brief was het hoofd daarvan acht voet boven water, zoo dik als een paardenkop, en zeer lang. Naderhand werd gezegd, dat er twee gezien waren. Terstond werd er volk afgevaardigd, om hem met geweren, harpoenen, en andere gereedschappen te vangen; kort daarna bekwamen wij berigt, dat het zeedier verscheidene dagen gezien, en eerst door vischschers ontdekt was. Alle pogingen om het te vangen waren vruchteloos geweest. De berigten wegens deszelfs lengte zijn zeer uiteenloopend; elk nogtans zegt, dat het dier zeer groot, en rond van ligchaam is, zich spoedig, en naar alle rigtingen beweegt. Een der verhalen zegt, dat de lengte van het dier 50 voet,

en

en dat het slechts een vierdemijl van strand is; men had nimmer iets van dien aard gezien. Iemand, die zijn geweer dertig voeten van hetzelfde affchoot, zeide, dat hij den visch getroffen, en dat dezelve gedeeltelijk een witten kop had. De inwoners waren voornemens hunne pogingen te herhalen, ten einde hem te vatten, waarvoor eene zware som was uitgelooft. — Een andere brief zegt: ik heb gelegenheid gehad den visch te zien, en de straat is vol menschen, die hem gaan beschouwen. Hij is uit gelederen zamengesteld, gelijk de houten boeijen aan het touw van een net, omtrent zoo dik als een vat. Er werden twee geweren op het dier gelost, die het hoofdschenen te treffen, doch zonder eenig gevolg. Terstond verdween het, en werd een' tijdlang nog onder water gezien, maar spoedig verlooren wij het in den donker uit het oog. Het doet zich voor als eene rei drankvaatjes, die honderd voet lang zijn."

Terwijl wij te *Salem* waren, zagen wij de *Artillerie* exercéren; zij leide daarbij vele behendigheid aan den dag. De montéring is schitterend; blaauw met rood, en gouden epauletten.

De eerste volkplanters in dit land waren *Engelsche* vlugtelingen, die de vervolging der heerschende (Bischoppelijke) kerk ontweken, en zich (gelijk meer dweepers) als uitsluitende kinderen van God beschouwende, aan 't vervolgen gingen. De kwakers vooral gevoelden de gestrengheid van hunnen ijzeren arm; zij werden zonder genade gegeesfeld, en somtijds (1 of 2) opgehangen, om geene andere reden dan om

178 DAGVERHAAL EENER REIZE

dat zij, (zoo 't heette) „goddelooze dweepers en ketterfche geestdrijvers” waren. Zij verbanden zelfs den Heer WILLIAM, een' hunner eigene Predikanten, omdat hij een weinig verlichter dacht. Deze begaf zich daarop met eenige weinige aanhangers naar *Rhode Island*, en stichtte daar eene volkplanting. De ongerijmde leer van hekferij werd door deze, in der daad dweepachtige en herfenlooze lieden zeer ijverig geloofd, en eene menigte ongelukkigen in verscheidene gedeelten van *Nieuw-Engeland*, vooral te *Salem*, als toovenaars en tooverkollen opgehangen. Doch deze sombere geest en handelwijze is voorlang verdwenen, en heeft plaats gemaakt voor meer verlichte beginselen, die de omwenteling van 1775 bestuurden. Tegenwoordig is men in *Nieuw-Engeland* over 't geheel mischien zoo verlicht als ergens in de Vereenigde Staten.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

Reis naar Burlington. Windsor. Hanover. Montpellier. Algemeene aanmerkingen omtrent het land en de menschen. Burlington.

Maandag den 15 September. Heden verliet ik *Boston* in de postkoets, welke door het binnenste van *Nieuw-Engeland* naar *Burlington*, in den staat van *Vermont*, geleidt. De afstand is 200 mijlen, en de vracht elf dollars. Het land is heuvelachtig, en wel bebouwd. Door eene menigte dorpsjes

jes kwamen wij naar *Washington*, in *New Hampshire*, 80 mijlen verre, waar wij voor dien nacht bleven. Deze plaats telt 1000 inwoners, en ligt op den hoogen landrug tusfchen de rivieren *Connecticut* en *Merrimac*.

Dingsdag, den 16 September. Het land was heden meer afgewisfeld en minder steenachtig. Wij staken de rivier *Connecticut* over, en kwamen te *Windfor* in *Vermont* aan, eene stad van bijna 3000 inwoners: meest van baksteen gebouwd, en zeer aangenaam aan de kronkelende rivier tusfchen weilanden en boerderijen gelegen. Het verbeterhuis van *Vermont* is in deze stad. Achter *Windfor* was het land vruchtbaar; wij moesten andermaal de *Connecticut* over, en kwamen te *Hanover* in *New-Hampshire*. Hier is, volgens *MORSE*, eene *Latijnfche* school (*college*) naar deszelfs voornaamften flichter, Grave van *DARTMOUTH*, genoemd; en uit vier gebouwen, met de kapel bestaande, in eene gezonde ligging, en met een ruim uitzigt.

Woensdag den 17 September. Wij reisden heden door een welbebouwd, maar telkens meer ruw en bergachtig land; waar de weg dikwijls tusfchen bergengten, rotskloven, en kleine watervallen loopt; op den middag kwamen wij te *Montpellier*, tegenwoordige hoofdstad van *Vermont*, in eene *romaneske* ligging aan de *Uijen-rivier* (*Orton-Rivier*) tusfchen heuvelen. Het is eene welvarende plaats van misfchien 200 huizen, en 1200 inwoners. Het huis, waarin de Wetgevende Vergadering bijeenkomt, is van hout, en ziet er uit als eene godsdienstige Vergaderzaal. Men is er aan 't bou-

wen, en heeft een of twee goede logementen voor het onthaal der leden van de Wetgeving. De welvaart der stad hangt voornamelijk daarvan af, dat zij de zetel der Regéring is.

Aan gene zijde van *Montpellier* wordt het land hoe langs zoo meer bergachtig: een dier bergen, naar zijne zonderlinge gedaante de *kameelsrug* genoemd, is zeer hoog. Wij moesten meer dan eens de *Uijen*-rivier overtrekken, die zeer vruchtbare oevers heeft, welke goed hooi en granen opleveren. Laat in den nacht kwamen wij te *Burlington*, aan het meir *Champlain*.

Dit geheele gedeelte van *Nieuw-Engeland* is heuvelachtig, en ten deele steenachtig; doch wel besproeid. De rivieren zijn echter somtijds te driftig voor de scheepvaart. De heuvelen zijn met pijn- en andere altijdgroene boomen, als mede met eiken, ahornboomen, eschen enz. bedekt. Nogtans is het groeiend Rijk hier slechts armoedig, met de vruchtbare Staten van *Ohio*, *Tennessee*, *Kentucky* en *Virginie* vergeleken. Wild is er mede niet overvloedig, met uitzondering van patrijzen, duiven, eekhorentjes, en in de bergen eenige herten. In de hooge bergstreeken doen wolven en vosfen nog veel nadeel.

De wegen, bruggen, en verdere gemakken, waren op dezen weg zeer goed, en zijn dit, zoo ik hoor, in 't algemeen; in de laatste jaren is dit veel verbeterd. De stalhouders van *Nieuw-Engeland* hebben de onmenschelijke zuinigheid, van hunne paarden 18 of 20 mijlen (6 à 7 uren) achtereen voor de rijtuigen te laten loopen, en dat in een zoo berg-

ach-

achtig land. Doch mij dunkt dat deze gierigheid zich door het geheele t-derf der paarden zelfde moet straffen. De kost voor de Reiziger is dezelve als in de andere staten, met dit onderscheid, dat men bij 't ontbijt en avondmaal telkens een glas appeldrank bekomt.

De inwoners zijn een gezond, eenvoudig en gespierd flach van menschen, onvermengd uit het *oude land* (dus noemt men hier het moederland) gesproten, en met slechts weinig verandering de voorvaderlijke *Engelsche* zeden bewarende. Hunne nijverheid is tot een spreekwoord geworden, en men gaat slechts weinig hutten voorbij, zonder het snorren van het spinnewiel te hooren. Onze postkoets droeg (zoo als boven gezegd is) het valies met de brieven, zijnde een groote lederen zak, en het was aardig de jongens en meisjes uit de boerenwoningen te zien loopen, zoo dra zij den posthoren vernamen, om de talrijke nieuwspapieren optevangen, die onze postrijder in 't voorbij gaan uit het rijtuig wierp. Er zijn slechts weinig menschen, die geen nieuwspapier lezen, en schoon zij zich weinig om de staatkunde van *Europa* bekommeren, willen zij toch weten, hoe het t' huis, en met de staatkundige inrigtingen van *hun* Gemeenebest gesteld is.

Er zijn in de vijf staten van *Nieuw-Engeland* geene slaven, behalven eenige weinige, die achtervolgens vrij gelaten worden, en zeer weinige *Negers*. Getroffen door de onbestaanbaarheid hunner eigene vrijheid, en van hunnen naam als voorstanders derzelve, met het denkbeeld van de wettigheid der slavernij, hebben deze staten reeds vroeg, benevens

Nieuw-York en *Pensylvanien* middelen beraamd om de slavernij allengs afteſchaffen; naar mate de ſlaven dus trapsgewijze hunne vrijheid bekwamen, begaven zij zich naar de groote ſteden, waar men toen zeer verlegen was om werklieden.

De grootte der landhoeven is daar van 50 tot 200 *acres*; de meeste worden, volgens gebruik in *America*, door de eigenaars zelve bebouwd; de grond is van verſchillenden aard; grootendeels zeer goed, uitſtekend voor weiland, en geſchikt voor de gewone *Engelsche* granen; maar hier, gelijk elders in de ſtaten, worden weinig peulvruchten gekweekt; men heeft daarvoor in de plaats *Turksch koren*, 't welk vrij wel opkomt. De boomvruchten zijn wel, maar niet zoo goed als in *Pensylvanien* en de *Jerſey's*; de vrucht is klein, doch er zitten veel aan de boomen. Soms tijds zag ik bij eene hut een hoekje tabak ſtaan, genoegzaam voor het onderhoud van een huisgezin: in geheele velden kan de zelve hier niet groeijen door het koude klimaat. Men heeft vele ſteenen muren als heiningen. De hooi- en graanoogst is hier meer dan twee maanden bij *Ohio* en *Kentucky*, vijf of zes weken bij *Virginie*, en eene maand bij *Pensylvanië* ten achter. Ten bewijze van de nijverheid des landbouwers in *Nieuw-Engeland* dient, dat hij de koſten, op het zuiveren, van zijn land loopende, genoegzaam geheel weet uittewinnen, door van het verbrande hout pot- en weedasch te maken: in de weſtelijke landſtreek denkt men daar blijkens nooit om.

Het geheele land is in ſtedelijke Regtsgebieden
van

van verscheidene mijlen uitgebreidheid verdeeld; alles heeft dan den naam van die stad (of dat dorp, indien zulks het voornaamste in dat Regtsgebied is). Dikwerf hoorde ik Reizigers in de bosfchen, waar geene huizen te zien waren, vragen in welke stad, of in welk vlek (*town*) zijn wij nu? en dan was het antwoord wel eens, in *Kensington*, *Londonderry*, *Dover*, *Bath*, enz. namen, waarbij een *Engelschman* zich geheel andere steden voor den geest brengt.

Vermont en *Nieuw-Hampshire* gaan slechts weinig vooruit; zoo vele menschen verhuizen er naar het Westen. Naar ik verneem hebben sommige plaatsen wel 40 huisgezinnen in één jaar verloren. Meermalen heb ik reeds bejaarde menschen de landhoeven, waarop zij een goed bestaan hadden, zien verlaten, om in het Westen nieuwe verbintenissen aan te kweeken. Dit is de zaak overdrijven: nogtans is dit waar, dat *Americanen* op hun geheele vaste land als te huis zijn, en de verplaatsing is zekerlijk beter voor hunne kinderen, daar het klimaat in 't Westen zachter, en er overvloedig ruimte is, al ware 't nog voor Eeuwen. Het zou belangrijk zijn te onderzoeken, of een uit *Engeland* komend landman zich met meer voordeel hier of in het Westen zou neêrzetten. Hier doen reeds gezuiverde en ingerigte landen, met een goed houten huis, tien *dollars* het *acre*; bij het koopen van een huis koopt men tevens zijn aandeel in de gemakken, die in het Westen zoo dikwerf gemist worden, zoo als bruggen en wegen. De belastingen zijn een weinig hooger dan in het achter-

land, maar de voortbrengfelen zijn daartegen ook veel meer waard, het geen daar zeer ruim tegen opweegt. Met dat alles hebben de westelijke staten andere voordeelen, waarover wij hierna zullen handelen, en die hun, naar mijn gevoelen, de voorkeur moeten geven.

Burlington is eene der aanzienlijkste steden in den staat van *Vermont*, 176 mijlen N. W. van *Boston*, volgens den naasten weg 100 mijlen Z. van *Montreal*, en omtrent 300 N. van *Nieuw-Tork*. Het ligt aan een' heuvel, in eene baai van het meir *Champlain*, waar hetzelfde omtrent 8 mijlen breed is. De straten zijn ongeplaveid, regt en lang. Hoewel *Burlington* eene bevolking van 2000 inwoners telt, staan er naauwelijks twee huizen bijeen: zelfs daar, waar zij het dichtste naast elkan- der zijn, staan zij nog eenige voeten of zelfs wij- der uiteen. Sommige huizen zijn welgebouwd van hout, anderen van steen. Er zijn verscheidene wel voorziene pakhuizen, en er wordt, door middel van het meir, een aanzienlijke handel met *Canada* en *Nieuw-Tork* gedreven. De voornaamste lan- dingsplaats en haven is in het vlek zelve, bestaan- de uit een' beer van hout en aarde opgeworpen, 150 voet lang, en een of twee eilanden, van het- zelfde zamenstel, om de handelsvaartuigen, die aan deze plaats behooren, of daar aanleggen, te beschermen.

De openbare gebouwen zijn: een Regthuis, ge- vangenis, verscheidene Kerken, eene bank (men spreekt er van, om ook een' tak van de bank der Vereenigde Staten dáár te plaatsen) barakken, en eene

eene Hoogeschool. Eene der Kerken was van steen, juist voltooid, en had 22,000 *dollars* gekost; de predikstoel en deszelfs trappen waren van mahagonij-hout, en allen zeer net. De barakken, in den jongsten oorlog hier gebouwd, staan op eene hoogte, 70 voet boven 't meir; er ligt thans geen volk in. De Hoogeschool staat ook op eene verhevenheid, den top van de hoofdstraat, eene mijl van de baai, en 150 voet boven de oppervlakte van het meir. Het is een fraai steenen gebouw van vier verdiepingen, met 70 goede vensters van voor, en eene fraaije koepel.

Het Geregts-hof zat juist, terwijl ik in deze plaats was. Daar ik langer dan ik gedacht had naar de stoomboot moest wachten, had ik vele gelegenheden om hunne manier van Regtspraak te zien. De pleiters voeren dikwerf de *Engelsche* wetten aan, om aan hunne bewijzen, kracht bij te zetten. De zaal is voorzien met rijen stoelen voor het gemak der toehoorders (*). De deftigheid eener *Engelsche* pleitzaal was echter hier niet te bespeuren. Terwijl zaken van veel belang onder handen

wa-

(*) Welk eene oplettendheid voor de toehoorders in een afgelegen *Americaansch* stadje van 2000 inwoners! Bij ons, in den zetel des *Nederlandschen* bewinds, de plaats van 's Lands Hooge Vergadering, is zoo weinig belang gesteld in het Publiek, dat op de *tribunes*, in de zaal der tweede kamer van onze Vertegenwoordigers, niet eens banken staan, en men dus de Toehoorders dwingt, somtijds 8 of 9 uren te *staan*, of heen te gaan, hetwelk misschien wel voor sommige Leden — het aangenaamste zou wezen.

waren, zag men advokaten en klerken, die niet stellig bezig waren, — nieuwspapieren zitten lezen, of een' bekenden iets influisteren; en meermalen zag ik eene kan appeldrank uit eene naburige herberg binnebrengen, en bij de Heeren van de *jury* rond gaan. KENDEL zegt in zijne Reizen, dat de Regters met den hoed op het hoofd zitten, terwijl de toehoorders de hunne afzetten. Ik ben echter in verscheidene Geregtshoven geweest, en herinner mij niet, dat iemand behalve de kwakers zijn' hoed ophield: misschien waren er vele kwakers in de Vergadering, waar hij zag pleiten.

De zeden der inwoners van *Burlington* waren minzaam en vrolijk. Altijd zijn de zittingen der Geregtshoven in *Amerika* een tijd van uitspanning en vermaak. Alle de uren, die men niet op het Raadhuis doorbragt, werden besteed aan het schijfwerpen, kegelen, harddraven, en weddingschappen, hoe zwaar hunne paarden wogen. Bij dit laatste vermaak is een lederen gereedschap bij de hand; het paard wordt op de hooischaal gezet, en dus de weddingschap spoedig beslist. Ik moet hier aanmerken, dat ik bij dergelijke gelegenheden nooit iemand beschonken gezien heb, terwijl in *Virginie* bij de Regtdagen der Graafschappen ten minste de helft der omstanders vóór den nacht dronken waren. Daar ik in hetzelfde huis at als de Regters, was ik getuige van hunne manieren buiten de balie. Zij leggen zich hoegenaamd geen' dwang op van deftigheid, maar eten aan de gemeene tafel, spreken met de andere gasten, rooken hunne cigar, en
zijn

niet stel-
en lezen,
meermalen
urige her-
de jury
zen, dat
tten, ter-
ben ech-
en herin-
kers zijn
wakers in

on waren
ingen der
itspanning
t op het
het schijf-
schappen,
dit laatste
and; het
dus de
aanmer-
t iemand
ē bij de
de helpt
waren.
ers, was
alie. Zij
van def-
spreken
aar, en
zijn

zijn niet afkeerig van een grapje. Na den Regtdag maakte een troep van 25 liefhebbers in een' schoonen herfstavond Krijgsmuzijk.

De prijs der levensmiddelen te *Burlington*, in September 1817, was als volgt:

Meel	.	12	Dollars	voor 1 vat van 196 pond.
Vleesch	.	—	—	9 Cents het pond.
Haver	.	—	—	30 de Schepel.
Tarwe	.	1	—	35 — — —

Er is geene vleeschhal te *Burlington*; de vleeschhouwers slaan een beest, en gaan dan rond met eene kar om het te verkoopen.

Men zegt, dat het vlek *Burlington* door deszelfs ligging in het middelpunt der handelsgemeenschap, en vermeerderden handel gedurende den oorlog, het meeste kapitaal bezit in den staat van *Verмонт*. Alle de verbeteringen van het omliggende land, en alle bebouwde plekken aan het meir, zijn in de laatste 50 jaren aangelegd.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

Reis naar Montreal. Plattsburg. St. John's. Inwoners. Laprairie. Montreal. Indianen. Huwelijken. Gevecht van buffels en honden.

Zondag, den 21 September. Ik ging dezen morgen aan boord der stoomboot *Phanix*, die van *Whitehall*, aan het einde des meirs, naar *St. John's* in *Neder-Canada* vaart, en te *Burlington* aanlegt.

legt. De vracht is met ontbijt en middagmaal vijf dollars. In de morgenfchemering voeren wij de eilanden, *Heros*, of *helden* genaamd, voorbij, waarop zich eenige fchoone boerderijen, en eene bevolking van 2000 inwoners bevinden. De morgen was fchoon, en de lucht helder, omtrent zoo als bij een' fraaijen Decemberdag in *Engeland*, maar de zon fchijnt des middags veel warmer. De oevers van het meir zijn op fommige plaatfen effen, maar meestal ruw en verheven, vooral aan de zijde van *Nieuw-York*, waar zij ult eene rei bergen beftaan. Het geheele tooneel van boerenwoningen, eilanden, bofchen en bergen, is bekoorlijk. Voorbij het zuidereinde der *Heros* zijnde, leiden wij aan te *Plattsburg*, eene plaats die ik verlangde te zien, als waar de bekende vereenigde aanval der *Britfche* land- en watermagt op die der *Americanen*, den elfden September 1814, had plaats gehad. Wij bleven flechts zoo lang ftill, om eenige *pasfagiers* optenemen, zoo dat ik de ftad flechts oppervlak- kig kon zien. Hier ligt een gedeelte van een Regiment van linie. De verfterking van deze ftad betekent niet veel, en het voorkomen beantwoordt kwalijk aan MORSE's berigt, „dat er *befchaaf-* „*de kringen* gevonden worden, en de liefhebber hier „de weelde die in eene *zeehaven* heerscht, zoo „wel als muziek (op de piano) en wijsgeerige „gefprekken aantreft.” In 1790 bevatte *Platts-* *burg* 458, en in 1810 reeds 1500 inwoners.

Voorbij de plaatfen *Chazy* en *Champlain*, aan de zijde van *Nieuw-York* kwamen wij op 45 Gr. N. B. aan de grensfcheiding tuffchen de Vereenigde Sta-
ten,

ten, en de *Britsche* bezittingen. Van den kant van genen wordt hier thans eene sterke steene negenhoekige vesting gebouwd, voor bijna 100 kanonnen. Ten twee uren nadenmiddag kwamen wij aan de *Britsche* schans, gelegen op een klein eilandje, met name *Aux Noix*, en hijschten onze *Engelsche* vlag op. Hier is niet alleen de grens-, maar ook de natuurlijke landscheiding, want de rivier *Sorrel* brengt de wateren *noordwaarts* naar de *St. Laurens*-rivier. Hare oevers zijn aan beide zijden, tot *St. John's* toe, moerasfig, en nog geheel bosch, enkele boerewoningen uitgezonderd. Volgens een' onzer medereizigers waren de landhoeven eene *dag-reize meer achterwaarts (a way back)*, waar het land hooger was, minder dun gezaaid. Wij kwamen in het armoedige plaatsje *St. John's*, uit ééne straat van gemeene en goede houten huizen bestaande. Een *Britsche* tolbediende kwam aan ons boord, en was zeer rekkelijk in 't onderzoek; onze bagaadje werd niet doorzocht behalve de zwaarste stukken.

De stoomboot *Phoenix* brengt de brieven van *Nieuw-Tork* naar *Montreal* en *Quebec*, en neemt zoo wel vracht als reizigers. Zij is thans de eenige stoomboot; de andere de *Champlain*, is verbrand.

Ik verliet *St. John's* in een der altijd gereed staande postkoetsen, en begaf mij naar *La Prairie*, aan de rivier *St. Laurens*, 28 mijlen verre. De weg is van klei en tuinaarde, vol hopen en gaten. Wanneer men de *Sorrel* verlaat, is het land effen, maar niet moerasfig, zoo ver het oog reikt.

Het

Het is volkrijk, en door regtlijnige grachten of heiningen in verscheidene reijen boerderijen verdeeld. De vruchtbaarheid is voorts uitstekend, de aardappelen vooral groeijen er sterker, dan ik ergens in *America* heb opgemerkt. Ook is er veel grasland, maar het *Indiaansch* koren tiert niet meer goed ten Noorden van den 44 of 45 Graad N. B.

De Lezer zal zich herinneren, dat hij zich thans in een onzer gewesten bevindt, hetwelk in 1759 door de *Engelschen* op de *Franschen* veroverd werd, onder den jongen en dapperen Generaal wolf. Ook zijn nog negen tiende der inwoners van *Fransche* afkomst, spreken die taal, en vertoonen nog sporen van hun Volkskarakter. Op zondag waren jongelingen en jongedochters in hun beste pak uitgedoscht, gene meest alle in een buisje en pantalon van grijs of donkerbruin laken, en de meisjes met een' stroohoed; opgetooid met bonte linten, en eene soort van *spencer* over een kleedje van eigen weefsel of *Engelsch* gedrukt katoen: de deuren der hutten stonden vol zondagsbezoekers en praatmoeders. Op sommige plaatsen van den weg zag men kruisen (daar de inwoners meest alle *Roomsch* zijn) met de ladder, de speer, en de doornekroon. Wij kwamen te *La Prairie*, eene aanzienlijke plaats, en daar er 50 of 60 Reizigers waren, die dadelijk naar *Montreal* verlangden te gaan, hetwelk slechts negen mijlen over de *St. Laurens-Rivier* is, huurden wij twee schuiten, elk voor 25 Cents de persoon, en gingen dus scheid op die voortreffelijke Rivier. De avond was schoon, en de volle maan bescheen het schilderachtigste nachtspek, dat ik im-

mer

mer ge
Choor
einde v
opvatte
riemen,
diaansc
geroeid
wijre
talen d
berg,
betrokk
(tegen
na f 3
Mon
de *Fra*
Britsch
betreft
30 mij
van een
in de
voortre
rens-l
eiland
de bev
eene
Montr
de stad
onrege
twee
van h
met v
ken,

mer gezien had. De roeijers zongen daarbij in *Choor* een *Fransch* gezang, en verpoosden op het einde van ieder couplet, wanneer de stuurman het opvatte; zij hielden zeer goed de maat met hunne riemen, gelijk de stuurman met zijn groot of *Indiaansch* riem, waarmede hier de booten altijd geroeid worden. Na anderhalf uur roeijens kwamen wij te *Montreal*, waarvan wij de schitterende metalen daken reeds lang hadden gezien. In de herberg, die wij tegelijk met verscheidene *Americanen* betrokken, was de dagelijksche prijs 1½ *dollar*, (tegen 5 *Engelsche* schellingen de *dollar*, dus bijna f 3:10:-).

Montreal werd voor omtrent twee Eeuwen door de *Franschen* gebouwd. Deze stad, de tweede in *Britsch America*, wat koophandel en bevolking betreft, ligt op een eiland van denzelfden naam, 30 mijlen lang, en 4 breed; het heeft zijn naam van eenen berg, die achter de stad zijn groen hoofd in de wolken verheft. De ligging van *Montreal* is voortreffelijk, op het punt waar de groote *St. Laurens*-Rivier bevaarbaar wordt, op een vruchtbaar eiland, door een welig land met eene vooruit gaande bevolking omgeven, en ten Westen uitzien op eene zeer groote vruchtbare vlakte. Tegenover *Montreal* is de Rivier drie mijlen (een uur) breed; de stad klimt trapsgewijze uit het water op, en is onregelmatig gebouwd. Vele straten zijn naauw: twee beken vloeijen door de stad. De huizen zijn van hardsteen, twee en drie verdiepingen hoog, met vertinde daken, zeer dikke muren, ijzeren luiken, traliën en deuren. Dit alles is zekerlijk geschikt

schikt naar de luchtstreek, maar voor het oog maakt - zulks eene treurige vertooning, welke nog vermeerderd wordt door de geweldig groote schoorsteenen en breede zoldervensters; sommigen van de laatste zijn bijkans zoo groot, dat een klein huisgezin daarin kan leven. Ik zag slechts twee huizen van baksteen in de stad. De voorsteden bestaan meest uit ruwe houten gebouwen van ééne en twee verdiepingen. Op de meeste daken, die niet vuurproof zijn, heeft men ladders geplaatst, die echter veelal door den ouderdom zijn rot geworden, en waarop men zich in het uur des gevaars niet te best kan verlaten. Naast de rivier zijn verscheidene goede steenen pakhuizen.

Het getal der inwoners schat ik op 15000: zij nemen dagelijks toe, indien wij het groot getal huizen in verschillende straten waarvan men aan 't bouwen is, tot maatstaf mogen gebruiken. De inwoners zijn eene mengeling van *Fransche Canadiërs*, *Engelschen* en *Americanen*. Er zijn verscheidene goede herbergen, en de pakhuizen zijn vol *Europische* en *Indische* goederen: ook bevatten zij vele Artikelen van handel met de *Indianen*. De verkooping van scheepsladingen zijn even algemeen als in de Vereenigde Staten. Men heeft er eenige weinige Fabrieken en Trafieken, onder anderen eene windmolen met *horizontale* wieken, om verfwaren en olie te maalen; en in de voorsteden twee of drie windkorenmolens; van deze soort heb ik er geene in de Vereenigde Staten gezien.

Montreal is de stapelplaats der Noord-Westelijke Maatschappij, het uitgebreidste genootschap voor den

pels-

IN
pels-
strek-
uit
naam
schat
houd
Lon-
door
pij
gen
groot
bema-
ren
lake
of
opz
mig
and
alle
alle
wan
fier
op
kru
:
"
"
"
"
"
"
"
en

het oog
welke
grootte
ommigen
dat een
g slechts
De voor-
ebouwen
eeste da-
ladders
dom zijn
uur des
de rivier

zij nemen
en in ver-
n is, tot
ene men-
en Ame-
n, en de
oederen:
met de
gen zijn
t. Men
afieken,
izontale
n in de
an deze
Staten
estelijke
oor den
pels-

pelshandel in *America*. Hare sterkten of faktorij strekken zich eenige duizend mijlen verder voor- uit naar den kant van de Zuidzee, en ik vernam, door de Heer VAN DER SLUIS, lid dier Maatschappij, dat dezelve 1500 menschen aan 't werk houdt. De *Ewereta*, een groot schip, lag naar *Londen* in lading, met huiden en bontwerk, die door *Indianen* en Blanken in dienst der Maatschappij de binnenrivieren worden afgebragt. Den morgen na mijne aankomst verschenen zes of acht groote kano's, elk met ten minste acht *Indianen* bemand, en met bont geladen. De *Indianen* waren in hun beste pak: blaauwe kousen, met scharlakenrood geboord, een hemd met vrolijke kleuren, of eene deken om de schouders geworpen, en een opzigtig bonte bandelier rondom het middel; sommigen hadden het gezicht rood of zwart geblanket; anderen zilveren platen of veeren en staarten van allerlei dieren in den hoed vastgemaakt: en bijna allen hadden zij hangende oorringen. De Vrouwen waren bijkans op dezelfde wijze gekleed, enkele sieraden in den hoed uitgezonderd, en ik merkte op, dat zij bijkans allen eene zwarte deken en een kruisbeeld droegen.

„De Kano's, zegt CARVER in zijne Reizen, „zijn zeer net gemaakt van berkenbast, met „dunne ribben en latten van cederenhout, en „kruishouten om die te schragen: de bast wordt „met de sterke wortelen van den sparreboom „zamengehecht, en de naden met gom van den „pijnboom bestreken.” Zij zijn tusfchen de 20 en 30 voet lang, 4 voet breed, en omtrent

N

3 voet

3 voet hoog. Zij houden 9 tonnen gewigt, en zijn toch zoo ligt, dat twee of vier *Indianen* dezelve mijlen verre over de draagplaatfen (*portages*) heen brengen. Het valt niet in ons beftek, no-pens de *Indianen*, hunne zeden en gebruiken in bijzonderheden te treden (*).

De stadsgebouwen zijn fterk en ruim, maar niet bevallig. De inwoners hebben onlangs, in O. L. N. ftraat, op het hoogfte van den markt, bij het Gemeenelandshuis een gedenkftuk opgerigt voor Lord NELSON, namelijk een' fteenen pilaar, bijkans 30 voet hoog, verftierd met zinnebeelden uit de fcheepvaart ontleend, en op den top met het ftandbeeld van NELSON; het geheel is met een net ijzeren hek omgeven. De barakken waren voorheen eene fchool door monniken opgehouden, en thans door het 99 Regiment (zijnde *Ieren*) bezet. Zij hadden reeds negen jaren hier gelegen, en hoopten, fpoedig afgeloft te worden; alsdan zou men de vrijwilligers in *Opper-Canada* leggen. De *Roomfche* kerken zijn hier met al den weidschen tooi van beelden, fchilderijen, en glafchilderijen voorzien, zoo als elders, en de klokken bengelen omtrent nacht en dag. Het orgel van de *Engelfche* kerk is fraai: er zijn ook nog eenige andere kleine *Proteftantfche* bedehuizen, voorts drie nonnenkloosters en eene *Roomfch Gymnafium*, waar men *Franch* en *Latijn* leert. Het is opmerkelyk, dat de *Roomfche* Godsdienst door eene Akte van het Parlement als Staatsgodsdienst voor

(*) De Lezer vindt dezelve getrouwelyk gefchetst in de reizen van CARVER, LAMBERT, of BRADBURY.

voor dit land is vastgesteld, maar de Protestanten betalen toch geene tienden, (gelijk de *Roomfchen* en *Disfenters* in *Engeland* aan de heerschende kerk).

Er zijn twee marktplaatsen en markthuizen en een derde dat nog gebouwd wordt, allen in de *Paulftraat*, gelijk met de rivier, en op behoorlijken afstand van elkander. Het is dagelijke markt. De vleeschhal is wel voorzien, tegen 4 of 5 stuivers (*pence*) het pond: bloemmeel kost de 196 pond 50 schellingen sterling (of 27 gulden). Groenten zijn zeer duur: de aardappelen daarentegen kosten slechts een schelling het schepel. Men ziet vele levendige schapen, lammeren en gevogelte, als mede verse zalm, paling, en allerlei rivier- visch, ook ahornfuiker, door de landbouwers van *Canada* gemaakt, op de markten. De appelen zijn klein, maar aangenaam van smaak. Dezen, benevens *Siberische* appelen, twee of drie slechte soorten van pruimen, eenige watermeloenen, en airen van groen *Indiaansch* koren (om als pap te koken) maakten de eenige levensmiddelen van belang uit, die ik op de markt bespeurde.

Het klimaat in den zomer is zoo warm als in de Zuidelijke *Staten der Unie*, en in den winter zeer koud; desnoetemin heeft deze verandering, die dan zekerlijk geweldig is, ook slechts zelden plaats. Het klimaat is gezond, de *Canadiërs* zijn meestal vrij van ziekten, en worden zeer oud; ook de aankomelingen uit *Europa*.

Het landvolk is een slach van menschen, hetwelk er zonderling uitziet. Zij zijn kort, dragen lange broeken en *moccasins* (wijde *Indiaansche* laar-

196 DAGVERHAAL EENER REIZE

zen van ruw leër), een rok of buis, en eene smet-
rige roode muts; altijd heeft de boer een kort
pijpje in den mond, of hij naar de markt gaat,
eene kar voortdrijft, of wat hij ook anders doet;
velen dragen op het voorbeeld der *Indianen* garen
bandeliers om hun midden. De meer fatsoenlijke
inwoners hebben eene deftige kleeding en levenswij-
ze. Er zijn weinig vermaken, behalve in den
winter, wanneer men alle gedachten aan den handel
ter zijde zet, en niets dan aan uitspanning denkt;
bezoeken, theepartijen, maaltijden, sledgevaarten (men
noemt de sledge hier *cariole*), dansen, en somtijds
concerten of tooneelspelen vullen beurtelings den
tijd. Ook voor de jagt is goede gelegenheid: en
men schiet in de nabijheid van *Montreal* veel een-
den en snippen, en elders vele herten. Eenige
leden der Noordwestelijke Maatschappij hebben een
gezelschap onder den naam van *Beverclub* opge-
rigt, waarin de *calumet* of *vredepijp* van hand
tot hand rond gaat, en de *Indiaansche* zeden, ge-
woonten, en zelfs taal, naauwkeurig nagebootst
worden.

De huwelijken der *Canadiërs* worden hier, (ik
geloof om zeker bijgeloof) altijd op Maandag ge-
sloten. Bij de bruiloft gaat men in verscheidene
(lompe) kabrioletten uit rijden; de bruid rijdt voor-
af, en vertoont zich geheel niet beschaamd of ver-
legen; integendeel roept zij alle hare kennissen op
de straat aan, en zwaait met haar' zakdoek;
het volk op de marktplaats begroet het paar, en
de achteraanrijdende gasten met gejuich.

De karren, hier in gebruik, zijn ligt, en hebben
wel

wel iets van onze mestkarren. De paarden zijn klein, en met schelletjes voorzien. Vele karren worden door honden getrokken; ik zag er een, waarvan de honden juist als paarden opgetuigd waren.

De inwoners hebben verscheidene plans ontworpen tot verfraaijing der stad, waarvan sommige zonder twijfel tot stand zullen komen, daar hier veel welvaart en zucht voor 't Algemeen is. De oude muren, in vroeger' tijd rondom de stad opgeworpen, om haar voor de *Indianen* te beschermen, zijn weggeruimd; men is nog met andere verbeteringen bezig, en bouwt eene geheel nieuwe straat en markt aan de westzijde van die van *St. Paul*.

De manier van waschen komt met die in de *Westindiën* overeen. Dagelijks zag ik 30 of 40 soldaten en andere vrouwen tot de knieën in de rivier staan, om hare kleederen op groote steenen te waschen, die tot dat einde op den rand lagen.

Meermalen wandelde ik naar eene kleine legerplaats van ongelukkige *Indianen*, die omtrent eene halve mijl ten Westen van *Montreal* woningen (*wigwams*) hadden opgeslagen, die niet hooger waren dan varkenskotten; een man kan er niet overeinde in staan; hun keukenvuur was buiten de hutten. De levensmiddelen waren de afval van de markt. Op mijne pogingen, om met hen te spreken, bekwam ik altijd ten antwoord: *Je ne parle pas l'Anglais*. — Daar het *Fransch* mij nu niet gemeenzaam genoeg is, om daarin een gesprek te voeren,

werd ik in mijne pogingen teleurgesteld: dit gebeurde mij meermalen, wanneer ik met de *Canadiërs* spreken wilde. Naar ik hoor willen deze lieden zelden spreken met iemand die hun onbekend is en *Engelsch* spreekt, zelfs al verstaan zij de taal; doch iemand die *Fransch* spreekt, is zeker van een zeer beleefd antwoord. Zoo is dit Volk nog aan de *Franschen*, hunne oude Meesters, gehecht.

De zeden der *Indianen* in en omstreeks *Montreal*, en, volgens eerbiedwaardige getuigenissen, overal waar zij met de handelaars (die hun sterken drank geven) omgang hebben gehad, zijn niet te best. Velen zag ik beschonken op straat; sommigen smoordronken op de markt liggen. Eens zag ik eene Vrouw met haar hoofd voorover in de gracht liggen; haar lang hair zwom op het vuile water; het was nabij eene kroeg, vele *Indianen* gingen in en uit, zagen de ellendige, bleven staan, en gingen verder; sommigen wezen naar haar met den vinger, glimlachten, en vervolgden hunnen weg, ten laatste ontfermde zich een der barmhartigsten onder de Blanken, haalde haar uit het water, en plaatste haar tegen den muur.

Negen mijlen boven *Montreal* is de *Indiaansche* Stad *Lachine*, waarheen de eenige tolgeweg (zoo ik geloof) in geheel *Britsch-America* geleidt. Deze plaats bevat omtrent 1000 Roomschezinde *Indianen*. De vlijtigsten van hen zijn schuitervoerders, of maken schuiten (*Kanos*) laarzen (*moccasins*) en mandjes, doch velen, zoowel Mannen als Vrouwen, leiden een lui en ongebonden leven.

Met

Met leedwezen zag ik een berigt in de straten van *Montreal* aangeplakt, dat op zekeren bepaalden tijd „een mannetjes en wijfjes buffel door zeven van de moedigste bulhonden, die men bekomen zou, tegelijk zou worden besprongen.” Het gevecht had wezenlijk plaats, en ik hoorde van *fatsoenlijke lieden*, die dit wreede schouwspel hadden bijgewoond, dat de mannetjes-buffel alleen de zeven honden gemakkelijk had overwonnen. Naderhand zag ik beide de buffels, en bespeurde dat hunne ooren geheel en al (mischen wel in meer gevechten) afgebeten waren. De schaamteloze elendeling, die deze dieren dus ter pijniging rondlepte, was uit de Vereenigde Staten, waar hij dezelfde barbaarschheden gepleegd had: maar, naar ik vernam, met weinig aanmoediging.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Reis naar Quebec. Natuurtooneelen van de rivier gezien. Quebec. Harddraverij. Zeldzame gewoonte. Berigt aan landverhuizers. Opper-Canada en manier van landverdeeling in dat gewest.

Zaterdag, 27 September. Ik maakte heden gebruik van eene gelegenheid om naar *Quebec* te gaan, zijnde 170 mijlen verre, in de sloep *Cog*, Kapitein GERARD, waar ik tien schellingen voor de vracht, en twee schellingen en zes stuivers *Engelsch* geld daags (*f 1 : 8 : - Holl.*) voor de kost

moest geven, om te leven zoo als de Kapitein. Wij voeren ten een uur met een' goeden wind af, en kwamen des avonds aan het vlek *Sorrel* aan den mond der *Sorrel*-rivier, aan den regter oever des strooms. Den 28 kwamen wij aan het meir van *St François*, waar de rivier zich tot 10 of 12 mijlen toe uitbreidt. Wij vertoefden te *Trois Rivières*, eene aanzienlijke plaats, waar wij iets van onze lading losten, en 6 uren verder ten anker gingen. Ik was verwonderd mijnen Kapitein en zijne manschap heden (Zondag) te zien kaart spelen, daar Zondag bij deze lieden een dag van vermaak is.

Maandag den 29 September. De oevers der rivier werden meer en meer ruw en schilderachtig; terstond achter de landhoeven ziet men bergen en heuvelen. Er waren verscheidene nachtvorsten geweest, en een *Engelschman* heeft geen denkbeeld van de schoonheid, waarmede de eerste vorst het loof van een *Americaansch* bosch versiert. Sommige boomen zijn bruin, andere karmozijn, of rood, geel, of licht groen, en alle heldere kleuren, die, bij het donkergroen der pijnboomen voortreffelijk afteken.

Tegen den namiddag naderden wij *Quebec*, maar de afgronden van de *Wolf's* kreek, en de verbazende rots van de Diamantkaap, beletteden ons veel daarvan te zien eer wij aan land kwamen. Verscheidene houtvloten lagen in de kreek, en vele *Engelsche* schepen waren zeil-red naar *Engeland*. Een derzelve, door de dronkenschap van een' matroos in vlam geraakt, brandde tot aan het water af, en gaf

nog

nog wolken van rook op, een grootsch maar treurig schouwspel! Voor anker gekomen, scheidde ik van mijne *Fransche* vrienden.

Quebec ligt op eene rots, waar de kleine Rivier *St. Charles* in den hoofdstroom *St. Laurens* valt, op $46^{\circ} 48' 39''$ N. B. $71^{\circ} 12' 6''$ W. L. Deze stad werd in 1608 door de *Franschen* gebouwd, en in 1759 door de *Engelschen* ingenomen. Zij is de hoofdstad van *Neder-Canada*, en van de *Britsche* bezittingen in *America*. De ligging is tegenwoordig zeer sterk. Aan de landzijde wordt zij door muren en torens naar de hedendaagsche wijze bevestigd: ook aan den waterkant beschermen haar wallen met kanon voorzien; de citadel, op den top van het voorgebergte, beheerscht het geheel met genoegzaam onoverwinnelijke muren. Overal ontmoet men schildwachten. Bijna 400 kanonnen staan op de werken, en 500 man worden tegelijk tot den dienst der bezetting vereischt.

De stad wordt door eene kromme straat, die men zeer gevoegelijk de *bergstraat* (*Mountainstreet*) noemt, in tweeën gedeeld. De benedenstad is de zetel des koophandels; de lieden wonen er oopengepakt, de straten zijn naauw, ja somtijds ziet men aan den eenen kant huizen, en aan den anderen, op twintig voeten afstands, eene steile naakte rots; in andere straten zijn de grondslagen der huizen onmiddellijk boven de daken van anderen. Men waadt in de straten tot de enkels in den modder, en toch geloof ik dat ze bestraat zijn; van den markt en de omstreken (waar het ook een weinig zindelijker is) weet ik het zeker. De bovenstad is veel netter en

ruimer; ook ligt een groot gedeelte der huizen, gelijk de *St. Jan's* en *St. Rogue's* voorsteden, buiten de poorten. De huizen zijn van steen, gelijk te *Montreal*, sommigen gepleisterd, en allen hebben een meer aanvallig voorkomen. IJzer wordt zoo veel niet gebruikt; maar dak met tin gedekt, pakhuizen tegen het vuur bestand, en lompe houten huizen zijn in de voorsteden gemeen. De vooruitstekende trappen en kelders zijn in de straten een groot ongemak.

In 1784 bevatte *Quebec* 6,472 inwoners, thans (nu *Canada* de voornaamste *Engelsche* bezitting op het vaste land van *America* is) moet de bevolking 20,000 menschen van allerlei slach, meest *Fran-schen*, doch ook vele *Schotten*, *Ieren*, en *Engel-schen* bedragen. De handel is aanzienlijk, en neemt nog toe. De pakhuizen in de bergstraat zijn fraaijer dan die te *Montreal*, maar niet beter voorzien. De openbare gebouwen zijn eenvoudige steenen huizen, meer voor het gebruik dan voor sieraad geschikt, behalve de kerken, die groot en van binnen zeer fraai zijn. De *Episcopale* kerk in de bovenstad is een uitgebreid gelicht, dat geheel en al hersteld werd: ook zijn er twee kloosters; een *Jezuïten-collegie* is in barakken voor soldaten veranderd, en men perkt nog grond af voor nieuwe barakken, die 4000 man moeten bevatten.

De markten, (eene in de Boven- en eene in de Benedenstad) zijn wel voorzien, en worden dagelijks gehouden. Het vleesch is 4 à 5 stuivers het pond, het meel 50 schellingen het vat, de groenten als te *Montreal*. Men bouwde een nieuw-

markt
koren
mede

Het
den
en de
reeds
vond
zeker
van C
weder
en he
met g
konde

Bij
penvl
gedro
zegt
word
van
de b
lot v
Gene
rijen
plant
hebb
Eng
decl
meer
nim
ter

markthuis in de Bovenstad. De verkoop van koren en groenten geschiedt van de karren, waarmee de boeren te markt komen.

Het klimaat is hier kouder dan in *Montreal*. Op den 1 October was het ijs reeds een' daalder dik, en de nog te veld staande haver was op de hoogte reeds met sneeuw bedekt. Des ochtends en avonds vond ik eene kagchel onmisbaar. Mijn waard verzekerde mij, dat men wel sledepartijen in het laatst van October gehad heeft. Soms tijds blijft het fraai weder gedurende de geheele maand November, en het begin van December; alsdan valt de winter met gestrengheid in, en duurt tot Mei. Bij deze koude zijn de menschen gezond.

Bij de maaltijden gebruikt men veel soep en schapenvleesch; en nooit wordt er ontheten of thee gedronken zonder warm of koud vleesch. Men zegt dat de inwoners zeer gezellig zijn. Jaarlijks worden er harddraverijen gehouden op de vlakte van *Abraham*, denzelfden grond, waarop in 1759 de beslissende veldslag geleverd werd, die over het lot van *Quebec* en *Canada* besliste, en waarin de Generaal *Wolf* sneuvelde. De gemelde harddraverijen hebben geheel en al op de *Engelsche* wijze plaats; de Gouverneur geeft éenen prijs, en liefhebbers den anderen. De Officieren der bezetting en *Engelsche* burgers namen met ijver aan dit vermaak deel, maar van geborene *Canadiërs* heb ik, hoewel meermalen deze uitspanning bijgewoond hebbende, nimmer meer dan één of twee gezien. In den winter is hier soms tijds tooneel, concert, en *Assemblée*.

Men heeft hier, en in deze gewesten in 't algemeen,

meen eene zonderlinge gewoonte. Wanneer een oud man eene jonge Vrouw trouwt, vergaderen de jonge lieden ten huize van een' of anderen Vriend, en vermommen zich in saters, negers, matrozen, grijsaards, Roomsche priesters enz. Men voorziet zich van eene doodkist, en groote papieren lantarens. Vier man nemen de kist op de schouders; op den top van lange stokken steekt men de lantarens; door eene bonte schare gevolgd, gaat nu de troep in den avond naar de woning van het jonge paar, en maakt een razend concert op trommelen, horens, fluitjes en tinnen potten, onder het gejoel der menigte. Zoodra men aan de woning van den zondaar tegen de wetten der natuur en der liefde gekomen is, wordt de doodkist nedergezet, en een bespottelijke lijkdienst gehouden over het gewaande lijk. Is de oude Heer nu zoo wijs, de bende der spotters in huis te nemen en te onthalen, zoo is het wel, en de zaak afgedaan. Doch houdt hij zijne deur gesloten, zoo komen zij alle nachten weder, telkens met eene nieuwe grap ten koste van den bejaarden bruidegom, als daar zijn deszelfs *vrijaadje*, of *Testament*, 't welk door eenen der guiten met zielroerenden nadruk wordt voorgelezen, onder herhaalde pauzen, in welke muziek en schaterend gelach de voorlezing vervangen. Dit houdt niet op tot het den vervolgden Echtgenoot begint te vervelen, en hij met hen tot een accoordje komt, b. v. 5 P. St. voor de kosten van de grap, en 5 P. St. voor de armen.

Eene grap van dezen aard had plaats terwijl ik hier was. Een oud Heer, met name **BALLET**, een
lid

lid van
met zij
nenlate
den z
Heer
werk :
geesten
hadden
kreeg
ontdel
dezen
dien
de fo
jaagd
op n
de H
was,
Men
en ze
gewo
He
fchoo
de
fchoo
fchep
gene
dorp
les,
fchie
mij
D
beve

lid van de Wetgevende Vergadering der Colonie, was met zijne meid getrouwd. Hij wilde van geen binnenlaten der jonge lieden hooren; daarop herhaalden zij ook hun spel nacht op nacht; de oude Heer werd boos, en stelde geregtsdienaars in 't werk: maar dezen waren bang, daar de plaaggeesten eene partij burgers en matroozen tot hulp hadden. BALLET ging naar den *Maire*, en verkreeg dat er eene belooning gesteld werd op het ontdekken en vatten der *rustverstoorders*. Maar dezen lieten zich niet afschrikken, en kwamen nog dien eigen' nacht terug. Nu kwam er eene benede soldaten tegen hen op, en zij werden uiteengejaagd. Maar na eenige nachten kwamen zij hem op nieuw zijne nachtrust ontrooven; toen begreep de Heer BALLET, dat alle tegenstribbeling vergeefs was, hij betaalde eene som gelds, en alles was stil. Men moet weten, dat de eerste lieden van de stad, en zelfs de officieren der bezetting, in 't geheim deze gewoonte aanmoedigen.

Het land rondom *Quebec* is wel bevolkt, en met schoone dorpen en boerenwoningen bezaaid. Van de hoogten achter de bovenstad heeft men een schoon gezigt op de *St. Laurens Rivier*, en de schepen op dezelve, op *Point Levy*, het afgelegene vruchtbare eiland *Orleans*, en de volkrijke dorpen aan de linkerhand over de rivier *St. Charles*, wier witte daken zich in een onoverzienbaar verschiet verliezen. Zulk een tafereel heeft, naar het mij voorkomt, weinige zijns gelijken.

De stad gaat vooruit. Drie groote stoombooten bevaren de *St. Laurens* tusschen *Quebec* en *Mont-*

real, en eene ligt als eene veerſchuit bij *Point Levy*, om de rivier over te zetten. Men heeft het plan, om in beide de genoemde Staten banken opterigten. Doch wegens de onregelmatige ſtraten en lage huizen zouden beide *Quebec* en *Montreal* in de Vereenigde Staten nooit meer dan voor ſteden van den tweeden rang gelden; wat gemak en ſchoonheid betreft, moeten zij verre voor *Cincinnati* in *Ohio*, en voor *Lancaster* in *Penſylvanië* onderdoen. Verſcheidene *Indianen*, die in de nabijheid van *Quebec* waren, ziet men altijd op de ſtraat rondloopen met *Indiaanſche* laarzen (*moccasins*) ſjerpen en mandjes; eenigen die bij de ſtaad gezeten zijn, hebben goede huizen en landerijen.

Te *Quebec* zoowel als te *Montreal* is weinig gelegenheid voor landverhuizers; maar ik geloof wel in *Oppe-Canada*, althans voor handwerkers en landbouwers. Niemand, die de *Fransche* taal niet verſtaat, moet zich bij de gemelde twee ſteden neêrzetten; haar gebruik is volſtrekt onmisbaar, doch niet in *Oppe-Canada*, waar alle de planters hetzij *Britten* hetzij *Americanen* zijn. Voorleden jaar kwamen bijna 5000 landverhuizers uit *Engeland*, *Schotland* en *Ierland* alléén te *Quebec* aan. Handwerkslieden kunnen daags van 7 ſch. 6 ſtuivers (4 guldens) tot 10 ſchellingen (*f* 5 : 10 : -) daags winnen. Volgens berigten van landverhuizers, die naar hun genoegen in het bovenland gezeten waren, vernam ik, dat men eenig land en goede ſtrecken, hoewel een weinig afgelegen van de tegenwoordige beplantingen, voor niets dan de daarop loopende kosten van opdracht kan bekomen, mits nogtans de

koo.

kooper daarop zijne woonplaats vestige. In meer vruchtbare oorden kost de *acre* boschland van twee tot vijf dollars, doch behoorlijk bebouwd van vijf tot twintig. Arbeiders kunnen van twaalf tot zestien dollars (*f*30:-:- tot *f*40:-:-) in de maand, met de kost bekomen. Steden die dezen naam kunnen dragen, zijn er in *Opper-Canada* niet van belang; *Tork* en *Kingston*, aan het meir *Ontario*, zijn de voornaamsten, want het is nog eene geheel nieuwgebouwde landstreek, waarvan de inwoners zich bijna uitsluitend met den akkerbouw geneeren.

De buurten die men *vlekken* (*townships*) noemt, bestaan verscheidene mijlen in 't vierkant, even als in de Vereenigde Staten. Kleine granen, groenten, appelen, peren, en kersen, komen er wel voort, vooral omtreeks *Detroit*. De gewone prijs der tarwe is 5 à 7 schellingen het schepel, *mais* 2½, rogge ½ schelling *sterling* het schepel, en varkensvleesch 30 schellingen (*f*16:10:-) de 100 pond. Artikelen van weelde uit *Europa*, de *Oost-* en *Westindien*, zijn zeer duur. Twee landverhuizers, die ik in mijn nachtverblijf aantrof, kwamen uit *Opper-Canada* terug, om weder scheep te gaan naar *Engeland*; het land beviel hun volstrekt niet, hoewel zij er niets van belang tegen inbragten. In een' dezer lieden zag ik niets onbehoorlijks, maar de andere was alle avonden beschonken.

Het bestuur dezer gewesten hangt in het burgerlijke en krijgswezen van bevelen uit *Engeland* af. Landsbelastingen zijn er volstrekt niet, en de stedelijke en landschapsregten gaan een' stuiver in het p. st. (*f*11:-:-) niet te boven, zoo dat de

Ca-

Canadiers aan de Regéring zeer getrouw zijn. De Protestantsche Godsdienst is in *Opper-Canada* de heerschende, en een zevende gedeelte des lands is afgezonderd voor het onderhoud der *Episcopaalsche* Geestelijkheid. De bevolking in de beide *Canada's* werd op 500,000 zielen geschat.

Elk, die landerijen wil bezitten, beneden 500 *acres* (want meer te hebben is verboden) moet den eed van gehoorzaamheid aan den Koning voor den Vrederegter afleggen; met een getuigenschrift hiervan voorzien, mag men zich bij den Agent des Konings vervoegen, en heeft alsdan de keuze der landerijen, waarover nog niet beschikt is, tegen betaling van 37½ *dollar* voor de onkosten. Binnen de twee jaren moet hij van dit land tien *acres* bebouwd en omheind, en een huis opgericht hebben, waarvan de grootte bepaald is. Hij moet een gedeelte van de hem aangewezen landerijen hebben schoongemaakt voor den *publieken* weg, behalve daar, waar het land van dien weg is afgelegen. Voorts moet hij, binnen de gezegde twee jaren, de landerijen bewonen, hetzij met of zonder huisgezin.

*

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

Vertrek van Quebec en terugkomst in de Vereenigde Staten. Beschrijving van het meêr Champlain, en de omstreken. Lansingburg. Troje. Albany. Landverhuizers. Fraaije stoomboot. Natuurtooneelen aan de Hudson's Rivier. Aankomst te Nieuw-York. Vertrek naar Engeland.

Zondag den 5 October. Ik ging naar *Montreal* sloop in eene veel grootere stoomboot, dan ik nog gezien had. Zij is in drie vertrekken afgescheiden; (in de Vereenigde Staten is er geene afscieding,) de vracht is in het ruim 15 schellingen, in de roef 1 P. St. en in het paviljoen. 3 P. St.; men vindt er alle gemakken en voorraad, behalve wijn. Bij *Trois Rivier*s kwamen wij ten anker, de nacht was te donker, om verder te gaan. Ons gezelschap bestond uit *Canadiërs*, *Franschen*, *Engelschen*, *Ieren*, *Schotten* en *Americanen*. Verscheidene van de vier laatstgemelde zongen onzedelijke *Engelsche* liedjes, en lieten op het verzoek van eenige Heeren, dat zij zouden ophouden, daar het toch Zondag was, niet af, zeggende, dat de Regten van den Zondag zich zoo verre niet uitstrekten. Er was een oude koningsgezinde (*Loyalist*) uit den *Americaanschen* vrijheidsoorlog sloop, die in 1777 met den Generaal *BURGOYNE* was gevangen genomen; hij had bij den inval van dit leger de onafhankelijkheid der Vereenigde Staten

verloren geacht, en zijn vee in het *Britsche* leger gedreven; de Republikeinen hadden daarop zijn fraaije landgoed verbeurd verklaard. Doch zijnen vrolijken luim had hij tot zelfs nu, in zijne hooge jaren, behouden.

Den 6 October. Wij vertoefden heden te *Sorrel*. Beide *Trois - Rivières* en *Sorrel* zijn aanzienlijke steden voor *deze* streken, waar van elke 2 of 3000 zielen bevat, deels Roomsche, deels Protestantsche; velen daarvan zijn beschaafde *Roomsche Indianen*, schuitemakers van ambacht. In *Trois Rivières* is een klein nonnenklooster. Geen van beide de plaatsen gaat vooruit. Des avonds bereikten wij *Montreal*.

Woensdag, den 8 October. Heden verliet ik *Montreal*, om naar de Vereenigde Staten terug te keeren. Daar de wind frisch den stroom af woei, kon ik geene boot bekomen, naar *La Prairie*, maar huurde met twee Heeren eene Kano, en stak beneden het eiland *St. Helena* de rivier over. Deze vaart was moeilijk: ons ligt vaarttuig, uit éenen hollen boomstam gemaakt, stiet gedurig tegen den rotsigen grond, of zat vast. Wij landden te *Longueuil*, een klein plaatsje, negen mijlen ten O. van *La Prairie*. Van hier naar *St. John's* huurden wij eene postkoets, en bereikten na eene vervelende reis over een' allerellendigsten weg, die nu vooral door hevige regenbuijen bijna niet te bereizen was, laat in den nacht gemelde plaats, die aan het meir *Champlain* ligt. Hier maakte ik partij met den Heer s. BENT, uit *Masachusetts*, om op eene stoomboot over dat meir naar *Burlington*, en van daar naar *Albany* in den staat van *Nieuw-York* te gaan.

gaan. Wij gingen scheep aan boord van den schoo-
ner *Jacob Barker*, Kapt. CLARK.

Donderdag den 9 October. Dezen morgen voe-
ren wij de laatste *Engelsche* grenspost voorbij, op
het *Noteneiland (Isle aux Noix)*. Dit is een armza-
lig aarden fort, met houten barakken; alleen de ba-
rakken voor het zeevolk hebben nog eenig goed
voorkomen. Er lagen drie of vier kanonneerbooe-
ten, en een groot schip op stapel, doch waaraan
sedert den Vrede (1815) niet gewerkt is; want bij
dien Vrede is bepaald, dat zoowel *Groot-Britanniën*
als de Vereenigde Staten slechts ééne gewapende ka-
nonneerboot in dit meir mogen houden.

Daar ons vaartuig zwaar met gips geladen, en
het vaarwater moeilijk was, zaten wij reeds vast;
daar echter de schooner eene bijzondere soort van
kiel had, werden wij spoedig weder vlot. Nu kwa-
men wij op het grondgebied der Vereenigde Staten,
en ontbeten den volgenden morgen in derzelver grens-
plaats *Burlington*.

Een onzer reisgenooten was voorleden zomer met
een handelsgezelschap naar *Opper-Canada* geweest,
om hout te hakken, en het stroomaf als een hout-
vlot naar *Quebec* te laten drijven, waarvoor hij 20
dollars in de maand had. Zij moesten alle met ja-
gen en visschen de kost vinden. De *Canadafche*
houtvlotgeleiders waren volgens hem een lui slach
van volk, en deden in het grootste gevaar, b. v.
eene driftige strooming der rivier, niets, dan hunne
riemen te laten varen, en op de knieën te vallen,
om een' of anderen beschermheilig aanteroepen. Ik

212 DAGVERHAAL EENER REIZE

twijfel echter, of men volkomen op zijn getuigenis kan staat maken.

Vrijdag den 10 October. Wij gingen hier op een' ligten wagen op reis naar *Albany*, omtrent 140 mijlen meer zuidwaarts. De weg ging langs het meir, door een schoon welgebouwd land, bekoorlijk afgewisseld met dalen en heuvelen, vele van welke laatste tot den top toe bebouwd waren. Het was een heerlijk tooneel, dat ieder oogenblik afgwisselde. Aan den overkant van het meir zag men ruwe, op de kruin met sneeuw bedekte bergen. Dien nacht bleven wij in het dorp *Vergennes*, van omtrent 1000 inwoners, 21 mijlen van *Burlington*.

Zaterdag den 11 October. Het land was nog bebouwd, maar toch ruwer dan gister. Wij vertoefden aan het dorp *Fairhaven*, 64 mijlen van *Burlington*. Mijn reisgenoot, een echte *Tankie* (*Americaan*) kende de waarde van het geld zeer naauwkeurig, en wist in de herbergen te bestellen wat hij en zijn paard noodig hadden, waarvoor hij ook den gezetten prijs betaalde, en geen' duit meer.

Zondag den 12 October. In een heuvelachtig, doch wel bebouwd en bewoond landschap, hadden wij de fraaije, toenemende steden *Grenville* en *Salem*. In den namiddag betraden wij den Staat van *Nieuw-York*, en sliepen in de nieuwe buurt (*township*) *Jackson*, 102 mijlen van *Burlington*, en 40 van *Albany*.

Maandag den 13 October. Wij ontmoetten dezen morgen eenen Heer uit *Utica* in het land der

Mo-

Mohawks, welke dat land als zeer vruchtbaar en bloeiend beschreef. De boerderijen, zeide hij, waren benevens de schuren van baksteen gebouwd, groot, en zoo goed als men die ergens in de Vereenigde Staten aartreft. Dit berigt is geloofwaardig, wanneer wij bedenken dat *Utica* het middelpunt is van eene streek, die vóór 1785 nog niet éenen blanken ingezetenen, en thans reeds, in talrijke dorpen en vlekken, meer dan 30,000 *Europeërs* telt (*).

Het

(*) Zie hier eene lijst der Graaffschappen van dit land, (distrikt van *Mohawk*) met de verbazende bevolking van dezelve, volgens de echte tellingen van 1800 en 1810. De Graaffschappen, met een * geteekend, waren in 1800 nog niet opgericht.

	1800. zielen.	1810. zielen.
Oneida	22,047	33,828
Lewis	*	6,430
Jefferson	*	15,144
Laurence	*	7,894
Madison	*	25,144
Chenango	15,666	21,702
Cayuga	21,636	29,840
Seneca	*	16,609
Ontario	12,584	42,026
Broome	*	8,129
Tioga	7,406	7,899
Kortland	*	8,793
Onondago	10,228	26,072
Steuben	1,783	7,243
Alleghany	*	1,942
Genesie	*	12,644
Niagara	*	6,132
Cataraugue	*	458
Chatauqua	*	2,381
	91,355	280,310

Het land was op onzen weg heden beter bevolkt, en wij ontmoetten verscheidene wagens van *Albany* en *Troje* gaande naar *Whitehall*, eene haven aan het meir *Champlain*, en naar verscheidene streken van *Vermont*; mij dunkt, wij kwamen er in eenige mijlen wel 200 voorbij. Uitgezonderd eenige ligte *Tankie*-rijtuigen gebruikte men hier algemeen de zoogenaamde *Hollandsche* wagens, zijnde van een eenvoudig maakfel, gelijk eene lange ondiepe doos, met regte zijden, en omtrent een voet hoog, voor welke twee paarden gespannen worden.

Dit gedeelte der Staten van *Nieuw-York* en *Vermont*, door hetwelk wij gereisd zijn, is eene afwisseling van heuvelen en fraaije vruchtbare dalen. Hoewel bergachtig, is de grond niet rotzig of steenachtig. De groote bergreeks, naar welken de Staat van *Vermont* den naam heeft, was bijna altijd in 't gezigt. De boomen zijn: kastanje- noten- eiken- beuken- ahorn- en berkeboomen, ook *sassafras*, *sumach* enz. Talrijke bronnen voorzien de ingezetenen met voortreffelijk water. Het wild is alles behalve overvloedig; het meeste is vernield of naar 't Westen gedreven. De bruggen en wegen, hoewel in de laatste jaren verbeterd, zijn hier en daar nog zeer slecht; elke buurt draagt slechts zorg voor den weg, die door haar eigen gebied loopt. Doch reeds eer men den Staat van *Nieuw-York* betreedt, begint een uitmuntende straatweg van gruis en harde klei, een der beste in de Vereenigde Staten. De herbergen zijn goed en niet bijzonder duur. Een of twee geregtten heeft men bij uitsluiting in *Nieuw-Engeland* altijd op tafel, geroosterd brood in room

ge-

IN
gedoo
maalt
of to
vrouw
schoo
zende
De
vrien
beha
van l
Gelij
tarw
in o
ren,
tusse
nen
of f
kens
hoop
weit
mee
B
rijst
too
de
bez
ger
het
Ve
ge
m
da

gedoopt, en *kalcbasfenpastei*. Wij werden bij den maaltijd doorgaans door de dochter van den waard, of toch iemand van zijn huisgezin bediend. De vrouwen zijn in de Noordelijke Staten uitnemend schoon, en munten uit door eene frische, bloozende kleur.

De zeden der inwoners zijn ongedwongen, doch vriendelijk en inschikkelijk, wanneer men hen wel behandeld. Negen tiende der huizen zijn geregeld van hout: het huisraad is eenvoudig, maar goed. Gelijk in de andere Staten teelt men hier meest tarwe, rogge, haver, vlas en hennip, al hetwelk in overvloed voortkomt; ook klein *Indiaansch* koren, en weinige boeren zijn zonder een stuk land, tusschen hetwelk doorgaans *kalcbasfen* of *pompoeenen* groeijen, die men tot de evengenoemde pasteijen, of somtijds met aardappelen tot het mesten van varkens gebruikt. Aardappelen poot men op kleine hoogten, op eenigen afstand van elkander. Boekweit wordt veel geteeld. Men was hier thans algemeen met den oogst bezig.

Bij de nadering van *Albany* en de *Hudson's*-rivier rijst de grond tot eene aanzienlijke hoogte, en vertoont een fraai gezicht van die kronkelende rivier en de *Mohawk*, door een onoverzienbaar landschap, bezaaid met dorpen en alleenstaande boerenwoningen, tusschen welke nog enkele overblijffelen van het oude bosch, en reijen heuvelen zich vertoonen. Veraf naar het Noorden verdwijnt eene reeks bergen in 't verschiet. Tegen zonsondergang kwamen wij te *Lansingburg*, eene schoone plaats aan de *Hudson*-rivier, tegen over den mond van den

Mohawk, bestaande voornamelijk uit eene breede straat van omtrent eene mijl lang. De huizen en pakhuizen zijn meest alle van baksteen; het getal der inwoners is 2000. De *Hudson's*-rivier is hier 8 of 900 voet breed, en fraai met vruchtbare eilanden afgewisseld. Wij kwamen vervolgens te *Troje*, de derde koopstad van den Staat van *Nieuw-Tork*, die al het voorkomen van welvaart heeft, welgebouwd is, en waar de ligte kleine vaartuigen den stroom beginnen aftebaren. Nog in 1787 was de stad eene boerderij; thans is zij eene welaangelegde plaats van 5000 zielen. Achter *Troje* staken wij den *Hudson* over, en kwamen te *Albany*.

Albany werd eerst door de *Hollanders* in 1614 aangelegd, als een post van koophandel met de *Indianen*. In 1664 ging deze plaats met geheel *Nieuw-Nederland* aan de *Engelschen* over, en het toenmalige fort *Oranje* bekam zijn tegenwoordigen naam naar den Hertog van *Tork*, en in 1686 zijn stedelijk *Charter*, het oudste in de Vereenigde Staten.

Albany is de hoofdstad (wat de Wetgeving aangaat) van den Staat van *Nieuw-Tork*, en heeft haars gelijken niet in ligging: 160 mijlen van de stad *Nieuw-Tork* verwijderd, welke men van hier met sloepen bevaren kan, heeft zij eenen uitgebreiden handel met het achterland, niet slechts met de meer vruchtbare zuidelijke streken, maar ook met *Vermont* en *Opper-Canada*. De stad ligt omtrent 200 voet hoog, eene mijl van den stroom. De *Kaat-sraat* is omtrent 30 voet breed, en heeft niets dan steenen pakhuizen van vier verdiepingen, die op de

ri-

rivier
met h
(Coun
goede
goede
kante
smaak
tenstr
voet
Vier
en d
wel v
minder
Phil
groot
of u
singb
die a
zeer
schepe
Er z
enz.
schee
lens
De
Het
Staa
fraai
hakt

(
men

rivier zien; aan de kaai laden en losfen de fchepen met het grootfte gemak. De *Hof- en Marktstraten* (*Court- en Marketstreet*) zijn lang, fraai, en vol goede winkels. De *Parclstraat* heeft ook eenige goede huizen, maar wordt door ouderwetsche driekante gevels, naar den voormaligen *Hollandschen* fmaak, en roode nokpannen ontfierd. De *Statenstraat* in het midden der ftad is van 100 tot 130 voet breed, en doorsnijdt alle de genoemde straten. Vier vijfde der huizen te *Albany* zijn van baksteen, en drie of vier verdiepingen hoog; de winkels zijn wel voorzien, en de werven naar evenredigheid niet minder levendig, dan te *Boston*, *Nieuw-York* en *Philadelphia*. In 1812 lagen er te *Albany* 206 groote floepschepen, hetzij nu uit de plaats zelve of uit *Nieuw-York*, *Nieuw-Jersey*, *Troje*, *Lansingburg* enz. op de werf, behalve nog wel 150, die af en aan voeren. Sedert dien tijd is de handel zeer vermeerderd; men voert jaarlijks een Millioen fchepels tarwe uit, behalve de andere veldvruchten. Er zijn tabaks- chocolade- ijzer- (*) lederfabrieken enz. vijf brouwerijen, branderijen, hoedefabrieken, fcheepswerven, en in de nabijheid koren- zaagmolen enz.

De openbare gebouwen en kerken zijn talrijk. Het *kapitoel* of ftadhuis, en een ander gebouw van Staat, beide onlangs eerst voltooid, zijn groot en fraai. Er zijn tien kerken, hetzij van hard- of baksteen, elk met een korten toren, en daarboven

eene

(*) Het ijzer wordt gegoten of geflagen. Nog werkt men er in allerlei hout.

eene houten koepel, namelijk voor de *Episcopalen*, *Presbyterianen*, *Lutherſchen*, *Roomſchen*, *Metho-diſten*, *Kwakers*, *Hollandiſche Gereformeerden*, en nog twee of drie kleinere gezinten. Men heeft drie of vier banken, waarvan het kapitaal is: 1,380,000 dollars, eene *Asſurantie-Compagnie*, met een fonds van 500,000 dollars, eene nieuwe gevangenis, armhuis, drie vrijmetſelaars-loges, een Bijbelgenootſchap, eene Maatſchappij van weldadigheid, naar WASHINGTON genoemd, eene openbare Bibliotheek, een *Muſeum*, tooneel, *Vauxhall*, één tuighuis voor den Staat van *Nieuw-York*, en één voor de *Unie*, twee buskruidmagazijnen, twee markthuizen, eene groote barak voor de troepen der Vereenigde Staten, een Gezelschap van *Schotten* en een van *Ieren*, om hunne landgenooten, die hier uit het Moederland aankomen, des noodſ te onderſteunen: eene juist voltooide *Lancasterſchool* (een heerlijk gebouw, drie verdiepingen hoog): verſcheidene vrijwillige brandwachten, en een gehouwen waterbak bij het kapi-tool, die de burgers met uitſtekend bronwater voorziet. De ſtraten zijn des nachts wel verlicht, en ook wel geplaveid, met kleine ſteepen aan de kan-ten, maar de opene kelders aan ſtraat zijn gevaar-lijk. Ook hier loopen, gelijk in andere *Amerikaan-ſche* ſteden, tot ſchande der Politie nog geheele kud-den zwijnen op ſtraat.

De kleeding, zeden en gewoonten zijn als in an-dere aanzienlijke ſteden. De *Hollanders* zijn, naar men zegt, niet zeer gſtvrij; doch dit is miſſchien eene onregtvaardige aantijging. Voor de opvoeding word, zoowel door Particulieren, als door den Staat,

wel

wel gezorgd. Men heeft echter geene *Hollandsche* scholen meer.

In 1797 bevatte *Albany* 6,020, in 1810 9,356, en in 1813 12,000 inwoners; thans (in 1817) zullen zij weinig beneden de 14,000 zijn. Deze Stad bloeide namelijk zeer door den jongsten Oorlog; zij gaat thans wel niet veel vooruit, maar moet toch noodzakelijk van groot belang worden, en ik denk met den Heer SPAFFORD, dat *Albany-Colonie* (eene voorstad), *Troje*, *Lansingburg*, en de naburige dorpen, eenmaal slechts eene groote stapelplaats met *Albany* zullen uitmaken.

Het gezigt van *Albany* over de Rivier, hier bijkans eene halve mijl breed, is verrukkelijk: aan de overzijde liggen twee dorpen omtrent eene mijl van elkander, gescheiden door velden vol nette boerenwoningen en buitenplaatsen, en van achter eene rei boschrijke heuvelen.

Door *Albany* kruisen zich verscheidene wegen, die door *Nieuw-Engeland* loopen, en volgens de Courant van *Albany* zijn sedert den 1. September ten minsten vijfhonderd landverhuizers uit het Oosten *wekelijks* door de stad heengetrokken. De Noordelijke Staten zijn tegenwoordig weinig meer dan een doortogt of kortstondig verblijf, van waar men de aangenamer, vruchtbaarder en gematigder streken van het Westen opzoekt.

Donderdag den 16 October. Dezen morgen ging ik op reis naar *Nieuw-York*, in de zeer fraaije stoomboot *Chancellor Livingston*. Onze vracht (met de kost) was zeven *dollars* en één daarenboven voor het groote westelijke kanaal, hetwelk de

wa-

wateren van het meir *Ontario* met die der *Hudson*-rivier moet vereenigen, en daardoor het geheele uitgebreide en in bevolking toenemende land rondom dat meir, en de bovenste gedeelten der *St. Laurens*-rivier met *Albany* en *Nieuw-Tork* verbinden. Het nut en de grootheid dezer onderneming, het uitwerksel van den vurigen ijver tot verbetering van hun land, die de *Nieuw-Torkers* bezielt, het gemak der reis in deze voortreffelijke stoomboot, en de matigheid der vracht, zelfs met dit buitengewone bezwaar, regtvaardigen zekerlijk deze belasting, die op de beurs der Reizigers gelegd wordt.

De reeds genoemde stoomboot houdt 526 ton, is 165 voet lang, 50 breed, en uitstekend gemakkelijk. Vijftig Vrouwen en 150 Heeren kunnen daarin, elk afzonderlijk, slapen, behalve de kooljen voor het scheepsvolk. Er zijn drie vertrekken voor Heeren, een van welken tevens voor eetkamer dient, waarin alle *passagiers*, vrouwelijke zoowel als mannelijke, te zamen het middagmaal houden; eene kajuit voor Vrouwen, op het dek eene rookkamer, een vertrek voor de goederen, waschkamer, een kantoor en eene keuken, alle op het dek. De Dames kunnen de hulp van vrouwelijke bedienden genieten.

Bij het afzakken van *Albany* zagen wij de oevers der rivier zachtelijk rijzen, en wel bevolkt: vele der inwoners zijn van *Hollandsche* afkomst (*). Omtrent ten half één kwamen wij te *Hudson*, nog eene woestijn vóór 1784; zij bevat omtrent 5,000 inwoners,

(*) De Schrijver was hier ook in het hart van *Nieuw-Nederland*.
Vert.

ners, en heeft als handelsplaats den vierden of vijfden rang in den Staat. Zij ligt 130 mijlen van *Nieuw-York*, aan eene kleine baai, waar de rivier omtrent eene mijl breed is. Aan de overzijde ziet men het fraaije, bloeiende dorp *Athene*, en eene mijl lager het aanzienlijke *Catskill*, 't welk aan de stedelijke buurt (*township*) waarin *Athene* met nog twee of drie andere dorpen ligt, den naam geeft. Hier beginnen de uitgebreide *Apallachische* gebergten, loopen naar het Zuidwesten, en verdeelen de midden- en zuidelijke Staten van de westelijke.

Nog vele fraaije dorpen en bevallige buitenplaatsen kwamen wij heden voorbij, vooral het goed van wijlen R. R. LIVINGSTONE; het is zeer schoon, en merkwaardig om deszelfs 1000 schapen, die alle van de beroemde kudde van *Rambouillet* in *Frankrijk* afstammen. Men denkt, dat zij in zwaarte hebben toegenomen. Ten minste 645¹ van deze schapen zijn (volgens SPAFFORD) half van het echte *Spaansche* ras; vele staan nog hooger in graad. — *Poughkeepsie*, 85 mijlen van *Albany*, is romanesk in eene door bijna loodregte steilten omgevene bogt der riviere gelegen; de bevolking van dit dorp was in 1810 2,981 zielen, en van de geheele stedelijke buurt 4,670. Tegen den avond bereikten wij het merkwaardig gedeelte der Rivier, de *hooge landen* genoemd. Hier loopt de stroom tuschen de steilte klippen, die bij uitspek schilderachtige partijen vormen; doch de namen beantwoorden geenszins aan de verhevenheid der tooneelen. Daar heeft men den *Buterheuvel* (*Butter Hill*) 1,432 voet, het *Kraaijennest* (*Crow's Nest*) 1,330 voet, de *Stierheuvel* (*Bull*

(*Bull Hill*) 1,391 voet, en *Antoni's peak* 1,126 voet boven het waterpas der rivier verheven (*). Ook bevindt zich de *Westpunt* (*West Point*) onder deze heuvelen, berucht om den afval van *ARNOLD*, en den ongelukkigen dood van den jongen en braven Majoor *ANDRÉ*. Het is eene zeer sterke vesting, en bevat een tulghuis der Vereenigde Staten, eene kleine bezetting, en eene *militaire* school. Beneden de *Westpunt*, aan de overzijde der rivier, is de *Rotspunt* (*Stony point*) het tooneel van bloedige gevechten in den Oorlog om de onafhankelijkheid. Ten één uur des anderen daags kwamen wij te *Nieuw-York*, dus den afstand van 165 mijlen (55 uren) gedeeltelijk tegen tij, in 16 uren, door de kracht van den stoom afgelegd hebbende, waarbij dan nog komt, dat wij op zes of zeven plaatsen moesten aanleggen, om reizigers uittezetten of intenemen, hetwelk echter met veel spoed geschiedt, en te zamen genomen de boot geene tien minuten ophoudt.

Den overigen tijd van mijn verblijf bragt ik te *Nieuw-York* en *Philadelphia* door, tusfchen beiden slechts een uitstapje doende naar het *lange eiland*, de rivier *Hudson* op, naar *Nieuw-Jersey* en *Bustleton* bij *Philadelphia*. Op den 5 Februarij 1818 ging ik fcheep in de pakketboot *Amity*, kwam na eene zeer stormachtige, maar toch korte overvaart van twintig dagen, aan de *Iersche* kust, en stapte den 28 Februarij te *Liverpool* aan land.

(*) Volgens *SPAFFORD*.

Einde van het Dagverhaal.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Beschrijving der steden Philadelphia en Nieuw-York ().*

Philadelphia, de tweede koopstad der Vereenigde Staten, werd door den beroemden en uitmuntenden WILLIAM PENN, in den jare 1683 gebouwd en bevolkt. Zij ligt op eene glooiende hoogte, 5 of 6 mijlen boven den samenloop der rivieren *Delaware* en *Schuilkil*, die slechts op eene mijl afstands van elkander stroomen. De stad ligt op $39^{\circ} 56' 54''$ N. B. en $75^{\circ} 8' 45''$ W. L. van *Londen*, en op 120 mijlen (naar den loop der rivier) van de Zee. De *Delaware* is te *Philadelphia* omtrent eene mijl breed, draagt hier linieschepen tot de werven, en sloepen 35 mijlen verder, tot *Trenton*, de hoofdstad van *Jersey*.

De stad is zeer geregeld aangelegd; eenige hoofdstraten loopen dwars tusschen de *Delaware* en *Schuilkil*, en worden door anderen in rechte hoeken doorneden, hetwelk zoo vele regelmatige vierkanten vormt. De voornaamste straten zijn zeer breed, gelijk de *Markt-sstraat*, in het middelpunt, 100 voet, de *Breedstraat* 113 voet, de *Dock* (de eenige kromme straat in de stad) van 90 tot 117 voet, de *Moerbeziën- (Mulberry-) straat*, 66 voet, en de meeste
an-

(*) Wij hebben hier den Schrijver, die tot kleine bijzonderheden afdaalde, waarin geen *Nederlandse* Lezer belang kan stellen, hier en daar aanmerkelijk bekort. *Vert.*

andere 30 voet, behalve de *Waterstraat*, die in het drukste van de stad aan de *Delaware* ligt, waar het middelpunt van den handel is. De huizen en werven der stad en voorsteden strekken zich omtrent drie mijlen langs de *Delaware* uit, maar de *Marktstraat* is de eenige, die de geheele ruimte tuschen de beide rivieren aanvult. De straten, waar de voornaamste handel gedreven wordt, hebben alle heerlijke nieuwerwetsche huizen van baksteen, drie en vier verdiepingen hoog. Maar westwaarts (even als te *Londen*) wonen de Aanzienlijken, die geenen handel drijven (de *Marktstraat* nogtans uitgezonderd). Verscheidene huizen zijn met wit marmeren voorpuilen en trappen, en nette ijzeren hekken versierd. Alle hebben eene menigte vensters, vooral van voren; de daken zijn gedekt met leijen of cederen sparren (*shingles*) omtrent een half duim dik, 6 duim breed, en 18 duim lang. De huishuur is duur: in de voornaamste straten wel van 700 tot 1000 dollars in 't jaar. De straten zijn beter geplaveid dan ik ergens gezien heb, en hebben gemakkelijke zijpaden van harden rooden baksteen, 8, 10 of 12 voet breed, verscheidene zijn met *Italiaansche* populieren, en ander fraai geboomte beplant. De voorsteden van *Pasfjunk*, *Moyamensing*, *Southwark*, *Kensington*, *Northern liberties* en *Pennstown* bevatten bijkans zoo vele inwoners als de stad zelve (*).

Phi-

(*) Of liever, volgens eene naauwkeurige opgave (even als de volgende uit MORSE's Tafereel van *Philadelphia* ontleend) had de stad in 1810 13,241 huizen en pakhuizen, en 53,722 inwoners, de voorsteden 9,628 huizen en 46,278 inwoners, te zamen 22,769 huiz. en 100,000 inw.

Philadelphia had:

	huizen.	inwoners.
In 1683	80	600.
— 1700	700	5,000.
— 1749	2,076	15,000.
— 1760	2,969	20,000.
— 1769	4,474	30,000.
— 1776	5,460	40,000.
— 1783	6,000	42,000.
— 1806	13,000	90 000.
— 1810	22,769	100,000.

Thans wordt de bevolking op zijn minst op 120,000 inwoners in de stad en de voorsteden opgegeven, waarvan 10,000 tot de vrije lieden van kleur (meer of min van zwarte afkomst) behooren.

Philadelphia bevat meer dan 200 straten, 179 steegen of gangetjes, 98 hoven of opene pleinen, en 130 werven. Deze laatste zijn overal des winters eene schutsweer voor de schepen tegen het ijs.

Men heeft fabrieken en trafieken van alle soorten, als: in metalen: gieterijen, het maken van stoommachines, mesfenwerk, koper en tin: voorts vloerkleeden zonder zoomen van allerlei patronen, met schitterende en duurzame kleuren, gedrukte katoenen en *ginghams*, ruw pottebakkers werk, schiethagel, droogerijen, kaardmachines, verwen van binnenlandsche stoffen bereid, in 22 schakeringen; kabeltouwen, leder, lettergieterijen, hoeden, tabak, snuif, sterke drank, bier, porter, suiker, stijffel, zeep, kaarsen, papier, glas, en scheepmakerijen.

Philadelphia voorziet het westelijke of achterland bijna met alle eigene en buitenlandsche fabrieksgoederen.

ren. Zelden ziet men minder dan 50, 60, of zelfs 100 wagens uit *Pittsburg* en andere plaatsen in 't Westen (*). Nog zijn er altijd vele kooplieden van het platte land, die of in de pakhuizen, of op de veelvuldige verkoopingën hunne zaken doen. Wanneer er een schip aankomt, wordt het toch doorgaans in publieke veiling verkocht, en men ziet bijna dagelijks eene scheepslading op de werf, of wel in of voor eene ruime zaal uitgestald, alwaar die alsdan opgeveild worden. Zoowel hier als te *Nieuw-York* heb ik dikwijls *Engelsche* waren minder zien loopen, dan in *Engeland* zelve; en bijna nooit meer. Hoe dit toegaat is mij een raadsel, daar ik niet begripen kan, hoe de *Engelsche* kooplieden vracht op vracht zouden willen verliezen, indien zij niet zeker geheim beziuten, dat hun alleen bekend is. Ik weet wel, dat er op de meeste artikelen van *Engelsche* fabriek groote premien van uitvoer (*drawback*) staan, maar men moet toch ook vracht over de *Atlantische Zee* heen betalen, en de Regten in *America* door den invoerder betaald, be- loopen in de meeste gevallen 25 per cent. Zoo de tegenwoordige lage prijzen der *Engelsche* goederen deels door bovenmatigen invoer, deels uit gebrek aan kapitaal, of onkunde, of bedrog van zekere kooplieden of Agenten bestaat, zullen de tegenwoordige prijzen geen' stand houden.

De

(*) Men ziet de paarden bij het aankomen van deze wagens uitspannen, en aan den wagen vastbinden, waar zij nacht en dag blijven (uitgezonderd in zeer slecht weer) zonder eenig lersel, naar het schijnt.

De koophandel van *Philadelphia*, hoewel niet zeer aan het toenemen, is nogtans aanzienlijk. In 1800 bedroegen de tonnen scheeps, aan deze stad behoorende, het aantal van 103,663; in 1810 was het tot 121,443 aangegroeid. Uit vreemde havens komen er jaarlijks 500 schepen aan, en meer dan het dubbel getal kustvaarders. In 1816 was het aantal 599 uitheemsche, 1218 langs de kust, die allen overvloed uit de bekende wereld met zich brengen, en met 'slands voortbrengfelen terugkeeren, vooral met bloemmel, waarvoor *Philadelphia* beroemd is. Men heeft van hier in één jaar 400,000 vaten, elk van 196 pond, van de beste hoedanigheid (ieder vat wordt door gezworene opzieners onderzocht) uitgevoerd. Er zijn ook opzieners over het rundvleesch, varkensvleesch, haring, elst, boter, vlaszaad, en houtwaren.

Uit GROOTJAN's Prijscourant, of lijsten van uitvoer voor de drie eerste quartalen van 1817 blijkt dat in het eerste vierendeeljaars werd uitgevoerd voor 806,883 dollars aan buitenlandsche, en 233,895 aan uitheemsche goederen, waaronder, wat de eerste betreft, 519,956 dollars naar de *Britsche* eilanden en Volkplantingen, 86,639 naar de *Spaansche* Colonien, 20,555 naar de *Hanzesteden* en andere *Duitsche* Havens, en niets naar *Holland* (*): — wat de buitenlandsche waren betreft, 86,872 naar de *Spaansche Westindiën*, 58,731 naar de *Hanzesteden* enz. en weder niets naar *Holland*. In het tweede quar-

taal

(*) Men herinnere zich, dat dit het eerste jaar was na de invoering van het nieuwe douanen-stelsel in 1816. Vers

228 DAGVERHAAL EENER REIZE

kwartaal was de uitvoer aan binnenlandfche goe-
 den 2,384,390 dollars (waaronder 1,173,694 naar de
Britfche Westindiën, 126,680 naar *China*, 30,947
 naar de *Hanzefleden* enz., 28,682 naar *Holland*, en
 45,949 naar de *Nederlandsche Westindiën*) en aan
 buitenlandfche 1,295,975 (waaronder 278,284 naar
 de *Hanzefleden*, 128,759 naar *Holland*, 59,376 naar
 de *Nederlandsche Westindiën*, 8,680 naar de *Spaan-
 fche dito*, 159,342 naar *China*, 134,002 naar *Italië*
 en *Malta*, en flechts 32,635 naar *Engeland*). Het
 derde vierendeeljaars bedroeg aan uitvoer van bin-
 nenlandfche waren 1,099,584 dollars (waaronder voor
 459,071 naar de *Britfche eilanden*, 21,756 naar *Gi-
 braltar*, 98,466 naar de *Britfche Amerikaanfche*
Volkplantingen, 113,991 naar de *Fransche havens*
 in de *Middellandfche Zee*, 37,803 naar de *Fransche*,
 en 84,695 naar de *Spaanfche Westindiën*,
 19,567 naar de *Hanzefleden*, en flechts 1,008 naar
Holland); aan buitenlandfche 701,473, (waaronder
 69,099 naar de *Deenfche*, 93,644 naar de *Spaan-
 fche Westindiën*, 94,146 naar *Turkije*, 32,820 naar
China, 58,890 naar *Fransche havens* in de *Middel-
 landfche Zee*, 87,989 naar de *Hanzefleden*, 43,254
 naar *Holland*, en 7,070 naar *Engeland*). De
 geheele uitvoer in deze 9 maanden bedroeg dus
 6,422,601 dollars. De voornaamfte artikelen zijn:
Indiaanfch koren, en het meel daarvan, bloemmeel,
 roggemeel, rijst, tabak, katoen, visch, boter, kaas,
 fterke drank, porter, fpek, hammen, fcheepsbefchuit,
 pekelfleesch, appelen, talk, was, was- en *sperma-
 ceti*-kaarfen, lijnolie, zeep, huiden, bont, vlaszaad,
 touw, duigen, masten en fparren, teer, pek, hars,
 ter-

terpentijn, pot- en weedasch, huisraad, rijtuigen, paarden, visch, *ginseng* enz. Men voert aan buitenlandsche goederen meest uit: suiker, thee, koffij, cacao, wijn, sterke drank, indigo, peper, enz. die vooraf uit *China*, de *Oost- en Westindiën* enz. komt. Veel van de binnenlandfche goederen worden ook vooraf lang de kust ingevoerd.

De belastingen liggen hier, gelijk in alle de Vereenigde Staten, op het eigendom: *elk moet betalen naar mate hij heeft*; dit is eene grondregel in deze Republiek. *Het Volk kiest, om de drie jaren, de zette:rs der belastingen.* Zij waarderen alle huizen, landerijen, goederen, vee boven de vier jaren oud, het bedrag van ambten en posten enz. Men moet voor den Staat, het Graaffchap, de Stad, personeel, voor het onderhoud der gezondheid, de armen- en de watertax betalen. Handwerkers, kantoorbedienden, en lieden zonder vaste goederen (al bewonen zij een huis van 400 of 500 dollars in 't jaar) betalen alleen in het personeel, van 50 cents tot drie dollars; maar een eigenaar moet veel opbrengen: omtrent (naar ik heb kunnen verstaan) 75 cents van de 100 dollars, zoodat de eigenaar van een huis, 5000 dollars aan waarde, jaarlijks 37 doll. 50 cents, en van 20,000 doll. jaarlijks 150 betaalt. Jaarlijks worden de belastingen naar mate der behoeften, veranderd. Thans moet men voor stadslasten en personeel omtrent 100 000, aan Graaffschapslasten 75,000 dollars, even zoo veel aan de *armen-tax*, en 20,000 dollars aan het *bureau* van gezondheid betalen.

De openbare gebouwen zijn talrijk, en zoo fraai als ergens in de Vereenigde Staten, *Washington* naauwelijks uitgezonderd. Het Statenhuys, waar het Congres gedurende de Omwenteling, en tot de verplaatsing naar de *Verbondstad* (in 1800) zijne zittingen hield, is een goed baksteen en gebouw, en wordt thans voor Regtzaal, Kantoren van Notarissen enz. gebezigd. De gevangenisfen zijn goede, stevige gebouwen van hardsteen, volgens het menschlievende plan van de broederschap der Kwakers opgerigt, en hebben aan alle de Staten tot model gediend. Bij *Nieuw-Tork* zal ik daarvan meer zeggen. De nationale munt is nog te *Philadelphia*: men slaat er, adelaars (*eagles*) van tien, halve adelaars van vijf, en kwart adelaars van derdehalve dollar. Deze adelaar bedraagt $4\frac{1}{2}$ schellingen sterling (50 guldens) weegt 270 grein: en heeft $\frac{1}{2}$ zuiver goud, en $\frac{1}{2}$ allooï. De zilvere munten, niet minder zuiver, zijn dollars, halve en vierde dollars, *dimes*, of tien cents (5 st. *Holl.*) en halve *dimes*, of vijf cents. De *dollar* bedraagt $4\frac{1}{2}$ schelling sterling (50 st. *Holl.*) Aan kopere munten heeft men centen (100 in den dollar) en halve centen (*).

De Commisfaris-Generaal der Vereenigde Staten heeft hier een kantoor, en de Vereenigde Staten twee tuig- en werkhuijen, en eene fcheepswerf (†). Het tol-

(*) Dit tientallig muntftel is uitmuntend voor gemakkelijke rekening: dus heeft men flechts twee getallen van achter wegnemen, om cents tot dollars, en een, om te tot *arenden* te maken.

(†) Ik had het bijzonder geluk, die te mogen bezichtigen,

tolhuis is middelmatig: maar men heeft plan er een nieuw, en grooter te zetten. Het beurs-koffijhuis is eene nuttige inrigting: het staat voor iedereen open, doch in een gesloten gezelschap, bij inteeke-ning gevormd, doch waartoe alle Vreemdelingen den toegang hebben, worden alle nieuwspapieren gelezen, en ligt altijd eene naauwkeurige lijst van in- en uitgaande schepen ter bezigtiging: men kan hier ook brieven naar dezelve bezorgen.

De markten van *Philadelphia* zijn uitstekend wel voorzien en ingerigt. De voornaamste wordt in de Marktstraat gehouden; zij begint met eene goede vischmarkt, die alle jaargetijden, doch vooral in het voorjaar en zomer wel voorzien is. Daarop volgt de groote en voortreffelijke vleeschhal, eene halve mijl lang, 20 voet breed, tuschen 500 nette baksteene pilaren, waarin ook meel, groenten, vruchten, gevogelte enz. in verbazenden overvloed te koop wordt uitgestald: maar kalfs- en schapenvleesch minder. De kleeding der slagers, fruit- en groenteverkoopsters is zeer zindelijk. Dagelijks wordt markt gehouden, maar de groote marktdagen zijn op Woensdag en Zaterdag. Alsdan staan er geheele reijen boerekarren, die verscheidene straten vullen. De marktmeesters moeten voor de goede hoedanigheid en het gewigt der waren zorgen: bij aanhaling is de eene helft

gen, herwelk anders verboden is. De *Franklin*, een 74tger was juist uitgerust. Alles was in deze werf in de uitstekendste orde: de voorraad uitgelezen en ruim. Naar het mij voorkwam (die in dit vak onkundig ben) was er nog genoeg ter uitrusting van drie of vier zulke schepen.

helft voor hen, en de andere voor de armen (*).

Thee, koffij, chocolade en suiker, zijn omtrent 20 per cent goedkoper, dan in *Groot-Britanniën*; maar kleeding en huisraad, vooral wat tot sieraad dient, wel 20 tot 30 per cent duurder. In de lente is elst, die in de *Delaware* en *Schuilkil* gevangen wordt, zeer overvloedig en goedkoop. Ik zag er dagelijks wel tien of twaalf karren mede beladen. Voorts heeft men haringen, roch, vier soorten van baars, lampreijen, paling, steur, snoek, enz. Uit zee heeft men kabeljauw, schelvisch, heilbot, tongen, *spaansche* makreelen enz. Des zomers wordt alle zeevisch, behalve kabeljauw, 80 mijlen verre in *ijs* van de kust van *Nieuw-Jersey* (het graaffchap *Monmouth*) over land gezonden. Maar van alle deze vischsoorten is, behalve elst, steur alleen overvloedig voorhanden, en kost niet meer dan één cent het pond, maar weinige, behalve de armste Negers eten dezelve. Water- en muscus-meloenen zijn in den zomer overvloedig, zeer aangenaam en verkoelend. Perzikken zijn in geheele ladingen, ten bedrage van wel 300 schepels daags te bekomen; zij kosten niet meer dan 50 à 60 cents het *schepel*. Voorts heeft men er nog verscheidene andere vruchten, zoete aardappels (*pataten*) en komkommers.

Er zijn vele banken, asfurantiecompagnien, en ondernemingen tot het delven van kanalen, en het aanleg-

(*) Eene uitvoerige prijslijst van levensmiddelen slaan wij hier over, daar wij uit vorige berigten reeds genoegzaam weten, hoe duur dezelve doorgaans in *Amerika* zijn.

leggen van wegen. De *Noord-Amerikaansche* bank is de oudste in de Vereenigde Staten: zij werd in de Omwenteling aangelegd. Het kapitaal is 800,000 dollars, en de *dividend* 9 per cent. Het gebouw, laatst door de Vereenigde Staten gebruikt, en thans *Girard's Bank* genoemd, is fraai, en van de *Korinthische* bouworde; de evenredigheden zijn genomen van den *Romeinschen Cefars*-tempel, gemeenlijk *la maison carrée* genoemd, thans nog te *Nîmes* in *Frankrijk* aanwezig: namelijk 94 voet breed, en 72 lang, behalve de *porticus* of het voorportaal: dezelve werd in 1795 gebouwd. De bank van *Pensylvanien* is van de *Ionische* orde, geheel van wit marmer, naar eenen *Griekschen* tempel gevolgd, 51 voet breed en bijkans 100 lang, zonder den *porticus*. Dezelve werd in 1799 voltooid. Het kapitaal der banken van *Noord-Amerika*, *Pensylvanien* en *Philadelphia* is 4 Mill. 500,000 dollars. De bank der Vereenigde Staten verwacht een nieuw en prachtig gebouw ter huisvesting. De wet eischt, dat alle banken in de Republiek, daartoe aangezocht, hare briefjes in specie betalen.

De Letterkunde is in *Philadelphia* zeer geacht. Er zijn meer dan 60 drukkerijen, waaruit niet alleen vele oorspronkelijke voortbrengfelen, maar ook de beste *Britsche* lettervruchten te voorschijn komen, behalve negen dagelijks en eene menigte wekelijks uitkomende papieren, magazijnen, tijdschriften enz. In 1719 gaf ANDRIES BRADFORD het eerste nieuwspapier in *Pensylvanien* uit, thans zijn er bijkans 100 in den Staat. De prijs van een dagblad is van 8 tot 10 dollars in 't jaar.

De boekwinkel van FRANKLIN is tevens de roem en het sieraad der stad. Het is een net gebouw met een marmeren standbeeld van den eigenaar, den grooten FRANKLIN, die hier den boekhandel beoefende. Hier kunnen vreemdelingen, zonder vooraf ingeleid te worden, ieder werk dat voorhanden is lezen, hetzij in het gebouw zelve, waar tot dat einde tafels en stoelen staan, of het tegen een onderpand met zich nemen, mits 12½ cent (6 stuivers) per stavo deel betalende. Er zijn meer dan 2,000 deeler voorhanden. In een afzonderlijk (doch daartoe behoorend) vertrek, is de voorraad van boeken van LOGAN, bestaande uit vele en kostbare werken.

Er is ook eene Hoogeschool voor *Pensylvanië* te *Philadelphia*, benevens eene *Anatomie*, een *Lyceum* (*College*) een geneeskundig Genootschap, Genootschappen voor den landbouw en de kruidkunde (de laatste naar LINNÉ genoemd), eene Academie der fraaije kunsten, de Academies of Kweekscholen der *Pensylvanische* Vrienden (Kwakers) en *Hoogduitsehe Luthersehe*, Zondags- en Lancasterseholen, een Bijbelgenootschap, een Genootschap ter verspreiding van godadienstige boekjes, vier andere tot ondersteuning, onderwijs, en *colonisatie* van *Britsehe* landverhuizers, een dergelijk voor *Fransche* en *Duitsehe* aankomelingen, en nog eene menigte andere menschlievende inrigtingen. Het Stads-Hospitaal is eene nieuwe en voortreffelijke inrigting aan de *Schuilkil*, zijnde geheel toegewijd aan lijders onder *kwaadaardige* ziekten. Het hospitaal van *Pensylvanië* werd in 1775 van baksteen gebouwd, en is met omtrent zes *acres* land omringd, opdat de zieken vrij

vrije lucht kunnen scheppen. Het is geheel uit milde giften van Particulieren, vooral van FRANKLIN en Dr. BOND aangelegd. Op de vlakte voor het huis staat een fraai looden (maar gebronsd) standbeeld van WILLIAM PENN, door een van deszelfs afstammelingen, JOHN PENN, in 1801 geschonken. In het jaar dat met April 1811 eindigde, werden er 576 lijdens in toegelaten, en 1616 buiten 's huis, maar voor rekening van hetzelfde, opgepast; van welken 309 van de eerste, en 10 van de tweede klasse werden hersteld. De Stadsbibliotheek, die geheel door particuliere fondsen en bijdragen wordt staande gehouden, heeft om 300 lijdens te bedienen, en 2 à 3000 dollars uitgaven. Het *Magdalena*-huis (voor boetvaardige zondaresen) in 1810 opgericht, neemt jaarlijks niet meer dan om trent tien dier ongelukkigen op, en is, wat de inkomsten betreft, in een' bloeienden staat. Het menschlievend Genootschap werd in 1810 opgericht, en ook al door inschrijvingen staande gehouden: het dient ter herstelling van drenkelingen, gestikten door kolendamp enz. Aan alle plaatsen, waar men de *Schuilkil* en *Delaware* overzet, zijn aan weerszijden der rivier middelen beraamd, om drenkelingen dadelijk bijtespringen, en ook geneeskundige hulp gereed, tot welke men het Publiek verzoekt, zich terstond in geval van nood te vervoegen. Jaarlijks worden er gedrukte briefjes verspreid, om de menschen te waarschuwen van in de heete maanden geen koud water te drinken, hetwelk dikwils, bovenal voor Vreemdelingen, noodlottig is. Dit Genootschap staat in betrekking met het *Londensche* menschlievende Gezelschap.

Het

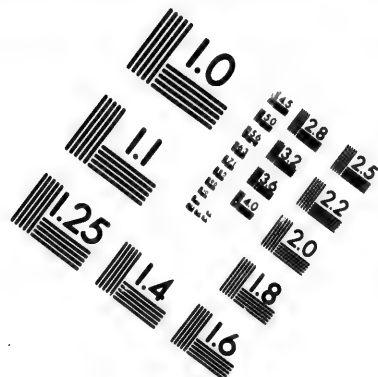
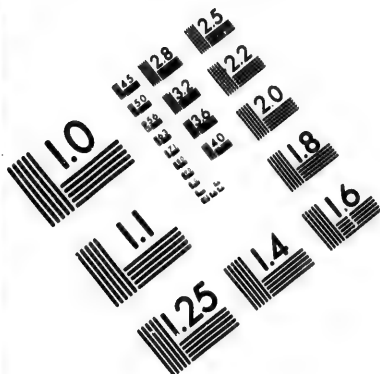
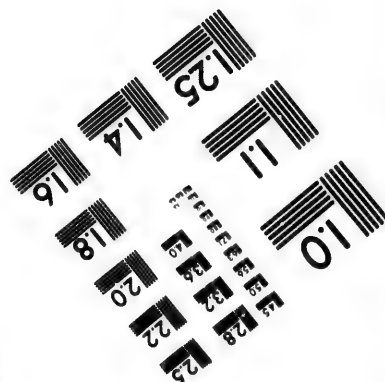
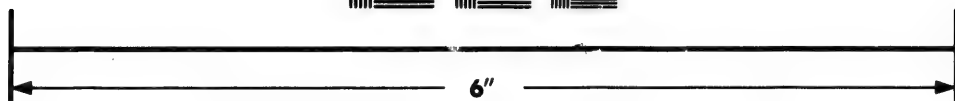
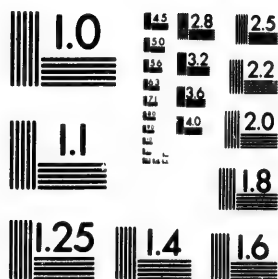

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N. Y. 14580
(716) 871-4503

236 DAGVERHAAL EENER REIZE

Het armhuis is een baksteen gebouw. In 1810 werden daarin onderhouden: 526 mannen, 385 vrouwen, 383 kinderen, in 't geheel 1294 personen, 212 kinderen werden buiten 'shuis besteed. De uitgaven daarvoor bedroegen 50,761 dollars, 87 cents, zijnde omtrent 39 dollars (*) per hoofd. Het geheele getal der Armen, die of in de stad, of in het armhuis bedeeld worden, is omtrent 2,500. De armtax bedroeg voor de stad en het Graaffschap in 1811 83,000 dollars.

Hier is almede een Genootschap tot afschaffing van den slavenhandel (gedurende de Omwenteling opgericht, en waarvan FRANKLIN de eerste Voorzitter was) eene inrigting ter bevordering der gezondheid, eene schuilplaats voor vrouwelijke weezen, het *Christ-Church*-Hospitaal voor weduwen, het armhuis der *Vrienden* of Kwakers, vrije en armscholen, het legaat van FRANKLIN ter uitleening van kleine sommen aan jonge getrouwde handwerkers enz. — Van eenen anderen aard is het Genootschap der *Cincinnatusen* (eene poging tot invoering des Adels) opgericht door de overgeblevene Officiëren uit den Oorlog der Omwenteling; zij dragen eenen adelaar aan een lint, hebben vastgestelde Vergaderingen, en laten, volgens hunne grondinrigting, het lint altijd aan hunnen oudsten Zoon na. Maar 's lands wetten erkennen deze zelfgemaakte Ridderorde volstrekt niet, en zien in hare leden niet meer dan burgers.

Men was te *Philadelphia* altijd zeer godsdienstig. Zie hier een overzicht van de vermeerdering der kerken

(*) Bijkans 100 gulden.

IN DE VEREENIGDE STATEN. 137

ken en bedehuizen (sedert 1790 tot 1810, de eerste ontleend uit het tafereel van MORSE, de tweede uit dat van MEASE).

KERKEN OF BEDEHUIZEN.

	1790.	1810.	
Presbyterianen	6	8	Zij zijn zeer talrijk in de Vereenigde Staten.
Episcopalen of			
Bischoffelijke	3	4	Hunne leerstellingen zijn die der Kerk van <i>Engeland</i> , behalve dat zij de geloofsbelijdenis van <i>ATHANASIUS</i> niet aannemen.
Methodisten	2	5	Zij worden de talrijkste gezinthe in de Vereen. Staten.
Roomschgezinden	3	4	Talrijk in <i>Philadelphia</i> , naar men denkt wel 10,000.
Doopsgezinden (Baptists)	1	5	Deze gezinthe is zeer talrijk, men meent dat er in de Vereenigde Staten wel 2000 Gemeenten bestaan.
Kwakers(Vrienden)	4	4	Ook dezen zijn in grooten getale in <i>Pensylvanien</i> en <i>Nieuw-Jersey</i> , hun voornaamste bedehuis kan wel 2000 personen bevatten.
Vrije Kwakers	1	1	Zij veroorloven zich den wapenhandel; hun aantal neemt af.
Hoogduitsche Lutherfchen	2	3	Hunne leerstellingen verschillen zeer weinig: beide nemen thans de <i>Augsburgsche</i> geloofsbelijdenis aan. In ééne kerk van elke der gezinten wordt <i>Engelsch</i> gepredikt.
Hoogduitsche Gereformeerden	1	3	
	23	37	

238 DAGVERHAAL EENER REIZE

KERKEN OF BEDERHUIZEN.

	1795.	1810.	
Transportére	23	37	
Zweedsche Lutherischen	1	1	Voor 50 jaren predikte men hier nog in 't <i>Zweedsch</i> , thans in 't <i>Engelsch</i> .
Universalisten	-	1	Zij gelooven in de eindelijke zaligheid van alle menschen.
Moravische Broeders (Hernhutters)	1	1	Bekend door hunne eenvoudigheid in kleeding, zeden, manieren en voedsel.
Congregationalisten	-	1	Eene soort van onafhankelijke <i>Presbyterianen</i> .
Convenanters	-	1	Een afwijkend onderdeel der <i>Presbyterianen</i> .
Unitariërs (Socinianiën)	-	1	Opgerigt door Dr. PRIESTLEY.
Afrikaansche of Zwarte Doopsgezinden	-	1	De Zwarten mogen, gelijk men weet, niet bij de Blanken in ééne kerk vergaderen.
— Episcopalen	1	1	
— Methodisten	-	2	Deze lieden maken een geweldig getier, stampvoeten, schreeuwen enz. gedurende den eerdienst.
Joden	1	2	
	27	49	

De oudste kerk in de stad is die der *Zweedsche Lutherischen*. De *Episcopale* (*Christ-Church*) heeft een' fraaijen klokketoren, den eenigen van belang in de stad, en een orgel. Ook in sommige andere kerken zijn orgels en choren. De voornaamste *Presbyteriaansche* kerk is een net gebouw met eene hooge rei kolommen van voren: van binnen is zij fraai ver-

in
verfi
groo
men
acht
ropa
nigde
noot
kan
steen
Midd
meen
zwee
kerke
No
aan
ren
zalen
Goth
Turk
Er z
bouw
afge
Me
maak
een
badh
(*)
pen
zelve
moder
(†)
JESUS

verfierd. Ook de nieuwe Doopsgezinde kerk is een groot en schoon gesticht. Van meer andere kan men dit zeggen, maar men ziet geenszins die reusachtige *Gothische* gestichten, zoo algemeen in *Europa*, en ik hoop dat men ze nooit in de Vereenigde Staten zal zien. Terwijl elk godsdienstig Genootschap voor zijne eigene leden te zorgen heeft, kan men nooit het stichten van zulke geweldige steenhoopen verwachten. In *Europa* hielden in de Middeleeuwen de priesters de beurs van 't Algemeen, het gemoed in slavernij, en deden door het zweet hunner bedrogene Natuurgenoooten ontelbare kerkgebouwen, tot hun voordeel oprigten (*).

Nog zijn er sedert 1810 verscheidene gebouwen, aan den eeredienst toegewijd, opgerigt, onder anderen de kerk der *Zwedenburgers*, het *Nieuwe Jeruzalem* genoemd (†), een klein net gebouw met *Gothische* vensters, eene koepel in den vorm eener *Turksche* Moskee, en eene glaskoepel of lantaren. Er zullen thans niet veel minder dan zestig kerkgebouwen zijn, en bijkans even zoo vele (gedeeltelijk afgezonderde) kerkhoven.

Men heeft hier meer openbare plaatsen van vermaak dan elders in de Vereenigde Staten, namelijk een *Amphitheater* voor paardekunsten, een rijfschool, badhuizen, speeltuinen, *REAL's* voortreffelijk *Museum*,

een

(*) Deze *Gothische* gestichten maken nogtans eenen diepen godsdienstigen indruk op het gemoed, en stemmen hetzelfde tot verhevene gevoelens, meer dan kleine, nette, *moderne* kerkjes.

Vert.

(†) Deze gezinte loochent de drieëenheid, maar erkent Jezus alléén als God.

Vert.

240 DAGVERHAAL EENER REIZE

een minder in de Marktstraat, een werktuigkundig *Panorama*, *Museums* van schilderijen, en verzamelingen van vreemde wilde gedierten.

Het tooneel in de *Chesnutstraat* is een goed baksteen gebouw, met een fraai voorportaal, twee reijen *Loges*, en zijdloges die langs de galerij loopen; het is met *gaz* verlicht, en kan 2000 personen bevatten. De intreeprijs is 75 cents in de bak, en een dollar in de *loges*. Het gebouw en de spelers zou men te *Londen* van den tweeden rang noemen. De voornaamsten der laatste waren *INCLETON* en *PHILLIPS*; beiden werden met toejuiching ontvangen, doch *PHILLIPS*, die jonger was, zijne stem beter in zijne magt, en een aangename gestalte had, was de lieveling van het Publiek. Geene vrouwen, dan van zekere soort, en zeer weinig fatsoenlijke mannen bezoeken den bak: de *loges* zijn de eenige fatsoenlijke plaats.

PEAL'S Museum, ten toon gesteld in vier kamers in het oude Staten-huis, is eene voortreffelijke Verzameling van natuurlijke (ook buitenlandsche) voortbrengselen; het wordt tweemaal in de week verlicht, heeft alsdan eene goede bende muzikanten, en wordt veel door fatsoenlijke lieden bezocht: de toegang staat voor 25 cents open. Behalve eene gewone verzameling van voorwerpen uit de Natuurlijke Historie bevat dit *Museum* verscheidene merkwaardigheden uit de binnenlanden van *Amerika*, verzameld door de Heeren *LEWIS* en *CLARKE*, zoo als levendige kruipende gedierten, een geheel geraamte van eenen *mammouth* (*) enz.

(*) *Mastodonte*.

enz. en eene uitgebreide en kostbare verzameling van portretten van uitstekende *Americanen*, benevens enkele *Europeanen*, zoo als: ADAMS, BAPLOW, BARTRAM, Sir JOSEPH BANKS, St. CLAIR, FULTON, (de uitvinder der stoombooten) DECATUR, (een *Americaansch* zeeheld, beroemd door zijne tuchtiging der *Africaansche* zeeroovers) LA FAYETTE, FRANKLIN, GATES, (die in 1777 den *Engelschman* BURGOYNE met zijn geheele leger gevangen nam) GALLATIN, (een hedendaagsch *Americaansch* staatsman) GREEN, HAMILTON, JEFFERSON, PAUL JONES, (Kaper-Kapitein in 1780) JAY, LAURENS, LEE, R. R. LIVINGSTONE, MADISON, MACDONNAUGH, MONROE, de Admiraal PENN, THOMAS PAYNE, VOLNEY, WASHINGTON enz. De Academie der fraaije kunsten bevat schilderijen van buitenlandsche en *Americaansche* kunstenaars, enkele stand- en borstbeelden, en afdrukfels in klei. Zij is nog in hare kindsheid. De tentoonstelling van 1817 was slechts de zesde sedert hare oprigting.

SCOTTI, een *Franschman* (?) welker door MOREAU beschermd, is eigenaar van den *Vauxhall* te *Philadelphia*, een tuin, waar in het midden een gebouw voor concert en gezang in den zomer is. In de meerverwijderde gedeelten van den tuin zijn *alcoven* of priëlen: op eenen feestnacht wordt het geheel verlicht, en met vuurwerken verfraaid.

Philadelphia wordt door eenen *Maire* (*Mayor*) *Wethouders* (*Aldermen*) een' kleinen en grooten Raad (*select and common council*) bestuurd. De Politie is goed, de straten worden zindelijk ge-

houden, wel verlicht en bewaakt: er is nogtans een gebrek, dat men namelijk kruiwagens en koopgoederen op het voor voetgangers afgezonderde gedeelte der straat toelaat. De inwoners bekomen uit de *Schuilkil* goed water door eene nieuwe stoommachine, die de kracht van 90 paarden heeft. Het oude gebouw in *Centre Square*, tot dat einde vooreen geschikt, is thans in een *Observatorium* veranderd. In geval van brand (die dikwijls plaats heeft) zijn de talrijke compagniën vrijwilligers terstond bij de hand; in vijf minuten zijn de spuiten gereed, en zelden brandt een huis geheel af. Er zijn omtrent 40 brandspuiten, en eene Maatschappij, om bij brand het eigendom te redden. Alles is in de beste orde, aan sommige brandspuiten is een klokje vast, hetwelk al gaande weg de lieden tot waarschuwing strekt. De spuitgasten bestaan in jonge kooplieden, die er eene eer in stellen dien post goed waartenemen: de spuiten zijn netjes beschilderd; elke spuitgast heeft eene spreektrompet, en een kenmerk op den hoed. Deze nuttige maatschappijen werden deels in 1738 door Dr. FRANKLIN, deels in 1804 opgerigt.

De *Compagniën* vrijwillige schutters in *Philadelphia* dragen geheel geene *Uniform*; (sommigen gaan in een jagers-hemd en matrozenbroek), even min als de landmilitie, die zich slechts twee dagen in 't jaar behoeft te oefenen, en zulks dan ook ongeregeld genoeg doet. In of omstreeks deze stad heeft men geene troepen van linie.

Het gedrag der ingezetenen is doorgaans bedaard
en

en geregeld: zelden ziet men buitensporigheden, hetzij op straat, in de herbergen, of in de huizen. Vloeken en dronkenschap zijn ongewoon: zelfs de kinderen volgen het goede voorbeeld der ouderen, en zijn, met weinig uitzonderingen, stil en ordelijk. Des Zondags ziet men bijna niemand op straat, terwijl de talrijke kerken gepropt vol zijn.

De kleeding der beide sekten is nagenoeg de *Engelsche*; allen stellen er eene eer in, deftig gekleed en wellevend te zijn. De huizen der Rijken zijn met kostbaar, dikwerf *Europeisch*, huisraad voorzien. Men gebruikt steenkolen en *Engelsche* kagchels: ten minste wordt dit gebruik jaarlijks meer algemeen. Aan tafel gebruikt men doorgaans bier, cider (appeldrank) of *Madera*, die er de dagelijkse wijn is, gelijk bij ons roode *Fransche* of *Portwijn*. Altijd is er ijs, ananasen, en eene menigte in- en buitenlandsche vruchten op tafel.

Daar de *Pensylvaniers* een handeldrijvend volk zijn, hebben zij weinig uitspanningen. Des zomers vermaken zij zich met uitstapjes naar naburige dorpen, hetzij in rijtuig, of in stoombooten, den *Delaware* op en neder: het bezoeken van *PEAL's Museum*, den *Circus* en de *Vauxhall*. De jonge lieden visschen, baden zich, kaatsen enz., des winters heeft men het tooneel, het *Museum*, billard, sledevaarten, concerten en danspartijen, die niet ongewoon zijn: doch gemaskerde bals kent men niet. Het schitterendste bal is op *WASHINGTON's* verjaardag in Februarij. Men viert slechts weinig feestdagen; de *Philadelphiers*, gelijk alle *Americanen*, heb-

hebben er slechts drie (*), den vierden Julij, (den verjaardag der Omwenteling) eersten Kersdag, en Nieuwjaar; eenige banken sluiten ook op Goeden Vrijdag. Men heeft in de nabuurschap, te *Newark* in *Jersey*, eens in het jaar eene mis voor boeken, zijnde dit bijna de eenige kermis in de Vereenigde Staten.

Zij begraven hunne dooden zeer spoedig, uiterlijk twee dagen na het overlijden. De begrafenisfen worden alle door een' langen sleep van vrienden en bloedverwanten in koetsen of te voet gevolgd, die echter (de naaste bloedverwanten uitgezonderd) zich niet door het dragen van rouwgewaad onderscheiden. De Kwakers en Vrijmetselaars hebben den langsten trein van begrafenisfen. Men luidt geene klokken bij het overlijden noch begraven. Terwijl ik, in Januarij 1818, te *Philadelphia* was, kwam ongelukkiglijk een der spuitgasten om bij het blusfchen van een' brand: hij was Roomsche, en werd in de kerk *St. Maria* van zijne gezinte begraven. Dit belette geenszins de Protestanten, zijn lijk te volgen; het werd door meer dan duizend burgers van allerlei geloofsbelijdenis, twee aan twee, ten grave verzeld. Welk een beminnelijke trek in het karakter der *Americanen*! alle godsdienstige genootschappen zijn hier op den vriendschappelijksten voet: (†) een blijk, hoeveel de wetten, die godsdien-

(*) Namelijk behalve Paaschen en Pinkster, die altijd op Zondag vallen.

Vert.

(†) Wij hebben hier dus (wanneer men dezen trek met de boven verhaalde Godsdienstigheid der inwoners ver-

dienstige onverdraagzaamheid met wortel en tak uitroeijen, op de vorming van het karakter der ingezetenen vermogen.

De *Philadelphiërs* zijn ingetogen, niet spoedig gemeenzaam, vlijtig en mededeelzaam, doch, zoo men wil, slechts omtrent hunne stadgenooten, ten minste zoo werd mij door sommige oude inwoners verzekerd.

De Negers, die men hier vindt, worden zeer beschermd door de Broederschap der Kwakers, die in vele derzelven groot vertrouwen stellen. De koetsiers, dragers, en de meeste huisbedienden, zijn Negers; velen hebben de kleeding der Blanken aangenomen: menigmaal zag ik koolzwarte dames in een wit neteldoeksch of schitterend gekleurd zijden kleed, met een' nieuwerwetschen stroohoed met kunstbloemen, en eene *ridicule* in de hand, wandelen. Ook maken zulke zwarte *petits-maitres* en *petites-maitresses* dikwerf groote pligtplegingen, wanneer zij elkander ontmoeten.

Het klimaat van *Philadelphia* is in den zomer warm, en in den winter gematigd, behalve wanneer de wind uit den Noorderhoek, vooral uit het Noordwesten waait; alsdan kan het zeer koud zijn. De winter begint zelden voor kerstijd, en duurt alsdan tien weken. Met den eersten Mei kan men het begin van den zomer rekenen; men heeft hier weinig van de heerlijke lentedagen, zoo als bij ons,

om-
vergelijkt) het sprekendste bewijs, dat *verdraagzaamheid* in den Godsdienst geenszins tot *onverschilligheid* leidt.

Vert.

omdat de overgang te snel is. Maar daarentegen heeft men ook doorgaans eene heldere lucht, weinig mist of motregen, en wanneer de morgen fraai is, kan men op goed weêr gedurende dien dag staat maken. De overgangen van sterke hette tot felle koude zijn groot en snel, maar niet veelvuldig: in den zomer rijst de *Thermometer* zelden tot 92°.

De meest algemeene ziekten zijn ontstekingen, en aderlaten is het gewone hulpmiddel. Men ziet zeer vele oude lieden, zelfs verscheidene boven de 90 jaren in de stad. De gezondheid der plaats kan men daaruit opmaken, dat er jaarlijks één van de 42 sterft, terwijl dit getal te *Londen* genoegzaam één van de 20, en in *Manchester*, de gezondste der groote steden van *Engeland*, één van de 30 is. In 1809 stierven er in *Philadelphia* en de voorsteden 2004, in 1810 2036, in 1816 2319 personen: onder de laatsten waren 1295 volwasenen, en 1024 kinderen. Doch somtijds wordt de stad door dien ijsfelijken geesfel, de gele koorts, bezocht, die echter nu verscheidene jaren is weggebleven; hetwelk men buiten twiifel voornamelijk aan de gestrengte waarneming der *Quarantains*, en de zindelijkheid der straten moet toeschrijven. De markten worden dikwijls schoongemaakt, de vischmarkt zelfs met geheele stroomen waters, hetwelk de brandspuiten aanbrengen. Het water uit de *Schuilkil*, hetwelk de nieuwe watermachine door de geheele stad voert, is voortreffelijk, en dient grootelijks tot bevordering der gezondheid.

De loterijen zijn te *Philadelphia* en in de Verenigde Staten in 't algemeen zeer menigvuldig. De
op-

opbrengat daarvan wordt besteed tot het bouwen van openbare gestichten, hospitalen, kanalen en wegen. Men heeft vele rijtuigen, die op drie plaatsen in de stad gedurig aan des begèrenden ten dienste staan. De koetsen zijn op lederen riemen, die opgerold worden, om in den zomer de lucht doortelaten, even als de *Cabrioless*. De postkoetsen van hier naar *Nieuw-York* en *Baltimore* zijn grootendeels gemakkelijk en gaan snel voort: zij nemen ook pakkaadje mede, en volbrengen de reis naar *Nieuw-York*, (een afstand van 90 mijlen) in 12 of 13 uren. De stoombooten varen des zomers dagelijks de rivier op en af, en er is elk oogenblik gelegenheid, om naar *Camden* in *Nieuw-Jersey* den *Dalaware* over te zetten. Er zijn omtrent 7,500 ingeschrevene karren en sleden van allerlei maakfel.

In eene groote stad is er altijd armoede en zedeloosheid; de eerste ten gevolge van ongelukkigen en hulpeloozen ouderdom, verlaten staat van Vrouwen, of door luiheid en dronkenschap. Dus ook hier. Maar de armoede is oneindig minder dan in *Engeland*: men ziet geene bedelaars in lompen, die met ware of verdichte rampen het hart des voorbijgangers zoeken te breken (*). Slechte vrouwlieden zijn er wel vele; doch zij komen niet schaamteloos uit voor haar eerloos bedrijf, onderscheiden zich niet door opzigtige kleeding, loopen zelden des nachts op de straat, en spreken, zoo ver ik weet, nooit

(*) Voor 100 jaren zeide *Lady MONTAGUE* dit zelfde van *Holland*. Zou *America* over eene Beuw ook zóó diep gezonken zijn?

Vert.

nóoit de voorbijgangers aan. Geene stad van dezelfde grootte in *Engeland* heeft zoo weinig schepfels van deze soort als *Philadelphia*.

Deze stad kan, door de regelmatigheid en breedte harer straten, het fraaije voorkomen harer huizen, de schoonheid en effenheid harer voetpaden, het aantal en de netheid harer openbare gebouwen, hare politie, wetten, en andere voortreffelijkheden, als eene der eerste steden der wereld worden beschouwd. Zij is nog altijd vooruitgegaan in bevolking en grootte: in de laatste tien jaren zijn door elkander jaarlijks ten minsten 300 huizen gebouwd; groene velden zijn straten geworden, en met fraaije huizen bedekt. De *Dokstraat*, eene der besten in de stad, was voorheen een moeras, door 't welk eene beek liep. De inwoners hebben aanzienlijke bespaarde gelden aan openbare wandelingen besteed. Zoo is het plein van het *Staten-Huis* een fraai vierkant, met boomen beplant, *Centre-Square* (het Middenplein) is ook fraai, de boomen zijn maar al te sterk gefnoeid. Eene derde wandeling bij het hospitaal van *Pensylvanië* bestaat uit hoogopgaande boomen; doch eenmaal zal de algemeene wandeling bij de *Walnotenstraat* het grootste sieraad der stad zijn. Voorheen eene pottebakkersplaats, is zij thans reeds een omheind en beplant veld, met goede huizen omringd, die ongetwijfeld jaarlijks een fraaijer aanzien zullen verkrijgen. De naam is *Washington-Plein*, en een standbeeld te paard van dien grooten man moet het midden versieren.

Op straf van 500 dollars mogen geene houten huizen in het volkrijkst gedeelte der stad gebouwd

wor-

worden. De verbeteringen door kanalen, in 1790 aan de hand gedaan, zijn om verschillende redenen tot hiertoe gemist: maar door eene onlangs gemaakte wet hebben twee vroegere gezelschappen tot dat einde vrijheid bekomen, om eene gemeenschap van de *Susquehanna* naar de *Schuylkil* en *Delaware* (waar het vloedwater tot in dezelve rijst) te openen, natte en drooge dokken te maken, en de burgers met water te voorzien. Zij mogen een kanaal of eenen straatweg naar het meir *Erie* maken, en bij wijze van loterij een kapitaal van 340,000 dollars bijeenbrengen, te beschouwen als een zinkend fonds, waarvan geene uitdeeling mag worden gedaan. Maar zoo dit ooit tot stand komt, zal het een werk van langen adem zijn. Men heeft, hooger de *Delaware* op, groote koolbeddingen gevonden, en hoopt dat eene compagnieschap, tot dat einde gesticht, eenmaal *Philadelphia*, en mischien *Nieuw-York*, met die brandstof genoegzaam zal kunnen voorzien.

Ten besluite dezer beschrijving van *Philadelphia* zal ik hier de volgende aanmerkingen van eenen *Engelschman* voegen, die hier 16 of 18 jaren eene Fabriek gedaan heeft. „*Philadelphia* is,” zegt hij, „eene allerbloeiendste plaats voor den handel geweest, tot vóór weinige jaren, toen, door de gedurige aankomst eener menigte vreemdelingen, van vele kooplieden en fabrikeurs, en dus van al te groote mededinging, verscheidene handelstakken verminderd zijn; nogtans is het steeds eene zeer goede plaats voor een' kapitalist, die oordeel gebruikt. Het dagloon is een dollar daags: handwerkers kunnen tien dollars ($\text{\$} 25 : -$) in de week verdienen;

250 DAGVERHAAL EENER REIZE

maar de stad is overkropt met daglooners en werkgasten, uit hoofde van het aantal dat er binnen eenige jaren is aangekomen, ten getale van wel 6000 's jaars. Niet meer dan de helft daarvan gaat naar de binnenlanden; dus dwingt de menigte der aankomelingen de *Americaansche* arbeidslieden, en de *Europische* landverhuizers, die hier eenigen tijd geweest zijn, bij gebrek aan werk de stad te verlaten, en naar *Richmond*, *Petersburg*, *Charleston* of *Savannah* te gaan. Naauwelijks gaat er een schip naar het Zuiden, of eene postkoets naar de binnenlanden, die niet eenige dezer lieden medepeemt, en dus de deur open laat voor nieuwe aankomelingen. Wat die uit *Engeland* betreft, zoo zijn dezelve, mits weloppassende en vlijtig, met hunnen staat wel te vreden: maar velen zijn, uit zucht tot hunnen geboortegrond, en staatkundige vooringenomenheid (hoewel zij alles bij hun vertrek uit het Vaderland konden bedacht hebben) misnoegd tegen het land en de Regéring, en verlangen hunne dagen in 't Vaderland te eindigen."

Nieuw-York werd in 1625 door de *Hollanders* gebouwd, en door hen *Nieuw-Amsterdam* genoemd: in 1664 werd het hun door de *Engelschen* ontnomen, naderhand in 1673 door de *Nederlanders* heronnen, doch bij den vrede van 1674 teruggegeven.

Nieuw-York is de eerste koopstad der Vereenigde Staten, en men mag zeggen van geheel *America*. Het ligt op het eiland *Manhattan*, zijnde 14 mijlen lang, anderhalve en twee mijlen breed. De stad

en

en het Graaffschap van dien naam (*Nieuw-Tork*) bevat het reeds genoemde eiland en verscheidene kleinere in de baai. De stad is aan het Zuidereinde des eilands bebouwd, waar de *Oost-* en *Hudson's*-rivieren zamenvloeijen, op $40^{\circ} 42' 40''$ N. B. en $74^{\circ} 0' 45''$ W. L. van *Greenwich*.

De *Hudson's* Rivier is tegen over *Nieuw-Tork* bijkans twee mijlen breed, en diep genoeg voor de grootste schepen. Deze stroom scheidt de stad van *Paulus-Hook* in *Nieuw-Jersey* af. Aan den anderen kant wordt zij door de *Oostrivier*, een inham der Zee, die even zoo breed is als gene, van *Brooklyn*, de aanzienlijkste koopstad op het *lange-eiland*, afgescheiden.

Daar de ligging van *Nieuw-Tork* haar gedurende den oorlog der Omwenteling aan vele gevaren van de *Britten*, beheerschers der zee, blootstelde, zoo heeft de wetgeving, in de Baai en der lage gelegene eilanden, niet minder dan tien schansen of *Forten* doen opwerpen; ten deele van steen, met barraken, magazijnen, goeden voorraad, en alles, zelfs in vreedetijd, van bezetting voorzien. Het Kasteel *William* heeft 78 kanonnen. Buitendien is er nog een Fort, hetwelk den ingang in de baai van het *lange eiland* bestrijkt, en twee batterijen. Het stoomfregat, door *FULTON* gebouwd, schijnt ook eene geduchte batterij te zijn. Volgens den Schrijver der *schildering van Nieuw-Tork*, werd op den 20. Junij 1814 de kiel van dit nieuwe gevaarte gelegd, en hetzelfde op den 29 October, op eenen schoonen herfstdag, van stapel gelaten, ten aanzien van duizende aanschouwers, die de naburige oevers

en

en hoogten bezetteden, terwijl in de rivier en baai eene menigte oorlogſchepen met alle hare vlaggen en wimpels prijkten, te midden van welke de geweldige *masfa* lag, wier plompe form haar even ongeſchikt ſcheen te maken tot beweging, als de landbatterijen die haar begroeteden. Door het maſtboſch van ſchepen in de haven, zag men naar alle kanten eenige der groote ſtoombooten, van 3 en 400 ton, vol blijde menſchen en benden van muzikanten, onder het gejuich der menigte, als 't ware door tooverkracht heenglijden. Geen menſchelijk hart, dat op het zien van zoo veel geestdrift en vreugde niet klopte van medegevoel! Op den 4 Julij 1815 deed het ſtoomfregat eenen keer naar den Oceaan en terug, (53 mijlen) in 8 uren en 20 minuten, al één door de kracht van den ſtoom. In September deed het een tweede zeetogtje, en ging toen 51 mijlen in 't uur, met en tegen het tij. Men moet echter bekennen, dat dit vaartuig nog aan zeer groote gebreken onderhevig is, terwijl, wanneer dezen eenmaal verbeterd waren, de ſpoed van hetzelfde, hoe groot ook, bij die van geen ſtoomſchip zou onderdoen. Zie hier een kort verſlag van het vaartuig *Fulton the First*, den naam dien dit ſchip naar den bouwmeester voert. Het rust op twee booten en kielen, van elkander afgeſcheiden door een kanaal van 15 voet breed, en 66 lang; de eene boot bevat den koperen ſtoomketel, de andere den ijzeren cilinder, met dezelfs hefboomen en raderen; in de ruimte tuſſchen beiden heeft men het waterwiel. Het groote dek, dat over beiden heen loopt, wordt omgeven door eene borstwering van

4 voet tien duim dik, met 30 houten schietgaten, in 't welke zoo vele tweeëndertig ponders met gloeiende kogels (die men op het dek gloeit) den vijand kunnen begroeten. Het boven- of spardek, waarop eenige duizend man kunnen *paradèren*, is ook met eene borstwering omgeven, die eene veilige ligplaats verschafft. De tuigaadje bestaat uit twee knappe masten, elk met een groot vierkant zeil, twee boegsprietten, en vier roers, aan de beide einden van elke boot, zoodat men aan die beide einden kan sturen. Men kan den vijand door een werktuig, op het stoomfregat geplaatst, met water overstromen, en daardoor zijn kruid en *Ammunitie* bederven.

Met deze middelen van verdediging is het tuighuis der Vereenigde Staten, dat van den staat van *Nieuw-York*, en de *militie* van het land en de stad verbonden. De burgers van *Nieuw-York* waren in den vorigen oorlog tot dat einde zeer ijverig bezig; (*) zij wierpen als vrijwilligers verschanfingen

(*) Dat zij den Republikeinschen geest hunner voorzaten in volle kracht behouden, moge uit de volgende *Anekdote* blijken. Ik was op eene verkooping, waarop eenige jongens zich ongeregeld gedroegen. De verkoper, een *Franschman*, riep eenen geregtsdienaar, en gelaste hem die knapen wegtejagen. Hij wilde dit juist doen, toen de verkoper, den zoon des *Gouverneurs*, een' veertienjarigen knaap, onder de straatjongens ziende, slaafsch ontzag uitriep: „Jaag hem niet weg; het is de „jonge Heer CLINTON, zoon van Mijne Heer den Gouverneur.” — „Wij maken in dit land geen onderscheid „tusschen kwaaddoeners,” antwoordde de Geregtsdienaar mannelijk.

gen op in het *lange eiland*, op de hoogten van *Haarlem*. Zij werkten bij *Compagnien* naar de be- roepen, den eenen dag de kruideniers, den ander- en de lakenwevers en fabrikeurs, den derden de Advokaten, geneesheeren, schoenmakers, kleërma- kers enz. allen beurtelings hunne werkzaamheden verlatende, om aan die vaderlandsche verrigtingen deel te nemen.

Nieuw-York is ongeregeld gebouwd; vele straten zijn naauw en krom, vooral aan het Zuidereinde; ten Noorden zijn de straten regter, en breed ge- noeg, om gemakkelijke zijpaden voor voetgangers overtelaten. Het aantal der woonhuizen wordt op 17,000 begroot, in het bevolkte gedeelte der stad. Zij zijn van goede baksteen met leijen daken; de huizen der Particulieren dikwijls met smaak versierd. Houten huizen verdwijnen allengs geheel, en mogen in het zuidelijke gedeelte der stad niet meer worden aangebouwd. De straten zijn wel geplaveid en ver- licht: de verhoogde zijpaden in de breedste straten zijn 8 à 12 voet breed, van baksteen, maar niet zoo net als te *Philadelphia*, dikwijls hobbelig, en lastig door de keldergaten en trappen.

De bevolking van *Nieuw-York* was:

	Inwoners.
In 1697	4,302.
— 1756	13,040.
— 1790	33,131.
— 1800	60,489.
— 1805	75,770.
— 1810	96,373.
— 1817	120,000.

De

IN DE VEREENIGDE STATEN. 255

De uitgever van een *Nieuw-Torks*ch blad begroot de tegenwoordige bevolking op 140,000: dit is waarschijnlijk vergroot. De inwoners zijn een mengfel van *Americanen*, *Britten*, (*Nederlanders*), *Franschen*, *Duitschers*, *Joden*, en bijkans 9,000 vrije *Negers*. Men denkt, dat het getal der *Engelschen* te *Nieuw-Tork* 15,000 zielen bedraagt.

De fabrieken leverden in 1810 2,540 *Engelsche* ellen (*yards*) laken, 217 lijnwaad: er waren 4 kaardmachines, die 7,200 pond wol kaardden; twee katoenfabrieken, negen looijerijen, die 26,800 huiden bewerkten, 15 brouwerijen, elf branderijen, en vier ijzermelterijen. Deze lijst is zeer onvolkomen; (*) naar de eenige officiële opgave. Geweer-makers, drukkers, suikerraffinadeurs, handchoen-makers enz. voorzien genoegzaam in de behoeften der ingezetenen. Thans zijn er 16 compagnieschappen, sedert 1810 opgericht, ter bereiding van metalen, patent-laken en lijnwaad, enz. eene onderneming van stoombooten, van veerschuiven, tot den bonthandel en tot steenkoolmijnen, alles met *privilegie* voor twintig jaren. Eene groote lakenfabriek, die gedurende den oorlog vele handen aan 't werk hield, is door den vrede, die zoo veel invoer veroorzaakte, te niet gegaan.

De pakhuizen te *Nieuw-Tork* zijn welvoorzien van

(*) Volgens dezelve waren er in 1810 in den Staat van *Nieuw-Tork* bijna 30,000 bijzondere weefgetouwen, 415 volmolens, 26 katoenfabrieken, 867 looijerijen, 42 brouwerijen, 581 branderijen, 27 papiermolens, 29 oliemolens, 124 hoedemakers, 22 smeltovens enz. Deze moeten echter sedert alle zeer vermeerderd zijn.

van uit- en inlandſche goederen, en een zeer ſterke handel wordt met de Vereenigde Staten, (vooral met een gedeelte van *Jerſey* en *Connecticut*), ja met de geheele wereld gedreven. Meer dan een vijfde van alle de inkomſten der Vereenigde Staten wordt, volgens SPAFFORD, in deze haven ontvangen. Zoo men hier bijvoegt de binnenlandſche ſcheepvaart op de *Hudsons*-Rivier, waarmede gedurig meer dan 2000 ſchoon- en ſloepen bezig zijn; (ſedert den oorlog van 1812 zijn er tuſſchen *Nieuw-York* en *Albany* 400 gebouwd) zoo kan de lezer zich eenig denkbeeld van *Nieuw-York's* koophandel maken. De ſchepen, aan deze ſtad behoorende, maakten in 1811 247,893, en in 1815 278,868 tonnen uit. Sedert 1795 is dit trapsgewijze tot die hoogte vermeerderd, en kan thans 500,000 tonnen zijn, waarvan nogtans verſcheidene ſchepen aan *Engelſchen* toebehooren. In 1816 kwamen er 1,172 ſchepen van buitenlands, en 1,832 kuſtvaarders aan. Men bouwt jaarlijks eene menigte goede ſchepen en ſtoombooten. De beſtingen van *Nieuw-York* zijn niet zoo zwaar als die van *Philadelphia*; de inwoners hebben geene landsbeſting, noch voor den Staat van *Nieuw-York*, noch voor de *Unie*. Zij betalen enkel en alléén ſtadsbeſtingen (*).

Openbare gebouwen, kerken, genooſſchappen enz.

zijn

(*) Wanneer ik *Americanen* omtrent hunne beſtingen vroeg, kon ik zelden of ooit een naauwkeurig antwoord van hen bekomen. „Het is zulk eene kleinigheid dat ik „er niet op let,” of „ik weet het niet” was doorgaans het antwoord. Door den bank zullen de beſtingen niet meer dan een tiende perCt. der bezittingen bedragen.

r sterke
(vooral
ja met
ijde van
lt, vol-
too men
de Hud-
o schoo-
rlog van
400 ge-
eeld van
pen, aan
47.893,
1795 is
en kan
ans ver-
oren. In
enlands,
jaarlijks
ten. De
o zwaar
bben gee-
n *Nieuw-*
enkel en

ppen enz.
zijn
belastingen
antwoord
eid dat ik
doorgaans
ingen niet
ragen.

zijn zoo rijk, dat de beschrijving daarvan een boekdeel zou vullen. Ik zal mij tot de voornaamste bepalen. Het Stadhuis bevat een' zaal voor de landsvergadering, voor den Gouverneur, voor de onderscheidene Geregtshoven enz. Er is een hospitaal, een armhuis, een verbeterhuis, eene gevangenis voor schuldenaren, (*) een tolhuis, een posthuis, eene kamer van koophandel, een genees- en heilkundig Collegie, zeebaden, een kruidtuin, acht markthuizen, de *Nieuw-Yorksche* instelling, met vertrekken voor een letterkundig-, wijsgeerig-, geschiedkundig Genootschap, de Academie der fraaije kunsten, een *Lyceum* voor de Natuurlijke Historie, en een *Americaansch Museum*, verscheidene *Lancaster'sche* Vrijescholen, (door de wetgeving bezoldigd): (†) negen banken, eene spaarbank, acht asfuerantiecompagnien, voorzorgen tegen brand, 30 menschlievende instellingen, zoo als: eene Apotheek voor behoeftigen, een *Instituut* voor dooven en stommen, een ter bevordering der koepokinenting, andere inrigtingen ter ondersteuning van aankomende landverhuizers enz.

Er zijn twaalf *Episcopale*, (§) elf *Presbyteriaan-*
sche

(*) Volgens eene nieuwe wet, bij den Staat van *Nieuw-York* genomen, is de gevangenis om schulden, uitgezonderd in enkele zware gevallen, afgeschaft.

(†) Volgens de aanspraak van den *Gouverneur* van *Nieuw-York* aan de Wetgeving in Januarij 1818, bezit het schoolfonds 1 Millioen *dollars* en 80,000 *acres* land: drie *Collegien* hebben 50,000, 38 *Instituten* 100,000 *dollars*, en worden er 60,000 *dollars* voor het geneeskundige vak besteed.

(§) In een dezelfen is onder anderen een gedenkstuk
R voor

sche, zeven Hervormde *Nederlandsche*, acht *Methodisten*-, drie Kwakers-, vijf Doopsgezinde-, en twee *Roomsche* Kerken, behalve die van nog andere sekten, te zamen zeventien of achttien Kerkgenootschappen in drieënvijftig Kerken. Er zijn ook vijf Zendeling- en tien Bijbelgenootschappen, drie gezelschappen ter verspreiding van kleine Godsdienstige werkjes, en zeven ter opvoeding, eene van welken achtentwintig Zondagscholen onder haar opzigt heeft.

Men heeft hier veel achting voor letterkundige voortbrengselen, en ook vele tijdschriften. Het voor naamste is geneeskundig (*Medical Repository*) in 1797 door Dr. MITCHILL aangelegd. Van de zeventien nieuwspapieren komen er vier alle morgens, drie alle avonden uit, vijf tweemaal in de week, en vijf wekelijks.

Plaatsen van openbaar vermaak zijn: een tooneel, *Vauxhall*, *circus*, schilderijkabinet, een *Museum* (ook door PEAL opgericht) een werktuigkundig *Panorama*, een scheeps-*panorama*, en verscheidene zeer aangename wandelingen.

Het Stadhuis is het schoonste gebouw, niet alleen voor den algemeen geächten ALEXANDER HAMILTON, die in een tweegevecht tegen AARON BURR het leven liet, en wien ook de vrijmetselaars, ter plaatse waar hij viel, (in *Nieuw-Jersey*) een klein gedenkstuk hebben opgericht. Tweegevechten zijn in de Vereenigde Staten zeer algemeen: er wordt doorgaans *maandelijks* een bij *Nieuw-York* alleen aan de plaats, waar HAMILTON's *monument* staat, geleverd. Misdadigers van dezen stempel, die slechts het tweegevecht *in den Staat, waarin zij wonen*, vermijden, zijn vrij: van daar de gekozene plaats in *Nieuw-Jersey*.

leen in *Nieuw-York*, maar zelfs (volgens BLUNT) in de Vereenigde Staten, ja, in zijne soort en evenredigheid mischien in de geheele wereld. Het is vierkant, twee verdiepingen hoog, met twee vleugels, is 216 voet lang, 105 breed, en 51, of, met een' driekanten *Attischen* gevel medegerekend, 66 voet hoog, gedeeltelijk van inlandsch marmer, uit de groeven aan de *Noordrivier*, en gedeeltelijk van bruinen hardsteen gebouwd. Het dak is van koper, en heeft eene geheel marmeren *balustrade* rondom den top. Uit het midden van het dak verrijst eene koepel, waarop een kolosfaal standbeeld der *Gerechtigheid* staat, met de weegschaal in de eene, en het zwaard in de andere hand, maar niet geblinddoekt zoo als in *Europa*. Er zijn vier ingangen in dit gebouw, een aan elke zijde. Tot dien van voren geleiden twaalf marmeren trappen, waarop 16 kolommen een marmeren voorportaal (*porticus*) schragen. Naar den ingang van achter geleiden trappen van hardsteen. De eerste verdieping is van de *Ionische*, de tweede van de *Korinthische*, de koepel van de zamengestelde orde. Ook van binnen zijn pijlaren, trappen, kolommen, in sommige vertrekken ook de vloer, van marmer. De eerste steen aan dit prachtige gesticht werd op den 26. September 1803 gelegd, juist toen de gele koorts in de stad regeerde; het werd voltooid in 1812, en de onkosten, behalve de meubilen, bedroeg eene halve millioen dollars (*f* 1,200,000).

Het hospitaal van *Nieuw-York* is een fraai hardsteen gebouw, met eene hooge muur van baksteen omringd. Het staat bijkans in het midden der Stad,

en wordt grootendeels door belastingen op verkooppingen, en vrijwillige inschrijving onderhouden. Van de lijders in 1816 stierven er slechts 163, werden er 1159 genezen, 224 op hun verzoek weggezonden, en bleven er 202 over, (waaronder 76 krankzinnigen) terwijl de overige of ongeschikt, of onwaardig bevonden werden, of wegliepen. Men wil nog een nieuw gasthuis in de Voorsteden bouwen, waartoe de Wetgeving reeds 10,000 dollars des jaars, *gedurende veertig jaren*, heeft bestemd. Het armhuis staat in de Voorstad aan de Oostri-
vier, het is een groot steenen gebouw, drie en in 't midden vier verdiepingen hoog met eene fraaije koepel: het was in 1816 tot ontvangst der armen gereed, en wordt onderhouden door eene belasting op de ingezetenen, die in 1816 90,000 dollars bedroeg. Het getal der armen bedroeg in Augustus 1817 1,487.

De gevangenis van den Staat van *Nieuw-York* is een uitgebreid, gemakkelijk, en sterk gebouw, van de *Dorische* orde, op een der gezondste en aangenaamste plaatsen bij de Stad te *Greenwich*, aan de *Hudson's*-Rivier gelegen. Het is van hardsteen, 204 voet lang, twee verdiepingen hoog, elke van 15 voet, en heeft een leijen dak, eene nette koepel met eene klok, en vier zijvleugels, die zich achter naar de Rivier uitsprekken. De gebouwen en plaatsen beslaan vier *acres* grond, en het geheel wordt door eene steenen muur van 23 voet hoog aan de zijde der Rivier, en 14 voet van voren omgeven. Er zijn 54 kamers voor Gevangenen, elke groot genoeg voor acht personen. Het middelpunt van het

o verkoo-
len. Van
, werden
k wegge-
ronder 76
chikt, of
en. Men
eden bou-
o dollars
bestemd.
e Oostri-
ie en in 't
raaije koe-
armen ge-
belasting
o dollars
Augustus

uw-Torh
gebouw,
ondste en
rich, aan
ardsteen,
elke van
e koepel
h achter
en plaat-
el wordt
aan de
groot
int van
het

het gebouw dient ten gebruike van opzieners, agen-
ten, den cipier en zijne medehelpers. In den noor-
dervleugel is eene kapel met gallerijen; in den zui-
dervleugel de eetzaal, boven welke zich eene groo-
te zaal bevindt, dienende voor Gevangenen die schoe-
nen maken, voorts een hospitaal, twee keukens,
een steenen gebouw van twee verdiepingen met ze-
ven kamertjes voor gevangenen, die alléén moeten
zitten, acht voet lang, zes breed, en veertien hoog:
de vensters acht voet boven de vloer. In de rui-
me en lichte werkkamers worden de Gevangenen,
behalve de schoenmakers, de zieken, de vrouwen,
die alléén werken, en enkele Gevangenen, die tot
oppassers dienen, den geheelen dag bezig gehouden.
De Gevangenis is ruim voorzien van water, en er
is in het heete jaargetij eene badplaats voor de Ge-
vangenen. Voorts heeft de gevangenis binnen de
muren een' moes- en kruidtuin, kelder, rookhuis,
magazijn, en eene plaats ter berging van brand-
spuiten.

Geen misdadiger, die korter dan drie jaren zit-
ten moet, wordt hier binnengelaten. Bij het inko-
men wordt hij terstond ontkleed, gewaschen, ge-
reinigd, en in 't nieuw gestoken. Nadat vervolgens
zijn naam is opgeteekend, wordt hij dadelijk hard
aan 't werk gezet. Des zomers gaan de kamers
ten zes uren, des winters met den dag open, en
men blijft aan 't werk tot des avonds ten zes ure,
waarvan nogtans drie maaltijden daags worden afgeno-
men. Op het slaan eener trom moeten de Gevangenen
des zomers ten negen, en des winters ten acht uur

naar bed. Alles gaat in de grootste deftigheid en stilte toe, en die zich door een goed gedrag onderscheiden, bekomen vele verligting. Men heeft allerlei handwerken in de gevangenis, als schoenmaken, weven, borstelmaken, draaijen, kuipen, smeden, kleêrmaken, verwen, timmeren, kaarden, spinnen, zweepmaken, enz. Sommige misdadigers worden, met gemeen overleg der Stadsregèring, wel eens tot arbeid aan de openbare straten, kanalen en wegen gebruikt. Des zomers bekomen de Gevangenen buizen en pantalons van katoen en linnen streep, en des winters van gestreept wollen goed, waarvan de kleur hen onderscheidt, zoo zij meer dan eens gezeten hebben. Hun ontbijt bestaat in Cacao, verzoet met stroop (*) hun middagmaal in soep, van rundvleesch of beenderen, enz. met rijst of boonen; hun avondeten pap of brood met stroop. Eens in de week bekomen zij varkensvleesch, doorgaans overvloedig aardappelen, en, bij bijzondere naarftigheid, menigmaal een pintje bier. De kamers worden des winters goed gestookt, de zieken zeer goed geholpen en opgepast, de opvoeding en het zedelijk onderwijs van kinderen en onkundige volwasfenen wordt zeer zorgvuldig waargenomen, en men tracht met de uiterste zorgvuldigheid de gemoederen met goede beginselen te vervullen, waardoor alleen eene geheele hervorming, het hoofddoel van alle straf, kan worden bereikt. Tot dat einde wordt de hoop op vergiffenis en

ver-

(*) Dus eene soort Chocolade!

Vert.

verkorting van straf niet alleen geenszins uitgesloten, maar zelfs aangemoedigd; doch altijd aan de voorwaarde van goed gedrag verbonden.

Het bestuur over deze belangrijke inrigting staat aan zeven Opzieners, die hunnen post alleen tot wederopzeggens toe bekleeden, en met de Regters van het hoogste Gerechtshof, den *Maire* en Griffier der stad, den Procureur Generaal, en Districts-Procureur het regt hebben, om verordeningen te maken. Zij komen alle Donderdagen bijeen, en twee derzelven bezoeken de gevangenis tweemaal in de week. Zij stellen alle bedienden, alsmede de Geneesheeren aan, en geven jaarlijks aan de Wetgeving van den Staat verslag van den staat der inrigting. Dit alles echter geschiedt om niet: het is de vrijwillige schatting der menschlievendheid. De Agent daarentegen heeft 2000 dollars in 't jaar. Hij is onder toezigt der opzieners met de koop en verkoop van alles, wat de gevangenis in en uitgaat, gelast: en is daarvoor ook alléén verantwoordelijk. Hij houdt boek van ontvang en uitgave, en geeft maandelijks aan de Opzieners, en eens in 't jaar (den 23 Februarij) uitvoeriglijk aan den Stads-Contrôleur verslag van zijne verrigtingen. Hij wordt bijgestaan door een' klerk, die, behalve de kost, 750 dollars in 't jaar geniet. Daar de werkzaamheden van schrijven nogtans voor hem alléén te druk zijn, wordt de hulp van sommige gevangenen daartoe gewoonlijk ingeroepen. De cipier heeft jaarlijks 2000 dollars, en 250 voor de bediening der Opzieners: de bijstanders (*Assistenten*) elk 450 dollars, behalve de kost, huisvesting en bewaschen.

264 DAGVERHAAL EENER REIZE

Er mogen geene fooijen worden aangenomen. De cipier moet de gevangenis regelmatig bezoeken; doch mag niemand der gevangenen slaan, ten zij wanneer hij tracht te ontsnappen. Bij elke vergadering der Opzieners levert hij een geschreven *Rapport* in, van al wat er omgegaan is. De *Assistenten* moeten het gedrag der Gevangenen in het oog houden, en voor de zorgvuldige inachtneming der Reglementen waken. Bij ongehoorzaamheid wordt de overtreders voor den cipier gebragt, die hem in zekere gevallen straf voor een' onbepaalden tijd mag opleggen. Een der *Assistenten* dient voor Gedeputeerde van den Cipier, en ontvangt daarvoor, behalve zijne bezoldiging, nog 100 dollars.

Voorheen was er eene wacht van 25 man met een' Kapitein bij de gevangenis: thans is dezelve tot twaalf man met een' Korporaal verminderd, waarvan de Korporaal 35, en de Gemeenen 30 dollars in de maand ontvangen. Er is een wachthuisje aan elken hoek der Gevangenis. Bovendien is er nog eene *Compagnie* landmilitie van 44 man en een' Kapitein, bestaande uit de naaste bureu der Gevangenis, die wapenen enz. doch geene betaling van 's lands wege bekomen, en van allen krijgsdienst als ook van de *Jury* vrij zijn, behoudens den dienst bij de Gevangenis, en om, op een' wenk van den Cipier, tot zijne hulp bereid te zijn.

De Gevangenis wordt wekelijks door drie Geneesheeren onderzocht, die elkander om de maand vervangen, en niets voor hunne moeite nemen, behalve wanneer zij buitengewoon geroepen worden. Een Student in de Geneeskunde, of een jong Geneesheer, die

die jaarlijks aangesteld wordt, woont zoo lang in de Gevangenis, om de zieken optepasfen, de voorgeschrevene geneesmiddelen toettedienen, en wekelijks aan de Opzieners verslag te doen nopens de gezondheid der Gevangenen. Hij ontvangt geene belooning, maar jaarlijks 260 dollars voor de kost. De Predikant, die den Godsdienst in de Kapel verrigt, bekomt 250 dollars. Van de opening der Gevangenis in 1797 tot den 31 December 1814 bedroeg het geheele getal der opgesloten 3062, waarvan 1199 ontslagen werden, en 378 gestorven zijn. Eene Vrouw uit *Ierland* werd vijfmaal, drie andere Gevangenen viermaal, 33 driemaal, en 218 tweemaal vastgezet. In 1814 werden er 213 personen ingebracht, waaronder 173 *Americanen*, 13 *Engelschen*, 15 *Ieren*, één *Schot*, één *Portugees*, één *Franschman*, één *Duitscher*, één *Zweed*, en één *Nederlander*. Beneden zal men eene lijst der misdaden vinden, waarop de gevangenis in dit huis staat (*) Landverraad, moord, en brandstichting in een

(*) *Levenslange gevangenis*. Voor vrouwenkracht, struikrooverij, huisbrank, *sodomie*, verminking, valsche akten of handteekening, valsche munt, en, voor de tweede maal, brandstichting in een onbewoond huis. *Levenslang*, of korter, ter bescheidenheid van het Hof Valsche wissels. *Levenslang*, of korter, doch niet beneden de 7 jaren. Het gravéren, verkoopen, verwisselen, of opzettelijk in bezit houden van valsche banknoten. *Niet langer dan 14 jaren*. Brandstichting in een onbewoond huis, voor de eerste maal; het vervalschen van eenige akte of testament, waarmede geene wezenlijke bezittingen gemoeid zijn, dwang eener vrouw tot het huwelijk, vergiftiging, waarop de dood niet binnen jaar en dag volgt; herhaalde aan-

een onbewoond huis, waren oudtijds de eenige misdaden, die in dezen Staat met den dood gestraft werden. In 1815 is bepaald, dat opzettelijke brandstichting in de gevangenis, of aanslag tot moord op eenen der beambten, met den dood zal worden gestraft; op het ontsnappen der gevangenen, die aan de groote kanalen worden gebezigd, staat ballingschap, op doodstraffe bij de terugkeering.

Er zijn aanmerkelijke bezuinigingen in het bestuur der gevangenis gemaakt. Er wordt niet meer voor rekening van den Staat gewerkt; maar Particulieren of Compagnieschappen leveren de ruwe stoffen in de gevangenis, waartoe de Agent jaarlijks 5000 dollars besteedt, en het bewerkte behoort als dan aan den Staat, die het jaarlijks in publieke veiling verkoopt. Ter aanmoediging van nijverheid, die het beste behoedmiddel is tegen de ondeugd, moet de Agent, volgens de nieuwe inrig-

slag tot moord, roof of vrouwenkracht, niet door de daad gevolgd, erkentenis van een Contract enz. in den naam van een' ander, en alle misdaden boven kleinen diefstal, waarop geene andere straf staat. *Niet langer dan 10 jaren.* Hulp, om een' Gevangenen uit de Staatsgevangenis of van elders te doen' ontsnappen; meeneed. *Niet langer dan 7 jaren.* Opzettelijk en ter kwader trouw in bezit houden van valsche munt enz. Eerste aanslag tot moord, roof en vrouwenkracht, niet door de daad gevolgd. *Niet langer dan 5 jaren.* Herhaalde verheling van gestolene goederen, of verkrijging van geld op valsche voorwendfels. *Niet langer dan drie jaren.* Kleine diefstal, eerste verheling van gestolene goederen of verkrijging van geld op valsche voorwendfels. Wanneer men uit de gevangenis breekt, en weder gevat is, wordt de termijn der jaren verdubbeld.

enige mis-
d gestraft
ijke brand-
ot moord
l worden
enen, die
staat bal-
g.

het be-
ordt niet
gewerkt;
n leveren
de Agent
verkte be-
jaarlijks in
iging van
tegen de
nieuwe in-
rig-

t door de
z. in den
einen dief-
anger dan
e Staatsge-
meineed.
er kwader
Eerste aan-
door de
haalde ver-
van geld
ie jaren.
goederen
els. Wan-
gevat is,

rigting, eene afzonderlijke rekening voor elken Ge-
vangen houden; die na aftrek der kosten van klee-
ding, levensmiddelen, en hospitaalkosten voor het
overschot van zijne winst *gecrediteerd* wordt. Al-
le drie maanden wordt hiervan de balans gesloten,
en is er een batig slot voor den Gevangen', heeft
hij zich bovendien wel gedragen, zoo wordt dit
overschot in de Staatsfondsen belegd, en hij bekomt
al wat het opgebragt heeft, wanneer zijn straftijd
afloopt; sterft hij vroeger, zoo is het voor zijne
vrouw en kinderen (die ook, bij goed gedrag van
den Gevangen', ook wel iets gedurende den straf-
tijd bekomen): bij ontstentenis van naaste Erfgena-
men gaat dit geld in de schatkist. Doch bij wan-
gedrag of poging tot ontsnappen is al het belegde
verbeurd. Daarentegen bekomen gevangenen, (voor
vijf jaren of langer veroordeeld) die zich wel ge-
dragen, en 15 dollars in 't jaar door hunnen ar-
beid hebben overgewonnen, een vierde van den
straftijd afslag.

Volgens deze nieuwe bepaling wordt er jaarlijks
van Staatswege 20,000 dollars tot ondersteuning der
instelling, en 5000 dollars voor de noodige herstel-
lingen gegeven (*).

Het verbeterhuis is van steen, en staat naast het
armhuis: het dient voor gevangenen, die voor min-
der dan drie jaren moeten vastzitten; derzelver ge-
tal is tegenwoordig 300. Daarbij staat de gevang-
enis voor beschuldigten vóór het vonnis. Maande-
lijks worden zittagen gehouden, en 170 personen
ge-

(*) BLUNT's *Strangers Guide*.

368 DAGVERHAAL EENER REIZE

gevonnisd of vrijgesproken: bijkans de helft der gevangenen zijn Negers. Men heeft het oogmerk dit gebouw te slopen, en er een op eene geschikter plaats optebouwen.

De markten van *Nieuw-Tork*, die dagelijks gehouden worden, zijn wel voorzien. Volgens Dr. MITCHILL komen daarop in één jaar voor 8 soorten van viervoetig wild, 5 van halfslachtige dieren, 14 van schelpdieren, 51 vogel-, en 62 vischsoorten. Vleesch, gevogelte en visch zijn altijd overvloedig; de prijzen zijn dezelfde als te *Philadelphia*, behalve visch, die goedkooper is. De buitenlieden brengen het gevogelte met veëren en al aan de markt. Deze is nogtans niet zoo wel voorzien als de markt te *Philadelphia*.

Nieuw-Tork wordt bestuurd door een' *Maire* (*Mayor*), *Wethouders* (*Aldermen*), Griffier en *Assistenten*, die te zamen den Stadsraad uitmaken. Elke der tien wijken verkiest eenen Wethouder en *Assistent*. De kiesdag van alle de genoemde overheden is de derde Dingsdag in November. Elk die een onbezwaard goed van 50 dollars (*) aan waarde

(*) Om echter voor de leden van den *Senaat* en den *Gouverneur* te stemmen, moet men een vrij goed van 250 dollars bezitten; een van 50 dollars geeft slechts een stem voor de Wetgevende Vergadering van den Staat van *Nieuw-Tork*, en voor het Huis der *Representanten* in de *Unie*. Behalven eenig verschil van weinig belang is dit de algemeene manier van de wet der verkiezing, die in sommige Staten bij stemming, in anderen door *ballotage*, en in allen volgens de beginselen eener bijna zuivere Volksregèring plaats heeft. Ongelukkig zijn er eenige zaden van bederf in bijkans alle Staten ingeslopen: wordt de Staat

de bezit, of belasting betaalt, heeft eene stem. De *Mayor* ontvangt jaarlijks 7000 dollars (17,000 gulden) doch heeft geene onderscheidende kleederdragt.

Er is hier meer diefstal en zedebederf, vooral onder de Sekse, dan elders in *America*: maar de Politie waakt, en zelden ontsnappen de schuldigen. Men vreest hier niet voor de vervolging der misdaden, daar men zeer wel weet, dat de wet slechts de misdaad treft, en wel naar evenredigheid dat zij zwaar is.

De zeden, gewoonten en vermaken des Volks zijn bijna zoo als te *Philadelphia*, nogtans vrolijker; men heeft er meer gemaskerde bals en *oratorio's*; men volgt er bij sommigen meer den *Franschen* smaak, vooral de Vrouwen in haar kapsel. De koetsen en andere rijtuigen der Rijken zijn neijes gemaakt, en ten deele met wapenschilden en helmen beschilderd. Des winters neemt men de koetsen van de wielen af, en zet ze op sleden voor twee en vier paarden, die zes of acht personen

kun-

Staat van *Nieuw-York*, die van *Ohio*, of eenige andere grensstaat aangevallen, zoo trekt de *militie* niet algemeen voor den Staat, maar voor de naast bij het gevaar gelegene Graaffchappen. Eenige Staten worden in de Wetgeving vertegenwoordigd bij Graaffchappen of Stedebuurtten (*townships*) zonder opzigt op het getal der inwoners, en, 't geen het ergst van allen is, door *kabaléren* kan men de minderheid in plaats van de meerderheid doen verkiezen. Alle deze verkeerdheden zijn aan het Volk blootgelegd door den Heer CAREY, in zijnen *Olyftak* (*Olive Branch*) een werk, dat reeds acht of negen drukken beleefd heeft, en 't geen men hopen mag, dat goede werking zal doen.

kunnen bevatten; in deze rijtuigen gaat men op bezoek, naar het tooneel, en andere partjen van vermaak. Soms tijds spannen de saletjonkers van *Nieuw-York* zes paarden voor èene fraaije slede; de paarden zijn met schellen versierd, en de menschen gapen den bevalligen drijver dan aan. Bij koud weder zou men zich in *Rusland* wanen, zoo groot is het getal van pelskleederen, bonte mutsen en busfelhuiden, die men ziet dragen.

De *landmilitie* van het Graafschap, waarin *Nieuw-York* ligt, bestaat uit tien Regimenten voetvolk, één Regiment vrijwilligers, één jagers, één Escadron ruiterij, drie Bataillons Artillerie, en één Bataillon rijdende Artillerie. Den 25 November (den verjaardag der ontruiming van *Nieuw-York* door de *Engelschen*) had ik gelegenheid, de vrijwilligers te zien exercéren; zij maakten èene zeer middelmatige vertooning, uitgenomen de lijfwacht van den *Gouverneur*, en de *Artillerie*.

Het klimaat van *Nieuw-York* is vochtiger, dan dat van *Philadelphia*, en het water blijft open tot Kersmis, doch tusschen beiden heeft men zeer koude winden. Nogtans kon ik het in November hier zonder vuur, met het raam open, zeer goed uithouden; dit weder is nogtans iets zeldzaams, heet bij de inwoners een *Indiaansche zomer*, en verandert eensklaps, zoodra de wind naar 't Noorden schiet. De inwoners zijn niet volkomen zoo gezond als te *Philadelphia*, grootendeels bij gebrek aan zuiver water: dat, hetwelk hier gebruikt wordt, is brak. In 1817 zijn hier overleden 2,527 menschen, waaronder 763 mannen, 607 vrouwen, 673 jon-

jongens, en 484 meisjes. Van dit getal stierven er 574 aan de toring. Het aantal der dooden was in alle maanden meestal gelijk, uitgezonderd Maart, April en Junij, die de minste hadden.

De stad wordt jaarlijks versfraaid. Het kleine park in het midden zal met een ijzer hek worden afgesloten. In de voorsteden worden de moerasfen uitgedroogd, en andere verbeteringen bewerkstelligd. Twee straten zijn op de *Hudson*-rivier veroverd, en men leide nog een' steenen beer om eene andere straat te winnen. Dus wordt de stad grooter, en dit jaar waren vele huizen gebouwd (*). De prijs der huizen, zelfs in de voorsteden, is zeer duur, in drukke straten geweldig hoog. Het regt van huur op een huis, voor tien jaren verhuurd tegen 6,300 dollars, werd in 1837 verkocht voor *elfduizend vijfhonderd* dollars, zoodat de kooper slechts de huur voor die tien jaren, (6,300 dollars in 't jaar) overneemt!

De opmerkingen, die ik ten opzichte van handel en akkerbouw in *Philadelphia* maakte, zijn ook op *Nieuw York* toepasfelijk. De prijzen der landerijen verschillen in het onvruchtbare gedeelte van het *lange eiland* van twee tot vijf, en in de fchoone, tegen over *Nieuw-York* gelegene ftreek van *Nieuw-Yer-*

(*) De houten huizen verminderen in het midden der stad. Zij worden niet altijd afgebroken, maar wanneer de eigenaar daarvoor een steenen huis wil doen bouwen, wordt het houten weggebragt. Ik heb zelf een houten huis van twee verdiepingen, met zeven of acht kamers, op rollen langs de straat naar de voorsteden zien brengen, waar men het neêrzetten en verhuren wilde.

Jersey, van 40 tot 60 dollars de *acre*. Veertig mijlen boven *Nieuw-York*, aan de *Hudsons*-rivier, zijn zij zelfs van 60 tot 100 dollars de *acre* waardig.

EERSTE AANHANGSEL.

Korte schets der nieuwe Staten van Ohio en Indiana, en der distrikten van Illinois en Misfouri (*).

De Staat van *Ohio* ligt tusfchen de 38° 30' en 40° N. B. en 30°, 32' en 7°43' W. lengte (van *Washington*), grenst ten Noorden aan de grenslinje tusfchen de Vereenigde Staten en *Opper-Canada*, die midden door het meir *Erie* gaat, en aan het distrikt van *Michigan*; ten Westen aan *Indiana*, ten Zuiden en Zuidoosten aan de Rivier *Ohio*, die den naar hem genoemden Staat van *Kentucky* en *Virginiën* afscheidt, en ten Oosten aan *Pensylvaniën*, en bevat, volgens den Heer *Drake*, 40,000 *Engelfche* vierkante mijlen, of 25 Millioenen *acres*, met het water. De lengte van het Noorden naar het Zuiden is 228 mijlen, de breedte omtrent 200.

Grond. Het gedeelte van den Staat, hetwelk tusfchen de linie van *Pensylvaniën* en de *Muskingum*-rivier aan de *Ohio* ligt, en zich 50 mijlen noordwaarts uitstrekt, is oneffen, met heuvelen en dalen afgewisseld; sommige heuvelen zijn zeer hoog, en leveren een uitgebreid vergezigt op. De meesten echter zijn vruchtbaar, en kunnen tot den top toe bebouwd worden.

Het

(*) Bij den Schrijver vier Hoofdstukken, doch door ons zeer aanmerkelijk bekort, en tot één aanhangfel gebragt.

Vert.

e. Veertig
ons-rivier,
re waardig.

E L.

o en India-
ssouri (*).

8° 30' en
engte (van
de grenslijn
-Canada,
an het dis-
diana, ten
o, die den
en Virgi-
vaniën, en
Engelsche
, met het
het Zuiden

etwelk tus-
Muskingum-
en noord-
en dalen
hoog, en
eesten ech-
op toe be-

Het
doch door
aangfel ge-

Het land langs den *Ohio*, van den *Muskingum* tot de groote *Miami*-Rivier is ook nog oneffen, doch de heuvelen worden lager, naar mate men westwaarts komt. De boorden van den *Ohio* zijn zeer ongelijk in breedte. Op sommige plaatsen naderen de heuvelen tot dicht aan de Rivier, op anderen wijken zijn zij twee of drie mijlen daarvan af. Gewoonlijk zijn er drie lagen van den grond, die gelijk het *glacis* eener vesting boven elkander verrijzen. De laagste oevergrond, vlak aan de Rivier, heeft overvloed van beuken, suiker-ahornboomen, zwarte noten, wilde vijgenboomen, eschen, olmen, kleine pruimen en wilde appelboomen, benevens wilde wijnstokken. Op de heuvelen vindt men eiken, kastanjes, noten, suiker-ahornboomen, populieren, zwarte eschen, sassafras enz. In het Westen, Noordwesten en Noorden van den Staat is de grond meer effen en vochtig, in den Noordwestelijken hoek zelfs te moerasfig voor de gezondheid; tuschen beiden vindt men ook drooge weilanden, en zandige bosschen.

Wij zullen nu de onderscheidene Graaffchappen van dezen Staat opgeven, doch niet in eene *alphabetische* orde, maar naar de *geographische* ligging, te beginnen van het oudste Graaffchap in het Zuidwesten.

G R A A F S C H A P P E N.

Hamilton.

Doorgaans bebouwd, en het meest bevolkte van den Staat. Vele molens.

Hoofdplaatsen. *Cincinnati*. (Zie boven)

S

Voorts

G R A A F S C H A P P E N .

- Voorts Columbia*, een plaatsje van 30 of 40 huizen; *Newtown*, *Montgomery*, enz.
- Butler.* Ten Noorden van *Hamilton*, aan weerszijden van den grooten *Miami*, Hoofdplaats *Hamilton*, met 75 houten huizen, een posthuis en eene drukkerij, waarop een nieuwspapier gedrukt wordt. Twee mijlen van daar is eene oude *Indiaansche* vesting, op den top eens hoogen heuvels. Te *Oxford* zal volgens eene wet van 1810 een kweekschool opgericht worden.
- Preble.* Ten Noorden van *Butler*, door verscheidene kreeken besproeid, die vele molens drijven, en het land zeer vruchtbaar maken, Hoofdplaats *Eaton*, bij het oude Fort *St. Clair*.
- Darke.* Ten Noorden van het vorige, grond en besproeiing omtrent van gelijken aard; doch in het Noordwesten nog vele onbebouwde gronden. Hoofdplaats *Greenville*. De bevolking neemt zeer toe.
- Miami.* Ten Oosten van *Darke*, aan de groote *Miami*, die het benevens vele kreeken besproeit. De grond vochtig, doch zeer vruchtbaar, Hoofdplaats *Troje*, *Washington*, met posthuizen. De aanzienlijkste plaats is *Piqua*, aan de *Miami*, met vijf koopmans-magazijnen, verscheidene handwerken van allerlei aard, (*) mo-

lens,

(*) Fabrieken zijn anders nog, gelijk in alle jonge Maatschappijen, in de kindsheid. Elke boer maakt zijne eigene kleederen.

G R A A F S C H A P P E N .

lens, enz. Er zijn twee Geneesheeren en één Apotheker. De inwoners komen meest uit *Pensylvanie*, *Nieuw Jersey*, en *Kentucky*, zijn Methodisten, *Presbyterianen*, *Separatisten*, Doopsgezinden, en voortkandlers van 't nieuwe licht; over het algemeen zijn deze menschen zeer godsdienstig, en dus ook werkzaam en zedelijk; velen zijn zeer rijk. Het land is van de beste soort.

Montgomery.

Ten Zuiden van *Miami*, en langs de groote rivier van dien naam. Het hooge land heeft zware bosschen; voorts zijn er welbebouwde heuvelen, en nauwe dalen of rijke vlakten, Hoofdplaats *Dayton*, aan de groote *Miami*, met 130 huizen, behalve de winkels, ééne *Methodisten* en *Presbyteriaansche* kerk, voorname school, Bibliotheek, postkantoor, drukkerij, waarop een nieuwspapier gedrukt wordt, eene bank met een kapitaal van 100,000 dollars en verscheidene molens. In dit Graaffschap zijn vele sporen van groote werken der oude inwoners; de muren zijn wel eens 12 voet hoog, en de omtrek van ééne dier verchansingen is 160 acres.

Warren.

Ten Zuiden van *Montgomery*, aan weerszijden van den kleinen *Miami*, en vele andere beken; het ligt noch hoog, noch te laag, is dus overal bebouwd en nergens moerasig, het Noorden vooral is

276 DAGVERHAAL EENER REIZE

G R A A F S C H A P P E N.

Staat van Ohio. vruchtbaar, Hoofdplaats *Libanon*, met scholen en kerken; drukkerij, postkantoor, bibliotheek, bank (met een kapitaal van 250,000 dollars) pakhuizen, Regt- en gevangenhuis. De dorpen *Franklin* (fraai gelegen) en *Waynesville*, (gezond) het laatste meest door kwakers bewoond. Ook hier zijn overblijfselen van oude vestingwerken.

Clermont. Aan den kleinen *Miami*, ten Oosten van *Hamilton*, en ten Noorden van den *Ohio*, met nog verscheidene kreen. Hoofdplaats *Williamsburg*, aan de kleine *Miami*, wel van water voorzien, met een steenen Regthuis, posthuis, en twee drukkerijen, die elke een papier uitgeven. Voorts de dorpen *Milford*, *Neviltown*, *Stanton* enz.

Clinton. Ten Noorden van *Clermont*, doorgaans vlak, zelfs moerasig, met veel goed, doch ook veel nog ongebouwd land. Hoofdplaats *Wilmington*, in het midden tusschen *Cincinnati* en *Chillicothe*, en omtrent 50 mijlen van elke dier plaatsen verwijderd.

Green. Ten Noorden van *Clinton*, aan den kleinen *Miami*, die hier een' waterval heeft, welke verscheidene molens drijft, met ruime en vruchtbare dalen; het hoogeland is minder goed. *Xenia*, de Hoofdplaats, ligt gezond in het midden des lands, met eene kerk, een kweekschool, posthuis en drukkerij.

Cham

G R A A F S C H A P P E N.

Staat van Ohio. Ten Noorden van *Green*, aan den grooten *Champaign*.

Miami, die het ten Zuidwesten bespoelt, doorgaans vlak, vruchtbaar, en wel besproeid, geschikt voor molens; doch met vele moerassen. Hoofdplaats *Urbanna*, met honderd huizen, in eene vochtige, koortzige streek, met eene bank en drukkerij. In de nabijheid zijn kalksteengroeven. Bij *Springfield* is eene beek met een' waterval van 30 voet, waarbij eene Lakenfabriek is opgerigt, en boschrijke heuvels of landruggen, 100 voet hoog, en 286 voet middellijns. (De tot hiertoe beschrevene Graafschappen, alle door de groote en kleine *Miami* besproeid, worden het land van *Miami* genoemd).

Delaware.

Dit Graafschap, ten Oosten van *Champaign*, wordt door den *Scioto* en nog vier groote kreeken besproeid, die evenwijdig van het Noorden naar het Zuiden door hetzelfde loopen, de gemeenschap bevorderen, en daardoor den prijs van het land verhoogen. Hoofdplaatsen *Delaware*, *Norton*, *Nieuw Baltimore*, alle welvarende dorpen.

Franklin.

In het midden van den Staat, ten Zuiden van *Delaware*; de grond is gelijk in *Delaware* en *Champlain*: Hoofdplaats *Columbus*, aan de Oostzijde van de *Scioto*, met 87 voet breede straten. De *Breedstraat* is 120 voet breed. In het midden der stad is een fraai plein van 10 acres,

G R A A F S C H A P P E N .

Staat van Ohio. met de publieke gebouwen. Voorts is er een verbeterhuis, pakhuizen, 6 herbergen, een postkantoor, twee drukkerijen, vele handwerkers, en in 't geheel 300 huizen, waaronder 200 woonhuizen, meestal net en gemakkelijk; de stad ligt op eene hooge luchtige vlakte, te midden van ruime, welbevolkte landerijen, heeft eene veilige scheepvaart, en bezit groote staatkundige en plaatselijke voordeelen, zoo dat zij niet misfen kan, door den tijd met de eerste steden van het westelijk grondgebied te wedijveren; zij werd eerst in 1813 aangelegd, en de prijs der erven voor de huizen is onbegrijpelijk gerezen, sommige zijn voor 2000 dollars, en nergens in de stad minder dan 200 verkocht. In dit en het vorige Graaffchap is veel scheepstimmerhout. Voorts heeft men er nog de dorpen *Franklinton* en *Worthington*.

Pickaway. Ten Zuiden van *Franklin* aan den *Scioto*, ongemeen vruchtbaar, vooral op de vlakte, waar men de schoonste bebouwde landerijen ziet. *Circleville*, de Hoofdplaats die sterk toeneemt, met 250 gebouwen. Hare ligging heeft niets bijzonders, want de *Scioto* is eene halve mijl van daar verwijderd; maar de omliggende beplantingen zijn voortreffelijk.

Madison. Ten Westen der vorige, heeft in het Oosten heuvelen, in het Westen vlakten,
en

G R A A F S C H A P P E N.

oorts is
herber-
kkerijen,
eel 300
huizen,
stad ligt
te mid-
derijen,
en bezit
te voor-
en kan,
den van
dijveren;
, en de
is onbe-
jn voor
stad min-
en het
stimmer-
de dor-

Scioto,
de vlak-
ebouwde
ofdplaats
bouwen.
s, want
an daar
beplan-

in het
vlakten,
en

Staat van Ohio. en is meestal zeer vruchtbaar. Hoofdplaats
Nieuw-Londen met 100 huizen.

Fayette. Ten Zuiden van *Madison*; de grond is
gelijk die van het naburige *Clinton*,
Hoofdplaats *Washington*.

Highland. Ten Zuiden van het vorige, zonder moe-
rasfen en gezond. Het is weinig be-
volkt. Men ziet op vele plaatsen oude
vestingwerken en kunstheuvels.

Adams. Ten Zuiden van *Highland* aan den *Ohio*.
Het is vruchtbaar, en rijk aan ijzererts
aan de *Brush*-kreek, waar eene smelterij
is aangelegd. Hoofdplaats *West Union*,
met alle de reeds meermalen genoemde
gemakken eener beschaafde stad. De
omtrek is zeer gezond. *Manchester*, de
hoofdplaats, is reeds in het Dagboek be-
schreven. Acht mijlen van daar ligt
Adamsville

Scioto. Ten Oosten van het vorige aan den *Ohio*
en *Scioto*, wier boorden tot de vrucht-
baarste streken behooren: de heuvelen zijn
met eiken en notebomen begroeid, en
ook geschikt voor weiland en korenbouw.
De hoofdplaatsen *Portsmouth* en *Alexandria*
zijn reeds in het dagverhaal genoemd.

Pike. Ten Noorden van het vorige aan den
Ohio, doorgaans onvruchtbaar. Hoofd-
plaats *Piketon*.

Rosf, aan den *Scioto*, die hetzelfde in 't mid-
den doorstroomt, ten Noorden der beide
vorige, een vruchtbaar en gezond land;

G R A A F S C H A P P E N .

Staat van Ohio. de inwoners zijn meest welgesteld, en de reiziger voelt zich op iederen stap ver-
rast door de blijken van overvloed, on-
metelijke korenvelden, ruime, welgevulde
korenschuren, talrijke kudden paarden,
zwijnen, schapen (gewone en *Merinos*) en
zwermen van tam gevogelte. Treedt hij
de herbergzame woning binnen, zoo lacht
hem dezelfde welvaart en onafhankelijk-
heid aan; men ontmoet uitstekend voed-
fel, goed huisraad, welgekleede kinde-
ren, en, 't geen het beste is, een
vriendelijk gezigt. Dit alles geldt
ook omtrent de andere vruchtbare Graaf-
schappen van dezen Staat. De hoofd-
plaats is *Chillicothe*, op den westeroever
van den *Scioto*, op eene ruime schaal
aangelegd, met straten, die elkander in
de vier hoeken doorsnijden (66 voet
breed) 500 huizen, en omtrent 4000 in-
woners. Er zijn verscheidene deftige ge-
bouwen, vier kerken, verscheidene touw-
slagerijen, 40 pakhuizen, eene katoen-
en wolfabriek, brouwerijen, branderijen,
looierijen, en 3 drukkerijen, 2 voor
nieuwspapieren, en een voor boeken;
kortom het is eene nette, levendige
stad, te midden van vruchtbare, wel-
bevolkte streken, en omringd door vele
fraaije landhuizen. Tegenwoordig neemt
zij echter niet veel meer toe. Voorts de
dorpen *Bainbridge*, in eene zeer welbe-
volk-

G R A A F S C H A P P E N.

Staat van Ohio. volkte streek, waar de prijs van het land, zelfs van onbebouwd land, zeer hoog is, *Amsterdam* en *Adelphi*. Nergens in het Westen vindt de liefhebber van Oudheden zulk een' rijken oogst van overblijfselen der oude bevolking.

Fairfield. Ten Noorden van *Rosf*, mischien de hoogste landstreek tuschen de *Muskingum* en *Scioto*-Rivieren; het is dus droog, en bijzonder geschikt voor den korenbouw. De voornaamste rivier is de *Hockhocking*. Over 't algemeen is het land effen; maar hier en daar verheffen zich eensklaps loodregte rotfen, die men voor een werk der kunst zou kunnen houden, zoo het aantal en de grootte derzelven zulks niet weêrleide. Een dezer steilten, *Mount Pleasant* genaamd, ligt te midden eener grootte vlakte; de zuidwestzijde van dit zonderlinge gevaarte is 500 voet lijnregte hoogte. De omtrek is omtrent eene halve mijl. De hoofdplaats is *Lancaster*, met 1 à 200 huizen, en 6 à 700 inwoners, pakhuizen, kerk, gevangenis, bank, een *Engelsche* en *Hoogduitsche* drukkerij, waar uit in beide talen nieuws-papieren uitkomen, markt, markthuis, en allerlei handwerken, N. Br. 39° 45' W. van *Washington* 5° 35'.

Licking. Ten Noorden van het vorige, aan de *Licking* Rivier. Overal, waar men hier kunstheuveld, oude verschanfingen, en

G R A A F S C H A P P E N.

Staat van Ohio. puinhoopen , kortom blijken van oude bevolking vindt , is het land ook vruchtbaar. Dit Graaffschap is daarvan een nieuw bewijs ; het is vol oudheden , vruchtbaar , en vrij wel bevolkt (met omtrent 8000 inwoners) Hoofdpl. *Newark* , nog het aanzienlijke dorp *Granville*.

Athene.

Ten Zuiden van *Fairfield* aan de *Hockhocking*. Het land is in vergelijking der vorige onvruchtbaar , bergachtig , en slecht bevolkt , op sommige plaatsen in het Oosten moet men 4 , ja 20 mijlen reizen , eer men bewoonde plekken aantreft. Daarentegen is het wild overvloedig , men vindt vooral vele wilde Kalkoenen. De Hoofdplaats *Athene* ligt aangenaam op een schiereiland in de *Hockhocking*. Hier is , volgens den giftbrief van het Congres , eene Hoogeschool opgericht , en begiftigd met landerijen , waartoe 46,080 *acres* bestemd zijn. Reeds bloeit deze Hoogeschool zeer onder het opzigt van een' bekwamen leermeeester ; men onderwijst er in alle takken van beschaafde opvoeding. Er wordt een nieuw gebouw gesticht. De tegenwoordige inkomsten der Hoogeschool zijn omtrent 2500 dollars ; doch het onderwijs moet kosteloos geschieden. Het klimaat is gezond , en sommige gedeelten van den omtrek vrij vruchtbaar ; ook zijn er steengroeven in de nabijheid. De heuvelen zijn zeer boschrijk ;

G R A A F S C H A P P E N .

an oude
t vrucht-
van een
dheden,
met om-
Newark,
ille.
e Hock-
king der
en slecht
et Oosten
er men
arentegen
n vindt
e Hoofd-
op een
Hier is,
Congres,
begiftigd
eres be-
Hooge-
van een'
nderwijst
opvoe-
ouw ge-
ten der
dollars;
os ge-
nd, en
rek vrij
even in
r bosch-
rijk;

- Staat van Ohio.* rijk; en in de rivieren is visch. Er is overvloed van steenkool- en zwavelmijnen.
- Gallië.* Ten Zuiden van *Athene* aan den *Ohio*, groot, heuvelachtig, niet zeer vruchtbaar en slecht bevolkt. Er zijn vele elken- en pekpijnboomen. Men teelt tarwe, haver, en aardappelen. *Galliopolis* aan den *Ohio* is de hoofdplaats. (Zie het dagverhaal).
- Lawrence.* Ten Westen van *Gallië*, van eene dergelijke hoedanigheid.
- Jackson.* Ten Westen van *Athene* en *Gallië*, in den winter van 1816 opgerigt. In het midden zijn aan den *Scioto* zoutwerken, behoorende aan de Vereenigde Staten, aan de zoutkreek. De grond is doorgaans als in de beide vorige.
- Washington.* Ten Noorden en Oosten van *Athene* en *Fairfield*, aan den *Ohio*, en *Muskingum*, breed 1100 vierkante mijlen. De grond is slecht, behalve aan de beide hoofd-rivieren, waar die voortreffelijk is. Hoofdplaatsen *Marietta* (zie het dagverhaal) *Belpré* en *Waterford*.
- Muskingum.* ten Noorden van *Washington*, is op 820 vierkante mijlen met 12,000 zielen bevolkt. De grond is heuvelachtig. Men vindt hier en daar *romaneske* gezigten op rotsige streken, en uitgebreide beddingen steenkool. Hoofdplaats *Zanesville*, van 240 huizen, met 22 magazijnen, papier- en verscheidene olie-, zaag- en ko-

G R A A F S C H A P P E N .

Staat van Ohio. korenmolens , twee drukkerijen voor nieuwspapieren , eene boekbinderij , glasblazerijen , en bedehuis der *Methodisten*. Tegenover de stad heeft de *Muskingum* een' kleinen waterval , even als de *Licking*-Rivier , die zich daarin stort. Men zal de scheepvaart in eerstgenoemden door een kanaal bevorderen. Er is eene compagnieschap , die allerlei fabrieken wil oprigten. Tegen over *Zanesville* ligt *Putnams*. Beide steden zijn door twee bruggen verbonden. De omtrek is welbebouwd en bevolkt. Er zijn veel steenkolen.

Knox. Ten Noorden van *Licking* , een der vruchtbaarste Graafschappen , Hoofdplaats *Mount-Vernon* , en *Clinton*.

Coshocton. Ten Oosten van *Knox* aan de *Muskingum* , en haren zijtak de *Wittevrouwen*-Rivier. De grond is heuvelachtig , maar zeer vruchtbaar , met steen- en kalkgroeven en kolenmijnen. Hoofdplaats *Coshocton*.

Richland. Het mag met regt den naam van *rijk land* voeren , en wordt door vele rivieren en riviertakken besproeid. *Mansfield* en *Green* zijn de voornaamste dorpen.

Tuscarawas. Ten Oosten van *Coshocton* aan de *Tuscarawas* en *Stilwater*-Rivieren. Hoofdpi. *Nieuw-Philadelphia* aan de *Muskingum*. *Gnadenhutten* , en *Schönbrunn* , twee plaatsen der *Moravische* broeders.

Wayne. Ten Noorden van *Coshocton* , in 1808 opge-

G R A A F S C H A P P E N .

Staat van Ohio. gerigt. De voornaamste Rivieren zijn: de *Killbuck*, *Appel-* en *Suiker-*kreeken, enz. De grond is deels aangewezen uitstekend: aan den oever der kreeken heeft men de heerlijkste *Indiaansche* tarwe, op het hooge land tarwe, rogge, haver, vlas, hoog opgaande boomen, vooral witte en zwarte eiken, kersen, noten, kastanjes; Suiker-ahorn, beuken enz. De Hoofdplaatsen, zijn: *Woester*, in 1811 aangelegd, thans van 60 huizen, waaronder fraaije steenen gebouwen. Er zijn allerlei handwerkers, één Doopsgezind Predikant, één Advocaat, en twee Geneesheeren. De wegen van *Pittsburg* naar *Mansfield*, van *Erie* naar *Columbus*, en van *Zanesville* naar *Granger* kruisen zich in deze stad, die meest uit landverhuizers van *Pensylvanië* bestaat, en 6,500 inwoners bevat. Dit Graafschap is altijd vol landverhuizers, die uit het Oosten naar het Westen daardoor heentrekken. De handel zal zich weldra een' weg naar het meer *Erie* banen, hetwelk slechts 46 mijlen van *Woester* af ligt.

Stark.

Ten Oosten van *Wayne*, aan de *Tuscarawas*, een bevaarbare tak van den *Muskingum*. De kreek *Nimishillen* drijft verscheidene molens, en aan derzelver boorden zijn verbazend rijke mijnen van uitstekend goed ijzer; men meent, daarbij een

286 DAGVERHAAL EENER REIZE

G R A A F S C H A P P E N .

Staat van Ohio. een' oven aantelleggen. Over den *Tuscarawas* gaat eene brug van 612 voet lang, rustend op steenen boogen van 20 voet hoogte, en over de *Nimishillen* eene van 650 voet lang, op houten boogen. *Canton* is de hoofdplaats; zij moet omtrent 40° 50' Gr. N. Br. en 4° 30' W. L. van *Washington* liggen. In 1806 werd dit Graaffschap het eerst bebouwd, en federt is de landverhuizing in hetzelfde verbazend toegenomen. Reeds in 1815 be droegen de blanke inwoners boven de 21 jaren 1325, dit, (volgens eene matige berekening, daar de meeste aankomelingen jonge lieden waren) met 6 vermenigvuldigd zijnde, zou in 1815 eene bevolking van 7,950, en, waanneer de aanwas in diezelfde mate voortgaat, in 1817 van 9,450 menschen geven. De stad *Canton* heeft 80 huizen en 500 inwoners, verscheidene fabrieken met *machines* (onder anderen eene kaard-machine) en zeven mijlen van daar, bij het fraaije dorp *Kendal*, onder anderen eene groote lakenfabriek.

Guernsey. Ten Oosten van *Muskingum*, is maig vruchtbaar. Men heeft hier druiven begonnen te kweken. De hoofdplaats is *Cambridge*, aan den weg van *Zanesville* naar *Wheeling*.

Monroe. Ten Westen van den *Ohio*, en ten Oosten van *Guernsey*, komt daarmede veel over-

GRAAFSCHAPPEN.

Staat van Ohio. overeen. Men heeft er kolen- en lizermijnen ontdekt. De hoofdplaats is *Woodfield*, in 't midden des lands, op een' hoogen grond.

Belmont. Ten Noorden van *Monroe*, aan den *Ohio*, die het ten Oosten besproeit. De hoofdplaats is; *St. Clairsville*, in eene zeer gezonde streek, met 150 huizen, drie kerken (voor Kwakers, *Methodisten*, en *Presbyterianen*) twee drukkerijen, 15 Magazijnen, eene bank, en omtrent 750 inwoners.

Harrison. Ten Noorden van *Belmont*, besproeid door de *Stilwater*- en andere kreeken. Het heeft veel timmerhout, kolenmijnen, kalksteengroeven, en zachte klei, voor allerlei handwerken geschikt. Men vindt daarin het dorpje *Cadiz*, van 20 huizen, en 4 of 5 andere.

Jefferson. Ten Oosten van *Harrison*, en ten Westen van de *Ohio*; een der vroegst bewoonde Graafschappen van dezen Staat. Men vindt daarin tarwe, rogge, *Indtaansch* koren, haver, en vlas. De voornaamste steden zijn, *Steubenville* (boven in het Dagverhaal vermeld) en *Mount Pleasant*, van 150 huizen, met vele soorten van handwerken, eene steenen vergaderplaats der Kwakers, twee verdiepingen hoog, een steenen schoolgebouw en markthuis. Rond-

om

G R A A F S C H A P P E N.

Staat van Ohio. om de stad zijn 12 zaagmolens, twee koren-, twee vol-, eene papier- en 9 andere molens van onderscheidene bedrijven, en eene lakenfabriek.

Columbiana. Ten Noorden van *Jefferson* en den *Ohio*, (waarmede het veel overeenkomt) en ten Westen van *Pennsylvanien*. Het is rijk in landbouw, hout, en ijzererts, en bevat 40 koren- en zaagmolens, wol- en katoenfabrieken enz. De Hoofdplaats is *Fairfield*, en buiten dien zijn er nog acht of tien dorpen.

Het landschap De Graafschappen van *Columbiana*, *Stark*, *Nieuw-Connecticut*. *Wayne*, en *Richland*, grenzen ten Noorden, op den 41 Graad Noorderbreedte, aan *Nieuw-Connecticut*, bestaande uit de zeven Graafschappen *Ashtabula* *Trumbull*, *Portage*, *Geauga*, *Cuyahoga*, *Medina* en *Huron*. De Hoofdplaatsen zijn: *Warren*, in een zeer bevolkt gewest, met verscheidene smederijen. *Harpersfield*, met een overblijffel uit de oude tijden, menigvuldige perzikboomen, die nergens elders in de Vereenigde Staten zoo overvloedig wasfen, en fraaije boerderlijen. *Austenburg* met vele molens aan de rivier *Ashtabula*, aan wier oevers ook vele pijnboomen groeijen, waarvan de planken naar *Canada* uitgevoerd worden. *Paynsville*, en *Ravenna*, met overvloed van rijk ijzererts; anderhalve ton erts geeft eene

G R A A F S C H A P P E N .

Staat van Ohio. eene ron lizer. *Cleveland* is eene hooge, drooge, zandige landstreek, die nochtan ongezond is, door dien de daar voorblijvooijende rivier *Cuyahoga*, die zich slechts eene halve mijl verder in het meir *Erie* stort, door de branding van hetzelfde wordt terug gedrongen, stilstaat, en de lucht bederft. Zeer fraai is het gezigt op dit meir. — Ook de monden der zwarte- en vermeloenrivieren zijn ongezond; en de oevers moerasfig, het geen ook 8 of 10 mijlen verre met de *Huron*-Rivier het geval is, doch hooger op is het land ongemeen gezond, en vruchtbaar in allerlei geboomte, ja de lucht is zoo heilzaam, en het water zoo voortreffelijk, dat de inwoners bij den mond der vier het spreekwoord hebben, „de menschen daar boven in 't land „hebben hun leven in erfpacht gekregen.” De wellanden beginnen eene mijl van den *Huron*, en zijn gezond. Het Fort *Stevenson* ligt aan de *Sandusky*, en zeven mijlen van daar zijn de dorpen der *Senecas* en *Delaware Indianen*. *Venetia*; eene nieuwe Stad aan de *Sandusky*, wordt sedert Julij 1816 aangelegd. Men heeft er zaag- koren- papier- en andere watermolens.

De Bevolking van den Staat van *Ohio* wordt op 500,000 zielen (alle Blanken) geschat; de oorspronkelijke bewoners (de *Indianen*), zullen niet meer dan 3000 bedragen.

De Staat van *Indiana* grenst ten Westen aan den *Wabash*-Rivier, en aan eene middaglijn die het zuidereinde van het meir *Michigan* raakt, naar men denkt op $41^{\circ} 50'$ Noorderbreedte. (Aan gene zijde dier rivier en dier middaglijn is het distrikt van *Illinois*). De Noordergrens is het distrikt van *Michigan*, de Oostelijke de Staat van *Ohio*, de Zuidelijke de rivier van dien naam. De lengte van het Noorden naar het Zuiden is van 284, en de breedte van het Oosten naar het Westen 155 mijlen; de inhoud 39,000 vierkante mijlen, of 24,960,000 *acres*; wanneer de loop van *Ohio* volmaakt westelijk ware, zou dus het land de gedaante van een *parallelogram* vertoonen. Eene reeks van heuvelen, *knobs* of *knobbels* genaamd, strekt zich uit van de watervallen van den *Ohio* tot de *Wabash*, omtrent in eene zuidwestelijke rigting; ten Noorden dezelve is effen boschland, zeventig mijlen breed, bijkans tot het land der *Ouitanans*. Aan de oevers der voornaamste stroomen, behalve de *Ohio*, zijn er plekken van vruchtbare valleijen (*bottoms*) en grasland (*prairie*) drie of zes mijlen breed. Tusschen den *Wabash* en het meir *Michigan* is het land meestal vlak, en wisselt af met boschen, graslanden, moerassen, en meiren. Ook van de mond van den grooten *Miami* tot de *blauwe-rivier* loopt er eene reeks heuvelen gelijk met den *Ohio*, en wordt door talrijke kreeken doorsneden; verder op verdwijnen de heuvelen, en het land vertoont niets dan eene onoverzienbare vlakte, met hoogopgaand geboomte bedekt. Het Noordelijk gedeelte van den

esten aan
 aglijn die
 raakt,
 e. (Aan
 n is het
 s is het
 de Staat
 an dien
 naar het
 het Oos-
 inhoud
 acres;
 elijk wa-
 n paral-
 neuvelen,
 t van de
 omtrent
 dezelve is
 kans tot
 er voor-
 er plek-
 en gras-
 tusfchen
 ne. land
 graslan-
 e mond
 -rivier
 n Ohio,
 verder
 vertoont
 hoogop-
 lte van
 den

IN DE VEREENIGDE STATEN. 291

den Staat is door de hoofden der togten tegen de *Indianen* beschreven als een wel vruchtbaar, maar moerasfig land; doch op sommige plaatfen boschrijk met hooge rivieroovers. Van den *Ohio* klimt men eerst 2 of 300 voet hoog op, ontmoet als dan eene vlakte 20 mijlen breed, daarop de *knobbels*, (500 voet hooger dan de oppervlakte) van wier top men een onbegrensd uitzigt naar het Oosten heeft, en de slangenloop van den *Ohio*, benevens de plaats van *Nieuw-Lexington*, *Croydon*, en *Louisville* in *Kentucky* ziet. Er zijn tweeerlei graslanden: aan de rivier, en in de bovenlanden; de eerste zijn geheel boomloos, en dragen doorgaans blijken van vroegere bebouwing. De tweede zijn van 30 tot 100 voet hooger dan de eersten, en veel uitgestrekter, maar zeer onderscheiden in grootte. Sommige vertoonen zich als een matig veld, anderen als eene onoverzienbare vlakte. Doorgaans worden zij bepaald door boschjes van hoogstammen, en zijn niet zelden versierd met *eilanden*, of groepen van lagere boomen, die voor menschen en vee eene aangenaam lommer bieden. In de lente en zomer zijn zij met welig gras, en geurige bloemen *zes tot acht voet hoog*, bedekt, door welke het zeer moeilijk is, zich met eenigen spoed 'een' weg te banen. Deze velden zijn dikwerf zoo vruchtbaar als de weligste dalen. De grasvlakten aan de *Wabash* zijn vooral zeer rijk: men heeft er bronnen ontdekt, waar de pootaarde niet minder dan *tweeëntwintig* voet diep was; onder dezelve was eene laag fijn wit zand, bevattende *horizontale* lijnen, die den Aard-onderzoeker duidelijk den traspgewijsen

292 DAGVERHAAL EENER REIZE

stand van het water aantoonen. De gewone diepte der pootaarde is echter van twee tot vijf voet.

Zie hier de bevolking van *Indiana* in November 1816.

Graaffchappen.	Getal van inwoners.
<i>Wayne</i>	6,290.
<i>Franklin</i>	7,970.
<i>Dearborn</i>	4,426.
<i>Jefferson</i>	4,093.
<i>Washington</i>	6,606.
<i>Harrison</i>	6,769.
<i>Gibson</i>	5,330.
<i>Knox</i>	6,800.
<i>Zwitferland</i>	3,500.
<i>Clark</i>	7,000.
<i>Posey</i>	3,000.
<i>Perry</i>	3,000.
<i>Warwick</i>	3,000.

Buitendien zijn er nog eenige duizend *Indianen*.

68,780.

G R A A F S C H A P P E N.

Staat van Indiana. Dit Graaffchap is het Zuidoostelijkste, en grenst aan de rivier en den staat van *Ohio*.
Dearborn. Het is waterrijk, vruchtbaar langs den stroom, en anders vol boschen. Aan den *Ohio*, bij den mond van den grooten *Miami*, is *Laurenceburgh* (*Laurensburg*) doch bloeit niet zeer, doordien het te veel aan overstromingen bloot staat. Eene nieuwe stad, eene halve mijl hooger op, met name *Edinburg*, zal het waarschijnlijk in de schaduw plaatsen.

G R A A F S C H A P P E N .

- Staat van Indiana.* fen. Een snellen opgang maakt ook *Rising Sun* (opgaande zon) tot nu toe slechts een plaatsje van 30 of 40 huizen, doch 't welk eene aanzienlijke handelplaats schijnt te zullen worden.
- Franklin.* Ten Noorden van het vorige, ten Westen en Noorden door landen der *Indianen* omgeven. Dit landschap, eerst sedert vier jaren aangebouwd, ligt aan de rivier *Whitewater*, en is een der vruchtbaarsten in het land. De eikenboomen zijn bijzonder groot, fraai en geschikt ter bewerking. Steenen zijn er niet, en de grond is uitstekend voor *maïs*, tarwe, en de wortel *gensing*, die in de lage landen ongemeen hoog opschiet, en, waar de *maïs* die niet gedeeltelijk omwroeten, dik staat, dat men er in zeer korten tijd een scheepel van zou kunnen uitgraven. Men kan duidelijk in vele aard- en vestingwerken sporen eener vroegere bevolking herkennen. Graslanden zijn hier echter niet. Het is thans tamelijk wel bevolkt, en heeft vrij wat molens. Er zijn twee dorpen: *Brookville*, in 1811 gebouwd; doch te nabij de grenzen der *Indianen*, zoo dat de Oorlog van 1812 den bloei van het vlek, en de landverhuizing derwaarts geheel stremde. Op het einde des oorlogs waren er slechts 10 of 12 woningen, maar sedert den Vrede is het voorbeeldeloos toegenomen. Er zijn thans (sedert 1815 tot 1817) reeds meer dan 80 woningen, behalve de winkels, stal-

G R A A F S C H A P P E N .

*Staat van
Indiana.*

len en pakhuizen, waarvan de meeste het vorige jaar gebouwd zijn. Het zijn meest goede houten, fraai geverwde huizen. Men heeft reeds twee koren-, twee zaag-, twee volmolens, drie kaardmachines, eene drukkerij, een zilversmid, zadelmakers, kabinetwerkers, kleermakers, schoenmakers enz. vijf herbergen en een markhuis, eene gevangenis en een Regthuis. Het andere dorp, *Harrison*, heeft omtrent 35, meest nieuwe huizen, en is meest door *Nieuw-Yorkers* bewoond. Dit plaatsje ligt in het middelpunt der vruchtbaarste landerijen, die van 40 tot 60 dollars het *acre* doen. De boomen zijn niet zeer hoog, maar staan welig. Ook hier stoot men elk oogenblik op sporen van oude bevolking, b. v. oude grafheuvels, kleinen van 2 tot 4 voet hoog, waaruit men de beenderen nog kan wegdragen, en grootere van 10 tot 30 voet hoog, met groote boomen begroeid, en waaruit de beenderen terstond, wanneer men die aanraakt, tot stof uit een vallen.

Wayne.

Ten Noorden van *Franklin*, ook aan de landen der *Indianen* grenzende. Het is zeer uitgestrekt, vlak, boschrijk, en is sedert tien jaren bebouwd. De voortbrengfelen zijn *mais*, tarwe, rogge, haver, en tabak. *Salisbury*, een dorp van 35 huizen, is tegenwoordig de hoofdplaats, maar heeft reeds een' geduchten mededinger in het meer in 't midden gelegene *Centerville*.

Ten

G R A A F S C H A P P E N .

Staat van Ten Westen van *Dearborn*, en ten Noorden *Indiana*. van den *Ohio*, vol heuvelen, die nogtans vruchtbaar zijn. Dit land werd in de lente van 1805 eerst door eenige *Zwitsersehe* landverhuizers uit *Waadland* (*Pays de Vaud*) bevolkt. Langzamerhand is deze bevolking toegenomen; reeds in 1810 hadden zij acht *acres* wijngaarden, waaruit zij 2,400 *gal-lons* (9,600 pinten) wijn bereidden, die door kenners boven den wijn van *Bordeaux* wordt geschat. Gedeeltelijk was dezelve van wijnranken uit *Madera* afkomstig. Deze wijngaarden zijn thans vermenigvuldigd, en verrukken den aanschouwer door een gezigt, dat anders in de Vereenigde Staten bijkans geheel vreemd is. De voornaamste eigenaars dier wijngaarden zijn de Heeren DUFOUR, BETTENS MONNOD, en SIEBENTHAL. Voorleden September (1817) kwam de Heer J. J. DUFOUR met een groot aantal landverhuizers uit *Zwitserland* aan. Deze *Zwitsers* spreken de *Fransche* taal in hare zuiverheid; zij zijn een matig, werkzaam en beschaafd volkje, houden veel van muziek en dansen, en zijn hartelijk verkleefd aan de Vereenigde Staten. Behalve de zoo snel toenemende wijnplantingen, bouwen zij *mais*, tarwe, aardappelen, hennip, vlas, en andere noodzakelijke artikelen voor landbouwers, doch al- leén voor hunne behoeften. Eenige hunner vrouwen maken ook strochoeden, doch van een ander maakfel dan de gewone. Dezelve

G R A A F S C H A P P E N .

Staat van Indiana. worden in de naburige Graaffschappen en tot in het distrikt van *Mississipi* verkocht. Het bestek voor het dorp *Vevay* (*) werd in 1803 gemaakt, dan het was in 1814 nog een wild bosch; op 4 Februarij van dat jaar werd het eerste huis gezet. Thans (1817) zijn er reeds 84 woonhuizen, behalve 34 winkels; het Regthuis, de school en gevangenis zijn van steen, men bouwt ook eene steenen kerk en markthuis. Er is ook reeds eene drukkerij voor een nieuwsblad, eene boekerij van 300 deelen, en een letterkundig gezelschap, waarin verscheidene zeer bekwame mannen zijn. Wekelijks komen er drie posten aan. Dit bekoorlijke dorp ligt op het tweede *terras* der heuvelen van den *Ohio*, bijkans even verre van *Cincinnati*, *Lexington* en *Louisville*. De luchtstreek is zacht, men plant er met voordeel den zoeten aardappel, en katoen zou er ook zonder twijfel zeer wel tieren.

Jefferson. Ten Westen van *Zwitserland*, aan den *Ohio*, ten Zuiden der *Indiaansche* landen. Het is welbesproeid en vruchtbaar. Het bloeiende vlek *Nieuw-Lexington*, te midden van welgebouwde velden, 5 mijlen ten Oosten der *Knoxs*, is de hoofdplaats, en heeft 40 huizen, (waarvan echter sommigen in den echt *Westerfchen* smaak hier te lande, dat is, lomp

van

(*) Men kent uit ROUSSEAU en de reisbeschrijvers het *romaneske* dorp aan het meir van *Geneve*, waarvan dit den naam ontleent.

G R A A F S C H A P P E N.

Staat van Indiana. van blokken hout, op elkander gelegd zijn). Er wordt hier ook een nieuwspapier gedrukt. Naar den kant van *Ohio* is kalksteen, ten Westen en Noordwesten leisteen van de kleiachtige soort. De grond is zeer vruchtbaar. In de nabijheid dezer plaats heeft de ondernemende Generaal MAC FARLAND met verbazende volharding ter diepte van bijkans 500 voet naar zout water doen graven, hetwelk hij ook eindelijk gevonden heeft, en wel zoo rijkelijk met zout bezwangerd als ergens in het Westen; het geeft in de 100 gallons of 400 pinten water 3 tot 4 schepels zout. *Madison* heeft 60 of 70, meest kleine en nieuwe, huizen.

Clark. Ten Westen van *Jefferson*, besproeid door eene menigte kreek, die deels in den *Ohio*, deels in een tak van de *Witte Rivier* vallen. Het land is vrij heuvelachtig en boschrijk, vooral tieren er eiken- en notenboomen. Men denkt dat dit Graafschap kostbare delstoffen bevat. Koperrood is ten minsten reeds gevonden. Bij *Jeffersonville* is eene gezondheidsbron, waarvan de wateren sterk met zwavel en ijzer bezwangerd zijn. Op de vlakke gronden groeit riet. De hoofdplaats is *Charleston*, in het midden van rijk bouwland. Dit dorp, gelijk zoo velen in het Westen, is door de tooverkracht der *Americaansche* ondernemingszucht te voorschijn gekomen, die door de omstandigheden begünstigd werd. *Jeffersonville* ligt aan den

G R A A F S C H A P P E N.

Staat van Indiana. den *Ohio*, tegen over *Louisville* in *Kentucky*, een weinig boven de watervallen. Het bevat omtrent 130 huizen van allerlei soort, er staat op een' hoogen oever, 't welk een fraai gezigt op *Louisville*, de watervallen, en de tegenoverstaande heuvels oplevert. Deze plaats belooft eenmaal de zetel van grooten handel, rijkdom, en beschaafde zeden te worden. *Clarkville* ligt beneden de watervallen, en heeft eene veilige haven voor booten. Het werd reeds in 1781 aangelegd, en toch nog eerst 40 huizen. *Nieuw-Albany*, iets lager, heeft ook nog niet aan de verwachting beantwoord.

Harrison. Ten Westen van *Clark* aan den *Ohio* en de *Blaauwe Rivier*, aan welke de General HARRISON een groot stuk land bezit, en eene koren- en zaagmolen heeft opgezet. Hij had zelfs kort vóór het einde des jongsten Oorlogs het plan, om aan den mond der rivier, waar daartoe bekwame gelegenheid is, eene scheepswerf opterigten. Aan de boorden dezer rivier groeit veel timmerhout. *Croydon* is de hoofdplaats, in 1809 aangelegd. Het vlek is thans (sedert 1816) tot den zetel der Regering over dit geheele distrikt voor 8 jaren gekozen, hetwelk in andere plaatsen veel misnoegen verwekt heeft. Doch het vlek zelve gaat nu sterk vooruit. Er wordt hier ook een nieuwsblad gedrukt.

Washington. Ten Westen van *Clark*; de zuidertak der *Witte Rivier* besproeit hetzelfde. Het is

Staat
India
Jackso
Oranj

Knox

G R A A F S C H A P P E N .

Kentucky,
Het be-
lei soort,
welk een
ntervallen,
oplevert.
zetel van
naafde ze-
eneden de
ge haven
1781 aan-
huizen.
ook nog

bio en de
General
bezit, en
opgezet.
des jong-
den mond
gelegen-
en. Aan
l timmer-
in 1809
rt 1816)
t geheele
twelk in
kt heeft.
vooruit.
gedrukt.
rtak der
Het is
fe.

Staat van sedert 1814 bewoond. *Salem* is de hoofdplaats.
Indiana. Ten Noorden van het vorige, ook aan de
Jackson. *Witte Rivier*. Het wordt sedert 1815 be-
woond. *Brownstown* is de hoofdplaats.

Oranje. Ten Westen der beide vorige, aan de *Witte*
Rivier, volgens een' ooggetuigen een der
vruchtbaarste gedeelten van den Staat; heuvel
en dal wisselt daarin aangenaam af. Op de
heuvelen groeijen zwarte walnoten, eiken,
eschen, suiker-ahornboomen, in de lage
gronden kreupelbosch, heesters, en wijn-
gaarden. In de hoogere strecken ontmoet
men nu en dan rattelslangen; doch nooit in
de dalen. Van wild heeft men meest herten
en beeren. Er is eene steenkolenmijn; bui-
tendien toonen de slingeringen der magneet-
naald dikwijls verborgene delfstoffen aan.
Men ontmoet aan de *Witte Rivier* nog
merkteekenen van een vroeger verblijf van
Indiaansche volken, de overblijffelen hunner
hutten en korenvelden. Het nieuwe dorp
Paoli is de hoofdplaats.

Knox. Ten Westen van het vorige; dit is het oudste
en meest bevolkte Graafschap des lands, en
wordt door vele kreeken bespoeld. Het be-
zit meer dan 200,000 *acres* van het beste
gras- en bouwland, en neemt snel toe in
bewoners en bebouwing. *Vincennes*, de hoofd-
plaats, ligt aan den oosteroever der rivier
Wabasch, 100 mijlen in eene regte lijn,
doch volgens de bogten der rivier 200 van
haren mond in den *Ohio*: zij bevat omtrent

Staat van Indiana. 100, ten deele zeer nette, maar ook deels zeer slordig gebouwde huizen, waarvan het houten geraamte met modder en slijk aangevuld is. De beste gebouwen zijn eene herberg, eene gevangenis, en een *Institut* van opvoeding, alle van steen. Deze laatste inrigting, die den Staat eere aandoet, staat op het groote plein, en is onder het bestuur van den *Presbyteriaanschen* Predikant SCOTT, die de oude talen en de wiskunde (*) enz. onderwijst. De kerk, een zeer eenvoudig gebouw, staat eene mijl van het vlek. Het Plan van hetzelfde is fraai; breede straten kruisen elkander in regte hoeken; bijna ieder huis heeft een tuintje met goede puntige heiningen, om de dieverijen der *Indianen* te voorkomen. De gemeene weide bij de stad is van bijkans 5000 *acres*, best land, hetwelk nu reeds meer dan eene halve Eeuw is bewoond geweest, en nog vruchtbaar blijft. Eertijds lag hier eene kleine bezetting ter verdediging der Ingezetenen (thans schijnt die niet meer noodig) ook was er het algemeene distrikts-bestuur en wetgeving. De bank van *Vincennes* heeft een' goeden naam, en haar papier veel krediet in omloop; zij is onlangs tot eene staatsbank verheven. *Vincennes* werd voor bijna eene Eeuw gebouwd door de *Franschen* uit *Neder-Canada*. Begraven te midden eener on-

(*) De twee spillen, waarin zich op de *Engelsche* Hoogeschoolen het onderwijs draait, *Virt.*

G R A A F S C H A P P E N .

- Staat van Indiana.* metelijke wildernis, onbeschermd, en zonder omgang met de beschaafde wereld, vervielen deze Volkplanters allengs tot den wilden staat, en velen vereenigden zich door huwelijken met de *Indianen*, van wier vriendschap zij zich op die wijze verzekerden. Hun getal bedroeg 300 man. In den *Americaanschen* vrijheidsoorlog werd deze afgelegene stad door eenige *Kentuckers* overvallen, geplunderd, en het vee weggedreven. De omtrek is zeer vruchtbaar, en deze plaats heeft alle kans, om in zeer weinige jaren de fraaije steden *Lexington*, *Louisville*, en *Cincinnati* te evenaren. Erven om te bouwen kosten reeds 50 tot 1000 dollars naar mate de grootte. Een heerlijk uitzigt heeft het naburig en pas gebouwde dorp *Terre Haute*.
- Gibson.* Ten Zuiden van het vorige; bijna de helft is zeer vruchtbaar, en de andere helft zou in de boschrijke staten, aan de *Atlantische* Zee, nog grootendeels goed heeten. *Princeton*, met een postkantoor, is de hoofdplaats, en sterk aan het toenemen. *Harmony* wordt bewoond door de sekte der *Harmonisten*, die alle goederen gemeen hebben. Zij doen eene zeer uitgebreide lakenfabriek: hunne *Merinos*-wol heeft haars gelijken in *America* niet. Ook telen zij wijn, en zijn uitstekend door matigheid, nijverheid, en bekwaamheid in handwerken.
- Posey.* Ten Zuiden van het vorige; heeft rijke en uitgebreide graslanden langs den *Ohio* en *Wa-*

G R A A P S C H A P P E N.

Staat van Indiana. *Wabasch*-rivieren; doch aldaar ook dikwijls overstromingen.

Warwick. Ten Oosten van *Posey*, een vlak en vruchtbaar land, doch heeft niet waters genoeg, daar de streken te vroeg geheel opdroogen. De talrijke grasvlakten zijn niet zoo goed als die aan de *Wabasch*. Daar men groote eikenboschen heeft, worden er vele varkens gehouden.

Perry. Ten Oosten van *Warwick*, in 1815 eerst bewoond, wordt door het riviertje *Ander-son*, en andere kreeken en watertjes besproeid, die in den *Ohio* vallen.

De staat van *Illinois* is door de wet binnen de volgende grenzen bepaald. Ten Zuiden de *Ohio*, van den mond der *Wabasch*-rivier tot die van den *Ohio* zelve in den *Mississippi*, 160 mijlen verre; ten Westen de *Mississippi*, van daar tot de Rotsheuvels, op $41^{\circ} 50'$ meer dan 600 mijlen verre, de kronkelingen der rivier mede gerekend; eene linie van de Rotsheuvels, vlak Oostwaarts scheidt het van het Noordwestelijk distrikt, en de *Wabasch*-rivier en de boven gemelde middaglijn (zie bladz. 290) van *Indiana*. De lengte van het distrikt, in eene regte lijn van het Noorden naar het Zuiden, is 347, de doorgaande breedte 206 mijlen. De Zuidelijkste punt des lands, is op $36^{\circ} 57'$ N. B. Het distrikt bevat 54000 vierkante mijlen, of 33,280,000 *acres*. De gedaante van dit uitgestrekte grondgebied is die van een' onregelmatigen driehoek, waarvan de noordelijke grenzen de

ba-

IN

basis,
heele

wordt

Zij v

honder

De in

den

kaskia

Er

Illinoi

lei ge

ken,

land

Libbin

meer

herfst

aangen

lijk v

afkom

en is

eeuw

oevers

en m

aansli

en de

groelje

toenh

Struik

wilge

kruid

voeten

staan

basis, en de *Misfissipi* de *hypothense* is. De geheele bevolking (een aantal *Indianen* uitgezonderd) wordt op niet meer dan 20,000 zielen gerekend. Zij vermeedert echter, zoo men denkt, 30 ten honderd jaarlijks. De slavernij is niet toegestaan. De inwoners wonen meestal aan de *Wabasch* beneden *Vincennes*, aan de *Misfissipi*, *Ohio*, en *Kaskaskia*.

Er zijn zes onderscheidene soorten van land in *Illinois*. 1.) Een lage grond pootarde, die allerlei geboomte draagt, gelijk zwarte walnoten, beuken, suiker-ahornboomen, wijngaarden enz. Dit land is van de beste soort, en eene zuivere aanslibbing der rivieren, aan wier oevers men het in meer of minder hoeveelheid overal vindt. In den herfst wordt de lucht in deze gronden op eene aangename wijze gekruid door een geur, die zekerlijk van de vruchten en bladen der zwarte walnoten afkomt. Deze bodem is onuitputtelijk vruchtbaar, en is, zonder bemesting, reeds meer dan eene eeuw bebouwd geworden. De breedte langs de oevers verschilt van vijftig roeden tot twee mijlen en meer. 2.) De nieuwe, of zoogenaamde onrijpe aanslibbing; dit land vindt men altijd aan den mond en de zamenvloeiingen der rivieren; in dezelve groeijen wilde vijgeboomen, het zoogenaamde katoenhout (niet de gewone katoenboom of katoenstruik) water-ahornboomen, water-eschen, olmen, wilgen, wilgeiken, enz. en in den herfst welig onkruid. Deze zeer lage gronden, die verscheidene voeten beneden het peil der hoogste wateren zijn, staan dus aan overstromingen bloot. Er zijn vele
dui-

duizend *acres* van dit land aan den mond van de *Wabasch*, en aan die van den *Ohio*. Wee den planter, die zich op dezen schadelijken grond nederzet! 3.) Drooge graslanden liggen onmiddellijk achter de lage oeverlanden, meer landwaarts in, van 30 tot 100 voet hoog, en van een tot tien mijlen breed, een, hoewel hooge nogtans vruchtbare grond, die droogte en regen even goed kan verdragen. Hierop zijn geene boomen, dan toevallig aan den kant van beken of riviertjes. Deze graslanden zijn de uitgestrektste van allen, die men ten Oosten van den *Mississippi* vindt, en alleen op 1,200,000 *acres* geschat. De grond is of zwart, of roestkleur, met een weinig ligt zand tuschen beide. Hij is niet minder vruchtbaar dan de riviergronden, en overtreft die zelfs nog in sommige opzichten. 4.) Natte graslanden, gewoonlijk verre van of aan den oorsprong der rivieren. Zij zijn moerasig, met lang, grof gras bedekt, koud en onvruchtbaar. 5.) Heuvelachtig boschland, doorgaans wel besproeid, en zeer vruchtbaar. 6.) Naakte onvruchtbare heuvelen, of die met kreupel-eiken en pijnboomen bezet zijn. Tuschen de monden van den *Wabasch* en *Ohio* ziet men somtijds stoute rotfen in de rivier uitsteken. Ook aan de oevers der *Kaskaskia* en *Illinois*-rivieren ontmoet men veelal verhevene en schilderachtige tooneelen. Verscheidene vloedden, die zich in die rivieren storten, hebben zich verbazend diepe beddingen uitgehold, vooral van de eerstgenoemde rivier, waarvan de oevers, bij de vereëning van de *grootte heuvel-kreek* met den stroom, eene lijnregte kalkrots van 140 voet uit-

ma-

maken. Het Noordwesten is meestal met onoverzienbare graslanden.

's Lands voortbrengfelen zijn de volgende: 1.) *Uit het Dierenrijk.* De Buffels, die voorheen in 't wilde door de onmetelijke graslanden zwierven, zijn onlangs verdwenen, om in de meer verwijderde vlakten van den *Misfouri* te grazen. Maar herten, beeren, wolven, vossen, buidelratten (*opossum*) en waschbeeren, (*rakoens*) zijn nog zeer talrijk. De inwoners hebben een fraai tuk paarden van het *Spaansche* ras. Hun ras ziet er levendig uit, en is fluik van hair. Men kweekt vele varkens. In de heuvelachtige landen vindt men vele wilde kalkoenen; ook overvloed van kwartels, maar weinig faizanten. Alle vijvers, meiren, en rivieren, vooral de bronnen van den *Illinois*, en kleine meirjes naar den kant van het groote meir *Michigan*, worden door onnoemelijke troepen eenden en ganzen bezocht, om zich aan den wilden rijst te vergasten, die een overvloedig en smakelijk voedsel voor deze dieren oplevert. Hier en elders vindt men ook groote vlugten duiven, merels, papegaaijen, havikken enz. De meeste der soorten, die men in den *Misfissipi* en de groote Noordelijke meiren vindt, worden ook hier gevangen. Doch men vindt ook ratelslangen.

2.) *Uit het Plantenrijk.* *Mais*-koren is tegenwoordig de stapelwaar: geen land brengt zulks beter voort. De Reiziger ontmoet somtijds korenvelden, van 100 tot 1000 *acres*, die door de inwoners van een geheel dorp gezamenlijk worden

bebouwd, om de asperkingen te mijden, (*) waartoe men het hout te verre zou moeten halen. Tarwe tiert ook wel bij behoorlijke behandeling, uitgezonderd op de riviergronden, waar de bodem al te welig is. Katoen wordt voor eigen gebruik geteeld, doch kan door den tijd een belangrijke tak van uitvoer worden. Tabak komt zeer goed voort. Vlas, hennip, haver, en zoete aardappelen, tieren zoo wel als in *Kentucky*. Hoewel men in overvloed wilde wijngaarden in de boschen vindt, twijfel ik echter of de *Fransche* inwoners wel immer tachtig okshoofden goeden wijn in een jaar gemaakt hebben. De welgeslaagde proef, te *Vevay* in *Indiana* genomen, waarborgt ons, dat binnen niet zeer langen tijd de Zuidelijke helft ook van dezen Staat met wijngaarden prijken zal.

V L E K K E N E N D O R P E N .

Staat van Er zijn verscheidene oude *Fransche* dorpen *Illinois*. (†) aan beide zijden der rivier *Illinois*, bewoond door een volk, dat gehard is tegen alle de moeilijkheden van het wilde, eenzame leven. *Cahokia*, eene mijl ten O. van den *Mississippi*, bijna tegen over de stad *St. Louis*, bevat omtrent 160 huizen, en werd door de *Franschen* aangelegd. De ligging is te laag, zoo dat het regenwater niet kan wegstroomen, en daardoor vochtig en onaangenaam. Voorheen nam men hier veel aandeel aan

(*) In *Engeland* worden alle de korenvelden door heiningen afgescheiden. *Vert.*

(†) In den Tekst staat nog *alsrijke*, doch wij hebben in de *Inleiding* gezien, dat *Illinois* thans een Staat is.

VLEKKEN EN DORPEN.

Staat van Illinois. den pelshandel; thans leggen zich de inwoners, maar juist niet met ijver, op den landbouw toe. Er is een postkantoor, en eene *Roomsche* kapel; vijfenveertig mijlen lager het aangename oude dorp *St. Philippe*, en nog lager *Prairie des Roches*, met 60 of 70 huizen.

Kaskaskia, voor 100 jaren door de *Franschen* van *Neder-Canada* aangelegd, aan den rechter oever der rivier van dien naam, is thans de zetel van het distriktsbestuur, en bevat 160 huizen, ten deele van steen, (doch lomp gebouwd) en elk met een' ruimen omhelnden tuin omgeven. Deze plaats ligt 150 mijlen ten Zuidwesten van *Vincennes*, en 901 van de Verbondsfstad *Washington*. De inwoners zijn nog meer dan ter helft *Franschen*, en houden groote kudden hornvee, benevens paarden, varkens, gevogelte enz. De omtrek wordt goed bebouwd. *Shawannatown* aan den mond der zoutrivier, bestaat van den zouthandel. De aanwas der plaats is zeer vertraagd, door dien de Vereenigde Staten zich den eigendom dezer plaats hebben voorbehouden benevens de zoutbronnen. Nogtans zal dezelve, uit hoofde harer geschikte ligging voor de scheepvaart, waarschijnlijk nog wel van belang worden.

Wilkinsonville, op een schoon droog grasland, 60 of 70 voet boven de rivier, is een klein, geenszins bloeiend plaatsje, het-

VLEKKEN EN DORPEN.

Staat van Illinois. welk aan eene grenswacht, die er in bezetting lag, veel verloren heeft.

Buitendien zijn er verscheidene kleinere dorpen, zoo als *Belle Fontaine*, *l'Aigle*, *Edwardsville* enz. Er zijn twee groote wegen naar *Kaskaskia*; en de meeste alleenstaande woningen zijn door gangbare, of ten minsten rijbare wegen verbonden. De meeste bewoners vindt men aan den *Mississippi*, de *Kaskaskia*, en derzelver zijtakken; slechts enkelden aan den *Wabash*, *Ohio*, en *Illinois*. Aan de laatste kan men soms 50 mijlen reizen, eer men één huis ontmoet.

De Staat van *Missouri* grenst ten Noorden aan *Oppeer-Canada*, ten Zuiden aan *Louisiana* en de Golf van *Mexico*, ten Oosten aan het Noórdwestelijke distrikt, aan de staten van *Illinois*, *Kentucky* en *Tennessee*, ten Westen aan de *Spaansche* bezittingen en het grondgebied der vrije *Indianen*. De lengte van het Noorden naar het Zuiden wordt op 11,494, de breedte op 186 mijlen, de oppervlakte op 985,250 vierkante mijlen, of 650,560,000 *acres* geschat.

De gronden langs de rivieren zijn even als in *Illinois*: zeer vruchtbaar, onuitputtelijk ook zonder bemesting, en zeer uitgestrekt. Maar groote strecken worden ook overstroomd, en tot onherstelbare moerassen. Het land kan als vruchtbaar gerekend worden van den mond van den *Missouri* westwaarts

N.
in bezet-

inere dor-
gile, Ed-
te wegen
leenstaande
ten min-
de meeste
sippi, de
a; slechts
en Illinois.
mijnen rei-

Noorden
Louisiana
aan het
van Illi-
aan de
der vrije
naar het
186 mij-
e mijlen,

als in
k zonder
ote stree-
erfelbare
gerekend
ri west-
waarts

IN DE VEREENIGDE STATEN. 309

waarts tot aan de *Kansas*-rivier, (*) en noord-
waarts langs den *Mississippi* tot aan de *Groote zak-*
rivier. Achter deze grenzen wordt de grond al-
lengs slechter, tot men de moerasfen van het Noor-
den, en de onvruchtbare graslanden en barre heu-
velen van het Westen aantreft. Volgens den Heer
BROWN, door de Vereenigde Staten tot opziener
over den verkoop der landerijen gesteld, is het
land bij de zoutwellen van BORNE het beste.
Ik houde zulks voor zoo goed als in *Kentucky*,
en mischien voor nog beter, daar het geene bed-
ding van rotsen heeft. De Vereenigde Staten heb-
ben thans, aan deze zijde der *Osage*-Rivier, die
zich in den *Missouri* uitstort, eene verichansing
aangelegd. Verder op, aan die rivier, is alles één
onmetelijk grasland, met enkele geheel alleenstaande
vrij hooge bergen in het midden, op een' van
welke de Heer BROWN wel 500 vierkante mijlen
heerlijk land kon overzien, waar niets dan boomen
en bronwellen ontbraken, om het tot een paradijs
te maken. Verder op, naar de kant der *Arkan-*
sas-rivier, wordt het land schraal, steenachtig, en
ongelijk. Volgens den Luitenant PIKE „behoort het
„land rondom het dorp der *Osages* tot een der
„schoonste, die men met oogen kan zien. De
„drie takken der rivier, de groote Oostelijke, de
„middelste, en de Noordelijke, kronkelen alle rond-
„om deze dorpen, en geven het voordeel van
„bosch en water, terwijl de uitgestrekte weilan-
„den,

(*) LEWIS en CLARKE zeggen tot aan de *Platte*-Ri-
vier, en dus nog wel eens zoo verre. Vert.

310 DAGVERHAAL EENER REIZE

„den, met welig gras en bloemen bedekt, beval-
 „lig afgewisseld door glooiende hoogten en zacht-
 „afhellende dalen, aan de vurige verbeelding reeds
 „de toekomstige landhoeven, en talrijke kudden
 „van huishieren malen, die zekerlijk eens deze
 „gelukkige vlakke met vreugde zullen bekroo-
 „nen. Van de dorpen der *Osages* tot de bron-
 „der rivier is er geene verandering (in het voor-
 „komen des lands, behalve dat het gezigt ten Zui-
 „den en Oosten volstrekt onbepaald is.”

De Luitenant vond echter ook gebrek aan hout,
 maar daarentegen zoutwellsen, en ijzererts. Het ge-
 heele land tusfchen de twee armen der rivier *Kan-
 zas*, eene ruimte van 160 mijlen, kan *grasland*
 genaamd worden, niettegenftaande de fmalle streep-
 jes boschland, aan de oevers der rivieren, die ech-
 ter bij de groote *masfa* verdwijnen, gelijk ééne lijn
 op een vel papier getrokken. Bij de *Arkansas*-
 rivier (*) fcheen het land 15 of 20 mijlen verre
 moerasfig te zijn, daarop volgen lage heuvelen,
 zonder water en houtgewas.

De Majoor NATHAN BORNE heeft, met het oog-
 merk om zout te bereiden, in 1805 een uitgestrekt
 landfchap tusfchen de *Osage*-, *Kansas*-, *Misfouri*-
 en *Misfifippi*-Rivieren, in eigendom verkregen (wij
 zagen boven reeds, dat dit het beste land van dit
 distrikt uitmaakt) te zamen omtrent 30,000 vier-
 kan-

(*) Men moet de *Kansas* en *Arkansas* wel van el-
 kander onderscheiden. De eerste valt in den *Misfouri*,
 de tweede, die omtrent een' geheel tegenovergestelden
 loop heeft, zuidwaarts in den *Misfifippi*. Zie ZIMMERMANN
de Aarde en hare Bewoners. V. Deel bl. 96, 98-101. *Vers.*

kante mijlen bedragende, doch genoegzaam onbe-
woond; behalve van *Indianen*. Hun getal in het
distrikt van *Misfouri* is, volgens BROWN, 142 Stam-
men en 105,025 zielen, wier nabuurschap aan de
nieuwe Volkplanting, pas in 1811 opgericht, alles
behalve voordeelig was: daar de *Indianen* bij ge-
legenheid van den oorlog met *Engeland* zich ook
vijandelijk toonden. Doch daarna wakkerde de be-
volking weder aan. In 1815 was het getal der vrije
blanke mannen 526, en in Augustus 1817 omtrent
1050; dus in twee jaren verdubbeld. Men heeft
eene plaats voor een vlek op een zeer gunstig oord
aan de oevers van den *Misfouri* afgeperkt.

Het zout is hier zoo overvloedig, dat de hoofd-
tak der *Mijnrivier* van Junij tot November bijna
zoo sterk als het zeewater daarmede bezwangerd is.
Buitendien vindt men hier nog ijzer in overvloed,
lood, tin, koper, *zink*, zilver, (doch schaars)
aluin, koperrood, salpeter, enz. Voor den kruid-
kenner biedt dit land ook een' rijken oogst. Het
heeft een' overvloed aan geneeskruiden, waaronder
de inboorlingen er kennen, die de meest ingewor-
telde venuskwaai kunnen genezen; zij heelen ook
de beet der ratelslang, verouderde *Rheumatismen*,
en weten wonden van een geweerschot zeer goed
te behandelen. De groote *Osage Indianen*, of, zoo
als zij zich zelve noemen, de *Wasfisch-scha*, zijn
het meest in deze geneeskunst bedreven. De land-
bouw wordt verwaarloosd, hoewel het land van de
beste hoedanigheid is. Een *acre* land zal 100 sche-
pels best *Indiaansch* koren, 50 *dito* tarwe, (60 pond
in het schepel) opbrengen, en 1000 pond *Caro-*

312 DAGVERHAAL EENER REIZE

lina-katoen (in het zaad (*)). Volgens een' ander' schrijver geeft een veld van twee *acres* genoegzaam katoen, om een huisgezin te kleeden. Hennip, vlas, en alle andere voortbrengselen geven overvloediger, dan eenig landschap van die poolshoogte in de Vereenigde Staten. Alleen tabak wil niet voortkomen, schoon niemand weet waarom. Men heeft thans eenen weg gemaakt van de loodmijnen in het Graaffschap *Washington* naar deze Volkplanting, welke reeds tot de *Osage*-Rivier gevorderd is, en de gemeenschap zeer zal verligten. De lucht is in deze streek minder veranderlijk, dan meer naar het Oosten. Zelden heeft men er verstijvende koude, en zij de Noordwestewinden over de ruime grasvelden heen waaijen; deze nogtans duren zelden langer dan acht uren. De lente begint met zwaren *regca*, die tot in Mei duurt; van daar tot Augustus heeft men slechts weinig regen, maar veel hette met herhaalde onweders; ziekten kent men in dit aangename klimaat ook slechts weinig, de meeste zijn afgaande koortsen, en de *griep*, de grootste geefel dezer landstreek.

De plaats, tot een vlek bestemd, is bijna in het midden van een uitgebreid en welig land, op omtrent 38° 43' N. B. 158 mijlen westwaarts van den mond der *Misfouri*-Rivier over land, 180 te water, en 130 van het vlek *Potosi* in het Graaffschap *Washington*. De voornaamste handel-artikelen zijn zout,

(*) Ik geloof, dat deze opgave, door mij afgeschreven, overdreven is. *Schrijver.*

zout, rundvleesch, varkensvleesch, bevers, talk, was, honig, pelterijen, salpeter, en granen. De inwoners bestaan uit onderscheidene godsdienstige gezindheden. De staat der opvoeding is allerbeklagelijkst; nogtans is de groote hoop der burgers niet zoo onkundig als lieden van dezelfde klasse in de Vereenigde Staten. „Wij zijn, zegt een schrijver, ver over die gewesten waaruit wij het bovenstaande, de ontleend hebben, nog eerst op den laagsten trap van ons staatkundig bestaan, en hopen ons, zeer spoedig uit onze duisternis te verheffen.”

Aan den Westeroever van den *Mississippi* is er eene onafgebrokene reeks van plantaadjen van den mond der *Missouri*-Rivier tot aan die van den *Ohio*, als mede te *Nieuw Madrid*, en beneden de *St. Franciscus*-Rivier tot aan den mond van de *Arkansas*. De oevers van de *Missouri* zijn gezoomd met schatten uit het delfstoffelijke en plantentrijk. Vijftien mijlen boven deszelfs inloop in de *Mississippi*, op den zuideroever, is een kolenheuvel, door de *Franschen la Charbonnière* genaamd, zijnde letterlijk eene hechte masfa van steenkolen, die dus een' onuitputtelijken voorraad brandstof oplevert. De noorderoever is van een tot twee mijlen verre met allerlei geboomte bezet. Ten Zuiden is een nog weliger grond, doch meer rietgewassen en wijngaarden, geschikt voor de graanteelt, en toch ook geheel niet ontbloot van hoogstammen, zoo als populieren en katoenhout, lang genoeg voor den bouw van groote schuiten (uit ééne boomstam gemaakt): Voorts *acacia*, die ondoordringbare heggen oplevert, roode en zwarte

314 DAGVERHAAL EENER REIZE

moerbezieboomen , lindeboomen , paardekaftanjes , roode en witte eiken , (die ook gefchikt zijn voor fcheepstimmerhout) pijnboomen , en op de rotfige bergen cederbomen. Doch het is onmogelijk alle de boomen optenoemen , waarvan sommige elders nog onbekend , en wier eigenschappen ons nog verholen zijn. Nog talrijker zijn de kleine gewasfen. De *Indianen* kennen de krachten van velen derzelven. Zij weten daarmede , naar mate hunne belangen dit vereifchen , wonden te heelen , of pijlen te vergiftigen , of kleuren te mengen. Zij bedekken voor ons , met de grootste zorgvuldigheid , eene plant , die hen voor eenige oogenblikken ongevoelig maakt voor het hevigfte vuur. Ik heb hen gloeiende ijzers en brandende kolen zonder eenig letfel zien aanvatten. Klei voor fteen- en pottbakkers is zeer algemeen , en bevoegde Regters beweren , dat de *Chineefche Kaolin* , die aan het porcelain deszelfs bijzondere fijnheid en keurigheid bijzet , hier ook gevonden wordt. Van het zout is reeds gefproken. Salpeter vindt men zeer in overvloed in tallooze holen bij den *Mifouri*. De rotfen zijn doorgaans van kalkaarde; er is eene , die zeer merkwaardig is; namelijk bloedrood , hard , en toch door den beitel te bewerken , en de netfte polijfting aannemende. De inwoners maken daarvan hunne pijpen. De beddingen zijn zeer uitgetrekt; ook marmerbeddingen heeft men ontdekt , maar wij weten daarvan thans nog niet veel meer , dan dat de kleur geaderd rood is.

De oevers van den *Miffiffipi* leveren van den mond des *Mifouri*-ftrooms tot op de watervallen
van

van *St. Antoni*, (*) goede plaatsen ter oprigting van neêrlatingen (*Etablissements*) op, uitgezonderd op enkele dorre hoogten. De aanslibbingen der rivier, met zand gemengd, zijn zeer vruchtbaar; er groeijen populieren, suiker-ahornboomen, eschen, katoenhout, zwarte notenboomen, en komkommers. De graslanden naderen soms tot dicht aan de rivier. Boven de rivier *Wabispinekan* is het land, dat aan de rivier grenst, voor drie vierde grasland, of „liever trofsche heuvelen, die, in plaats van gelijk „met de Rivier te loopen, eene gedurige reeks van „hooge, loodregte klippen en lage valleijen forme- „ren: heuvel en dal schijnt dus een' regten hoek „met de rivier te maken. Hier vindt men verhe- „vene, romaneske gezigten: maar somtijds wordt „dit woest verhevene tooneel door eene wijduit- „gestrekte vlakte afgebroken, die den aanschouwer „de groene velden in beschaafde landen herinnert, „en hem somtijds zou verleiden te denken, dat hij „zich in het middelpunt van een zeer bebouwd „gewest bevond. Achter dit grasland is hoogop- „gaand geboomte (†). Boven de watervallen van „*St. Antoni* begint het land der pijnboomen, die „alle rivieren zoomen.”

VLEKKEN EN DORPEN.

Staat van Belle Fontaine ligt aangenaam aan de zuidzijde van den *Missouri*, 4 mijlen van deszelfs mond. Hier is het hoofdkwartier van het *Militaire Departement*. Er is hier een werk van palissaden, met kwartieren van hout voor

300

(*) Dus van den 39 tot den 44 Gr. N. B. *Vert.* (†) *PIKE.*

VLEKKEN EN DORPEN.

Staat van Missouri. 300 man. De bezetting is aan de oeverhoogten gelegd; de inwoners zijn meest *Franschen*.

Florissant, een bloeiend *Fransch* dorp, aan de Noordzijde van den *Missouri*, omtrent 12 mijlen boven *Belle Fontaine*.

St. Charles, een fraai dorp, door de *Franschen* aangelegd, maar thans ook vele *Americaansche* huisgezinnen bevattende. Het bevat 1000 inwoners, en ligt 21 mijlen van den mond van den *Missouri*, en 18 van *St. Louis* over land; de weg daarheen is voortreffelijk, en geleidt door een welig gewest, vooral weiland. Aan het hoogereind van *St. Charles* is een ronde houten toren, voorheen een *Spaansch* wachthuis.

De dorpen *Femme Osage*, *Charette*, *Bonhomme*, *Gasconade*, en *Côte Sans Désir*, verfraaijen de oevers van den *Missouri* boven *St. Charles*.

St. Louis, het grootste vlek van het distrikt, en thans de zetel van deszelfs bestuur, staat op een' hoogen oever, op 38° 39' 15 mijlen beneden den mond van den *Missouri*. De gebouwen staan verstrooid op drie gelijklopende straten, die zich twee mijlen langs den *Missouri* uittrekken, en boven elkander verrijzen, hergeen aan de stad een net en schilderachtig aanzien geeft. De meeste huizen zijn van steen, van buiten gew't, en hebben elk een' grooten tuin of omheining, met hooge steenen muren. Eenige

VLEKKEN EN DORPEN.

Staat van Missouri. gē der gebouwen zijn zeer groot, kostbaar, en met galerijen omringd. De bevolking is meer dan 3000 zielen. Er is eene bank, drukkerij, postkantoor, en *Roomsche* kapel. Deze plaats drijft reeds vrij wat handel, en belooft met den tijd eene rijke en bevolkte stad te zullen worden. Het omliggende land is eene zeer vruchtbare en welbebouwde grasvlakte. Er is hier een veer naar de oostzijde van de *Missisippi*, en hierdoor gaat ook de groote weg naar *Kaskaskia* in *Illinois*. *Carondelet* en *Villepuche* zijn *Franse* dorpen.

Herculanum. Aan den *Missisippi*, door *Americanen* bevolkt, met eene fabriek voor schietthangel; en 45 mijlen ten Westen zijn loodmijnen. *St. Geneviève*, 21 mijlen meer benedenwaarts aan den *Missisippi*, en aan twee takken van het riviertje *Gouberie*, op 37° 51' N. B. Het werd omstreeks 1774 aangelegd, en is thans de voornaamste stapelplaats voor de mijnen aan de Rivier *Maremeg*, en voor den voorraad, dien de mijnwerkers behoeven. De gemeene akker der inwoners is omtrent 7000 *acres* groot. Het omliggende land is heuvelachtig, maar vruchtbaar. De stad bevat omtrent 350 huizen, een opvoedings-instituut, en 8 of 10 pakhuizen. Er gaat van hier een weg naar de loodmijnen, in welke de meeste inwoners belang hebben. De inwoners zijn meest vrolijke en herbergzame *Franchen*, gelijk ook van het naburige *Nieuw-Bourbon*.

Cap-Girardeau aan den *Missisippi* op eene hoogte, 20 mijlen boven den mond van den *Ohio*, en 72 beneden *St. Geneviève*; het wordt door *Duitschers* en eenige *Franchen*

V. L E K K E N E N D O R P E N .

Staat van schen bevolkt. De grond is oneffen, maar vruchtbaar, vooral in *Indiaansch* koren, katoen en tabak.

Nieuw - Madrid ligt op eene welige vlakte van den *Misfissipi*, omtrent 70 mijlen beneden der mond van den *Ohio*. Deze plaats is fraai beschreven, maar vertoont zich beter op het papier, dan in de wezenlijkheid. De grond echter is zeer vruchtbaar, vooral in Katoen, Indigo, en *mats*, maar het binnenland is moerasfig en ongezond. Vlak boven de stad valt eene kreek in de *Misfissipi*, die eene goede haven voor booten, en van achter een aangenaam meir heeft. De rivier knabbelt gestadig aan de oevers bij deze plaats.

Behalve het hier opgenoemde heeft dit verbazend uitgebreide binnenland nog de nieuwe staten van *Louisiana*, *Misfissipi*, en de distrikten van *Alabama*, *Michigan*, en het Noordwesten; de beide laatste ten Zuiden van *Oppor - Canada*, en ten Noorden van *Ohio*, *Indiana* en *Illinois*; eene groote maar zeer slecht bewoonde streek lands, gedeeltelijk met genoegzame rivieren en bronnen, gezond, maar koud in den winter, en waar de slavernij der Negers hoogstwaarschijnlijk niet zal ingevoerd worden. De grenzen van dit werk dulden geene verdere beschrijving.

ATEN.

Tafel der grootte en bevolking der Vereenigde Staten.

De Staten met * geteekend, hebben de flavernij bij zich ingevoerd.

maär
, ka-

re van
en der
ts is
beter
kheid.
vooral
t bin-
k bo-
ssipi,
n van
rivier
de-

azend
van
laba-
beide
ten
groot-
deed-
ond,
der
wor-
ver-

Ta-

Staten en Distrikten:	Vierkante Eng. mijlen.	Bevolking 1790.	Bevolking 1810.	Burgerlijke Hoofdplaat- sen.	Leden, die het naar 't Congres zendt.
Main	31,750	96,540	228,705	Portland .	20.
Massachusetts . .	8,500	378,787	472,040	Boston. .	
Nieuwhampshire . .	8,500	141,885	214,460	Concord .	6.
Vermont	8,700	85,539	217,895	Montpellier	6.
Rhode Island . . .	1,500	68,825	76,931	Providence	2.
Connecticut	4,000	237,986	261,942	Hartford .	7.
Nieuw York	46,000	340,120	959,049	Albany .	27.
Nieuw Jersey . . .	6,600	184,139	245,562	Trenton .	6.
Pensylvanië	42,500	434,375	810,091	Harrisburg	23.
Delaware	1,700	59,094	72,674	Dover . .	2.
Maryland	10,800	319,728	380,546	Annapolis.	9.
Virginie	64,000	747,610	974,622	Richmond	23.
Ohio	39,000	—	230,760	Columbus.	6.
Kentucky	39,000	73,677	406,511	Frankfort .	10.
Tennessee	40,000	35,691	261,727	Nashville .	6.
Noord Carolina . .	45,000	393,751	555,500	Raleigh . .	13.
Zuid Carolina . . .	28,700	249,073	415,115	Columbia .	9.
Georgië	58,000	82,548	252,433	Millidgeville	5.
Louifiana	48,000	eenige weinige	76,556	Orleans . .	1.
Indiana	34,000	weinige	24,520	Croydon .	1.
Columbia Distrikt . .	100	dito	24,023	Washington	0.
*Mississippi, met Alaba- ma Distrikt	89,000	dito	40,352	Washington	1.
Illinois	50,000	dito	12,282	Kaskaska	0.
Michigan Distrikt . .	27,000	dito	4,762	Détroit . .	0.
Noordwestelijk Distrikt	147,000	dito	4,762	Détroit . .	0.
*Missouri Distrikt . .	1,580,000	dito	20,845	St. Louis .	0.
	2,459,350	3,950,000	7,239,903		184.

A A N M E R K I N G E N .

Er heeft federt 1810 eene groote vermeerdering van bevolking plaats gehad, vooral in de nieuwe staten. Van de 7,239,000 in 1810, waren 1,191,364 flaven. Elke staat zendt twee Senaatsleden tot het Algemeene Bestuur, die met de kamer der Reprezentanten het *Congres*, of de Wetgeving der Vereenigde Staten uitmaken. De President blijft vier, de Senaatsleden zes, en de Reprezentanten twee jaren in dienst.

Bezoldigingen der voornaamste Ambtenaren van de Republiek der Vereenigde Staten.

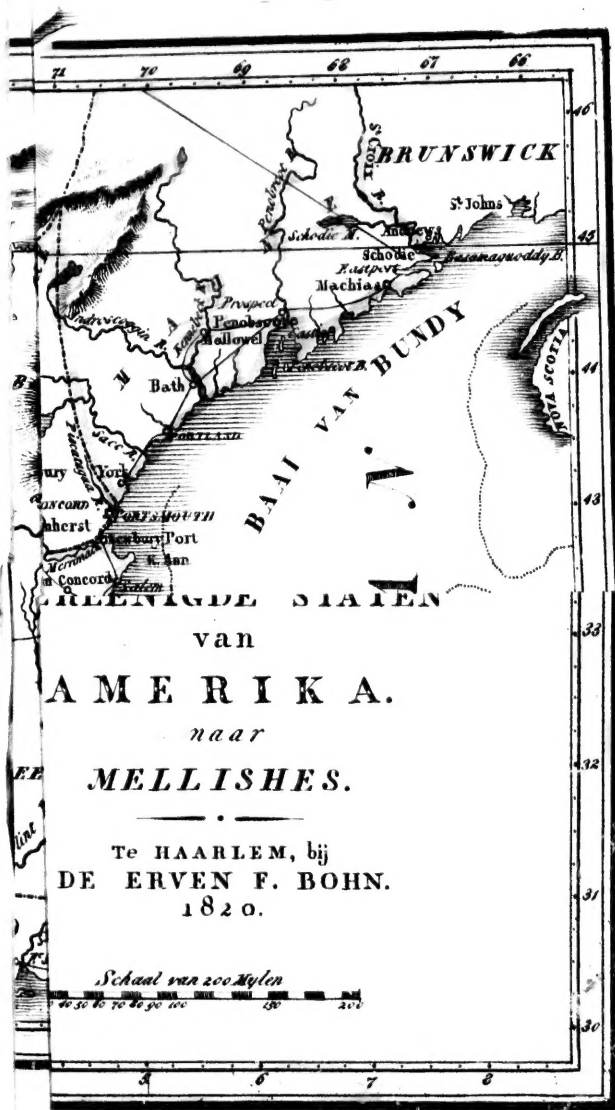
President	25,000	Dollars.
Vice-President	5,000	—
Staats-Secretaris	5,000	—
Secretaris der Thesaur	5,000	—
— van Oorlog	4,500	—
— van Marine	4,500	—
Eerste Klerken	3,500	—
Postmeester Generaal	3,000	—
Muntmeester	2,000	—
Opperreger der Vereenigde Staten	4,000	—
Procureur Generaal	3,000	—
Distrikregters van 1,000 tot	2,000	—
Commisfaris tot den verkoop van landerijen	2,000	—
Gevolmagtigde Ministers	9,000	—
Leden van het Congres daags, zoo lang zij in hunnen post zijn	8	—

E I N D E .

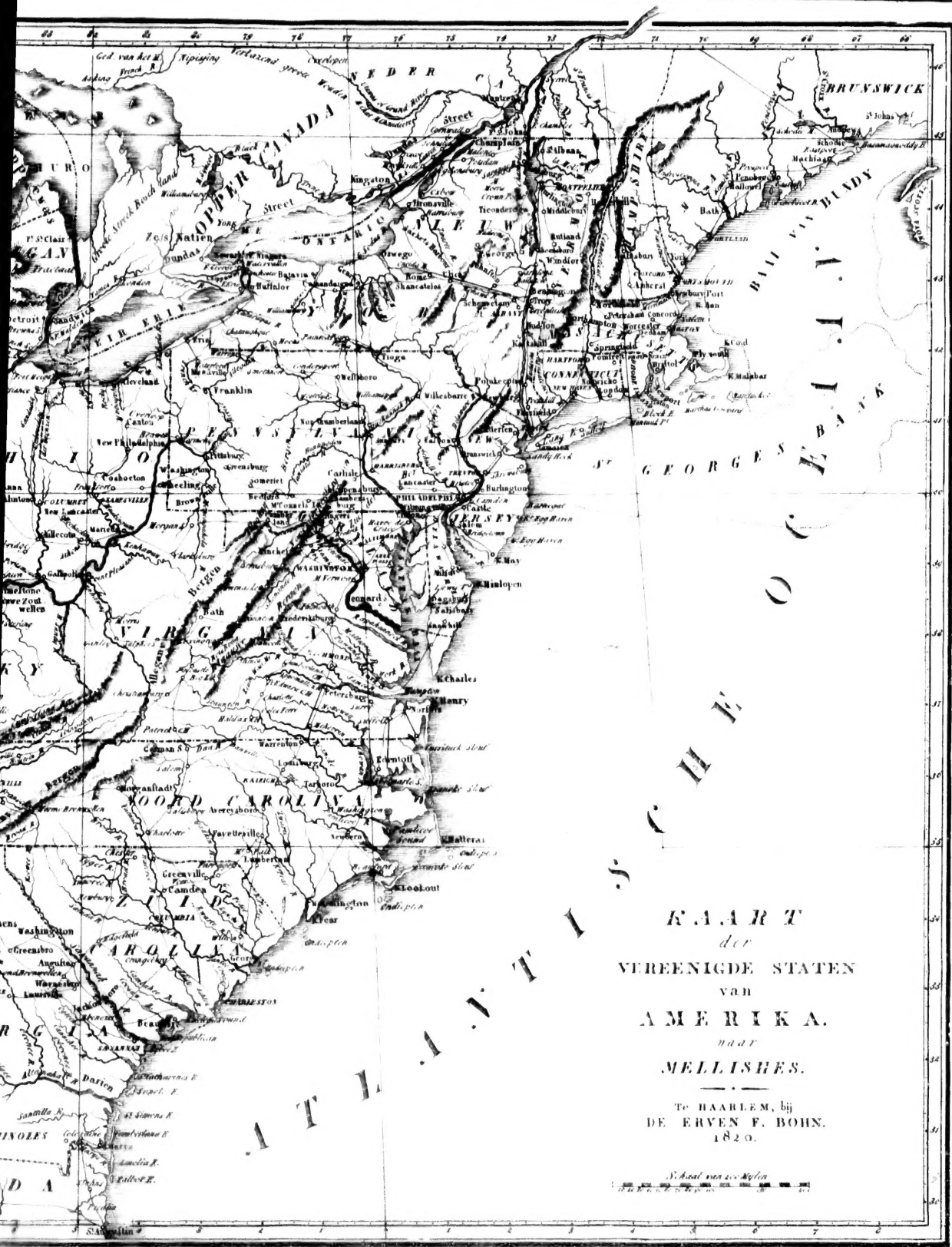
dering
ieuwe
1,364
n tot
Repre-
Ver-
vier,
twee

van

Dollars.

KAART
der
VEREENIGDE STATEN
van
AMERIKA.
naar
MELLISHES.

Te HAARLEM, bij
DE ERVEN F. BOHN.
1820.

Schaal van 100 Mylen
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

